

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2006 m. birželio 22 d. (03.11)
(OR. en)**

10810/06

RC 6

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2006 m. birželio 19 d.
kam:	Generaliniam sekretoriui-vyriausiajam įgaliotiniui Javier SOLANA
Dalykas:	Komisijos ataskaita – 2005 metų konkurencijos politikos ataskaita

Delegacijoms pridedamas Komisijos dokumentas SEK (2006)761 galutinis.

Pridedama: SEK (2006)761 galutinis

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 15.6.2006
SEK(2006)761 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

2005 metų konkurencijos politikos ataskaita

TURINYS

Ižanga.....	7
I – Kova su monopolijomis. EB sutarties 81, 82 ir 86 straipsniai.....	11
A – Teisės aktų leidybos, aiškinamosios ir procedūrinės taisyklės.....	11
1. Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi.....	11
2. Susitarimai ir suderinti veiksmai	12
2.1. Reglamentai dėl bendrosios išimties suteikimo transportui.....	12
2.1.1. Jūrų transportas.....	12
2.1.2. Oro transportas	13
2.2. Reglamentas dėl bendrosios išimties suteikimo motorinėms transporto priemonėms.....	14
3. Procedūrinės taisyklės.....	15
3.1. Galimybė susipažinti su dokumentų rinkiniu	15
3.2. Rinkos informacijos tvarkymas ir skundų nagrinėjimas.....	16
1 langelis. EB sutarties 81 ir 82 straipsniai. Bendrijos interesai tariamų pažeidimų aiškinimosi ir prioritetų nustatymo srityse.....	17
4. ES teisės aktų persvarstymas konkurencijos atžvilgiu.....	19
5. Žalioji knyga Dėl Ieškinių dėl žalos, patirtos pažeidus EB antimonopolines taisykles.....	20
B – 81, 82 ir 86 straipsnių taikymas	22
1. Energetika, pagrindinės pramonės šakos, cheminės medžiagos ir farmacijos produktai	22
1.1. Energetika.....	22
1.2. Pagrindinės pramonės šakos.....	27
1.3. Cheminės medžiagos	28
1.4. Farmacijos preparatai.....	29
2 langelis. „AstraZeneca“: piktnaudžiavimas valstybinėmis procedūromis farmacijos sektoriuje	29
2. Informacija, ryšiai ir žiniasklaida	31
2.1. Elektroniniai ryšiai ir pašto paslaugos	31
2.2. Žiniasklaida	36
2.3. Informacijos priemonių sektoriaus šakos, internetas ir vartotojams skirtos elektronikos prekės	38

3.	Paslaugos.....	40
3.1.	Finansinės paslaugos.....	40
3.2.	Transportas	42
3.2.1.	Oro transportas	42
3.2.2.	Vidaus transportas.....	44
3.3.	Platinamoji prekyba ir kitos paslaugos	45
3.3.1.	Profesijos.....	45
3.3.2.	Atliekų tvarkymas.....	46
4.	Pramonė, vartojimo prekės ir gamyba	48
4.1.	Vartojimo prekės ir maisto produktai	48
4.2.	Mechaninės ir kitos apdirbimo pramonės šakos, taip pat transporto įranga	49
5.	Karteliai.....	53
5.1.	Kartelių politikos raidos apžvalga	53
5.1.1.	Naujasis direktoratas.....	53
5.1.2.	Komisijos atleidimo nuo baudų programa	54
5.2.	Bylos	56
C – EKT:	Bendradarbiavimo apžvalga.....	60
1.	Bendroji apžvalga	60
1.1.	Bendradarbiavimas politikos klausimais	60
1.2.	Nacionalinių įstatymų pritaikymas, siekiant užtikrinti, kad NKI galėtų veiksmingai įgyvendinti įstatymus	61
1.3.	Bendradarbiavimas atskirose bylose.....	61
2.	ES konkurencijos taisyklių taikymas ES nacionaliniuose teismuose. Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio įgyvendinimo ataskaita.....	63
2.1.	Pagalba informacijos arba nuomonės forma	63
2.2.	Nacionalinių teismų sprendimai	64
2.3.	<i>Amicus curiae</i> įsikišimas.....	64
2.4.	Nacionalinių teisėjų mokymo ES konkurencijos teisės srityje finansavimas	64
2.5.	Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalį Komisijos pateiktų nuomonių santraukos.....	65
3.	EKT bendradarbiavimas įvairiuose sektoriuose	67

D – Rinktinės teismo bylos	70
E – Statistiniai duomenys	76
II – Susijungimų kontrolė	79
A – Teisės aktų leidybos ir aiškinamosios taisyklės	80
1. Konkurencijos gynimo priemonių tyrimas.....	80
2. Naujosios susijungimų sandorių atsisakymo gairės	82
3. Supaprastintas klausimų paskirstymas. 2005 m. patirtis.....	83
3.1. Statistinių duomenų apžvalga.....	83
3.2. Praktiniai klausimo perdavimo prieš pranešant proceso aspektai	83
B – Komisijos sprendimai.....	85
1. Pagal 8 straipsnį priimti sprendimai	85
2. Pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą ir 2 dalį priimti sprendimai	90
3. Perduoti klausimai	93
4. Atsiimti pranešimai ir (arba) nutraukti sandoriai	98
C – Rinktinės teismo bylos	101
D – Statistiniai duomenys	106
III – Valstybės pagalbos kontrolė.....	108
A – Teisės aktų leidybos ir aiškinamosios taisyklės	108
1. Reglamentai, gairės ir komunikatai	108
1.1. Valstybės pagalbos veiksmų planas.....	108
3 langelis. Valstybės pagalbos veiksmų planas.....	108
1.2. Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės 2007–2013 m.	109
1.3. Būsima mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei naujovių diegimo sistema.....	110
1.4. Komunikatas dėl valstybės pagalbos eksporto kreditų draudimui	112
1.5. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gairių pakeitimas.....	112
1.6. Bendrojo ekonominio intereso paslaugos	113
4 langelis. bendrojo ekonominio intereso paslaugos.....	113
2. Žemės ūkis.....	114
2.1. Naujoji metinių valstybės pagalbos ataskaitų teikimo tvarka	114

2.2.	Skaidrumas	115
3.	Anglys	115
4.	Transportas	116
5.	Skaidrumas	117
6.	Plėtra	117
6.1.	Esama pagalba naujosiose valstybėse narėse	117
6.2.	Bulgarijos ir Rumunijos stojimas	118
B – Bylos		119
1.	Pagalba sanavimui ir restruktūrizavimui.....	119
1.1.	Pagalba sanavimui	119
1.2.	Pagalba restruktūrizavimui.....	120
2.	Laivų statyba	125
3.	Plienai	127
4.	Visuomeninis transliavimas, plačiajuostis ryšys, kinematografijos pramonė.....	129
5.	Bankininkystė	133
6.	Regioninė pagalba.....	134
7.	Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai (MTTP), pagalba naujovėms įgyvendinti.....	137
8.	Pagalba aplinkos apsaugai ir energijos taupymui.....	141
9.	Pagalba mokymui, užimtumui ir mažosioms bei vidutinėms įmonėms	144
10.	Fiskalinė pagalba	146
11.	Pagalba, teikiama stichinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti.....	151
12.	Kiti sektoriai: sveikata, pašto paslaugos, gynyba.....	151
13.	Žemės ūkis.....	153
14.	Žuvininkystė	157
15.	Anglys	158
16.	Transportas	158
16.1.	Geležinkelių transportas.....	158
16.2.	Kombinuotas transportas.....	159
16.3.	Kelių transportas.....	159
16.4.	Oro transportas	160

C – Sprendimų dėl valstybės pagalbos vykdymo užtikrinimas	162
1. Įžanga	162
2. Individualios bylos.....	163
D – Rinktinės teismo bylos	165
E – Statistiniai duomenys	171
IV – Tarptautinė veikla.....	173
A – Plėtra ir Vakarų Balkanai	173
B – Dvišalis bendradarbiavimas.....	174
1. Įžanga	174
2. Susitarimai su JAV, Kanada ir Japonija.....	174
3. Bendradarbiavimas su kitomis šalimis ir regionais	177
C – Daugiašalis bendradarbiavimas	180
1. Tarptautinis konkurencijos tinklas.....	180
2. EBPO	182
V – 2006 m. perspektyvos	186
1. Kova su monopolijomis	186
2. Susijungimai	187
3. Valstybės pagalba	187
4. Tarptautinė veikla	188
Priedas. Ataskaitoje aptartos bylos.....	189
1. EB SUTARTIES 81, 82 ir 86 straipsniai	189
2. Susijungimų kontrolė.....	191
3. Valstybės pagalba	192

Ižanga

KONKURENCIJOS GENERALINIO DIREKTORIAUS IŽANGINIS ŽODIS

2005 m. Konkurencijos GD padarė didelę pažangą, siekdamas veiksmingiau ir tikslingiau taikyti konkurencijos taisykles visose mūsų veiklos srityse.

Buvo pradėtas taikyti Valstybės pagalbos veiksmų planas (VPVP) – ambicingas reformų paketas, kuriuo siekiama valstybės pagalbos teikimo taisykles padaryti tikslingesnes ir taip skatinti tiksliau orientuotą pagalbą, pvz., skirtą naujovėms, rizikos kapitalui, moksliniams tyrimams ir plėtrai skatinti. Galutinis VPVP tikslas – labiau nuspėjama valstybės teikiamos pagalbos kontrolė, geresni ekonominiai rezultatai ir valdymas. Dėl bylų nagrinėjimo taip pat labai padidėjo darbo krūvis valstybės teikiamos pagalbos kontrolės srityje, nes 2005 m. buvo užregistruota 676 naujų bylų (šis skaičius, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 8).

Antimonopolinių teisės aktų vykdymo srityje didžiausias Konkurencijos GD prioritetas buvo kartelių – kenksmingiausios antikonkurencinio elgesio formos – išaiškinimas, išardymas bei baudimas. Karteliai dirbtinai didina prekių ir paslaugų kainas, mažina pasiūlą, užkerta kelią naujovėms (todėl galiausiai už prastesnės kokybės prekę ar paslaugą vartotojai turi mokėti didesnę kainą) ir gali labai padidinti Europos įmonių sąnaudas. Sėkmingai vykdoma Komisijos baudų sumažinimo ir atleidimo nuo baudų programa lėmė tai, kad atliekama daugiau kartelių tyrimų. Tai drąsinantis mūsų politikos veiksmingumo požymis. 2005 m. Komisija priėmė penkis prieš kartelius nukreiptus sprendimus ir iš viso skyrė 683 029 mln. EUR baudų. Siekiant sustiprinti kovą su karteliais, 2005 m. Konkurencijos GD buvo įsteigtas atskiras Kartelių direktoratas.

Užtikrindamas kitų antimonopolinės teisės aktų vykdymą, Konkurencijos GD vis daugiau dėmesio skyrė bylų, susijusių su labiausiai vartotojams kenkiančiais veiklos būdais, nagrinėjimui. Pvz., Komisija pritaikė sankcijas korporacijai „AstraZeneca“ už piktnaudžiavimą reguliavimo sistema, siekiant, kad į rinką kuo vėliau patektų nepatentuoti vaistai, konkuruojantys su labai populiariu korporacijos produktu „Losec“. Siekiant, kad įmonės išsipareigotų spręsti konkurencijos problemas, buvo pasinaudota ne tik oficialia pažeidimo procedūra, bet ir naująja galimybe, atsiradusia priėmus Reglamentą (EB) Nr. 1/2003. Šia galimybe buvo pasinaudota, pvz., „Coca-Cola“ prekybos politikos atveju.

Igyvendinant Reglamentą (EB) Nr. 1/2003, buvo ypač svarbu tai, kad pirmą kartą buvo inicijuoti du sektorių tyrimai pagal 17 straipsnį: finansų sektoriaus ir energetikos sektoriaus (dujų ir elektros). Abu šie sektoriai ypač svarbūs siekiant platesnių Komisijos politikos tikslų – plėtos ir darbo vietų kūrimo. Atlikdama šių sektorių tyrimus, Komisija įvykdė savo išsipareigojimą teisės aktų vykdymo užtikrinimui labiau taikyti iniciatyva ir ekonomika pagrįstą metodą. Komisija šių apklausų rezultatus panaudos tam, kad galėtų nustatyti, ar šiuose sektoriuose reikia imtis veiksmų dėl teisės aktų vykdymo ir reglamentavimo (jei taip – kokių) siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą. Šių sektorių tyrimų rezultatų analizė ir tinkamų tolesnių veiksmų nustatymas bus pagrindinės Konkurencijos GD užduotys 2006 ir vėlesniems metams.

Susijungimus reglamentuojantys teisės aktai 2005 m. buvo aktyviau įgyvendinami dėl bendros dabartinės tendencijos vykdyti vis daugiau susijungimo ir įsigijimo sandorių. Komisijai pranešta apie 313 bylų dėl susijungimų. Palyginti su 2004 m., tai yra 25 % daugiau. Be to, Konkurencijos GD tyrimai labiau grindžiami vis išsamesniais faktų tyrimais. Orientuojamasi į tai, kad būtų nustatytos konkurencijos problemos, pagrįstos išsamia ekonomine analize ir faktais. Ypač daug dėmesio skirta susijungimams, kurie galėtų kliudyti siekti ES liberalizavimo tikslų.

Vienas agrindinių modernizavimo tikslų buvo padaryti ES konkurencijos taisykles veiksmingesnes, o to galima pasiekti tik užtikrinant tinkamą Europos konkurencijos tinklo (EKT) veiklą. Šis tinklas apima Komisiją ir valstybių narių nacionalines konkurencijos institucijas (NKI). Pagrindinis tinklo darbo tikslas – užtikrinti, kad ir po ES plėtros būtų nuosekliai ir vienodai taikomos ES konkurencijos taisyklės. Taigi pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 4 dalį Komisijai buvo pranešta apie beveik 80 atvejų, kai NKI ketino priimti sprendimus pagal 81 ir (arba) 82 straipsnius.

Konkurencijos GD kartu su Informacinės visuomenės GD vaidina svarbų vaidmenį įgyvendinant 2002 m. Komisijos priimtus su elektroniniais ryšiais susijusius teisės aktus, pagrįstus ES konkurencijos teisės principais. Šiuose teisės aktuose nustatyta, kad Konkurencijos GD ir Informacinės visuomenės GD yra bendrai atsakingi už nacionalinių reguliavimo institucijų pranešimų apie elektroninių ryšių rinkų reguliavimo priemones nagrinėjimą. 2005 m. buvo išnagrinėti 201 tokių pranešimų (daugiau nei du kartus daugiau nei 2004 metais, kai buvo išnagrinėti 89 pranešimai). Dėl šių pranešimų 2005 m. Komisija taip pat priėmė beveik du kartus daugiau sprendimų, palyginti su 2004 m. – šių sprendimų skaičius padidėjo nuo 64 iki 117.

2005 m. mes taip pat ėmėmės svarbių priemonių veiksmingam Komisijos sprendimų konkurencijos įgyvendinimui užtikrinti. Tai rodo gruodžio mėn. pradėta oficiali procedūra „Microsoft“ byloje. Valstybės teikiamos pagalbos srityje taip pat buvo sumažinta pagal nuo 2000 m. iki 2005 m. vidurio priimtus sprendimus susigrąžintina neteisėta ir su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba. Iš visos 9,4 mlrd. EUR susigrąžintinos sumos iki 2005 m. birželio mėn. pabaigos buvo susigrąžinta apie 7,9 mlrd. EUR.

Be VPVP įgyvendinimo, Konkurencijos GD pasiekė reikšmingos pažangos savo ambicingame su konkurencijos politika susijusių teisės aktų persvarstymo procese. Juo siekiama išplėsti konkurencijos teisės aktų vykdymo mastą, siekiant, kad konkurencijos politika taptų veiksmingesnė ir būtų skatinamas konkurencingumas. Konkurencijos GD diskusijų dokumentas dėl EB sutarties 82 straipsnio taikymo antikonkurencinio piktnaudžiavimo, kuriuo yra neįleidžiami į arba išstumiami iš rinkos konkurentai, atvejams ir priimta Žalioji knyga dėl ieškinių dėl žalos padės ES stiprinti konkurencijos kultūrą. Komisija taip pat pasiūlė panaikinti bendrąją ES konkurencijos taisyklių, draudžiančių konkurenciją ribojančius verslo subjektų veiksmus, išimtį lainerių konferencijoms. Panaikinus šią išimtį, pagerėtų ES eksportuotojų padėtis, nes sumažėtų gabenimo kainos, o paslaugos išlikų patikimos. Taip būtų sustiprintas ES pramonės konkurencingumas.

2005 m. Konkurencijos GD taip pat investavo nemažai išteklių į geresnių reguliavimo iniciatyvų rėmimą. Tai visų pirma apėmė naujų Komisijos iniciatyvų persvarstymą, siekiant įvertinti jų poveikį konkurencijai, ir konkurencijos propagavimą valstybėse narėse. Kartu su savo ruožtu plėtojama konkurencijos politika, šie veiksmai padėjo konkurencijos taisykles padaryti veiksmingesnes, o verslo bendruomenei ir vartotojams padėtis tapo skaidresnė ir labiau nuspėjama.

Apskritai 2005 m. padaryta didelės pažangos tiek reformuotos kovos su konkurencijos teisės pažeidimais bei susijungimų kontorlės konkurencijos politikos konsolidavimo srityje, tiek vykdant ambicingą reformą valstybės pagalbos srityje. 2005 m. taip pat padaryta pažangos taikant labiau į poveikį orientuotus, ekonomiškai pagrįstus konkurencijos problemų sprendimo būdus jau egzistuojančiuose priemonėse. Be to, 2005 m. Konkurencijos GD pradėjo naujus svarbius projektus. Labiausiai pažymėtini sektorių tyrimai. Jų rezultatais ateityje bus grindžiamos naujos iniciatyvos ir (arba) teisės aktų vykdymo užtikrinimo priemonės. Tai bus naudinga ES vartotojams – tiek atskiriems asmenims, tiek verslininkams – ir prisidės prie ES konkurencingumo didinimo.

IŠKLAUSANČIO PAREIGŪNO PRANEŠIMAS

Komisija įsteigė išklausančio pareigūno pareigybę siekdama, kad administracinio proceso antimonopolinėse bylose ir bylose dėl susijungimų tvarkymas būtų patikėtas nepriklausomam asmeniui, kuris išmanytų konkurencijos klausimus ir turėtų tokį statusą, kuris yra būtinas, jog būtų galima prisidėti, kad procesas būtų objektyvus, skaidrus ir veiksmingas. Išklausančis pareigūnas atlieka šią užduotį pagal jam suteiktus įgaliojimus.

Konfidencialumo ir teisės susipažinti su dokumentais bylose santykis pagal Pranešimo dėl teisės susipažinti su Komisijos dokumentais bylose taisyklės

2005 m. ne kartą iškilo sudėtingų klausimų, susijusių su teise susipažinti su dokumentais. Kai kuriose bylose, kai bylos dokumentų visumą sudarė tūkstančiai dokumentų, kuriems pagrįstai reikalauta suteikti konfidencialumo statusą, procedūra vyko lėčiau dėl prašymų suteikti galimybę susipažinti su dokumentų rinkiniu nagrinėjimo. Reikia atsižvelgti į tai, kad kiekvieną kartą reikia patikrinti, ar dėl teisės į gynybą pareikštas pagrįstas reikalavimas susipažinti su dokumentų rinkiniu yra svarbesnis už konfidencialumą, todėl norint užtikrinti, kad procedūra vyktų laiku, ypač svarbu labai gerai apgalvoti, kaip užtikrinti galimybę susipažinti su bylos dokumentais.

Visiems dalyviams naudinga, kad procedūra vyktų sparčiai ir operatyviai. Todėl informacijos teikėjai ir asmenys, prašantys suteikti galimybę susipažinti su konfidencialia informacija, turėtų laikytis pagrindinių konfidencialumo principų:

- informacijos teikėjai turėtų pateikti pakankamai argumentuotą prašymą dėl konfidencialumo užtikrinimo, kad galėtų pagrįstai tvirtinti, jog būtų žalinga atskleisti su konkrečiomis dokumentų ištraukomis susijusią informaciją. Būtina pateikti nekonfidencialią informacijos versiją, taip pat reikėtų trumpai apibūdinti kiekvieną dokumento vietą, iš kurios buvo ištrinta informacija. Svarbu, kad nekonfidencialioji dokumento versija ir ištrinta informacija būtų apibūdintos taip, kad bet kuri šalis, turinti teisę susipažinti su šiuo dokumentų rinkiniu, galėtų nuspręsti, ar ištrinta informacija gali būti svarbi jos gynybai, taigi ar yra pakankamas pagrindas prašyti Komisijos suteikti galimybę susipažinti su konkrečia informacija;
- šalys, prašančios suteikti galimybę susipažinti su konfidencialia informacija, turėtų pateikti išsamius ir pagrįstus prašymus, iš kurių būtų aiškiai matyti, kodėl jų teisei į gynybą įgyvendinti reikalingi konkretūs dokumentai.

Išklausančių pareigūnų sprendimai

Sprendami individualius prašymus suteikti galimybę susipažinti su bylos dokumentais, išklausantys pareigūnai 2005 m. septyniose bylose priėmė 13 sprendimų pagal savo įgaliojimų 8 straipsnį. Šiame straipsnyje numatyta, kad šalys gali prašyti suteikti joms galimybę susipažinti su dokumentais, kurie, jų nuomone, būtini tam, kad būtų tinkamai įgyvendinta jų teisė gintis, ir kurie nebuvo šalims atskleisti dėl konfidencialumo išsaugojimo priežasčių. Išklausantis pareigūnas gali priimti sprendimą atmesti tokį prašymą arba suteikti galimybę susipažinti su visais šiais dokumentais arba jų dalimi.

2005 m. išklausantiems pareigūnams neprireikė priimti nė vieno sprendimo pagal 9 straipsnį. Pagal šį įgaliojimų straipsnį išklausantys pareigūnai nusprendžia, kad Komisija gali atskleisti informaciją net ir tada, kai įmonė tam prieštarauja, jeigu mano, kad ši informacija nėra apsaugota arba jeigu, palyginus informacijos atskleidimo svarbą ir galimą atskleidimo žalą, priešastys atskleisti informaciją yra svaresnės. Tokį sprendimą galima apskūsti apeliacine tvarka Europos teismams; šis procesas paprastai vadinamas AKZO procedūra.

Siekdami išvengti sudėtingos procedūros, išklausantys pareigūnai pradėjo taikyti naują tvarką, pagal kurią siunčiami vadinamieji „išankstiniai su 9 straipsniu susiję raštai“. Prieš priimant galutinį ir teisiškai įpareigojantį sprendimą pagal 9 straipsnį, šiais raštais įmonėms pranešama preliminarai išklausančių pareigūnų nuomonė. 2005 m. buvo išsiųsta keletas tokių laiškų.

Bylos dokumentų apimtis

Per 2005 m. išklausantys pareigūnai pripažino, kad pagal teismų praktiką pateikusioms prašymą šalims turėtų būti suteikta teisė susipažinti su visais dokumentais, realiai susijusiais su tariamu pažeidimu, taikant įprastas išimtis dėl konfidencialumo ar dėl to, kad konkretus dokumentas yra vidaus reikmėms skirtas dokumentas,. Tačiau atitinkamos Komisijos tarnybos turi tam tikrą diskreciją savo nuožiūra spręsti, ar jos turėtų dalyvauti, jų nuomone, pakankamai susijusiuose tyrimuose. Šios Komisijos tarnybos dėl objektyvių priežasčių gali priimti sprendimą, ar, norint išsamiai ir nuodugniai išnagrinėti tiriamą nekonkurencingą elgesį, reikia tuo pat metu įsigilinti ir į kitus produktų ar geografinės rinkas, ar ne.

Išklausančių pareigūnų ataskaitos ir žodiniai nagrinėjimai

2005 m. išklausantys pareigūnai parengė tarpines ir (arba) galutines trijų bylų dėl susijungimų ir dvylikos bylų dėl kovos su monopolijomis ataskaitas. Kai kurios iš šių bylų buvo nagrinėjamos 2004 m. 2005 m. aštuonioms byloms dėl kovos su monopolijomis buvo pritaikyta žodinio nagrinėjimo procedūra. Byloms dėl susijungimų nebuvo taikyta minėta procedūra. Galbūt bylose dėl susijungimų žodiniai nagrinėjimai taikomi rečiau dėl to, kad šalys labiau suinteresuotos suteiktą ribotą laiką panaudoti deryboms dėl priemonių, skirtų trūkumams pašalinti, o ne tam, kad, stebint platesnei auditorijai, kurioje taip pat gali būti ir prieš koncentraciją nusiteikusių bendrovių, abejotų Komisijos vertinimu.

Žodinių pareiškimų procedūra

2005 m. buvo nustatyta nauja procedūra, skirta užtikrinti, kad įmonės, norinčios bendradarbiauti su Komisija pagal pranešimą dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo, nenuspręstų to nedaryti dėl informacijos, kuri gali būti atskleista ne ES jurisdikcijoje vykdomose civilinėse bylose dėl žalos. Tai reiškia, kad kiti įtariamo kartelio nariai neturi galimybių įprasta tvarka susipažinti su įmonių pareiškimais (t. y. gauti CD-ROM ar DVD laikmenų arba spausdintų kopijų). Tačiau šalims leidžiama iš pareiškėjo pareiškimo pasidaryti užrašus.

I – Kova su monopolijomis. EB sutarties 81, 82 ir 86 straipsniai

A – TEISĖS AKTŲ LEIDYBOS, AIŠKINAMOSIOS IR PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS

1. PIKTNAUDŽIAVIMAS DOMINUOJANČIA PADĖTIMI

1. Gruodžio 19 d. Konkurencijos Generalinis Direktoratas paskelbė diskusijų dokumentą apie ES konkurencijos taisyklių dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi taikymą (EB sutarties 82 straipsnis)¹. Šiuo dokumentu siekiama paskatinti diskusiją apie tai, kaip ES rinkas geriausiai apsaugoti nuo dominuojančių bendrovių antikonkurencinio elgesio, kuriuo yra neįleidžiami į rinką dominuojančios įmonės konkurentai, galinčio apriboti rinkoje likusį konkurencinį spaudimą. Dokumente siūloma sistema, pagal kurią būtų galima toliau nuosekliai taikyti EB sutarties 82 straipsnį. Sistema yra pagrįsta neseniai nagrinėtų bylų ekonomine analize ir nustato vieną galimą kai kurių dažniausiai pasitaikančių piktnaudžiavimo būdų vertinimo metodiką. Dažniausiai pasitaikantys piktnaudžiavimo būdai yra, pvz., nepagrįstai žemų, žemesnių nei dominuojančios įmonės kaštai, kainų nustatymas, reikalavimas nepirkti konkuruojančių prekių arba pirkti visą arba didžiąją dalį savo poreikio tik dominuojančios įmonės prekių ir atsisakymas tiekti produktus, žaliavą ar informaciją, reikalingą konkurentams jų ekonominei veiklai vykdyti. 2006 m. Komisija imsis nagrinėti kitas piktnaudžiavimo formas, pvz., diskriminavimą ir išnaudojimą. Konkurencijos GD paragino iki 2006 m. kovo 31 d. pateikti pastabas dėl šio diskusijų dokumento.
2. EB sutarties 2 straipsnis draudžia piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi. Piktnaudžiavimas paprastai skirstomas į antikonkurencinį elgesį, kuriuo yra neįleidžiami į arba išstumiami iš rinkos konkurentai, , ir išnaudotojišką piktnaudžiavimą, kai dominuojanti bendrovė išnaudoja savo įtaką rinkoje, pvz., nustatydamą pernelyg aukštas kainas. Diskusijų dokumentas skirtas tik antikonkurenciniam elgesiui, kuriuo yra užkertamas kelias konkurentams įeiti į rinką arba kuriuo jie yra išstumiami iš jos.
3. Dokumente aprašoma bendroji sistema, skirta dominuojančios bendrovės antikonkurencinio elgesio veiksams tirti. Vien tai, kad rinkoje yra dominuojanti bendrovė, susilpnina konkurenciją šioje rinkoje. Todėl konkurencijos taisyklėmis siekiama užkirsti kelią dominuojančios bendrovės veiksams, galintiems dar labiau susilpninti konkurenciją ir pakenkti vartotojams, neatsižvelgiant į tai, kada gali atsirasti ši žala – labai greitai, vidutinės trukmės ar ilgalaikiu laikotarpiu. Kalbant apie elgesį kainų pagrindu, pvz., nuolaidas, dokumente svarstoma, ar piktnaudžiavimu reikėtų laikyti tik tuos veiksmus, kurie galėtų sukelti riziką, kad iš rinkos bus išstumti lygiai produktyvūs konkurentai. Dokumente taip pat svarstoma, ar pagal EB sutarties 82 straipsnį reikėtų atsižvelgti į našumą ir, jei taip, kaip. Jei į numatomą našumą reikia atsižvelgti, jis turėtų būti svaresnis nei tokiais veiksmais sukeliamas konkurencijos ribojimas.

¹ http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/article_82_review.html

4. Konkurencijos GD vykdo plačias konsultacijas dėl diskusijų dokumento. Ji jau aptarė dokumentą Europos konkurencijos tinkle ir dabar pradėjo konsultacijas su visuomene. Šių konsultacijų metu, 2006 m. pavasarį, Komisija surengs viešą svarstymą dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, ypač dėl Diskusijų dokumente siūlomos sistemos.

2. SUSITARIMAI IR SUDERINTI VEIKSMAI

2.1. Reglamentai dėl bendrosios išimties suteikimo transportui

2.1.1. Jūrų transportas

Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4056/86 panaikinimas – bendroji išimtis laivinių konferencijoms

5. Gruodžio 14 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento², panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 4056/86, nustatantį išsamias Sutarties 85 ir 86 straipsnių taikymo jūrų transportui taisykles³. Po konsultacijų su Europos Parlamentu Taryba kvalifikuota balsų dauguma priims sprendimą dėl šio pasiūlymo.
6. Pasiūlymu siekiama panaikinti bendrąją išimtį laivinių konferencijoms, leidžiančią laivybos linijoms per konferencijas nustatyti vežimo kainas ir reguliuoti pajėgumus. Po trejų metų trukusių svarstymų atliktas poveikio vertinimas rodo, kad laivinių konferencijos neatitinka 81 straipsnio 3 dalies keturių suvestinių sąlygų ir kad panaikinus bendrąją išimtį galimai sumažės transporto kainos, o paslaugos išliks patikimos bei sustiprės Europos pramonės, ypač ES eksportuotojų, konkurencingumas. Pasiūlyme numatytas dvejų metų pereinamasis laikotarpis bendrosios išimties taikymo laivinių konferencijoms nuostatų atžvilgiu, prasidėsiantis nuo tada, kai Taryba priims reglamentą.
7. Pasiūlymu taip pat siekiama iš dalies pakeisti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2003⁴ ir į jo taikymo sritį įtraukti kabotažo ir trampinių laivų paslaugas, nes tokiu atveju visuose ekonominės veiklos sektoriuose galiojūt vienodos bendrosios konkurencijos užtikrinimo taisyklės.
8. Siekdama palengvinti perėjimą prie visiškos konkurencijos sąlygų, Komisija ketina 2007 m. pateikti atitinkamas konkurencijos jūrų sektoriuje gaires.

² KOM (2005) 651 Pasiūlymas dėl Tarybos Reglamento, panaikinantys Reglamentą (EEB) Nr. 4056/86, nustatantį išsamias Sutarties 85 ir 86 straipsnių taikymo jūrų transportui taisykles ir iš dalies keičiantis Reglamentą dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo.

³ OL L 378, 1986 12 31, p. 24.

⁴ 2002 m. vasario 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003 4 1, p. 1).

9. Balandžio 20 d. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 611/2005, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 823/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms linijinės laivybos bendrovių (konsorciумų) susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų grupėms⁵. Šiuo reglamentu iki 2010 m. balandžio 25 d. pratęstas Komisijos reglamento (EB) Nr. 823/2000 galiojimas ir padaryti du nedideli pakeitimai. Pagal šiuos pakeitimus konsorciумo nariai turi teisę be finansinių sankcijų pasitraukti iš konsorciумo po ne ilgiau kaip 24 mėnesius trukusio pradinio laikotarpio, kuris dabar yra šešiais mėnesiais ilgesnis, nei numatytas pagal anksčiau galiojusią tvarką. Be to, dabar šis pradinis laikotarpis taikomas ir tais atvejais, kai sudaryto susitarimo šalys susitaria dėl didelių naujų investicijų į konsorciумo teikiamas jūrų transporto paslaugas. Šios investicijos turi sudaryti ne mažiau kaip pusę visų konsorciумo narių investicijų. Galiausiai buvo iš dalies pakeista viena iš pagrindinių bendrosios išimties taikymo sąlygų – būtent veiksminga kainų konkurencija tarp konferencijos, kurioje veikia konsorciумas, narių. Norint įrodyti, kad dabar vyksta tokia konkurencija, galima atsižvelgti ir į „individualias konfidencialias sutartis“.
10. Bendrosios išimties taikymas konsorciумams yra glaudžiai susijęs su bendrosios išimties taikymu linijinės laivybos konferencijoms (Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4056/86). Dėl glaudaus šias dvi bendrąsias išimtis siejančio ryšio Komisija nusprendė, kad tol, kol nebus persvarstytas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4056/86, nėra būtina ar tinkama labai keisti dokumentų dėl bendrosios išimties taikymo konsorciумams.

2.1.2. Oro transportas

Komisijos reglamento (EEB) Nr. 1617/93 dėl bendrosios išimties suteikimo pakeitimas

11. Komisija tęsė 2004 m. pradėtas konsultacijas dėl Komisijos reglamento (EEB) Nr. 1617/93⁶ persvarstymo ir gegužės 2 d. paskelbė dokumentą, kuriame aptariamos konsultacijų metu pateiktos pastabos.
12. Siekdama pakeisti Komisijos reglamentą (EEB) Nr. 1617/93, lapkričio 15 d. Komisija priėmė preliminarų reglamento dėl bendrosios išimties projektą. Projektą ketinama aptarti su Patariamuoju komitetu dėl konkurenciją ribojančių veiksmų ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi. Preliminariame reglamento dėl bendrosios išimties projekte numatoma, kad:
- konsultacijoms dėl keleivių gabenimo ES vidaus oro linijoms bendroji išimtis bus taikoma iki 2006 m. gruodžio 31 d.; po šios datos išimtis nebus pratęsiama;

⁵ OL L 101, 2005 4 21, p. 10.

⁶ 1993 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 1617/93 dėl Sutarties 85 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų grupių susitarimams ir suderintiems veiksams, susijusiems su bendru tvarkaraščių planavimu ir derinimu, bendromis operacijomis, konsultacijomis dėl keleivių ir krovinių reguliariojo oro susisiekimo tarifų ir laiko tarpinių paskirstymo oro uostuose (OL L 155, 1993 6 26, p. 18). Reglamentas su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo sutartimi.

- konsultacijoms dėl laiko tarpų paskirstymo ir oro uostų tvarkaraščių sudarymo bendroji išimtis bus taikoma iki 2006 m. gruodžio 31 d.; po šios datos išimtis nebus pratęsiama;
 - konsultacijoms dėl keleivių gabenimo oro transportu tarp ES ir trečiųjų šalių bendroji išimtis bus taikoma iki 2008 m. gruodžio 31 d. su sąlyga, kad bus vykdomas įsipareigojimas teikti duomenis.
13. Tuo pat metu, kai buvo rengiamas naujasis reglamentas dėl bendrosios išimties suteikimo, Komisijos departamentai konsultavosi su Tarptautine oro transporto asociacija (IATA) ir keliomis atskiromis oro linijų bendrovėmis dėl oro linijų bendrovių bendradarbiavimo gabenant keleivius ateities.
- 2.2. Reglamentas dėl bendrosios išimties suteikimo motorinėms transporto priemonėms**
- Bendroji išimtis daugiau nėra suteikiama automobilių platinimo sutarčių sąlygoms dėl vietos*
14. Spalio 1 d. įsigaliojo galutinė Komisijos reformos dėl konkurencijos taisyklių, taikomų motorinių transporto priemonių platinimui, dalis: automobilių gamintojų ir pardavėjų platinimo sutarčių „sąlygoms dėl vietos“ nebetaikomas Komisijos Reglamentas (EB) Nr. 1400/2002 dėl bendrosios išimties suteikimo motorinėms transporto priemonėms. „Sąlygos dėl vietos“ – tai automobilių platinimo sutarčių nuostatos, kuriomis pardavėjui nustatoma konkreti pagrindinės veiklos vieta ir jam neleidiama eksploatuoti papildomų pardavimo ar platinimo taškų kitose vietose.
15. Naujoji taisyklė skirta keleiviniams automobiliams ir lengvosios komercinės transporto priemonės. Ji netaikoma išimtinėms platinimo sistemoms ar susitarimams, kurių poveikis rinkai yra minimalus⁷. Pasirinktinio paskirstymo susitarimų atveju naujoji taisyklė reiškia tai, kad sąlygos dėl vietos, draudžiančios pardavėjams atidaryti papildomus pardavimo ar platinimo taškus, nepateks į Bendrosios išimties reglamento nustatytą „saugią zoną“.
16. Naująja taisykle siekiama dvejopo strateginio tikslo⁸:
- sumažinti teritorinius apribojimus, siekiant, kad vartotojai galėtų pasinaudoti veiksminga pardavėjų konkurencija, visų pirma kainų srityje ir vietovėse, kuriose vartotojai neturi realios galimybės pasirinkti iš kelių to paties prekės ženklo pardavėjų; ir
 - sudaryti sąlygas naujoviškų platinimo formų plėtojimui, pvz., prekybos vietų, kuriose būtų prekiaujama keliais prekės ženklais, plėtojimui.
17. Nagrinėdama sąlygas dėl vietos pagal Reglamento 5 straipsnį, Komisija pripažino, kad palikta gana didelė laisvė kiekvienu atskiru atveju spręsti, ar sutarties sąlyga atitinka visas pagal 81 straipsnio 3 dalį išimtį pagrindžiančias sąlygas. Labiausiai tikėtinas teigiamas sąlygų dėl vietos poveikis pasirinktinio paskirstymo sistemoms yra tai, kad sąlygos dėl vietos gali užkirsti kelią pasinaudoti pripažintų pardavėjų investicijomis ir reklama.

⁷ Žr., pvz., *Porsche* byla, pranešimas spaudai IP/04/585, 2004 5 3.

⁸ Žr. pranešimą spaudai IP/05/1208, 2005 9 30.

18. Kalbant apie pirmąją šiame reglamente paminėtą sąlygą dėl vietos rūši, t. y. papildomas *pardavimo* vietas draudžiančias sąlygas, sunku nustatyti, kaip automobilių gamintojams galėtų reikėti taikyti papildomų pardavimo vietų apribojimus, siekiant užkirsti kelią neteisėtam pasinaudojimui jų investicijomis ir reklama. Reglamentas suteikia automobilių gamintojams teisę reikalauti, kad antrinio pardavimo vietos atitiktų visus kokybės standartus, taikytinus prekybos atstovybėms toje teritorijoje, kurioje numatoma atidaryti prekybos vietą, ir iš anksto patikrinti šią atitiktį. Paprastai tai padeda išvengti pavojaus, kad bus netinkamai pasinaudota pardavimo agentų investicijomis ir reklama. Be to, antrinės pardavimo vietos tikriausiai nepadidins automobilių gamintojų veiklos ir logistikos išlaidų, nes su pardavėjais sudarytos galiojančios sutartys ir toliau reglamentuos, kur automobilių gamintojas turi pristatyti pardavėjo užsakytą automobilį. Tai reiškia, kad, jeigu pardavėjai atidaro antrinę pardavimo vietą kitoje valstybėje narėje, nereikia sudaryti papildomos sutarties su vietos importuotoju, nors automobilių gamintojas, be abejo, gali pavesti vietos importuotojams tam tikras funkcijas, pvz., tikrinti atitiktį kokybės kriterijams. Pirkimo sąlygos ir tiksliniai pardavimo rodikliai išliks tokie patys, kaip ir nustatyti pagal galiojančius prekybos atstovybių susitarimus.
19. Kalbant apie antrąją minėtame reglamente nurodytą sąlygą dėl vietos rūši, t. y. sąlygas, draudžiančias pardavėjams nustatyti papildomas *pristatymo* vietas, atskiro tyrimo pagal Sutarties 81 straipsnį rezultatai tikriausiai galėtų būti kitokie. Tokiu atveju gali iškilti didesnė grėsmė, kad tokios pristatymo vietos bus (netinkamai) naudojamos, siekiant pasinaudoti tikslinėje teritorijoje veikiančio pardavėjo investicijomis, rinkodaros pastangomis ir prestižu. Jei pristatymo vietos *de facto* yra naudojamos „pardavimui“ (ne tik „perdavimui“), gamintojas pagal 81 straipsnio 3 dalį turi teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, jeigu užkirsti kelią rizikai dėl pasinaudojimo galima tik apribojant naujų pristatymo vietų skaičių, o tokia rizika gali destabilizuoti jo platinimo tinklą.

3. PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS

3.1. Galimybė susipažinti su dokumentų rinkiniu

20. Gruodžio 13 d. Komisija priėmė Pranešimą dėl teisės susipažinti su Komisijos dokumentais antimonopolinėse ir susijungimų bylose⁹. Remiantis pranešime išsamiai išdėstytomis nuostatomis, jame nustatyta teisė susipažinti su dokumentais įgyvendinimo sistema. Pranešime nenumatyta galimybė teikti dokumentus kitose bylose. Skirtingai nei Reglamente (EB) Nr. 1049/2001¹⁰, kuriame numatyta bendroji teisė susipažinti su dokumentais, pranešime yra apibūdinta speciali teisė susipažinti su Komisijos dokumentais. Tokia teisė suteikiama asmenims, kuriems Komisija adresavo prieštaravimų pareiškimą, kad šie galėtų veiksmingai pasinaudoti savo teise į gynybą..

⁹ Komisijos pranešimas dėl teisės susipažinti su Komisijos dokumentais bylose pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius, EEE sutarties 53, 54 ir 57 straipsnius bei Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 taisyklių (OL C 325, 2005 12 22, p. 7).

¹⁰ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

21. Pranešimu, pakeitusiu 1997 m. priimtą pranešimą dėl teisės susipažinti su dokumentų rinkiniu, siekiama, kad Komisijos procedūra, taikoma prašymams suteikti teisę susipažinti su dokumentų rinkiniu antimonopolinėse ir susijungimo bylose, būtų skaidresnė ir aiškesnė. Šiuo tikslu pranešime pabrėžiama, kad adresatai, kuriems Komisija skiria prieštaravimų pareiškimą, turi teisę susipažinti dokumentais elektroniniame arba spausdintame pavidale. Pranešime nurodoma, kad ši teisė suteikiama bylos šalims. Jame konkrečiai paaiškinama, kad „Komisijos dokumentų rinkinys“ – tai visi su konkrečia procedūra, kuria Komisija grindžia savo prieštaravimo pareiškimą, susiję dokumentai. Tačiau šalims nesuteikiama teisė susipažinti su Komisijos vidaus dokumentais (taip pat dokumentais, kuriais buvo pasikeista su valstybėmis narėmis), slapta verslo informacija ir kita konfidencialia informacija. Komisija vidaus dokumentais laiko iš esmės visą Komisijos ir jos išorės ekspertų susirašinėjimą. Tačiau galima susipažinti su užsakytų tyrimų, susijusių su procesu, rezultatais ir dokumentais, būtinais, norint suprasti taikomą tyrimų metodiką arba patikrinti techninių aspektų tikslumą.
22. Pranešime išsamiai apibūdinama teisės susipažinti su konfidencialia informacija ir dokumentų rinkinio įgyvendinimo tvarka. Jame taip pat apibūdinama nesutarimų dėl konfidencialumo prašymų sprendimo tvarka bei išklausančio pareigūno vaidmuo.
23. Be to, pranešime aptariamas klausimas dėl pareiškėjų ir kitų bylose dėl susijungimo dalyvaujančių šalių teisės susipažinti su konkrečiais antimonopolinių bylų dokumentais. Tačiau ši teisė yra labiau ribota nei teisė susipažinti su dokumentų rinkiniu.

3.2. Rinkos informacijos tvarkymas ir skundų nagrinėjimas

24. Komisija vertina verslo subjektų ir vartotojų teikiamą informaciją, nes ji padeda užtikrinti veiksmingą konkurencijos taisyklių įgyvendinimą. Komisija prašo jai pateikti informaciją apie sritis, kuriose rinka neveikia labai gerai bei apie įtariamus konkurencijos taisyklių pažeidimus.
25. Šią informaciją Komisijai galima pateikti įvairiais būdais:
- didžiausias prioritetas teikiamas demaskavimo atvejams ir prašymams atleisti nuo baudų¹¹. Karteliai yra kenksmingiausia antikonkurencinės veiklos forma, todėl Komisija skiria daug išteklių kovai su jais;
 - visada laukiama rinkos informacija¹², nepriklausomai nuo to, ar, remiantis ja, pradedamas konkretaus atvejo tyrimas, ar ne. Tik sukaupus įvairios informacijos iš įvairių šaltinių, Komisija gali tikrai suprasti, kaip veikia rinka;

¹¹ Komisijos pranešimas dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo kartelių atveju (OL C 45, 2002 2 19).

¹² Įvairūs Komisijos informavimo būdai (rinkos informacija, skundai) apibūdinti Komisijos pranešimo dėl skundų svarstymo pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius 3 ir 4 dalyse (OL C 101, 2004 4 27, p. 65) (toliau – Komisijos pranešimas dėl skundų).

- taip pat priimami ir oficialūs skundai¹³, kuriuose keliama aiškūs Bendrijai svarbūs klausimai ir pateikiama tinkama įvadinė informacija. Be pareiškėjų pateiktos informacijos ir aktyvios pagalbos Komisija nebūtų galėjusi priimti daugelio reikšmingų sprendimų. Prieš pateikiant oficialų skundą, paprastai pravartu susisiekti su Konkurencijos GD. Neoficialiai bendraujant galima iš anksto aptarti galimo skundo pateikėjo turimą informaciją. Tai gali padėti išsiaiškinti, ar ši byla Komisijai būtų svarbi.

26. Visi nurodyti būdai yra svarbūs ir jų pagrindu gali būti imtasi vykdymo užtikrinimo priemonių. Komisija reaguos į kiekvieną pateiktą skundą ir jį atidžiai svarstys.

1 Langelis. EB sutarties 81 ir 82 straipsniai. Bendrijos interesai tariamų pažeidimų aiškinimosi ir prioritetų nustatymo srityse

Prieš pateikdami oficialų skundą Komisijai, galimi pareiškėjai raginami atsižvelgti į šiuos dalykus.

Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos ir teismai

Vartotojai ir verslo subjektai, svarstydami, ar pateikti Komisijai oficialų skundą, turėtų atsižvelgti į tai, kad valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos taip pat taiko ES konkurencijos teisę ir bendradarbiauja su Komisija Europos konkurencijos institucijų tinkle (EKT). Todėl galimi pareiškėjai turėtų apsvarstyti, ar valstybės narės konkurencijos institucija nebūtų tinkama institucija imtis reikiamų veiksmų.

Pvz., jei įtariamas pažeidimas daugiausia veikia konkurenciją iš esmės vienos valstybės narės teritorijoje, gali būti, kad iškelti būtų norės būtent šios valstybės nacionalinė konkurencijos institucija (NKI). Net tais atvejais, kai byla veikia konkurenciją daugiau nei vienoje valstybėje narėje, NKI gali bendradarbiauti rinkdamos įrodymus konkurencijos bylai ir būtų gali iškelti kartu dviejų arba trijų valstybių narių konkurencijos institucijos. Išsamesnės bendro EKT darbo gairės pateikiamos Komisijos tinklavietėje¹⁴.

Galimi pareiškėjai taip pat turėtų apsvarstyti galimybę pareikšti ieškinį nacionaliniame teisme. Nacionaliniai teismai gali tinkamai išspręsti daugelį bylų, taip pat, pavyzdžiui, ieškinius dėl sutartyse numatytų įsipareigojimų vykdymo, prašymus paskelbti susitarimus ar sprendimus niekiniais, kaip numatyta 81 straipsnio 2 dalyje, ar prašymus dėl laikinųjų priemonių taikymo¹⁵. Komisija taip pat labai remia nuo antikonkurencinių veiksmų nukentėjusiųjų teisę reikalauti žalos atlyginimo nacionaliniuose teismuose¹⁶, todėl priėmė Žaliąją knygą¹⁷, kurioje aptariamos galimybės palengvinti ieškinių dėl žalos pateikimą.

¹³ Žr. Komisijos pranešimą dėl skundų, taip pat Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 5 straipsnį ir šio reglamento priedą (C forma).

¹⁴ Žr. Komisijos pranešimo dėl skundų 19ss. dalį ir Komisijos pranešimo dėl bendradarbiavimo konkurencijos institucijų tinkle 5ss. dalį (OL C 101/2004, 2004 4 27, p. 43).

¹⁵ Žr. Komisijos pranešimo dėl skundų 16 dalį.

¹⁶ Žr. bylą C-453/99, *Courage v Crehan*, [2001] ECR I-6297, 26 ir 27 dalis; Reglamento (EB) Nr. 1/2003 7 konstatuojamąją dalį.

¹⁷ Žalioji knyga dėl ieškinių dėl žalos, patirtos pažeidus EB antimonopolines taisykles, COM(2005)672, 2005 12 19 (Žr. toliau esantį A.I.5. skirsnį).

Prioritetai

Visi galimi pareiškėjai, svarstantys galimybę pateikti Komisijai oficialų skundą, taip pat turėtų atsižvelgti į tai, kad, nepaisant to, jog Komisija į visą jai pateikiamą informaciją žiūri labai rimtai, ji neturi pakankamai išteklių kiekvienai nurodytai problemai išnagrinėti. Komisija turi nusistatyti prioritetus ir skirti savo ribotus išteklius rimčiausiems pažeidimams ir byloms, svarbioms ES konkurencijos politikos plėtrai bei nuosekliai EB sutarties 81 ir (arba) 82 straipsnio taikymui¹⁸.

Kad nuspręstų, ar Bendrija yra tikrai suinteresuota išsamiai ištirti skundą, Komisija, remdamasi turima informacija, taiko vieną arba kelis iš šių kriterijų (atsižvelgdama į konkrečią bylą)¹⁹:

- poveikio konkurencijos vidaus rinkoje svarba, konkrečiai atsižvelgiant į šiuos aspektus:
 - skundžiamų veiksmų geografinę sritį arba ekonominę svarbą, arba rinkos dydį, arba reikšmę galutiniams atitinkamų produktų vartotojams, arba skundžiamų veiksmų reikšmę; arba
 - įmonių, prieš kurias paduotas skundas, padėtį rinkoje arba bendrąjį atitinkamos rinkos veikimą;
- reikiamo tyrimo mastas ar sudėtingumas, galimybė nustatyti pažeidimą ir tai, ar, atsižvelgiant į šiuos dalykus, būtų tinkama atlikti išsamų tyrimą;
- pareiškėjo galimybė iškelti bylą nacionaliniame valstybės narės teisme, ypač atsižvelgiant į tai, ar byloje taikomas (arba buvo pritaikytas) privatus vykdymas, ar pagal bylos pobūdį ją būtų galima taip tinkamai išnagrinėti;
- ar tinkama imtis veiksmų dėl atskiro skundo, susijusio su konkrečiu(-iais) teisiniu(-iais) klausimu (-ais), kurį (-iuos) Komisija jau tiria vienoje ar kelse kitose bylose arba kurį(-iuos) jau yra ištyrusi ir (arba) kuris(-ie) yra nagrinėjamas(-i) teismine tvarka Bendrijos teismuose;
- skunde nurodomų veiksmų nutraukimas arba pakeitimas, ypač tokiais atvejais, kai Komisijos sprendimu pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnį šalių įsipareigojimai įgijo teisinę galią, arba kai skundžiama(-os) įmonė(-ės) pakeitė savo veiklą dėl kitų priežasčių, kadangi, neatsižvelgiant į nutraukimą ar pakeitimus, skundas nėra svarbus Bendrijos interesams nei dėl reikšmingo nuolatinio neigiamo poveikio konkurencijai, nei dėl tariamo(-ų) pažeidimo(-ų) dydžio;
- kitų Bendrijos ar nacionalinės teisės sričių, paveiktų skundžiamų veiksmų, svarba, palyginti su pareiškėjo nurodytų konkurencijos problemų svarba.

¹⁸ Žr. konkrečiai Reglamento (EB) Nr. 1/2003 3 konstatuojamąją dalį ir Komisijos pranešimo dėl skundų 11 dalį.

¹⁹ Žr. Komisijos pranešimo dėl skundų 41ss. dalį ir ypač 43 dalį.

Tačiau šie kriterijai taikomi lanksčiai. Neįmanoma nustatyti abstrakčių taisyklių, pagal kurias būtų galima spręsti, kada Komisija turėtų imtis veiksmų, o kada ne. Visada bus veiksmų, neištrauktų į pirmiau minėtus kriterijus, bet galinčių padidinti arba sumažinti konkrečios bylos svarbą. Be to, Komisija nėra įpareigota atmesti bylos vien dėl to, kad ji nėra labai svarbi Bendrijos interesams. Tačiau tais atvejais, kai Komisija nemano, kad Bendrija nėra pakankamai suinteresuota užtikrinti išsamų tyrimą, remdamasi vienu ar daugiau minėtų kriterijų, ji skundą paprastai atmets.

Komisija per keturis mėnesius nuo skundo gavimo stengiasi pranešti pareiškėjams savo sprendimą, atlikti bylos tyrimą, ar jo neatlikti.

4. ES TEISĖS AKTŲ PERSVARSTYMAS KONKURENCIJOS ATŽVILGIU

27. Siekiant sustiprinti konkurencingumą, kovo 22–23 d. atnaujintoje Lisabonos strategijoje numatyta pagrindinė priemonė buvo skirta reglamentavimui tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis pagerinti. Pagal Komisijos veiksmų planą, persvarstytą kovo 16 d., 2002 m. buvo pradėta veikla, kurios tikslas – užtikrinti „geresnį reglamentavimą“. Turimi omenyje visi nagrinėjami ES teisės aktų projektai, taip pat pasiūlymai dėl galiojančių taisyklių (supaprastinimo), naujų teisės aktų ir politikos krypčių. Pagal veiksmų planą birželio mėn. Komisija priėmė persvarstytas Poveikio vertinimo gaires²⁰, aprėpiančias visas teisėkūros ir politines iniciatyvas, įtrauktas į Komisijos metinę darbo programą. Šiose vertinimo gairėse tiriamos alternatyvios konkrečios problemos sprendimo galimybės ir vertinamas jų poveikis ekonomikai, aplinkai ir socialinei sričiai.
28. Poveikio vertinimo gairėse pripažįstama, kad „stipri konkurencija, esant verslui palankiai aplinkai, – pagrindinė didesnio produktyvumo ir konkurencingumo varomoji jėga“²¹. Todėl *teisės aktų persvarstymas konkurencijos atžvilgiu* sudaro neatsiejamą poveikio vertinimo dalį. Poveikio vertinimo gairėse išvardijamos (neišsamiai) pasiūlymų rūšys, kurias reikia persvarstyti, atsižvelgiant į galimą neigiamą poveikį konkurencijai (pvz., liberalizuotų tinklų pramonės šakų taisyklės, priemonės, darančios poveikį kliūtims patekti į rinką ir pasitraukti iš jos, konkurencijos taisyklių išimtys ir t. t.)²².
29. Per pagrindinį „konkurencijos patikrinimą“, taikomą persvarstant teisės aktus konkurencijos atžvilgiu, iš pat pradžių keliami du esminiai klausimai. Pirma, *kokius tiesioginius ar netiesioginius konkurencijos apribojimus* gali sukelti pasiūlymas (ar juo apribojamos galimybės patekti į rinką, ar paveikiamas įmonių elgesys ir pan.)? Antra, ar konkrečiam strateginiam tikslui siekti galima panaudoti *mažiau apribojimų keliančias* priemones? Persvarsčius teisės aktus konkurencijos atžvilgiu, galbūt bus pasirinkti konkurenciją mažiau ribojantys reglamentavimo metodai arba rinkta pagrįsti metodai, kuriais bus siekiama tam tikrų strateginių tikslų, ir taip bus išvengta nereikalingų ar neproporcingų konkurencijos apribojimų. Tai naudinga tiek vartotojams, tiek pramonei.

²⁰ SEK (2005) 791.

²¹ Žr. Poveikio vertinimo gairių priedų 9 skyrių.

²² Žr. Poveikio vertinimo gairių priedų 9 skyriaus 2 dalį.

5. **ŽALIOJI KNYGA DĖL IEŠKINIŲ DĖL ŽALOS, PATIRTOS PAŽEIDUS EB ANTIMONOPOLINES TAISYKLES**

30. EB sutarties 81 ir 82 straipsniuose nustatytas konkurencijos taisykles gali įgyvendinti tiek konkurencijos institucijos (viešasis įgyvendinimas), tiek privačios šalys, kreipdamosis į nacionalinį teismą (privatus įgyvendinimas). Vienas iš EB antimonopolinių taisyklių modernizacijos tikslų buvo atgaivinti nacionalinių teismų ir nacionalinių konkurencijos institucijų (NKI) vaidmenį šių taisyklių įgyvendinimo srityje. Reglamente (EB) Nr. 1/2003 pabrėžiama bendra Komisijos, nacionalinių teismų ir NKI šios srities atsakomybė ir pateikiamos reikalingos priemonės, skirtos geresniam ir nuoseklesniam EB antimonopolinių taisyklių vykdymui užtikrinti. Kalbant apie viešąjį įgyvendinimą, dabar Komisija ir NKI, taikydamos EB antimonopolines taisykles, glaudžiai bendradarbiauja EKT (Europos konkurencijos tinkle). Kalbant apie privatų įgyvendinimą, Reglamentu (EB) Nr. 1/2003 buvo panaikinta Komisijos monopolinė teisė taikyti 81 straipsnio 3 dalį ir todėl nacionaliniai teismai dabar turi teisę taikyti EB sutarties 81 ir 82 straipsnius visa apimtimi. Nacionaliniai teismai turi išskirtinę kompetenciją priteisti žalos atlyginimą nukentėjusiesiems dėl konkurencijos teisės pažeidimų.
31. Būtent ieškiniams dėl žalos, patirtos dėl antimonopolinių taisyklių pažeidimo, daugiausiai dėmesio skiriama gruodžio 19 d. Komisijos priimtoje Žaliojoje knygoje²³. Minėtų ieškinių iki šiol buvo labai nedaug²⁴ ir Komisija norėtų skatinti šiuos ieškinius dėl dviejų priežasčių: ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl EB antimonopolinių taisyklių pažeidimo, ne tik leidžia nukentėjusiesiems gauti kompensacijas, bet taip pat papildomai skatina įmones paisyti EB antimonopolinių taisyklių; ieškiniai dėl žalos ne tik sustiprina konkurencijos institucijų veiksmų, skirtų nustatytiems pažeidimams, poveikį, bet jie taip pat turėtų būti savarankiška teisės aktų vykdymo priemonė. Taigi EB antimonopolinių taisyklių privatus įgyvendinimas tampa priemone, išplečiančia EB sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymo sritį. Be to, turėdami galimybę realiai pateikti ieškinį dėl žalos, Europos vartotojai ar įmonės gali tiesiogiai dalyvauti įgyvendinant konkurencijos taisykles. Tokia tiesioginė patirtis padidina konkurencijos taisyklių tiesioginę reikšmę įmonėms ir vartotojams. Dėl šių ieškinių labiau paisoma konkurencijos taisyklių, taigi konkurencija Europoje tampa veiksmingesnė, nes ieškiniai dėl žalos padidina EB antimonopolinių taisyklių įgyvendinimo lygmenį. Todėl šie ieškiniai yra svarbi priemonė, taikoma kuriant ir išlaikant konkurencingą ekonomiką – esminį aspektą, numatytą Lisabonos strategijoje, kurios tikslas – Europos Sąjungos ekonomikos augimas ir Europos piliečių užimtumas.

²³ Žaliają knygą galima rasti http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/actions_for_damages/gp.html. Kartu su ja pateikiamas Komisijos tarnybų darbo dokumentas, kurį galima rasti http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/actions_for_damages/sp.html ir kuriame pateikiama įvadinė informacija apie Žaliają knygą ir išsamiau aiškinamos joje nurodytos politinės galimybės.

²⁴ Žr. Komisijos užsakymu atliktą ir 2004 m. paskelbtą tyrimą, kurį galima rasti http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/actions_for_damages/study.html

32. 2001 m. sprendimu, priimtu byloje „Courage v Crehan“, Teisingumo Teismas patvirtino, kad nukentėjusieji nuo EB antimonopolinių taisyklių pažeidimo turi teisę kreiptis dėl žalos atlyginimo ir kad valstybės narės turi nustatyti procedūrinę sistemą, nustatančią veiksmingą žalos atlyginimo tvarką²⁵. Pagrindinis Žaliosios knygos tikslas – nustatyti pagrindines kliūtis, trukdančias veiksmingesnei ieškinių dėl žalos atlyginimo sistemai atsirasti, ir įvairias tolesnių svarstymų bei galimų veiksmų pasirinkimo galimybes, kurios skatintų ieškinių dėl žalos, patirtos dėl EB antimonopolinės teisės pažeidimo, atlyginimą.
33. Žaliojoje knygoje sprendžiama keletas svarbių klausimų, pvz., galimybė susipažinti su įkalčiais, klausimai dėl būtinybės įrodyti kaltę, dėl žalos dydžio nustatymo, dėl galimybės pasinaudoti išlaidų perkėlimu, kaip gynybos priemone, dėl atsižvelgimo į netiesioginių pirkėjų padėtį, dėl galimybės vienam ar keliems asmenims iš daugelio tuos pačius interesus turinčių asmenų pareikšti ieškinį ir kolektyvinį ieškinį, dėl teismo išlaidų, dėl viešojo ir privataus įgyvendinimo derinimo, dėl jurisdikcijos taisyklių ir dėl taikytinos teisės.
34. Žaliaja knyga siekiama paskatinti diskusijas dėl to, ką būtų galima padaryti, kad sėkmingų ieškinių dėl žalos, susijusių su EB antimonopolinių taisyklių pažeidimais, būtų kuo daugiau. Remdamasi gautomis pastabomis dėl Žaliosios knygos, Komisija nustatys, kokių veiksmų reikia (jeigu reikia) imtis, siekiant paskatinti šiuos ieškinius.

²⁵ Byla C-453/99 *Courage prieš Crehan* [2001] ECR I-6297.

B – 81, 82 IR 86 STRAIPSNIŲ TAIKYMAS

1. ENERGETIKA, PAGRINDINĖS PRAMONĖS ŠAKOS, CHEMINĖS MEDŽIAGOS IR FARMACIJOS PRODUKTAI

1.1. Energetika

Dujų ir elektros sektorių tyrimai

35. Kalbant apie ES antimonopolinių taisyklių taikymą energetikos sektoriuje, pats svarbiausias 2005 m. įvykis buvo pradėti dujų ir elektros sektorių tyrimai. Birželio 13 d. Komisija priėmė sprendimą²⁶, pagal kurį buvo pradėtas dujų ir elektros sektorių tyrimas pagal Komisijos įgaliojimus, numatytus Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnyje. Sektorių tyrimai buvo pagrįsti Komisijos nario, atsakingo už konkurenciją, komunikate, suderintame su Komisijos nariu, atsakingu už energetiką²⁷.
36. Sektorių tyrimai – tai viena iš Komisijos priemonių iš naujo pradėti įgyvendinti Lisabonos strategiją, kuria siekiama greitesnio ekonomikos augimo, didesnio gyventojų užimtumo ir Europos Sąjungos tapimo „konkurencingiausia ir dinamiškiausia žiniomis pagrįsta ekonomika pasaulyje“. Norėdama padėti Lisabonos strategijos įgyvendinimui, Komisija nusprendė aktyviau taikyti konkurencijos taisykles, ypač atliekant sektorių patikrinimus, siekdama užtikrinti, jog Europos rinkos, ypač energetikos sektoriaus²⁸, bus atviros ir konkurencingos.
37. Tyrimai apima neseniai liberalizuotus elektros ir dujų sektorius. Integracija į rinką, deja, vyko labai lėtai ir iki šiol nepavyko sumažinti abiem sektoriams būdingo dažnai labai aukšto koncentracijos lygio. 2004 ir 2005 m. labai padidėjo kainos ir vartotojai vis labiau skundėsi tuo, kad neįmanoma užsitikrinti konkurencingų tiekėjų pasiūlymų. Šie aspektai leido daryti prielaidą, kad rinkos veikia neoptimaliai, ir todėl buvo pradėtas tyrimas, numatytas Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnyje ir imtasi Komisijai prieinamų tyrimo priemonių.
38. Atliekant elektros sektoriaus tyrimą, daugiausia dėmesio skiriama kainodaros mechanizmui didmeninės prekybos elektra rinkose, elektros gamybai ir tiekimui bei veiksniams, lemiantiems elektros gamintojų tiekimo ir pasiūlymų strategijas. Ypatingas dėmesys skiriamas aplinkybei, ar elektros gamintojai turi didelę įtaką rinkoje ir gali paveikti didmeninės elektros kainas. Atliekant šiuos vertinimus, tikriausiai bus taikoma ekonometrinė analizė. Be to, bus atidžiai ištirtos kliūtys patekti į rinką ir tarptautinio elektros energijos tiekimo kliūtys, kurių gali iškilti tam

²⁶ 2005 m. birželio 13 d. Komisijos sprendimas (EB) Nr. C(2005)1682, inicijuojantis dujų ir elektros sektorių tyrimą pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnį. Žr. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/decision_en.pdf

²⁷ Žr.

²⁸ http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/communication_en.pdf
Komunikatas pavasario Europos vadovų tarybai. Dirbti kartu augimo ir darbo vietų labui.– Nauja Lisabonos strategijos pradžia, COM(2005) 24, 2005 2 2. Žr. 8 ir 19 psl.

tikroms valstybėms narėms dėl sudarytų ilgalaikių tiekimo sutarčių, nacionalinių elektros tinklų jungiamųjų linijų teisinio ir eksploataavimo režimų.

39. Atliekant dujų sektoriaus tyrimą, daugiausia dėmesio skiriama ilgalaikėms importo sutartims, apsikeitimo susitarimams ir tarptautiniam dujų tiekimui išskylančioms kliūtims. Taip pat bus atidžiai ištirti dujų tinklo naudotojų ir dujų saugyklų reikalavimai dėl pusiausvyros, ilgalaikės sutartys su vartotojais ir galimas šių sutarčių poveikis kainų svyravimui, kai klientai pakeičia tiekėją, ir pateikimui į rinką.
40. Tiriant dujų ir elektros sektorius, nagrinėjami skirtingi dalykai, nes šiuose sektoriuose yra skirtinga konkurencija ir labai skiriasi sektorių gamybos struktūra. Nepaisant to, bus atsižvelgta į šių sektorių ryšius. Iš tiesų dujos vis labiau tampa pagrindiniu kuru, naudojamu elektros energijai gaminti, todėl konkurencingesnės dujų rinkos galėtų teigiamai paveikti elektros rinkas.
41. Konkurencijos GD tikslas – nustatyti, ar elektros ir dujų rinkos netinkamai veikia dėl EB sutarties 81, 82 ir 86 straipsnių pažeidimų, nes tokiu atveju Komisija galėtų imtis iniciatyvos veiksmų pažeidimams ištaisyti. Remdamasis per tyrimą surinktais faktais ir atitinkamai nustatytais teisės aktų įgyvendinimo prioritetais, Konkurencijos GD imsis nagrinėti paaiškęjusius EB sutarties 81, 82 ir 86 straipsnių pažeidimų atvejus. Tikimasi, kad tyrimų rezultatai taip pat bus svarbūs, vertinant galiojančios dujų ir elektros rinkų liberalizavimo teisinės sistemos veiksmingumą.
42. Ruošdamasis tyrimams, Konkurencijos GD konsultavosi su pramonės asociacijomis, vartotojų grupėmis, kitomis Komisijos tarnybomis (taip pat su Transporto ir energetikos GD), nacionalinėmis konkurencijos institucijomis (NKI) ir nacionalinėmis reguliavimo institucijomis (NRI) bei jų atstovais Europos Sąjungos institucijose. Taip buvo siekiama tinkamai pakreipti tyrimą ir užtikrinti jo veiksmingumą. Konkurencijos GD siekia užtikrinti viso proceso skaidrumą. Komisija pateikė keletą klausimų, kilusių atlikus pirmąją pastabą dėl kelių vykusių forumų (visų pirma gruodžio 1 d. Energetikos tarybos susirinkimo), tyrimą. Minėtame susitikime Komisija taip pat pateikė energetikos sektoriaus liberalizavimo teisinių priemonių paketo įgyvendinimo ataskaitą. Pagrindinės problemos, nurodytos Konkurencijos GD darbiname dokumente²⁹, yra susijusios su vyraujančiais koncentracijos lygiais, vertikaliuoju rinkos uždarymu kitiems dalyviams, nepakankamu rinkos integravimu, skaidrumo trūkumu ir kainodaros mechanizmu. Preliminarią ataskaitą planuojama pateikti 2006 m. pradžioje. Pateikus šią ataskaitą, dėl jos bus intensyviai konsultuojamasi su visuomene. Galutinę energetikos sektoriaus tyrimo ataskaitą numatoma pateikti 2006 m. pabaigoje.
43. Atlikus sektorių tyrimus, Komisija galės kur kas aktyviau imtis iniciatyvų, skatinančių konkurenciją neseniai liberalizuotuose dujų ir elektros sektoriuose, tačiau 2005 m. konkrečiais atvejais taip pat buvo aktyviai įgyvendinami įstatymai, padedantys sustiprinti liberalizavimo procesą.

²⁹

Žr.:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/issues_paper15112005.pdf

Ilgalaikiai dujų tiekimo susitarimai žemesnės pakopos („downstream market“) rinkose

44. Ypatinga problema, iškilusi 2005 m. atverus dujų sektorių konkurencijai, yra galimas žemesnės pakopos („downstream market“) rinkos uždarymas dėl ilgalaikių dujų tiekimo sutarčių tarp, viena vertus, tradicinių tiekėjų ir, kita vertus, skirstymo bendrovių bei pramonės ir komercinių vartotojų.
45. Ilgalaikės sutartys neleidžia vartotojams pasinaudoti finansiškai naudingesniais alternatyvių tiekėjų pasiūlymais. Kai kuriais atvejais sudarytos sutartys turi galioti dar daug metų, todėl šie vartotojai negali pasinaudoti sektoriuje stiprėjančia konkurencija. Be to, dėl tokių priežasčių kaip, pvz., didelė pusiausvyros palaikymo ir lankstumo kaina, kuri mažėja atitinkamai padidėjus tiekiamų dujų kiekiui, dujų tiekimo rinkoje yra didelė masto ekonomija. Todėl ilgalaikės sutartys dujų vartotojų rinkoje taip pat gali sutrukdyti alternatyviems tiekėjams užimti rinkos dalį, kuri jiems leistų veiksmingai konkuruoti. Taigi jei tokios ilgalaikės sutartys nėra būtinos tam, kad suteiktų vartotojams nepatogumus kompensuojančios naudos, jos gali uždaryti rinkas ir sukelti su konkurencija susijusių problemų.
46. Konkurencijos GD, NKI ir NDI du kartus aptarė ilgalaikių sutarčių su žemesnės pakopos rinkos dalyviais klausimą Europos konkurencijos tinklo (EKT) Energetikos pogrupyje. Vokietijos Federalinis kartelių biuras (*vok.* Bundeskartellamt) paskelbė ilgalaikių sutarčių dujų tiekimo vietos komunalinių paslaugų sektoriuje teikėjams (*vok.* Stadtwerke) ataskaitą. Vėliau jis pradėjo derybas su 15 didžiausių šios rinkos tiekėjų, kurių metu buvo siekiama nustatyti aiškias tiekimo sutarčių galiojimo ribas. Rugsėjo mėn. derybos nutrūko ir *Bundeskartellamt* pranešė, kad bus pradėta oficiali draudimo procedūra³⁰. Konkurencijos GD taip pat tiria bylą, susijusią su ilgalaikėmis dujų tiekimo Belgijos rinkoje sutartimis.

Teritorinių apribojimų bylos

47. 2005 m. Konkurencijos GD toliau stengėsi užtikrinti, kad liberalizavimo procesui nepakenktų energetikos rinkose iki liberalizavimo taikyta komercinė praktika. Šių pastangos nenuėjo veltui, nes buvo panaikinti teritoriniai apribojimai „Gazprom“ dujų tiekimo sutartyse su keliais svarbiais seniai rinkoje veikiančiais ES didmenininkais. Dėl teritorinių apribojimų dujų importuotojai negali eksportuoti dujų į kitas valstybes nares ir (arba) taip yra apribojamos jų paskatos vykdyti šią veiklą, todėl kyla grėsmė rinkos integravimui ir veikiančių subjektų konkurencijai.
48. 2003 m. Konkurencijos GD užtikrino, kad „Gazprom“ ir Italijos naftos ir dujų bendrovė „Eni Spa“³¹ nutrauktų tokio pobūdžio veiklą. Vasario mėn.³² Konkurencijos GD užtikrino, kad būtų pagerintos Austrijos dujų didmenininkės OMV ir Rusijos dujų gamintojo „Gazprom“ dujų tiekimo sutarčių sąlygos. Visų pirma OMV dabar galės iš „Gazprom“ pirktas dujas perparduoti už Austrijos ribų, o „Gazprom“ turės teisę parduoti dujas kitiems Austrijos pirkėjams ir nebepivalės dujų pirmiausia siūlyti OMV (vadinamoji „pirmojo atsisakymo teisė“). OMV taip pat sutiko prisidėti prie to, kad būtų padidintas TAG („Trans Austria Gasleitung“)

³⁰ <http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/entscheidungen/Kartellrecht/EntschKartell.shtml>

³¹ 2003 m. konkurencijos ataskaitos 98 punktas.

³² Pranešimas spaudai IP/05/195, 2005 2 17.

vamzdyno, kuriuo Rusijos dujos tiekiamos per Austrijos teritoriją į Italiją, pralaidumas. Panašių rezultatų buvo pasiekta 2003 m. Eni atveju. Prisiimti išsipareigojimai iš esmės yra tokie patys, kaip 2003 m. spalio mėn. Eni (kitos TAG vamzdyno akcininkės) Komisijai pateikti išsipareigojimai. Atsižvelgiant į šiuos įvykius, buvo nuspręsta baigti tyrimą.

49. Birželio mėn.³³ Konkurencijos GD baigė „Gazprom“ ir didžiausios Vokietijos didmenininkės „E.on Ruhrgas AG“ (E.on grupės dalis) dujų tiekimo sutarčių tyrimą. Konkurencijos GD pasiekė, kad būtų pašalinti šiose sutartyse numatyti teritoriniai apribojimai. Be to, „Gazprom“ nebebus taikoma anksčiau šiose sutartyse numatyta „didžiausio palankumo statusą turinčio kliento“ sąlyga. Pagal šias sutarčių sąlygas „Gazprom“ privalėjo „Ruhrgas“ ir jos konkurentams Vokietijos didmeninėje rinkoje siūlyti panašias sąlygas.
50. Pabaigus šias dvi bylas, yra baigtos visos Komisijos 2001 m. pradėtos bylos, susijusios su Rusijos dujų eksporto apribojimais (Austrija, Prancūzija, Vokietija, Italija ir Nyderlandai). Toliau tęsiami taip pat 2001 m. pradėti tyrimai dėl Italijos ir Ispanijos operatorių vykdomo dujų importo iš Alžyro.

Reguliavimo sistema

51. 2005 m. buvo toliau plėtojama elektros ir dujų vidaus rinkos reguliavimo sistema. Rugsėjo 28 d. Taryba ir Parlamentas priėmė Reglamentą dėl trečiųjų šalių teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų³⁴. Tikimasi, kad, priėmus šį reglamentą, naujiems rinkos dalyviams bus sudarytos palankesnės tarptautinės prekybos sąlygos. 2006 m. pradžioje bus priimta Direktyva dėl elektros tiekimo saugumo užtikrinimo ir infrastruktūros plėtros³⁵. Tikimasi, kad šia Direktyva bus nustatyta patikima reguliavimo sistema, kuri skatins investuoti į elektros gamybą ir infrastruktūrą.
52. 2005 m. Komisija ir toliau stengėsi užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų antrąsias direktyvas dėl dujų³⁶ ir elektros³⁷. Šios direktyvos – tai kertiniai energetikos rinkų liberalizavimo proceso reguliavimo akmenys. Buvo pasiekta nemaža pažanga. Direktyvose dėl dujų ir elektros taip pat nustatyta, kad Komisija iki 2005 m. pabaigos pateiks pažangos, pasiektos kuriant dujų ir elektros vidaus rinką, ataskaitą. Komisija savo ataskaitą Energetikos tarybai pristatė gruodžio 1 d. Ataskaita suderinta su Konkurencijos GD sektorių tyrimais. Joje siūloma iki 2006 m. pabaigos išnagrinėti padėtį valstybėse ir tada priimti sprendimą dėl trečiojo „liberalizavimo paketo“ poreikio.

³³ Pranešimas spaudai IP/05/710, 2005 6 10.

³⁴ 2005 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1775/2005 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų (OL L 289, 2005 11 3, p. 1).

³⁵ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 89/2005/EB dėl priemonių siekiant užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą ir investicijas į infrastruktūrą.

³⁶ 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 98/30/EB (OL L 176, 2003 7 15, p. 57).

³⁷ 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 96/92/EB (OL L 176, 2003 7 15, p. 37).

53. Be to, birželio 7 d. priimtame sprendime dėl VEMW bylos³⁸ Teisingumo Teismas taip pat paaiškino kai kuriuos reikšmingus reguliavimo sistemos aspektus. Nors pati byla yra konkrečiai susijusi su ilgalaikiu jungiamųjų linijų pajėgumų rezervavimu Nyderlanduose, byla svarbi ne vienam ilgalaikiam pajėgumų rezervavimui pagal seniau sudarytas sutartis, besitęsiančias ir po to, kai įsigaliojo pirmoji direktyva dėl elektros³⁹.
54. Teismas nusprendė, kad, seniau pagal Nyderlandų įstatymus ir reguliavimo sistemą sudarytoms tiekimo sutartims suteikus pirmenybės teisę naudotis jungiamosiomis linijomis (šiuo konkrečiu atveju buvo suteikta teisė į 23 % bendro jungiamųjų linijų pajėgumo), bus diskriminuojami nauji rinkos dalyviai. Tai draudžia 1996 m. priimta direktyva dėl elektros, nes šios direktyvos 7 ir 16 straipsniuose reikalaujama, kad visiems seniesiems ir naujesiems tinklo naudotojams būtų taikomos vienodos sąlygos. Teismas taikė šį metodą, grįsdamas jį tuo, kad bet koks kitoks šių sąlygų aiškinimas keltų grėsmę monopolinės, padalintos rinkos virsmui atvira, konkurencinga rinka. Teismas taip pat atsižvelgė į tai, kad Nyderlandai galėjo paprašyti galiojančioms sutartims pritaikyti išimtį pagal šią direktyvą, tačiau laiku to nepadarė.
55. Priėmus šį Teismo sprendimą, nacionaliniuose teismuose gali būti iškelta daugiau bylų. Be to, NRI taip pat gali imtis tam tikrų veiksmų. Kalbant apie antimonopolinių taisyklių įgyvendinimą, šis sprendimas Konkurencijos GD suteikia galimybę kelti panašaus pobūdžio bylas, nors pats Teismo sprendimas nėra skirtas būtent konkurencijos klausimams.
56. Sektoriaus tyrimai tikriausiai padės Konkurencijos GD tinkamai apžvelgti faktines ilgalaikio rezervavimo aplinkybes ir nuspręsti, ar reikės papildomai tirti šiuos klausimus.
57. Galiausiai 2005 m. taip pat buvo pradėta prekyba CO₂ emisijų leidimais⁴⁰. Nepaisant to, kad tai svarbu ne tik energetikos sektoriui, rezultatai greičiausiai bus aiškiausiai matomi būtent elektros rinkose. Panašu, kad prekybos emisijų leidimais sistema paveikė elektros kainas, nes elektros gamintojai emisijų leidimų kainą iš dalies įskaičiuoja į galutiniams vartotojams nustatytą kainą. Kai kurie elektros vartotojai skundėsi, kad kainos neturėjo padidėti, kadangi emisijų leidimai dažniausiai suteikiami nemokamai.

REPSOL

58. Nepaisant to, kad 2005 m. Komisija teikė pirmenybę neseniai liberalizuotoms dujų ir elektros rinkoms, taip pat buvo tęsiami veiksmai, skirti pažeidimams kituose energetikos sektoriuose, pvz., varikliams skirtų degalų prekybos sektoriuje, nutraukti.

³⁸ Byla C-17/03, *Vereniging voor Energie, Milieu en Water ir kiti prieš Directeur van de Dienst uitvoering en toezicht energie*.

³⁹ 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 27, 1997 1 30, p. 20).

⁴⁰ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

59. 2004 m. spalio 20 d. Komisija paskelbė pranešimą⁴¹ pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį, siekdama rinkos tyrimo būdu patikrinti „REPSOL C.P.P.“ (REPSOL) įsipareigojimus pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį. Komisijos tyrimo pagal EB 81 straipsnį objektas – „išimtinių“ sąlygų taikymas varikliams skirtų degalų tiekimui REPSOL pasirašytose prekybos sutartyse. Dėl to buvo uždaryta Ispanijos didmeninės ir mažmeninės prekybos varikliams skirtais degalais rinka. Iš pradžių Komisijai buvo pranešta apie šias sutartis, tačiau pranešimo galiojimas baigėsi 2004 m. gegužės 1 d.
60. 2004 m. birželio 17 d. REPSOL buvo išsiųstas išankstinis vertinimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį.
61. Išankstiniame vertinime teigiama, kad į šią rinką sunku patekti ir kad REPSOL sutartys turi labai didelę įtaką galimam rinkos uždarymui, nes jos didelę rinkos dalį susieja su REPSOL, be to, šios sutartys ilgai galioja („teisės į trečiojo asmens nekilnojamąjį turtą“ ir „uzufrukto“ sutartys, pagal kurias REPSOL turėjo nustatyto laiko nuosavybės teisę, galioja 25–40 metų).
62. Pagal REPSOL pasiūlytus įsipareigojimus tam tikriems prekyautojams, su kuriais sudarytos „teisės į trečiojo asmens nekilnojamąjį turtą“ arba „uzufrukto“ sutartys („U/S sutartys“), suteikiama teisė nutraukti sutartį iki jos galiojimo pabaigos, sumokant REPSOL kompensaciją. Taip pat REPSOL neturėtų sudaryti jokių naujų sutarčių su DODO tipo⁴² degalinėmis ilgesniam nei penkerių metų laikotarpiui ir iki 2006 m. pabaigos neturėtų pirkti naujų DODO tipo degalinių. Siūlomus įsipareigojimus stebėtų REPSOL paskirtas patikėtinis.
63. Remdamasi pasiūlytų įsipareigojimų patikrinimo rinkos tyrimų išvadomis, REPSOL pateikė persvarstytus įsipareigojimus. Kad šie persvarstyti įsipareigojimai įsigaliotų, Komisija numato priimti sprendimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį.

1.2. Pagrindinės pramonės šakos

ALROSA / „De Beers“ prekybos sutartis

64. Siekdama rinkos tyrimo būdu patikrinti įsipareigojimus⁴³, kuriuos bendrovės ALROSA ir „De Beers“ pasiūlė pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį, birželio 3 d. Komisija paskelbė pranešimą⁴⁴, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalyje. Komisijos tyrimo pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius bei EEE susitarimo 53 ir 54 straipsnius objektas – šių dviejų bendrovių, aktyviai užsiimančių nešlifuoatų deimantų kasyba ir tiekimu, prekybos sutartis. Apie sutartį buvo pranešta Komisijai, tačiau šio pranešimo galiojimas baigėsi 2004 m. gegužės 1 d.

⁴¹ OL C 258, 2004 10 20, p. 7.

⁴² DODO – Platintojui priklauso, platintojo eksploatuojama (*angl.* Distributor Owned, Distributor Operated).

⁴³ Žr.: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_76.html#i38_381

⁴⁴ OL C 136, 2005 6 3, p. 32.

65. 2003 m. sausio ir liepos mėn. bendrovėms nusiųsti prieštaravimai buvo Komisijos išankstinio vertinimo pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį pagrindas.
66. Išankstinis vertinimas leidžia daryti prielaidą, kad „De Beers“ užima dominuojančią padėtį pasaulio nešlifuočių deimantų rinkoje. Sudariusi prekybos sutartį, apie kurią buvo pranešta, su savo didžiausia konkurente ALROSA, „De Beers“ galėtų valdyti didelę nešlifuočių deimantų rinkos pasiūlos dalį, o tai padėtų jai įgyti papildomą šios rinkos dalį ir turėti įvairesnių jai iki šiol buvusių neprieinamų deimantų. Viena vertus, ALROSA, kaip tiekėja, būtų priversta pasitraukti iš rinkos už Rusijos ribų ir sustiprintų „De Beers“ padėtį rinkoje, o tai sumažintų konkurenciją nešlifuočių deimantų rinkoje.
67. Išankstiniame vertinime taip pat nurodoma, kad, remiantis paskelbta prekybos sutartimi, didžiausia pasaulio deimantų gamintojų bendrovė „De Beers“ platintų beveik pusę savo didžiausio konkurento produkcijos. Atsižvelgiant į tai, kad deimantų, kuriais prekiaujama, kiekiai būtų dideli, o sutartį sudarė dvi didžiausios bendrovės nešlifuočių deimantų rinkoje, konkurencija šioje rinkoje dėl sudarytos sutarties labai sumažėtų.
68. ALROSA ir „De Beers“ pasiūlė įsipareigoti po truputį mažinti savo nustatytą nešlifuočių deimantų realizavimo vertę iki 700 mln. USD 2005 m., 625 mln. USD – 2006 m., 550 mln. USD – 2007 m., 475 mln. USD – 2008 m., 400 mln. USD – 2009 m., 275 mln. USD – 2010 m. ir t. t. Be to, ALROSA ir „De Beers“ sudarytų į prekybos sutartį panašią kainodaros, rūšiavimo ir vertinimo sutartį. Priimtų įsipareigojimų įgyvendinimą stebėtų atitinkamai ALROSA ir „De Beers“ paskirti patikėtiniai.
69. Remdamasi pasiūlytų įsipareigojimų patikrinimo rinkos tyrimu išvadomis, Komisija numato priimti sprendimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį. Pagal šį sprendimą įsigaliojusių persvarstyti įsipareigojimai.

1.3. Cheminės medžiagos

70. 2005 m. Konkurencijos GD „ES teisės aktų peržiūros konkurencijos atžvilgiu“ metu peržiūrėjo kelis įstatymų projektus, susijusius su cheminių medžiagų sektoriumi, pvz., planuojamą persvarstyti Augalų apsaugos direktyvą 91/414/EEB⁴⁵, reglamentuojančią augalų apsaugos produktų pateikimą į rinką, ir Komisijos pasiūlymą dėl Reglamento dėl registravimo, vertinimo, leidimų naudoti chemines medžiagas ir naudojimo apribojimo (REACH)⁴⁶, kuriame bus numatyta registruoti apytiksliai 30 000 jau esamų cheminių medžiagų ir visas ateityje atsirasiančias chemines medžiagas.
71. Šiuo metu vykdomo poveikio konkurencijai tyrimo dėl galimo siūlomų teisės aktų dalinio pakeitimo metu daugiausia dėmesio skiriama tam, kad būtų užtikrinta, jog šie teisiniai dokumentai, ir ypač išlaidos, kurių atsirastų sektoriui juos priėmus, neiškreiptų konkurencijos.

⁴⁵ 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, 1991 8 19, p. 1).

⁴⁶ COM(2003) 644 galutinis.

1.4. Farmacijos preparatai

Konkurencija nepatentuočių produktų sektoriuje

72. Vienas svarbiausių Komisijos uždavinių, ypač atsižvelgiant į Lisabonos strategiją, yra sudaryti sąlygas konkurencingai Europos farmacijos pramonei. Siekiant, kad bendrovės galėtų kompensuoti savo išlaidas moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai bei būtų atlygintos jų naujovių kūrimo pastangos, būtina užtikrinti, kad naujoviškus produktus gerai gintų intelektinės nuosavybės teisė. Tačiau jeigu bendrovės bando neteisėtai išplėsti šios apsaugos taikymą, tai ima trukdyti naujovėms ir gali labai pažeisti ES konkurencijos taisykles. Nepatentuočių produktų konkurencija, kylanti dėl trečiųjų šalių veiklos, pasibaigus tam tikro produkto patento galiojimui, paprastai skatina kurti naujoviškus farmacijos preparatus.
73. Atsižvelgdamas į „AstraZeneca“ bylą (žr. 2 langelį) ir kitas bylas, Konkurencijos GD atkreipė dėmesį į galimai antikonkurencinę veiklą, kuria siekiama pašalinti arba uždelsti nepatentuočių preparatų konkurenciją. Dėl šių požymių imta intensyviau stebėti konkurenciją nepatentuočių vaistų sektoriuje.

Lygiagreti prekyba farmacijos preparatais

74. Komisija mano, kad lygiagreti prekyba farmacijos preparatais išlygina skirtumus tarp valstybių narių, kuriose kainos yra aukštos, ir valstybių narių, kuriose kainos yra žemos, ir padeda kurti bendrą farmacijos produktų rinką. Europos teismai laikosi griežtos pozicijos dėl EB sutarties 81 straipsnio taikymo tiekimo kvotų sistemoms, ribojančioms prekybą arba užkertančioms kelią prekybai tarp valstybių narių, nes dėl šių sistemų įmonės veikia vienašališkai.
75. EB sutarties 82 straipsnis vis dėlto turėtų būti taikomas ir vienašališkų tiekimo kvotų sistemoms. Tačiau galima atsižvelgti ir į objektyvias šių sistemų taikymą pateisinančias aplinkybes.

2 Langelis. „ASTRAZENECA“: PIKTNAUDŽIAVIMAS VALSTYBINĖMIS PROCEDŪROMIS FARMACIJOS SEKTORIJE

Birželio 15 d. Komisija priėmė sprendimą (toliau – sprendimas), kuriuo „AstraZeneca AB“ ir „AstraZeneca Plc“ (toliau – AZ) buvo skirta 60 mln. EUR bauda už EB sutarties 82 straipsnio ir EEE susitarimo 54 straipsnio pažeidimą, padarytą piktnaudžiaujant valstybinėmis procedūromis ir taisyklėmis keliose EEE valstybėse, siekiant sutrukdyti nepatentuočių vaistų įmonėms ir lygiagretiems prekybininkams konkuruoti dėl opoms gydyti skirto AZ produkto „Losec“⁴⁷. Skiriant baudą, buvo atsižvelgta į tai, kad kai kuriuos piktnaudžiavimus, t. y. piktnaudžiavimą valstybinėmis procedūromis, galima laikyti naujais.

1. Atitinkama rinka

Atitinkamą rinką sudaro nacionalinės vadinamųjų protonų siurblio inhibitorių (PSI) rinkos, kuriose šie inhibitoriai parduodami pagal receptus ir naudojami su skrandžio ir žarnų

⁴⁷

Pranešimas spaudai IP/05/737, 2005 6 15.

rūgštingumu susijusioms ligoms (pvz., opoms) gydyti. AZ produktas „Lozec“ yra pirmasis PSI.

2. AZ dominavimas susijusiose nacionalinėse PSI rinkose

Komisijos išvados dėl dominavimo atitinkamais metais atitinkamose šalyse yra pagrįstos *inter alia* didelėmis AZ užimamomis rinkos dalimis ir jos, kaip tradicinės rinkos dalyvės, padėtimi PSI rinkoje. Paprastai tas, kuris pirmasis pradeda naują veiklą farmacijos rinkoje, gali nustatyti ir išlaikyti didesnes kainas nei vėliau į rinką atėję dalyviai. Komisijos sprendime taip pat aptariamas monopolistinių pirkėjų (t. y. nacionalinių sveikatos apsaugos sistemų) ir kainų reguliavimo klausimai. Jame pastebima, kad monopolistinių pirkėjų derėjimosi galios labai sumažėja derantis su bendrovėmis, siūlančiomis naujoviškus produktus (tokius kaip „Losec“). Be to, monopolistiniai pirkėjai negali kontroliuoti patekimo į rinką.

3. Piktnaudžiavimas reguliavimo sistema

Pirmasis AZ piktnaudžiavimo atvejis buvo susijęs su netinkamu 1992 m. priimto Tarybos reglamento⁴⁸ taikymu, kai buvo sukurtas papildomos apsaugos liudijimas (PAL), pagal kurį buvo galima išplėsti farmacinių produktų apsaugą pagrindiniais patentais. Iš esmės piktnaudžiuojama buvo taip, kad, pradėdant 1993 m. viduriu, AZ, keliose EEE valstybėse teikdama patentų biurams prašymus išduoti PAL omeprazoliui (AZ produkto „Losec“ aktyviajai medžiagai), nurodė klaidinančią informaciją. Pateikusi tokią klaidinančią informaciją, AZ keliose valstybėse gavo teisę į papildomą apsaugą. Tai atitolino pigesnių nepatentuočių „Losec“ variantų atsiradimą rinkose ir sąlygojo papildomas sveikatos sistemos bei vartotojų išlaidas.

Komisija nustatė, kad konkrečiomis aplinkybėmis gali būti piktnaudžiuojama šiomis procedūromis ir taisyklėmis, ypač jei šias procedūras taikančios institucijos ar organai turi mažai sprendimų priėmimo laisvės arba jos visai neturi.

Tai, kad tam tikros teisinės nuostatos nustato kitokias teisių gynimo priemones, savaime nereiškia, kad nereikia taikyti EB sutarties 82 straipsnio, net jei šios nuostatos skirtos antikonkurencinių veiksmų aspektams. Savo sprendime Komisija nustatė, kad nėra jokių priežasčių apriboti konkurencijos teisės taikymą tada, kai tokia veikla nepažeidžia kitų įstatymų arba kai nėra kitokių teisės gynimo priemonių.

4. Piktnaudžiavimas vaistų registravimo procedūromis

Antrasis piktnaudžiavimo atvejis įvyko dešimtojo dešimtmečio pabaigoje, kai AZ paprašė išregistruoti leidimą prekiauti „Losec“ kapsulėmis Danijos, Norvegijos ir Švedijos rinkose, nes šiose valstybėse kapsulės buvo išimtos iš rinkos ir pradėta prekiauti „Losec MUPS“ tabletėmis.

Pasirinktinai išregistruoti leidimai atitinkamose rinkose nebegaliojo, tačiau būtent nuo šių leidimų priklausė nepatentuosius vaistus gaminančių įmonių ir lygiagrečių prekybininkų veiklos šiose rinkose pradžia (arba) jų likimas rinkose.

Komisija nustatė, kad tokiais veiksmais AZ siekė (ir tai jai iš dalies pavyko) *de facto* išplėsti

⁴⁸ 1992 m. birželio 18 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1768/92 dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo sukūrimo (OL L 182, 1992 7 2, p. 1).

savo produktų apsaugą kur kas ilgesniam laikotarpiui, nei nustatyta taikytinose taisyklėse.

Šiam antrajam piktnaudžiavimui taip pat būdingas antikonkurencinis siekis uždaryti rinką konkurentų atžvilgiu, susijęs su reglamentavimo tvarka, pagal kurią atitinkamos valdžios institucijos turi ribotą sprendimų priėmimo laisvę arba visai jos neturi. Atsižvelgdamos į kitų šalių galimybes patekti į rinką, dominuojančios bendrovės turi ypač atsakingai ir racionaliai naudotis specifinėmis privačiomis ar viešomis teisėmis.

Savo sprendime Komisija pabrėžė, kad atskiri veiksmai – produkto pateikimas į rinką, pašalinimas iš jos arba prašymai išregistruoti leidimą prekiauti – įprastomis sąlygomis nebūtų laikomi piktnaudžiavimu.

2. INFORMACIJA, RYŠIAI IR ŽINIASKLAIDA

2.1. Elektroniniai ryšiai ir pašto paslaugos

Tarptinklinio mobiliojo ryšio mokesčiai

76. Kalbant apie mokesčius už tarptinklinį ryšį (t. y. mokesčius už naudojimąsi mobiliojo ryšio telefonais užsienyje), vasario 10 d. Komisija pateikė Vokietijos mobiliojo ryšio tinklo operatoriams „T-Mobile International AG & Co. KG“ („T-Mobile“) ir „Vodafone D2 GmbH“ („Vodafone“) du prieštaravimo pareiškimus. Prieštaravimai yra susiję su tarifais, kuriuos „T-Mobile“ ir „Vodafone“ didmeniniu lygiu taikė kitiems mobiliojo ryšio tinklo operatoriams už tarptautinį tarptinklinį ryšį (vadinamieji tarptinklinio ryšio tarifai – TRT). Negalutiniuose Komisijos atlikto „T-Mobile“ veiklos tyrimo rezultatuose teigiama, kad „T-Mobile“, didmeniniu lygmeniu teikdama tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugas savo tinkle, nuo 1997 m. bent iki 2003 m. pabaigos piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi Vokietijoje, nes taikė nesąžiningas ir per dideles kainas. Tokias pat negalutines išvadas Komisija padarė dėl „Vodafone“ nuo 2000 m. bent iki 2003 m. pabaigos taikytų tarifų.

Plačiajuosčio ryšio paslaugos

77. Kalbant apie plačiajuosčio ryšio paslaugas, 2004 m. Komisija sutiko su „Deutsche Telekom AG“ (DT) išipareigojimais nutraukti savo „kainų skirtumo mažinimą“ dėl iš dalies atsietos prieigos prie vietinių linijų (bendrai naudojamų linijų) Vokietijoje. Šie veiksmai negalutinai buvo pripažinti piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi⁴⁹. Toks sprendimas buvo pagrįstas „kainų skirtumo mažinimo“ metodika, nustatyta sprendime dėl „Deutsche Telekom“⁵⁰. Po konsultacijų su Vokietijos nacionaline reguliavimo institucija (NRI) „Bundesnetzagentur“ (BNetzA), Komisija sutiko su šiuo sprendimu, pagal kurį buvo labai sumažintas mokestis už bendrą naudojimąsi linijomis. Priėmus šį sprendimą, kelios bendrovės pradėjo tiesti tinklus plačiajuosčio ryšio paslaugoms, naudojantis bendromis linijomis, teikti. Tačiau gegužės 24 d.

⁴⁹ Byla COMP/38.436 QSC; Pranešimas spaudai IP/04/281, 2004 3 1.

⁵⁰ Sujungtos bylos COMP/37.451, 37.578 ir 37.579 *Deutsche Telekom* (OL L 263, 2003 10 14, p. 9). Žr. pranešimą spaudai IP/03/717, 2003 5 21. Sprendimas apeliacine tvarka apskustas PIT, byla T-271/03 (OL C 264, 2003 11 1, p. 29).

BNetzA pateiktame prašyme DT pranešė apie savo ketinimą vėl padidinti mokesčių už bendrą naudojimąsi linijomis. Patvirtinus, kad dėl to vėl būtų taikomas „kainų skirtumo mažinimas“, įsikišo Komisijos tarnybos ir pareikalavo, kad DT vykdytų savo įsipareigojimus. Siekdama, kad Komisija nepradėtų oficialios procedūros, DT pateikė BNetzA naują prašymą, kuriame nurodė tokius pat tarifus kaip 2004 m. BNetzA (Komisijos tarnybos šioje byloje glaudžiai bendradarbiavo su šia institucija) galiausiai patvirtino didmeninius tarifus, kurie yra mažesni, nei DT nurodė savo prašyme, ir mažesni, nei DT privalėjo taikyti pagal savo įsipareigojimus⁵¹. Komisija tikisi, kad pagerėjusios plačiajuosčio ryšio paslaugų bendro naudojimosi linijomis teikimo sąlygos teigiamai paveiks konkurenciją, Vokietijoje pagerės plačiajuosčio ryšio skverbti, dėl to vartotojai galiausiai turės daugiau galimybių rinktis ir sumažės kainos vartotojams.

Trečiosios kartos mobiliojo ryšio (3G) technologijos sektoriaus tyrimas

78. Rugsėjo mėn. Komisija pabaigė konkurencingumo padėties naujų mobiliojo ryšio sistemų, kuriomis galima siųsti garso ir vaizdo pranešimus (trečiosios kartos mobiliojo ryšio technologijos – 3G), rinkose sektoriaus tyrimą. Sektoriaus tyrimo išvados buvo viešai pristatytos gegužės 27 d. Rinkos dalyviai pateikė savo pastabas dėl šių išvadų.
79. Bendra Komisijos ir ELPA Priežiūros institucijos iniciatyva pradėtas sektoriaus tyrimas vyko 2004 m. ir 2005 m. pirmojoje pusėje. Jis buvo pradėtas, nes Komisija norėjo užtikrinti, kad konkurencijai prieštaraujantys veiksmai nepaveiktų su sportu susijusių paslaugų, kurios yra labai svarbios kalbant apie naujų mobiliojo ryšio paslaugų panaudojimo galimybes, teikimo. Per tyrimą buvo išsamiai išnagrinėti visų dalyvių, užsiimančių mobiliojo ryšio teisių į sporto renginius įsigijimu, perpardavimu ir naudojimu, veiksmai.
80. Į 2004 m. išsiųstus klausimynus atsakė maždaug 230 organizacijų. Be to, apžvelgdamas surinktus duomenis, Konkurencijos GD išnagrinėjo 50 atskirų atvejų, kai, parduodant 3G teises, iškilo su konkurencija susijusių problemų.
81. Sektoriaus tyrimo rezultatai leido Komisijai aiškiai apžvelgti dabartinę rinkos raidą ir vyraujančius rinkodaros bei taikymo modelius, susijusius su mobiliojo ryšio programomis, visoje sportinio pobūdžio turinio grandinėje. Sektoriaus tyrimo išvados ir tolimesni veiksmai apibūdinti sektoriaus tyrimo išvadas apibendrinančioje ataskaitoje⁵².
82. Ataskaitoje išvardijami tam tikri sektoriaus tyrimo metu nustatyti galimai antikonkurenciniai verslo subjektų veiksmai, galintys sumažinti vartotojų galimybes naudotis naujoviškais mobiliuoju ryšiu teikiamomis su sportu susijusiomis

⁵¹ Žr. pranešimą spaudai IP/05/1033, 2005 8 3. Viena iš priežasčių toliau mažinti didmeninius mokesčius už bendro naudojimosi linijas yra tai, kad BNetzA savo *ex ante* tyrimą dėl „kainų skirtumo mažinimo“ grindė DT sąnaudomis (jomis buvo pagrįstas „Deutsche Telekom“ sprendimas) ir (tikriausiai didesnėmis) veiksmingai dirbančio operatoriaus sąnaudomis. Todėl buvo atsižvelgta į abi galimybes, nustatytas Pranešime dėl konkurencijos taisyklių taikymo prisijungimo susitarimams telekomunikacijų sektoriuje, atlikti „kainų skirtumo mažinimo“ tyrimą (OL C 265, 1998 8 22, p. 2).

⁵² Galima rasti adresu
http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/new_media/3g/

paslaugomis. Pagrindinis dėmesys ataskaitoje skiriamas keturioms esminėms tyrimo metu nustatytoms konkurencijos problemoms:

- Prekių/paslaugų susiejimas: kai galingesni žiniasklaidos priemonių operatoriai, siekdami užtikrinti išimtinės teisės į visas programas ir neplanuodami naudotis ar sublicenzijuoti 3G teisių, yra nusipirkę visas garso ir vaizdo teises į populiariausias sporto šakas kaip vieną kompleksą;
- draudimai: kai mobiliojo ryšio teisėms įgyvendinti sudaromos pernelyg konkurenciją varžančios sąlygos (reikšmingi laiko ar nebūtini klipų trukmės apribojimai), ribojančios praktinę galimybę naudotis 3G turiniu;
- centralizuotas pardavimas: kai 3G teisės lieka nepanaudotos, nes centralizuotos pardavimo organizacijos nesugeba parduoti atskirų sporto klubų 3G teisių;
- išimtinės teisės: išimtinių 3G teisių suteikimas, ko pasekmėje galingi operatoriai monopolizuoja populiariausią turinį.

83. Ataskaitoje rinkos dalyviai buvo paraginti persvarstyti savo verslo praktiką ir laiku pašalinti galimą neigiamą šios praktikos poveikį konkurencijai. Ataskaitoje taip pat buvo pranešta, kad Konkurencijos GD ir susijusios nacionalinės konkurencijos institucijos (NKI) persvarsto atskirus galimai žalingus nacionalinio masto atvejus, nustatytus sektoriaus tyrimo metu.

Konsultacijų procedūra pagal Pagrindų direktyvos (2002/21/EB) 7 straipsnį

84. Pagal elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų ES reguliavimo sistemą⁵³ nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI), vadovaudamosis nacionalinėmis aplinkybėmis ir ES konkurencijos teisės principais, privalo nustatyti atitinkamas elektroninių ryšių rinkas.
85. Atlikusios rinkos tyrimus, NKI turi pateikti Komisijai visus reguliavimo priemonių projektus, susijusius su atitinkamų rinkų apibrėžimais, su tuo, ar nustatyta didelė įtaka rinkoje (DİR), ar ne, bei siūlomas reguliavimo priemones padėčiai ištaisyti (jei tokių yra). Komisija gali pateikti pastabų, į kurias NKI privalo visapusiškai atsižvelgti, arba reikalauti, kad NKI atšauktų numatomą taikyti priemonę, jei rinkos apibrėžimas ir (arba) nustatyta DİR neatitinka Bendrijos teisės nuostatų. 2005 m. Komisija gavo 201 NKI pranešimą (2004 m. buvo gauti 89 tokie pranešimai).
86. 2005 m. Komisija priėmė vieną sprendimą, reikalaujanti atšaukti priemones, apie kurias buvo pranešta⁵⁴. Šiuo atveju (kalbama apie didmeniniu lygmeniu taikytą fiksuoto ryšio kvietimo nutraukimą Vokietijoje) NKI pasiūlė priskirti „Deutsche Telekom“ DİR turinčios įmonės kategorijai, kurioje ji didmeniniu lygmeniu teikia kvietimo nutraukimo savo tinkle paslaugas. NKI nusprendė, kad 53 alternatyvias paslaugas teikiantys Vokietijos fiksuoto ryšio tinklų operatoriai neturi DİR, nepaisant to, kad, atsižvelgiant į kompensuojančią „Deutsche Telekom“ perkamąją galią, ji turi

⁵³ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OJ L 108, 24.4.2002, p. 33).

⁵⁴ Komisijos sprendimą C(2005)1442 dėl bylos DE/2005/0144 galima rasti <http://forum.ec.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/home>

monopolį teikti didmenines kvietimo nutraukimo paslaugas savo tinkluose. Tačiau Komisija nusprendė, kad NKI nepateikė pakankamai kompensuojančios perkamosios galios įrodymų.

87. Komisija įvertino dar tris pranešimus, kuriuose NKI nurodė, kad du ar daugiau operatorių kolektyviai dominuoja atitinkamoje rinkoje. Remdamosi Komisijos tarnybų iš anksto išsakytomis pastabomis, dviem atvejais NKI atšaukė pranešimus prieš Komisijai priimant sprendimą.⁵⁵ Trečiuoju atveju (šis atvejis susijęs su didmenine mobiliojo ryšio prieigos ir kvietimo pradžios rinka Airijoje) Komisija neprieštaravo NKI išvadoms dėl kolektyvinio dominavimo.
88. Galiausiai Komisija sutiko su Prancūzijos NKI pasiūlymu įtraukti į atitinkamą fiksuoto ryšio balso paslaugų rinką vadinamąsias „balso signalo perdavimo internetu protokolo“ (*angl.* VoIP) paslaugas, suteikiančias vartotojams galimybę skambinti ir priimti skambučius taip pat, kaip ir naudojantis tradiciniu telefono ryšiu⁵⁶. Prancūzijos NKI atskyrė grynai internetines VoIP paslaugas, panašias į skubųjį paštą ir kitas lygiavertes internetu teikiamas ryšio paslaugas (pvz., „Skype“), ir VoIP paslaugas, teikiamas alternatyvių plačiajuosčio ryšio operatorių, investavusių į vietinių linijų atsiejimą ir kitus plačiajuosčio ryšio prieigos produktus, todėl galinčių pasiūlyti savo vartotojams kokybiškesnes balso paslaugas, galinčias veikti taip pat, kaip tradicinis telefono ryšys.

EB sutarties 226 straipsnyje numatytas pažeidimų nagrinėjimas, susijęs su Konkurencijos direktyva (2002/77/EB)

89. Be ES konkurencijos taisyklių ir Pagrindų direktyvos 7 straipsnyje numatytų konsultacijų (arba bendrai su šiomis procedūromis), Komisija taip pat taiko EB sutarties 226 straipsnyje numatytą pažeidimų nagrinėjimo procedūrą. Tuo Komisija siekia užtikrinti, kad valstybės narės (i) perkeltų EB direktyvas į nacionalinę teisę ir (ii) perkeltų jas teisingai. Konkurencijos GD privalo stebėti valstybių narių atitiktį vienai iš ES reguliavimo sistemos direktyvų, būtent vadinamajai Konkurencijos direktyvai⁵⁷. Konkurencijos direktyva visų pirma skirta tam, kad užtikrintų, jog valstybės narės nesuteiktų ar toliau netaikytų galiojančių jokių išimtinių ar specialių teisių teikti elektroninių ryšių tinklų ir elektroninių ryšių paslaugas, jei tai prieštarauja EB sutarties 86 straipsniui. Taip siekiama visoje ES užtikrinti konkurencingas rinkos sąlygas.
90. Komisija tęsė pažeidimų nagrinėjimo valstybėse narėse, vėluojančiose priimti nacionalinės teisės aktus, kuriais būtų įgyvendinami Konkurencijos direktyvoje nustatyti reikalavimai, procedūras. 2005 m. Komisija nutraukė numatytas procedūras prieš Belgiją, Estiją ir Čekiją, nes šios valstybės narės pranešė Komisijai apie priimtas nacionalines priemones. Kita vertus, balandžio 14 d. priimtame Teisingumo Teismo sprendime nustatyta, kad Graikija dar nėra priėmusi Konkurencijos

⁵⁵ Byla UK/2004/0111 (dėl kontroliuojamo perdavimo paslaugų) ir byla FR/2005/0179; pranešimus apie atšaukiamas priemones galima rasti <http://forum.ec.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/home>

⁵⁶ Komisijos sprendimas dėl bylų FR/2005/221 – FR/2005/0226, SG-Greffe (2005) D/205048.

⁵⁷ 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyva 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkose (OL L 249, 2002 9 17, p. 21). Informacinės visuomenės GD atsako už valstybių narių atitiktį kitoms elektroninių ryšių reguliavimo sistemos direktyvoms.

direktyvos atitikčiai užtikrinti būtinų priemonių⁵⁸. Birželio 16 d. sprendime Teisingumo Teismas nustatė, kad ir Liuksemburgas nepriėmė tokių priemonių⁵⁹. Tačiau birželio 23 d. Liuksemburgas pranešė Komisijai apie priemones, kuriomis šios valstybės įstatymai bus suderinti su Konkurencijos direktyva.

91. 2004 m. Komisijai buvo pranešta apie tai, kad Švedijoje vis dar galioja reglamentai, pagal kuriuos televizijos transliuotojai privalo pirkti antžeminio transliavimo ir perdavimo paslaugas tik iš valstybinės bendrovės „Teracom AB“. Todėl Komisija pradėjo pažeidimų, padarytų Švedijoje, tyrimo procedūrą⁶⁰. Švedijos vyriausybės atsakyme į Komisijos oficialų pranešimą, skirtą analoginio transliavimo paslaugoms, nebuvo jokių aiškių išsipareigojimų per tinkamą laiką nutraukti šį pažeidimą. Todėl kovo 16 d. Komisija pagal EB sutarties 226 straipsnį priėmė pagrįstą nuomonę dėl Švedijos. Komisija nusprendė, kad reikalavimas, jog transliuotojai privalo pirkti analoginio transliavimo paslaugas tik iš „Teracom“, pažeidžia Konkurencijos direktyvą. Tolesnis 2005 m. atliktas tyrimas parodė, kad panašų poveikį turi ir Švedijos skaitmeninio transliavimo paslaugų reglamentas. Transliuotojai, norintys Švedijoje perduoti savo programas per skaitmeninį antžeminį tinklą, privalo bendradarbiauti su „Teracom“ tam tikrais skaitmeninio platinimo grandinei svarbiais aspektais (pvz., tankinimo). Komisija nusprendė, kad, pažeidžiant Konkurencijos direktyvą, „Teracom“ taip pat buvo *de facto* suteiktos specialios arba išimtinės teisės į skaitmeninio transliavimo paslaugas. Todėl spalio 12 d. Komisija išsiuntė Švedijos vyriausybei papildomą oficialų pranešimą.
92. Tą pačią dieną Komisija išsiuntė oficialų pranešimą Vengrijai, kuriuo pranešė savo nuomonę, kad Vengrijos žiniasklaidos įstatymas prieštarauja Konkurencijos direktyvai. Apribodamas kabelinės televizijos operatorių teises teikti transliacijų perdavimo paslaugas teritorijoje, kurioje negali gyventi daugiau nei trečdalis visų gyventojų, Vengrijos žiniasklaidos įstatymas apriboja teisę kurti ar teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas bei trukdo tolesniam kabelinės televizijos rinkos konsolidavimui. Panaikinus apribojimą, padidėtų kabelinės televizijos operatorių tarpusavio konkurencija ir konkurencija su kitokios rūšies infrastruktūrą naudojančiais operatoriais.

Pašto paslaugos

93. Pašto sektoriuje ES konkurencijos politika taikoma atsižvelgiant į tai, kad pašto paslaugų rinkos dar nėra galutinai liberalizuotos. Pašto paslaugų direktyvoje⁶¹ leidžiama būtinu mastu užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą finansiniu požiūriu subalansuotomis sąlygomis. Valstybės narės gali rezervuoti tam tikras pašto paslaugas universaliųjų pašto paslaugų teikėjams, vis dar užimantiems didelę rinkos dalį. Pagal Pašto paslaugų direktyvą reikalaujama, kad Komisija vėliausiai iki 2006

⁵⁸ Byla C-299/04 *Komisija prieš Graikijos Respubliką*, sprendimas priimtas 2005 m. balandžio 14 d.

⁵⁹ Byla C-349/04 *Komisija prieš Liuksemburgo Didžiąją Kunigaikštystę*, sprendimas priimtas 2005 m. birželio 16 d.

⁶⁰ Procedūra 2004/2197. Liberalizavimas. Švedija. Direktyvos 2002/77/EB pažeidimas.

⁶¹ 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998 I 21, p. 25); 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolesnio atvėrimo konkurencijai (OL L 176, 2002 7 5, p. 21).

m. sausio 31 d. pateiktų pasiūlymus dėl, jei tinkama, visiško ES pašto rinkos liberalizavimo iki 2009 m. Kai kurios valstybės narės jau yra panaikinusios šios srities monopolijas ar pranešusios apie planus tai padaryti iki minėtos datos.

94. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, 2005 m. Komisija išnagrinėjo kelių valstybių narių įstatymų dėl pašto paslaugų projektus. Komisija nusprendė, kad Čekijos įstatymo dėl pašto paslaugų projekte yra nuostatų, kurios pratęstų tradicinių paslaugų teikėjų monopoliją ilgesniam laikui, nei numatyta Pašto paslaugų direktyvoje, ir taip vėl monopolizuotų šios valstybės narės rinką, prieš tai atvertą konkurencijai. Komisija mano, kad tais atvejais, kai išimtinės teisės taikomos tik toms pašto paslaugoms, kurias pagal Pašto paslaugų direktyvą galima rezervuoti, jas galima *prima facie* pateisinti 86 straipsnio 2 dalies požiūriu⁶². Po neformalaus Komisijos ir Čekijos vyriausybės bendravimo įstatymas buvo pakeistas taip, kad nepratęstų monopolijos ir leistų toliau plėtotis konkurencijai šioje rinkoje.
95. Be to, Konkurencijos GD šiuo metu tiria tam tikrą veiklą, galinčią kliudyti konkurencijai Bendrijos tarpvalstybinio pašto rinkoje, iš esmės liberalizuotoje pagal ES taisykles. Tokiais atvejais tariamas piktnaudžiavimas dažniausiai yra susijęs su veikla, kuria dominuojanti padėtis monopolinių paslaugų rinkoje perkeliama į gretimas konkurencijai atviras rinkas. Tikėtina, kad, toliau vykstant liberalizavimo procesui, tokių atvejų pasitaikys vis dažniau. Todėl Komisija ir NKI ir toliau turi atidžiai stebėti, kad tokia antikonkurencinė veikla nepanaikintų Tarybos ir Parlamento sprendimu pradėto nuoseklaus liberalizavimo privalumų.

2.2. Žiniasklaida

Vokietijos „Bundesliga“

96. Sausio 19 d. Komisija priėmė sprendimą dėl Vokietijos „Bundesliga“⁶³. Tai pirmasis sprendimas dėl išipareigojimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnį. Sprendime nustatoma, kad Vokietijos futbolo lygos išipareigojimai dėl bendro ir centralizuoto žiniasklaidos teisių į futbolo rungtynes pardavimo yra teisiškai įpareigojantys. Priėmus šį sprendimą, procedūra yra baigta.
97. Priimdama sprendimą dėl „Bundesliga“, Komisija patvirtino savo kovos su monopolijomis žiniasklaidos srityje, susijusioje su vertingų garso ir vaizdo sporto teisių pardavimu ir pirkimu, politiką. Dėl žiniasklaidos sektoriaus struktūros (nedideliais vertingų išimtinių garso ir vaizdo sporto teisių kiekiais prekiauja tik nedaug rinkos subjektų) šiame sektoriuje lengvai kyla problemų dėl konkurencijos. Kalbant apie pasiūlą, rinkoje dažnai yra tik keli populiariausių sporto teisių teikėjai. Pasiūlos koncentraciją dar labiau didina bendras pardavimas, t. y. ir klubų teisės priklauso ir jų rinkodara atliekama vieno subjekto⁶⁴. Pirkimo srityje taip pat yra labai

⁶² Komisijos pranešimas dėl konkurencijos taisyklių taikymo pašto sektoriui ir tam tikrų valstybės priemonių, susijusių su pašto paslaugomis, vertinimo. (OL C 39, 1998 2 6, p. 2, 5.4 dalis).

⁶³ COMP/37.214 – Bendras žiniasklaidos teisių pardavimas Vokietijos „Bundesliga“. Visas tekstas paskelbtas Konkurencijos GD tinklavietėje <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/decisions/37214/en.pdf>

⁶⁴ Žr. Komisijos sprendimą dėl *UEFA Čempionų lygos* (OL L 291, 2003 11 8, p. 25), kuriame aptariamas bendro pardavimo klausimas.

didelė koncentracija, kelianti susirūpinimą dėl galimo poveikio kitų rinkoje veikiančių subjektų galimybei naudotis turiniu⁶⁵.

98. 2004 m. birželio 18 d. Komisija atliko išankstinį vertinimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį. Su šiuo vertinimu galėjo susipažinti Lygos asociacija ir DFB (Vokietijos futbolo sąjunga). Minėtame išankstiniame vertinime nustatyta, kad dėl „Liga-Fußballverband“ vykdomo bendro ir centralizuoto žiniasklaidos teisių pardavimo kilo keletas konkurencijos problemų. „Bundesliga“ klubams galimai buvo sukludyta veikti neatsižvelgiant į transliuotojų ir (arba) sporto teisių turėtojų tarpininkus, ypač priimti nepriklausomus komercinius sprendimus dėl teisių paketų kainos ir turinio, todėl klubai negalėjo konkuruoti parduodami teises. Be to, kadangi su futbolu susijęs turinys svarbus ir transliuotojams, ir naujiems žiniasklaidos operatoriams, konkuruojantiems dėl pajamų iš reklamos ir abonentų, bendrai parduodama teisės, „Ligaverband“ taip pat galėjo neigiamai paveikti televizijos ir naujų žiniasklaidos priemonių rinkas, nes tai apribojo produkciją ir galimybes naudotis turiniu.
99. Siekdama ištaisyti šias problemas dėl konkurencijos, „Ligaverband“ pasiūlė išsipareigojimus, žymiai keičiančius jos bendrą pardavimo politiką⁶⁶. Siūlomi išsipareigojimai buvo patikrinti rinkos tyrimu paskelbiant pranešimą, pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį⁶⁷. Siekiant užkirsti kelią pavojui, kad gali būti užvertos vartotojų rinkos, žiniasklaidos teisės būtų siūlomos rinkai, teikiant konkurencingus pasiūlymus nediskriminuojančiomis ir skaidriomis sąlygomis. Be to, nors ir pripažįstama, kad, siekiant apsaugoti sporto teisių svarbą, reikalingas tam tikras išimtinumas, ilgalaikio rinkos užvėrimo pavojui spręsti buvo skirtas išsipareigojimas išimtinių vertikalųjų licencijų sutarčių galiojimo trukmę apriboti iki trijų sezonų. Remiantis išankstiniu Komisijos vertinimu, dėl ilgesniam laikui sudarytų sutarčių galėtų iškilti pavojus, kad jas nusipirkęs operatorius užimtą dominuojančią padėtį rinkoje ir apribotą galimybes veiksmingai *ex ante* konkuruoti dėl būsimų pasiūlymų teikimo.
100. Be to, siekdama leisti įvairiems potencialiai suinteresuotiems pirkėjams teikti pasiūlymus dėl garso ir vaizdo teisių, „Ligaverband“ išsipareigojo apriboti išimtinės teises, racionaliai suskirstydama garso ir vaizdo teises į priimtina atskirų paketų kieki. Šie paketai bus sudaryti taip, kad operatorius galėtų panaudoti kiekvieną atskirą paketą. Parduodant kelis vertingus paketus, mažiau lėšų turintys operatoriai galėtų teikti pasiūlymus dėl savo poreikius atitinkančių teisių. Kai kurie paketai bus atidėti specialioms rinkoms ir (arba) platformoms. Dėl labai neproporcingos skirtingoms platinimo platformoms skirtų teisių vertės kai kurių besikuriančių rinkos platformų rinkos operatoriai negalėtų pasinaudoti teisėmis į sporto turinį. Išsipareigojus paskirti paketus konkrečiai tam tikroms platinimo platformoms, nemokamų ir mokomų televizijos paslaugų rinkų subjektai, mobiliojo ryšio operatoriai ir interneto paslaugų teikėjai galėtų įsigyti šias teises.

⁶⁵ Šiam klausimui skirta keletas Komisijos sprendimų dėl susijungimo, pvz., *Newscorp/Telepiù*, 2003 m. balandžio 2 d. byloje COMP/M.2876.

⁶⁶ MEMO 05/16 pateikiama išsami išsipareigojimų santrauka ir smulkus teisių paketų aprašas.

⁶⁷ OL C 229, 2004 9 14, p. 15.

101. Galiausiai, siekiant sumažinti pavojų dėl išimtinių teisių bendro pardavimo, klubams būtų palikta teisė atskirai pardavinėti kai kurias teises. Taip pat numatyta ir „grąžinimo“ sąlyga, skirta užtikrinti, kad teisės būtų kuo intensyviau naudojamos ir nebūtų teisių, kurios yra nenaudojamos, t.y. bet kokių teisių, kurių „Ligaverband“ nepavyksta parduoti, arba teisių, kuriomis pirkėjams nepavyksta iki galo panaudoti. Nepanaudotos teisės turėtų grįžti atgal klubams, kad šie galėtų jas naudoti atskirai, taikydami neišimtinės teises.
102. Siekdama užtikrinti, kad visi susitarimai būtų suderinti su konkurencijos taisyklėmis ir nekeltų pavojaus Vokietijos futbolo lygos veiklai, Komisija sutiko su tuo, kad būtų nustatytas pereinamasis laikotarpis⁶⁸, kol įsipareigojimai visiškai įsigalios.
103. Sprendime nurodoma, kad jis skirtas tik „Ligaverband“ pirmojoje ir antrojoje Vokietijos profesionalaus vyrų futbolo lygose vykdomai bendro ir centralizuoto pardavimo politikai ir jame nesprendžiami konkurencijos klausimai, kylantys dėl atskirų licencijavimo sutarčių. Todėl sprendime pabrėžiama, kad ateityje Komisija gali atlikti kitus tyrimus, ypač jei atskiras pirkėjas nusipirks daugiau nei vieną teisių paketą.
104. „Ligaverband“ pasiūlyti įsipareigojimai televizijos, radijo ir ypač naujų žiniasklaidos rinkų priemonių operatoriams sudaro žymiai geresnes sąlygas naudotis turiniu. Todėl šie įsipareigojimai atitinka Komisijos politiką, kuria siekiama užtikrinti didžiausią galimybę naudotis turiniu, siekiant skatinti naujoves ir mažinti koncentracijos žiniasklaidos rinkose tendencijas bei iš esmės atsižvelgiant į žiūrovų interesus.

„Football Association Premier League“⁶⁹

105. Lapkričio mėn. Komisija pranešė apie tai, kad ji gavo „FA Premier League“ (FAPL) įsipareigojimus dėl žiniasklaidos teisių į „Premier League“ futbolo rungtynes bendros rinkodaros Jungtinėje Karalystėje. Prieš tai, 2002 m., buvo pateiktas pareiškimas dėl prieštaravimų, o 2004 m. balandžio mėn. buvo konsultuotasi su visuomene dėl pirmosios įsipareigojimų grupės. Teisių pardavimo įsipareigojimai įsigalios nuo 2007 m. futbolo sezono. Pagrindiniai įsipareigojimų tikslai – sukurti mažesnius ir labiau subalansuotus TV teisių paketus, užtikrinti, kad visų paketų negalėtų nusipirkti vienas pirkėjas ir kad šie paketai būtų parduodami sąžiningai. Šiuo tikslu FALP įsipareigojo parduoti paketus didžiausią kiekvieno atskiro paketo kainą pasiūliusiam pirkėjui ir užtikrinti, kad šį procesą stebės nepriklausomas už priežiūrą atsakingas asmuo. Įsipareigojimas numato ir įvairius kitus elementus, panaikinančius įvairių skirtingų žiniasklaidos rūšių teisių į produkciją apribojimus. Remdamasi šiais įsipareigojimais, Komisija 2006 m. gali priimti sprendimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnį.

2.3. Informacijos priemonių sektoriaus šakos, internetas ir vartotojams skirtos elektronikos prekės

„Microsoft“

⁶⁸ Su televizija ir (iš dalies) internetu susiję pakeitimai įsigalios 2006 m. liepos 1 d. Visi kiti pakeitimai taikomi nuo 2004 m. liepos 1 d.

⁶⁹ Byla COMP/38.173; žr. pranešimą spaudai IP/05/1441, 2005 11 17.

106. Liepos 28 d. Komisija priėmė sprendimą dėl už priežiūrą atsakingo asmens skyrimo „Microsoft“ byloje⁷⁰. 2004 m. kovo 14 d. Komisijos sprendimo dėl „Microsoft“ bylos (toliau – Sprendimo) 7 straipsnyje numatyta nustatyti tinkamą būdą stebėti, ar „Microsoft“ laikosi Sprendimo, taip pat numatyta paskirti už priežiūrą atsakingą asmenį, kuris turi būti nepriklausomas nuo „Microsoft“. Tai vienas iš retų atvejų, kai Komisija nusprendė paskirti asmenį, kuris būtų atsakingas už veiklos sustabdymo ar nutraukimo pagal EB sutarties 82 straipsnį stebėseną. Tokie asmenys dažniausiai skiriami atitiktis susijungimų bylose stebėti.
107. Pagrindinė už priežiūrą atsakingo asmens pareiga – teikti Komisijai profesionalias konsultacijas dėl atitikties sprendimui. Visų pirma už priežiūrą atsakingas asmuo konsultuoja Komisiją, ar (i) „Microsoft“ laiku pateikia visą ir tikslią informaciją apie sąveiką ir ar teisei susipažinti su šia informacija arba ja naudotis netaiko jokių nepagrįstų arba diskriminuojančių apribojimų, ir ar (ii) nesusieta *Windows* klientų AK operacinės sistemos versija, kurią „Microsoft“ privalo teikti pagal sprendimą, iki galo veikia ir joje nėra *Windows Media Player* medijos leistuvės ir ar konkuruojantys prekiautojai medijos leistuvėmis turi pakankamai informacijos, kad jų medijos leistuvės, palyginti su *Windows Media Player*, dėl „Microsoft“ dominuojančios padėties klientų AK operacinių sistemų rinkoje neatsidurtų nepalankesnėje padėtyje. Šiuo tikslu už priežiūrą atsakingas asmuo galės susipažinti su „Microsoft“ AK ir serverių operacinių sistemų pradine programa. „Microsoft“ tenka visos su už priežiūrą atsakingo asmens paskyrimu ir atlyginimo jam mokėjimu susijusios išlaidos. Spalio 4 d. iš „Microsoft“ pateikto kandidatų sąrašo buvo paskirtas už priežiūrą atsakingas asmuo.
108. 2004 m. gruodžio 22 d. atmetusi „Microsoft“ prašymą taikyti laikinąsias priemones, Komisija pradėjo diskusiją su „Microsoft“ dėl atitikties sprendimui. Kalbant apie priemonę sąveikai užtikrinti (sprendimo 5 straipsnis), pagrindinį dėmesį Komisija skyrė „Microsoft“ įsipareigojimui teikti visą ir tikslią informaciją, kuri leistų „Microsoft“ konkurentams kurti tinklo serverių operacinių sistemų produktus, kurių sąveikos su *Windows* AK ir serveriais galimybės būtų lygios „Microsoft“ serverių operacinių sistemų produktų galimybėms. Siekdama įvykdyti šį įsipareigojimą, „Microsoft“ pateikė techninį atitinkamos programinės įrangos („protokolų“), naudojamos *Windows* AK ir tinklo serverių ryšiams, aprašymą („techninius dokumentus“).
109. Šiuos techninius dokumentus išnagrinėjo už priežiūrą atsakingas asmuo, Komisijos techniniai ekspertai ir kelios trečiosios šalys. Jų visų nuomone, dokumentuose nepateikiama pakankamai informacijos, kad būtų galima sukurti konkuruojančius tinklo serverių operacinių sistemų produktus, pasižyminčius sąveikos galimybe.
110. Antrasis klausimas, susijęs su „Microsoft“ atitiktimi sąveiką užtikrinančiai priemonei, kuri Komisija ir „Microsoft“ aktyviai svarstė 2005 m. – tai pagrindumas sąlygų „Microsoft“ taikomų priemonės gavėjams, norintiems susipažinti ir pasinaudoti techniniais dokumentais. Iš pradžių „Microsoft“ pateikė susitarimų rinkinį, kuriame nustatė sąlygas, numatomas taikyti techniniais dokumentais norinčioms pasinaudoti įmonėms. Po diskusijų su Konkurencijos GD „Microsoft“ kelis kartus iš dalies keitė susitarimus. Konsultuodamasis su suinteresuotomis

⁷⁰

C(2005) 2988 galutinis.

įmonėmis dėl „Microsoft“ pasiūlymų, Konkurencijos GD taip pat atliko rinkos patikrinimą.

111. Atsižvelgdama į šio patikrinimo rezultatus ir remdamasi ekspertų nuomone, Komisija nusprendė pradėti procedūrą, kuria siekiama priversti „Microsoft“ vykdyti sprendimu nustatytus įsipareigojimus. Taigi lapkričio 10 d. Komisija priėmė sprendimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 24 straipsnio 1 dalį („sprendimą pagal 24 straipsnio 1 dalį“). Šis sprendimas – tai pirmasis žingsnis link Reglamento 24 straipsnyje nustatytos procedūros. Šiuo sprendimu buvo numatyta kiekvieną dieną, pradedant gruodžio 15 d., skirti „Microsoft“ 2 mln. EUR dydžio baudą, jei „Microsoft“ nevykdys sprendimo 5 straipsnio a ir b punktų, t. y. savo įsipareigojimų (i) pateikti visišką ir tikslią informaciją apie sąveiką ir (ii) teikti šią informaciją pagrįstomis sąlygomis.
112. Gruodžio 21 d. Komisija pagal 24 straipsnyje nustatytą procedūrą pateikė prieštaravimo pareiškimą, susijusį su „Microsoft“ įsipareigojimu teikti visą ir tikslią informaciją apie sąveiką. Komisijos prieštaravimai yra pagrįsti kitomis už priežiūrą atsakingo asmens ataskaitomis, kuriose jis pateikia išvadą, kad pagal sprendimo 24 straipsnio 1 dalį „Microsoft“ pateikti techniniai dokumentai vis dar yra neišsamūs ir netikslūs.

3. PASLAUGOS

3.1. Finansinės paslaugos

113. Norint užtikrinti lanksčią ir dinamišką Europos ekonomiką, padidinti našumą ir augimą bei sukurti naujų darbo vietų, gyvybiškai svarbų vaidmenį vaidina veiksmingos finansinių paslaugų rinkos. Konkurencijos politika ir vidaus rinkos politika papildo viena kitą ir gali padėti sukurti bendrą ir konkurencingą visų finansinių paslaugų rinką. Tikslingai vykdydama sektorių tyrimus, nagrinėdama atskirus atvejus ir toliau plėtodama šios srities konkurencijos politiką, Komisija stiprina konkurenciją finansinių paslaugų srityje.

Finansinių paslaugų sektoriaus tyrimas

114. Remdamasi Reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsniu suteiktais įgaliojimais, birželio 13 d. Komisija pradėjo finansinių paslaugų sektoriaus tyrimą. Sektoriaus tyrimo pagrindas buvo išdėstytas už konkurenciją atsakingos Komisijos narės komunikate, suderintame su Komisijos nariu, atsakingu už vidaus rinką ir paslaugas⁷¹.
115. Tyrimas aprėpia du svarbius finansinių paslaugų sektorius – mažmeninę bankininkystę ir verslo draudimą. Šie tyrimai vykdomi lygiagrečiai. Mažmeninės bankininkystės sektoriuje Komisija tiria mokėjimo kortelių paslaugas ir pagrindines mažmeninės bankininkystės paslaugas, tokias kaip mažųjų ir vidutinių įmonių

⁷¹

Žr.

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/communication_en.pdf

einamosios sąskaitos ir finansavimas⁷². Mokėjimo kortelių, tyrimas remiasi rinkos informacija, kurią Komisija sukaupė nagrinėdama įvairias bylas. Mažmeninės bankininkystės paslaugų tyrimo metu, be kitų klausimų, bus nagrinėjami tokie dalykai kaip žemas rinkos integravimo lygis, veiksmingos klientų pasirinkimo galimybės ir kliūtys patekti į rinką.

116. Verslo draudimo sektoriaus tyrimo metu visų pirma bus nagrinėjamas draudikų ir draudimo sąjungų bendradarbiavimo mastas, nustatant standartines draudimo polisų sąlygas⁷³. Nors daugeliu atvejų toks bendradarbiavimas gali būti veiksmingas, galimai konkurenciją iškraipiančios bendradarbiavimo formos gali apriboti klientų galimybes derėtis dėl draudimo sąlygų, be to, gali apriboti konkurenciją ir naujoves šioje rinkoje.
117. Sektoriaus tyrimų analizė daugiausia bus grindžiama rinkos dalyvių pateikta informacija. Pvz., liepos mėn., remdamasi Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 18 straipsnio 1 dalimi, Komisija atliko apklausą mokėjimo kortelių sektoriuje. Apklausa buvo pagrįsta reprezentatyviaja imtimi iš apytiksliai 200 įmonių iš visos ES.

„MasterCard Europe/International“ (daugiašalio tarpbankinio atsiskaitymo mokesčiai)

118. 2003 m. rugsėjo 24 d. pradėtas Komisijos „MasterCard“ daugiašalio tarpbankinio atsiskaitymo mokesčių (*angl.* MIF) tyrimas tęsėsi ir 2005 m. Kai prekybininkai pranešė Komisijai, kad bankai vis dar vengia atskleisti MIF lygį, „Visa“ ir „MasterCard“ sutiko padaryti savo veiklą skaidresnę ir atitinkamose tinklavietėse paskelbė savo MIF ir sąnaudų kategorijas, į kurias atsižvelgiama nustatant šiuos mokesčius⁷⁴. Nors „MasterCard“ panaikino tam tikras tinklo taisykles⁷⁵ ir tarptautiniam *Maestro* debetinių kortelių išigijimui sutiko pradėti taikyti naują licenciją, dėl pagrindinio Komisijos susirūpinimą keliančio klausimo, būtent „MasterCard“ MIF, nesusitarta.

Prekyba vertybiniais popieriais, kliringas ir atsiskaitymas

119. Veiksmingos kapitalo rinkos yra labai svarbios, norint pasiekti Lisabonos strategijoje nustatytus plėtros ir užimtumo tikslus. Kadangi konkurencija gali skatinti šių rinkų veiksmingumą, prioritetinis vaidmuo skiriamas konkurencijos taisyklių taikymui šiame sudėtingame ir ekonomikai labai svarbiame sektoriuje.
120. Komisija tyrė galimą EB sutarties 82 straipsnio pažeidimą, susijusį su „Euronext“ biržos reakcija į konkurenciją Londono biržoje, prekiaujant Nyderlandų vertybiniais

⁷² Žr. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/decision_retailbanking_en.pdf

⁷³ Žr. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/decision_insurance_en.pdf

⁷⁴ Žr. atitinkamai <http://www.visaeurope.com/aboutvisa/overview/fees/interchangefeelevels.jsp> ir http://www.mastercardintl.com/corporate/mif_information.html

⁷⁵ Vadinamoji pridėtinio mokesčio netaikymo ir (arba) nediskriminavimo taisyklė ir taisyklė, pagal kurią kortelės neišigijamos, jei jų neišleidžiama; žr. Konkurencijos politikos informacinį biuletinį, 2005 m. Nr. 2, p. 57.

popieriais. Buvo tiriami šie klausimai: galimos nuolaidos ir antikonkurencingas elgesys, kuriuo siekiama užkirsti konkurentų prieigą prie rinkos. Spalio mėn. Konkurencijos GD nusprendė netęsti tyrimo, nes išankstinio tyrimo metu nebuvo rasta jokių piktnaudžiavimo įrodymų. Iš tiesų „Euronext“ kainų sumažinimas buvo naudingas klientams, o tolesnis Londono biržos dalyvavimas prekybos Nyderlandų nuosavybės vertybinių popierių rinkoje neleido „Euronext“ grįžti prie pradinio kainodaros lygio.

121. Po išsamių konsultacijų su rinkos dalyviais, Konkurencijos GD paskelbė prekybos vertybiniais popieriais, kliringo ir atsiskaitymo 25 valstybių narių reguliuojamose biržose ataskaitą, kurią GD užsakymu parengė konsultacijų bendrovė „London Economics“⁷⁶. Ataskaitoje aprašomos kiekvieną nacionalinę rinką aptarnaujančios infrastruktūros ir nagrinėjamos visai Europai būdingos tendencijos. Ataskaitos išvada, kad klientai turi mažai galimybių pasirinkti savo kliringo ir atsiskaitymo vietą arba visai jų neturi, paskatino Konkurencijos GD kitus faktus išsiaiškinti per ekonominius ir teisinius įvairių paslaugų teikėjų ir klientų ryšius. Šio tebesitęsiančio tyrimo tikslas yra nustatyti, ar didesnė konkurencija, ypač dėl mažesnių kainų, būtų naudinga klientams.

Aviacijos draudimas

122. Po Komisijos tyrimo, kuriuo buvo siekiama nustatyti, ar tam tikri aviacijos draudimo sektoriaus veiklos metodai po 2001 m. rugsėjo 11 d. įvykių nepažeidė EB sutarties 81 straipsnio, Europos aviacijos draudimo srities lyderiai išipareigojo pakeisti savo veiklos metodus, siekdami skatinti konkurenciją ir skaidrumą⁷⁷.
123. Tyrimo metu buvo atskleista, kad egzistuojantys aviacijos draudikų bendradarbiavimo metodai trukdo rinkai tinkamai veikti ir kad nuo pernelyg glaudaus draudikų veiksmų koordinavimo apsaugančios priemonės galėtų sustiprinti konkurenciją. Atsižvelgiant į prisiimtus išipareigojimus, tyrimas buvo baigtas.
124. Įsipareigojimų šalys – asociacijos „International Underwriting Association of London“ ir „Lloyd’s Market Association“. Įsipareigojimuose numatyta *inter alia* skaidresnė pagrindinių Londone įsikūrusių šio sektoriaus komitetų, taip pat standartines aviacijos draudimo polisų ir sąlygų formuluotes nustatančio komiteto veikla. Be to, įsipareigojimuose nustatyta, kad, dėl karo ar terorizmo kilus nenumatytai krizei, draudikai koordinuos savo veiksmus tiek, kiek yra būtina norint užtikrinti klientams galimybę apsidrausti bei garantuojant patį mažiausią galimą tokių veiksmų poveikį konkurencijai.

3.2. Transportas

3.2.1. Oro transportas

„Austrian Airlines“ / SAS

125. Siekdamas, kad joms būtų taikoma atskirosi išimtis, 1999 m. SAS ir „Austrian Airlines“ oro linijos pranešė Komisijai apie bendradarbiavimo susitarimą. Susitarime

⁷⁶ Pranešimas spaudai IP/05/1032, 2005 8 2.

⁷⁷ Pranešimas spaudai IP/05/361, 2005 3 23.

numatyta, kad šalys bendradarbiaus visų maršrutų visame pasaulyje vykdymo srityje. Numatyta glaudžiausiai bendradarbiauti maršrutų tarp Austrijos ir Skandinavijos šalių vykdymo srityje. Pasitarusios su Konkurencijos GD, 2002 m. šalys pasirašė „iš dalies pakeistą bendradarbiavimo susitarimą“. Tačiau šis susitarimas vis tiek kėlė tam tikrų konkurencijos problemų dėl maršrutų Viena–Kopenhaga ir Viena–Stokholmas. Todėl šalys pasiūlė išipareigojimų paketą, numatantį galimybę susipažinti su laiko tarpsniais, susitarimus dėl oro linijų bendradarbiavimo gabenant keleivius (vežėjų kaitos), galimybę susipažinti su dažnai keliaujančių keleivių programomis, taip pat galimybę išaldyti skrydžių periodiškumą. Rugsėjo 22 d. Komisija paskelbė pranešimą⁷⁸ pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį, kuriame paskelbė glaustą bendradarbiavimo susitarimo ir pagrindinių išipareigojimo aspektų santrauką.

Tarptautinė aviacijos politika. Reglamento (EB) Nr. 847/2004⁷⁹ taikymas

126. Liepos 15 d. ir gruodžio 23 d. Komisija priėmė pirmuosius penkis sprendimus⁸⁰ pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 847/2004 dėl derybų dėl valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimų dėl oro susisiekimo ir jų įgyvendinimo. Šiuose sprendimuose Komisija nustatė kriterijus, kuriais vadovaudamasi vertino valstybių narių derybomis pasiektus susitarimus, siekdama leisti (arba neleisti) valstybėms narėms preliminariai taikyti arba sudaryti šiuos susitarimus. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką⁸¹ Komisija savo sprendimuose taip pat konstatavo, kad Reglamento (EB) Nr. 847/2004 nuostatų jai suteikta sprendimo laisvė nesuteikia teisių leisti sudaryti derybomis pasiektą susitarimą, jei kiti susitarimo aspektai prieštarauja ES teisei.
127. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką EB sutarties 81 ir 82 straipsniai, taikomi kartu su EB sutarties 10 straipsniu, reikalauja, kad valstybės narės nepradėtų taikyti arba nepalikėtų galioti priemonių, net jei jos yra teisinio ar reglamentuojamojo pobūdžio, galinčių padaryti įmonėms taikomas konkurencijos taisykles neveiksmingas. Teisingumo Teismas yra paskelbęs⁸², kad tokiais atvejais būtų galima laikyti situacijas, kai valstybė narė reikalauja, kad būtų priimti EB sutarties 81 straipsniui prieštaraujantys susitarimai, sprendimai ar suderinti veiksmai, arba pritaria jų priėmimui, arba patvirtina jų rezultatus. Nemažoje dalyje valstybių narių ir trečiųjų šalių dvišalių susitarimų dėl oro transporto paslaugų teikimo reikalaujama, kad šiuose susitarimuose nurodyti oro transporto vežėjai susitartų dėl tarifų ir (arba) jų eksploatuojamų pajėgumų ar juos koordinuotų, arba vežėjai skatinami tai daryti.
128. Savo sprendimuose, priimtuose vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 847/2004 nuostatomis, Komisija teigė, kad šie susitarimai dėl oro paslaugų teikimo pažeidžia kartu taikomus EB sutarties 10 ir 81 straipsnius. Todėl Komisija leido valstybėms narėms laikinai taikyti arba sudaryti šiuos susitarimus *inter alia* tuo atveju, kai EB

⁷⁸ OL C 233, 2005 9 22, p. 18.

⁷⁹ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 847/2004 dėl derybų dėl valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimų dėl oro susisiekimo ir jų įgyvendinimo (OL L 157, 2004 4 30, p. 7).

⁸⁰ 2005 m. liepos 15 d. Komisijos sprendimai C(2005)2667 ir C(2005)2668, 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos sprendimai C(2005)5736, C(2005)5737 ir C(2005)5740.

⁸¹ Byla C-225/91 *Matra prieš Komisiją* [1993] ECR I-3203, 41 dalis.

⁸² Byla 267/86 *Pascal Van Eycke prieš ASPA NV*, [1988] ECR 4769, 16 dalis.

sutarties 10 ir 81 straipsniams prieštaraujančios susitarimų sąlygos per 12 mėnesių nuo pranešimo apie sprendimus būtų suderintos su ES teise.

129. Penki pagal Reglamentą (EB) Nr. 847/2004 Komisijos priimti sprendimai leidžia sudaryti arba laikinai taikyti susitarimus dėl oro transporto paslaugų teikimo, valstybių narių pasiektus derybomis su trečiosiomis šalimis, *inter alia* nustačius sąlygą, kad 45 atvejais būtų pašalinti EB sutarties 10 ir 81 straipsnių pažeidimai.

ES ir JAV derybos dėl atviros aviacijos erdvės

130. Lapkričio 18 d. Komisija galutinai patvirtino naujo susitarimo su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis projektą, pakeisiantį galiojančius dvišalius susitarimus su valstybėmis narėmis. Galutinis šio pirmojo etapo susitarimo patvirtinimas Transporto taryboje siejamas su JAV transporto departamento pradėto norminimo proceso rezultatais. Šiuo procesu siekiama padidinti užsienio piliečių galimybes investuoti į JAV vežėjų valdymą ir būti jo dalininkais. Jei šis susitarimas bus patvirtintas, visoms JAV ir ES oro linijoms bus leista vykdyti skrydžius tarp visų Europos Sąjungos ir Jungtinių Valstijų miestų, neriboti skrydžių skaičiaus, naudojamų orlaivių ar maršrutų pasirinkimo galimybes. Pagal šį susitarimą oro linijoms būtų suteiktos neribotos teisės skristi per ES ir JAV į trečiąsias šalis, oro linijos galėtų laisvai nustatyti kainas pagal paklausą rinkoje ir sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitomis oro linijomis, taip pat susijusius su bendru naudojimu identifikavimo kodais bei lizingu. Šis ES ir JAV susitarimas sukurs naują Komisijos ir JAV transporto departamento bendradarbiavimo konkurencijos teisės ir politikos klausimais oro transporto srityje sistemą. Detalesnė informacija pateikiama toliau, skyriaus „Tarptautinė veikla“ IV. B.2 dalyje.

3.2.2. Vidaus transportas

131. Liepos 20 d. Komisija pateikė persvarstytą pasiūlymą dėl reikalavimų viešosioms paslaugoms ir sutartims dėl keleivių vežimo kelių, geležinkelių ir vidaus vandenų transportu⁸³. Ankstesni pasiūlymai buvo pateikti 2000 m. ir 2002 m., tačiau Europos Parlamentas ir Taryba jų nepatvirtino. Pasiūlyme nustatytas naujas reikalavimas valstybės institucijų ir ūkio subjektų sudaromų viešųjų paslaugų sutartims dėl keleivių vežimo. Pagal šį reikalavimą viešųjų paslaugų maršrutams būtų taikomos tam tikros taisyklės, pvz., dėl kompensacijų už išpareigojimą teikti viešąsias paslaugas taikymo skaidrių sąlygų, dėl išlaidų atitikties ir tam tikrų informacijos skelbimo reikalavimų. Pasiūlyme taip pat nustatytas naujas įpareigojimas konkurso tvarka rinktis regioninių autobusų, vietos autobusų ir geležinkelių maršrutų operatorius, jei maršrutų šiuo metu dar neeksploatuoja vietos ūkio subjektas (t. y. vietos ar regiono valdžios institucijos kontroliuojamas ūkio subjektas).

⁸³ Šiuo pasiūlymu siekiama pakeisti 1969 m. birželio 26 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1191/69 dėl valstybių narių veiksmų, susijusių išpareigojimais, neatskiriama nuo viešosios paslaugos geležinkelio, kelių ir vidaus vandenų transporto srityje sąvokos (OL L 156, 1969 6 28, p. 1).

3.3. Platinamoji prekyba ir kitos paslaugos

3.3.1. Profesijos

Įžanga

132. Komisija tęsė savo darbą laisvųjų profesijų sektoriuje, paskelbdama pirmąjį 2004 m. ataskaitos „Konkurencija laisvųjų profesijų srityje“⁸⁴ tęsinį. 2004 m. ataskaitoje buvo nagrinėjamos konkrečių profesinių taisyklių reformos ar modernizavimo galimybės. Ataskaita buvo pagrįsta išsamios Konkurencijos GD atliktos valstybių narių šios srities reguliavimo apžvalgos rezultatais. Daugiausia dėmesio buvo skirta šešioms profesijoms: teisininkams, notarams, inžinieriams, architektams, farmacininkams ir apskaitininkams (taip pat artimai mokesčių patarėjų profesijai). Buvo nuodugniai ištirti penki pagrindiniai konkurencijos apribojimai: (i) nustatytos kainos, (ii) rekomenduojamos kainos, (iii) reklamos taisyklės, (iv) patekimo į rinką reikalavimai ir rezervuotos teisės ir (v) taisyklės, reglamentuojančios įmonės struktūrą bei daugiadisciplinę praktiką.
133. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad laisvųjų profesijų sektoriui būdingos ribojančios taisyklės (kai kurios iš jų taikomos jau daug metų), be reikalo kenkiančios konkurencijai ir laisvųjų profesijų atstovų klientams, ypač vartotojams. Pvz., minimos pasenusios kainų nustatymo taisyklės, reklamos draudimai ir skirtingų profesijų bendradarbiavimo draudimai. 2004 m. ataskaitoje visos suinteresuotos šalys buvo paragintos pamėginti kartu reformuoti arba panaikinti nepagrįstas taisykles. Valstybių narių reguliavimo institucijos ir profesinės organizacijos buvo paragintos savanoriškai persvarstyti galiojančias taisykles, atsižvelgiant į tai, ar šių taisyklių reikia visuomenės interesams apsaugoti, ar jos yra proporcingos ir pagrįstos bei būtinos tinkamai profesinei praktikai užtikrinti. Ataskaitoje buvo pažadėta 2005 m. pranešti apie pažangą.

2005 m. ataskaita „Laisvosios profesijos – didesnių reformų galimybė“

134. Ataskaitos tęsinys buvo paskelbtas rugsėjo 5 d. Jį sudaro du atskiri dokumentai. Pirmasis – tai Komisijos komunikatas „Laisvosios profesijos – didesnių reformų galimybė“⁸⁵, o antrasis (šio komunikato priedas) – tai Komisijos tarnybų darbo dokumentas „Valstybių narių pažanga, persvarstant ir naikinant nepagrįstus konkurencijos apribojimus laisvųjų profesijų srityje“.
135. Komunikate apžvelgiama kiekvienos valstybės narės pažanga persvarstant ir panaikinant nepagrįstus reguliavimo apribojimus, padaryta po to, kai buvo paskelbta 2004 m. ataskaita. Jame taip pat smulkiau aprašomos įstatymų įgyvendinimo priemonės, kurių šiame sektoriuje ėmėsi nacionalinės konkurencijos institucijos ir

⁸⁴ Su ataskaita galima susipažinti http://ec.europa.eu/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf (ši ataskaita papildyta dešimties naujųjų ES valstybių narių laisvųjų profesijų reguliavimo apžvalga, paskelbta 2004 m. lapkričio mėn., kurią galima rasti http://ec.europa.eu/comm/competition/liberalization/conference/overview_of_regulation_in_the_eu_professions.pdf).

⁸⁵ Su ataskaitos tęsiniu galima susipažinti <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/legislation/#liberal>

Komisija, pateikiamos išvados dėl reformų tempo ir pasiūlymai dėl tolesnių veiksmų. Komisijos tarnybų darbo dokumentas remia komunikatą. Jame išsamiai nagrinėjama iš valstybių narių gauta informacija apie įgyvendinamas reformas, kritiškai vertinami valstybių narių vis dar taikomų apribojimų motyvai ir pateikiami geriausios praktikos pavyzdžiai.

136. Ataskaitoje siekiama išdėstyti subalansuotą pažangos tyrimą, kuriuo siekiama valstybių narių reformas, įvykdytas per paskutiniuosius 18 mėnesių, palyginti su galiojančio reglamentavimo nuostatomis. Siekiama vertinti šiuos veiksmus atsižvelgiant į taikomą reglamentavimą. Tai svarbu, nes visų valstybių narių veiksmų atskaitos taškas skiriasi – kai kuriose valstybėse reglamentavimo lygis palyginti žemas, kitose laisvosios profesijos reglamentuojamos griežčiau.
137. Iš ataskaitos matyti, kad 2004–2005 m. reformos buvo nevienalytės. Kai kurios šalys daro tinkamą pažangą, o kitose reformas tik rengiamasi pradėti.
138. Komisijos tyrimas leidžia daryti prielaidą, kad daugelyje valstybių narių pažangą stabdo keli veiksniai, tarp jų politinės paramos trūkumas nacionaliniu lygmeniu bei nepakankamas pačių laisvųjų profesijų atstovų noras keistis.
139. Ataskaitoje pastebima, kad didžioji dalis nacionalinių konkurencijos institucijų (NKI) kartu su Komisija dabar iš tiesų aktyviai skatina pokyčius. Pradėta daug įvairių darbų, įskaitant dvišales diskusijas su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis (NRI) ir profesinėmis organizacijomis, apžvalgas ir sektorių tyrimus. NKI taip pat aktyviai taiko ES konkurencijos taisykles atitinkamose šalyse iškeltose bylose. Pranešta, kad nuo 2004 m. vasario mėn. iškelta vienuolika bylų, susijusių su šešiomis tyrimui pasirinktomis laisvosiomis profesijomis.
140. Siekiant paskatinti reformas, ataskaitoje siūloma laisvosioms profesijoms poveikį darančių taisyklių modernizavimo klausimą įtraukti į Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo reformų programas. Ataskaita palieka atvirą galimybę Komisijai imtis tolesnių tinkamų įstatymų įgyvendinimo priemonių, taikant ES konkurencijos taisykles, taip pat (jei tinkama) EB sutarties 89 straipsnį.

3.3.2. *Atliekų tvarkymas*

141. Siekdamas nustatyti pagrindines atliekų tvarkymo sistemos sritys konkurencijos problemas ir užtikrinti nuoseklią Komisijos ir NKI konkurencijos politiką šioje srityje, 2003 m. Konkurencijos GD nusprendė pradėti išsamų dialogą su NKI. Buvo diskutuojama konkrečiai dėl trijų atliekų rūšių, kurioms taikomos atitinkamos EB direktyvos, būtent: (i) dėl pakuočių atliekų (Pakuočių direktyva⁸⁶), (ii) dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, arba „mašinų laužo“ (ENTP

⁸⁶ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL L 365, 1994 12 31, p. 10). Ši direktyva iš dalies pakeista 2004 m. vasario 11 d. Direktyva 2004/12/EB (OL L 47, 2004 2 18, p. 26).

direktyva⁸⁷), ir (iii) dėl elektros ir elektronikos įrangos atliekų (EEĮ atliekų direktyva⁸⁸).

142. Pirmasis dialogo etapas – 2003 m. NKI išsiųstas klausimynas. Remdamasis įprasta Komisijos sprendimų įgyvendinimo tvarka⁸⁹ ir iš NKI gautais atsakymais, Konkurencijos GD 2004 m. parengė diskusijų dokumento projektą. Vasario mėn. įvyko susitikimas su 20 NKI. Šis susitikimas buvo skirtas dokumento projektui aptarti ir pasisemti NKI sukauptos patirties. Po antrojo konsultacijų etapo, vykusio gegužės mėn., dokumento projektas buvo užbaigtas ir rugsėjo mėn. paskelbtas Konkurencijos GD tinklavietėje⁹⁰.
143. Taikant konkurencijos politiką atliekų tvarkymo sektoriuje, siekiama įgyvendinti konkurencijos ir aplinkos apsaugos politikos kryptis taip, kad jos viena kitą stiprintų ir kuo labiau prisidėtų prie Lisabonos strategijos tikslo – iki 2010 m. ES padaryti dinamiškiausia, konkurencingiausia ir tvariausia pasaulio ekonomika, kartu didinant vartotojų gerovę. Atliekų tvarkymo sektoriuje svarbu taikyti konkurencijos politiką, nes perdirbtų medžiagų rinkos ateityje taps svarbia išteklių rinka.
144. Aptariamos rinkos yra palyginti naujos. Pakuočių atliekų rinkos po truputį vystosi nuo dešimtojo dešimtmečio vidurio. Kalbant apie ENTP ir EEĮ atliekas, daugumoje šalių rinkos arba tebesikuria, arba dar tik bus kuriamos.
145. Konkurencijos GD atliekų tvarkymo srityje nustatė tris pagrindines konkurencijos problemas. Visų pirma reikia užkirsti kelią antikonkurenciniams veiksams, pvz., rinkos pasidalijimui, kainų susitarimams ir mainams kita jautria informacija. Antra, svarbu užtikrinti, kad teisinė sistema leistų egzistuoti kelioms konkuruojančioms atliekų tvarkymo sistemoms. Trečia, reikia vengti bet kokių išimtinės teisės suteikiančių susitarimų, nepagrįstų svariomis ir įtikinančiomis ekonominėmis priežastimis, nes tai užtikrintų didesnę konkurenciją ir mažesnes kainas.
146. Su atliekų tvarkymo sektoriumi susijusios bylos tikriausiai bus nagrinėjamos nacionaliniu lygmeniu, kadangi dauguma atitinkamų rinkų yra nacionalinės. Tačiau ir Komisija, ir NKI ateityje taip pat aktyviai stebės atliekų tvarkymo sektoriaus raidą.

⁸⁷ 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (OL L 269, 2000 10 21, p. 34).

⁸⁸ 2003 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/96/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮ atliekų) (OL L 37, 2003 2 13, p. 24).

⁸⁹ 2003 10 16 Komisijos sprendimas (OL L 75, 2004 3 12, p. 59; *ARA*, *ARGEV*, *ARO*, dėl EB sutarties 81 straipsnio) – paduotas apeliacinis skundas; 2001 9 17 Komisijos sprendimas (OL L 319, 2001 12 4, p. 1; *DSD*, dėl EB 81 straipsnio) – paduotas apeliacinis skundas; 2001 6 15 Komisijos sprendimas (OL L 233, 2001 8 31, p. 37; *Eco Emballages*, dėl EB 81 straipsnio); ir 2001 4 20 Komisijos sprendimas (OL L 166, 2001 6 21, p. 1; *DSD*, dėl EB 81 straipsnio) – paduotas apeliacinis skundas.

⁹⁰ Su dokumentu galima susipažinti <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/waste.pdf>

4. PRAMONĖ, VARTOJIMO PREKĖS IR GAMYBA

4.1. Vartojimo prekės ir maisto produktai

„Coca-Cola“⁹¹

147. Birželio 22 d. Komisija, remdamasi EB sutarties 82 straipsniu ir EEE susitarimo 54 straipsniu, priėmė sprendimą dėl išipareigojimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnį. Sprendimas skirtas bendrovei „The Coca-Cola Company“ („TCCC“) ir jos trims pagrindinėms išpilstymo įmonėms – „Bottling Holdings (Luxembourg) sarl“, „Coca-Cola Erfrischungsgetränke AG“ ir „Coca-Cola Hellenic Bottling Company SA“ (toliau bendrai vadinamos „Coca-Cola“). Sprendimo dalykas – tam tikri TCCC ir jos išpilstymo įmonių vykdomo gazuotų nealkoholinių gėrimų tiekimo aspektai, susiję su gazuotų nealkoholinių gėrimų (GNG) tiekimu ES, Norvegijoje ir Islandijoje.
148. 2004 m. spalio 15 d. „Coca-Cola“ skirtame išankstiniame vertinime Komisija išreiškė susirūpinimą, kad TCCC ir atitinkamos išpilstymo įmonės tam tikrais veiksmais ES, Norvegijos ir Islandijos vartojimo išsinešus („vartojimo išsinešus kanalas“) ir vartojimo vietoje („vartojimo vietoje kanalas“) platinimo kanaluose, galėjo piktnaudžiauti savo bendra dominuojančia padėtimi nacionalinėse GNG rinkose. Suinteresuotųjų trečiųjų šalių pastabos patvirtino išankstiniame Komisijos vertinime iškeltas su konkurencija susijusias problemas.
149. Kalbant apie abu platinimo kanalus, išankstiniame Komisijos vertinime iškeltos problemos buvo susijusios su išimtinių teisių suteikimo reikalavimais, nuolaidomis, taikomomis su sąlyga, kad klientai per ketvirtį nuperka individualiai nustatytą gėrimų kiekį (atskirai „Cola“ tipo gėrimų ir ne „Cola“ tipo gėrimų kiekį), saistomaisiais susitarimais ir susitarimais, kuriais reikalaujama, kad klientas pardavinėtų įvairių „Cola“ tipo gėrimų ir ne „Cola“ tipo gėrimų asortimentą. Be to, platindami gėrimus, skirtus vartoti išsinešus, TCCC ir jos išpilstytojai taiko susitarimus dėl lentynų ploto, pagal kuriuos prekybos centrai didelę dalį savo GNG lentynų ploto skiria TCCC firminiams produktams ir taip suteikia pranašumą „silpniesiems“ TCCC firminiams GNG. Kai platinami vartoti vietoje skirti produktai, pirkėjams suteikiamas išankstinis finansavimas, atsižvelgiant į TCCC firminių produktų kiekį, pirktą per keletą metų. Galiausiai bendrovės taiko tam tikrus apribojimus, susijusius su išimtinumo reikalavimais, techninei prekybos įrangai, pvz., gėrimų šaldytuvams ir gėrimų pilstymo įrangai.
150. Atsakydama į išankstinį vertinimą, „Coca-Cola“ pasiūlė išipareigojimus, kuriais atsižvelgiama į nurodytus su konkurencija susijusius klausimus. 2004 m. lapkričio 26 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį⁹², raginantį suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas dėl „Coca-Cola“ pasiūlytų išipareigojimų. Gautos pastabos iš esmės buvo teigiamos. Kai kuriomis pastabomis siūloma, kaip išipareigojimus būtų galima padaryti veiksmingesnius (pvz., teikiamos konkretesnės formuluotės, siūloma stebėjimo galimybė). Atsakydama į šias pastabas, „Coca-Cola“ iš dalies pakeitė siūlomus išipareigojimus.

⁹¹ Byla COMP/39116 – *Coca-Cola* (OL L 253, 2005 9 29, p. 21, ir OL C 239, 2005 9 29, p. 19). Taip pat žr. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_78.html#i39_116

⁹² OL C 289, 2004 11 26, p. 10.

151. Pagal 9 straipsnį Komisijos priimtame sprendime teigiama, kad „Coca-Cola“ pasiūlytų išipareigojimų pakanka, kad būtų išspręstos nurodytos su konkurencija susijusios problemos. Visų pirma „Coca-Cola“ nesudarys susitarimų suteikiančiu jai išimtinės teises, išskyrus susitarimus sudarytus esant tam tikroms aplinkybėms, ir nebetaikys plėtos bei tikslinių nuolaidų. Išankstiniame vertinime šie veiksmai buvo traktuojami kaip galintys iš esmės trukdyti trečiosioms šalims konkuruoti. Kadangi išipareigojimuose nustatyta, kad tam tikroms gėrimų firminių rūšių kategorijoms būtina atskirai nustatyti asortimento ir lentynų ploto reikalavimus, išipareigojimais išsprendžiama išankstiniame vertinime nurodyta problema, kad galbūt „stiprios“ firminės rūšys yra naudojamos kaip priemonė, suteikianti privalomų „silpnėms“ firminėms rūšims. Kalbant apie finansavimą ir techninę įrangą, išipareigojimai sumažina sutarčių galiojimo trukmę, suteikia vartotojams pinigų sugrąžinimo ir sutarties nutraukimo, netaikant sankcijų, galimybę ir galimybę atlaisvinti tam tikrą dalį šaldytuvų ploto. Šie išipareigojimai atitinka išankstiniame vertinime nurodytas problemas, kad galiojantys susitarimai netinkamai susaisto vartotojus ir dėl to pardavimo vieta tampa išimtinė.
152. Atsižvelgiant į pasiūlytus išipareigojimus, sprendimu buvo nustatyta, kad, nepriejus prie išvados, ar buvo padarytas pažeidimas, ar nebuvo, nebėra pagrindo tolesniems Komisijos veiksams. Priimtu Komisijos sprendimu „Coca-Cola“ išipareigojimai įgijo teisinę galią iki 2010 m. gruodžio 31 d.

4.2. Mechaninės ir kitos apdirbimo pramonės šakos, taip pat transporto įranga

SEP ir kt./„Automobiles Peugeot SA“⁹³

153. Spalio 5 d. Komisija skyrė 49,5 mln. EUR baudą „Automobiles Peugeot SA“ ir jai visiškai priklausančiam importuotojui „Peugeot Nederland N.V.“ už tai, kad nuo 1997 m. sausio mėn. iki 2003 m. rugsėjo mėn. šios bendrovės trukdė iš Nyderlandų eksportuoti naujus automobilius kitose valstybėse narėse gyvenantiems vartotojams. Nyderlanduose kainos (be mokesčių) paprastai buvo kur kas mažesnės nei kitose valstybėse narėse, pvz., Vokietijoje ir Prancūzijoje. Vykdydamos strategiją, kuria buvo siekiama trukdyti pardavėjams parduoti automobilius kitų valstybių narių vartotojams, pvz., kliudydamos Nyderlandų „Peugeot“ prekybos agentams vykdyti eksportą, šios bendrovės labai rimtai pažeidė EB sutarties 81 straipsnyje nustatytą draudimą sudaryti ribojančius susitarimus.
154. „Peugeot“ pažeidimas susidėjo iš dviejų dalių.
155. Pirmoji dalis yra susijusi su Nyderlandų „Peugeot“ prekybos agentams mokamu atlyginimu, kuris priklausė nuo transporto priemonės paskirties vietos. Taip buvo diskriminuojamas pardavimas užsienio šalių vartotojams. Visų pirma prekybos agentai negaudavo premijų už parduotus automobilius, kurie vėliau būdavo įregistruojami už Nyderlandų ribų.
156. Sprendime neginčijama gamintojo galimybė savo prekybos strategiją pritaikyti prie skirtingų nacionalinių rinkų keliamų reikalavimų, kuriais šiose rinkose siekiama geresnių rinkos skvarbos rodiklių. Sprendime neginčijama gamintojo laisvė susitarti

⁹³ Bylos COMP/36.623, COMP/36.820 ir COMP/37.275.

su prekybos agentais dėl pardavimo tikslų, t. y. sutartinėje teritorijoje siektinos pardavimo apimtys, arba laisvės tinkamai skatinti prekybos agentus, pavyzdžiui, premijomis, skatinančiomis juos didinti pardavimo apimtį jiems priskirtoje teritorijoje.

157. Tačiau pagal „Peugeot“ susitarimą su Nyderlandų prekybos agentų tinklu taikyta premijų sistema peržengė priemonių, reikalingų Nyderlandų prekybos agentams skatinti kuo labiau didinti pardavimą savo sutartinėje teritorijoje, ribas. Norėdami įgyti teisę gauti premiją, Nyderlandų prekybos agentai turėjo pasiekti tam tikrus pardavimo rodiklius. Įgijus teisę į premiją ir tuo įrodžius automobilių gamintojui, kad buvo labai stengiamasi plėtoti veiklą savo teritorijoje, premija buvo mokoma tik už tuos automobilius, kurie buvo įregistruojami Nyderlanduose, o už papildomai parduotus automobilius, kurie tikriausiai buvo skirti eksportui, premijos nebuvo mokamos. Kadangi pagal minėtą sistemą buvo diskriminuojami užsienio vartotojai, ši „Peugeot“ premijų mokėjimo sistema, taikyta Nyderlanduose, neatitinka Reglamento (EB) Nr. 1475/95⁹⁴ 6 straipsnio 1 ir 8 dalių, kuriose numatoma, kad išimtis netaikoma, kai *„tiekėjas be jokios objektyvios priežasties moka prekybos agentui kompensaciją, skaičiuojamą atsižvelgiant į pristatomų parduoti transporto priemonių paskirties vietą bei pirkėjo gyvenamąją vietą“*. Be to, pagal byloje pateiktus įrodymus visu nurodytu laikotarpiu premijos turėjo ekonominės reikšmės prekybos agentams ir parduodant automobilius, skirtus eksportui, patiriami nuostoliai labai paveikė prekybos agentų suinteresuotumą parduoti automobilius Nyderlanduose negyvenantiems vartotojams.
158. Antroji pažeidimo dalis – „Peugeot“ per „Peugeot Nederland“ vykdytas spaudimas aktyviai eksportu užsiimantiems prekybos agentams, pvz., grasinimas sumažinti tiekiamų automobilių skaičių. „Peugeot Nederland“ darė tiesioginį spaudimą, kartais ribodama tam tikrų prekybos agentų eksportui skirtų automobilių pardavimą. Spaudimas taip pat pasireiškė grasinimais sumažinti tiekimą, ypač dažniausiai eksportuojamų modelių. Be to, tam tikri modeliai buvo skiriami griežtai tik Nyderlandų rinkai ir jų eksportą „Peugeot“ laikė netinkama veikla. Atsakomybė už tokių automobilių eksportą tekdavo eksportuojančiam prekybos agentui.
159. Dėl šių priemonių poveikio po 1997 m. eksportas iš Nyderlandų sumažėjo (būtent tais metais buvo pradėta taikyti kompensacijų sistema), o po 1999 m. eksportas sumažėjo labai pastebimai. Taip radikalčiai sumažėjusio eksporto negalima paaiškinti išoriniais veiksniais, pvz., Nyderlanduose ir kitose valstybėse narėse taikomų kainų skirtumų pokyčiais.
160. Nustatydama baudos sumą, Komisija atsižvelgė į labai rimtą „Peugeot“ ir jos Nyderlanduose įsikūrusios dukterinės įmonės padaryto pažeidimo pobūdį ir palyginti ilgą pažeidimo trukmę. Pirmosios instancijos teismui yra pateiktas apeliacinis skundas dėl šio sprendimo⁹⁵.

⁹⁴ 1995 m. birželio 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1475/95 dėl Europos Bendrijos steigimo sutarties 85 straipsnio 3 dalies taikymo kai kurioms transporto priemonių paskirstymo ir techninės priežiūros sutarčių rūšims. Šis reglamentas pakeistas Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1400/2002 (OL L 203, 2002 8 1).

⁹⁵ Byla T-450/05, *Automobiles Peugeot ir Peugeot Nederland v Komisija*.

BMW ir „General Motors“. Nepagrįstos kliūtys naudoti keliais prekių ženklais ir apribotos galimybės naudoti įgaliotųjų remontininkų tinklais

161. 2003 m. ir 2004 m. pradžioje gavus oficialius ir neoficialius kelių prekybos agentų asociacijų skundus, buvo pradėtos BMW⁹⁶ ir „General Motors“ („Opel“)⁹⁷ bylos. Atlikusi išsamius tyrimus ir konstruktyviai padiskutavusi su šalimis, 2005 m. pabaigoje Komisija pranešė atitinkamiems skundų pateikėjams, kad, atsižvelgiant į BMW ir GM įgyvendintas priemones, kol kas nėra pagrindo tęsti procedūrą, nes dvi pagrindinės skunduose nurodytos problemos yra išspręstos⁹⁸. Šios problemos yra susijusios su: (i) nepagrįstomis kliūtimis platinti ir aptarnauti kelis prekių ženklus ir (ii) nebūtiniais apribojimais, taikomais remonto dirbtuvėms, norinčioms tapti šių gamintojų įgaliotųjų remontininkų tinklo narėmis.
162. Siekdamas išspręsti Komisijos nurodytas problemas ir pasinaudoti Komisijos reglamento (EB) Nr. 1400/2002⁹⁹ teisiniu tikrumu, BMW ir „General Motors“ (GM), išsiųsdamos aplinkraščius visiems įvairių įgaliotųjų prekybos agentų ir remontininkų tinklo nariams, paaiškino ir suderino savo platinimo ir aptarnavimo susitarimus.
163. Kalbant apie prekybos agentų galimybę prekiauti konkuruojančiomis firminių automobilių rūšimis, BMW ir GM pranešė savo tinklams, kad jos pritaria bendram ir neišskirtiniam visos infrastruktūros, išskyrus automobilių demonstravimo salonų dalis, skirtas prekybai jų firminių automobilių rūšimis (pvz., prekystalio, klientų aptarnavimo zonos, išorinio fasado, vidaus patalpų), naudojimui. Abi automobilių gamintojos aiškiai sutinka su principu, kad gali būti prekiaujama konkuruojančių firmų automobilių markėmis ir kad atitinkami prekės ženklai, skiriamieji ženklai ar kiti bendrovių tapatybės nustatymo elementai gali būti išdėstyti prekybos patalpų viduje ir išorėje. Be to, gamintojos leis savo prekybos agentams naudoti nepatentuotas (kelių firminių rūšių) kompiuterių infrastruktūros ir valdymo sistemas, taip pat apskaitos metodiką bei apskaitos sistemas, jeigu šių sistemų savybės, funkcionalumas ir kokybė prilygsta BMW ir GM rekomendacijoms. GM taip pat paaiškino, kad „Opel“ prekybos agentai gali sukurti kelių firmų automobilių markėms skirtas interneto svetaines ir kad „Opel“ apmokytas prekybos personalas taip pat gali prekiauti kitų firmų automobilių markėmis, o darbuotojams, kuriems patikėta prekiauti konkuruojančių firmų automobiliais, nėra būtinas specialus „Opel“ apmokymas.
164. Ir BMW, ir GM paaiškino, kad prekybos agentų įpareigojimai atsiskaityti ir vykdyti auditą netaikomi komerciniu požiūriu jautriai informacijai, susijusiai su prekybos agentų prekyba konkuruojančių tiekėjų produktais.
165. Atsižvelgdama į galimai atgrasantį pardavimo rodiklių nustatymo ir kelių firmų automobilių markėmis prekiaujančių prekybos agentų veiklos rezultatų vertinimo sistemų poveikį, GM patvirtino, kad, pirma, dėl pardavimo rodiklių su prekybos agentais bus pasiekti bendri sutarimai. Antra, šie rodikliai bus nustatomi atsižvelgiant

⁹⁶ Byla COMP/38.771 *Europäischer BMW- ir Mini Partnerverband e.V./BMW AG*.

⁹⁷ Byla COMP/38.864 *PO/General Motors – Opel platinimo susitarimai* ir byla COMP/38.901 *Verband Deutscher Opel-Händler/Adam Opel*.

⁹⁸ Dėl kitų klausimų, iškeltų vienos prekybos agentų asociacijos, diskusija tebesitęsia.

⁹⁹ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1400/2002 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalinių susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims motorinių transporto priemonių sektoriuje (OL L 203, 2002 8 1).

į galimus prekybos agentų veiklos aplinkybių pokyčius (taip pat su kelių firmų markėmis susijusios veiklos pradžia) ir į vietos rinkos sąlygas. Vertinant GM prekybos agentų veiklos rezultatus, atsisakyta lyginti užimamas vietos ir nacionalinių rinkų dalis. Kilus ginčui, šie rodikliai nagrinėjami arbitraže. Trečia, prekybos agentų veiklos rezultatai, lyginant GM markės automobilių užimamą dalį vietos rinkoje su užimama dalimi nacionalinėje rinkoje, nebus naudojami kaip poveikio prekybos agentui priemonė.

166. Priešingai nei GM atveju, Komisija nusprendė, kad BMW reikalavimų, jog jos prekybos agentai demonstruotų mažiausiai tris–keturis automobilius (šis skaičius tikrai neaprepia viso BMW modelių asortimento), negalima laikyti netiesioginiu įpareigojimu nekonkuruoti. Tam tikrais atvejais tam tikro dydžio nesiekiantys demonstravimo salonai tiesiog gali būti netinkami be papildomų investicijų demonstruoti reprezentatyvų daugiau nei vienos firminės rūšies automobilių asortimentą.
167. Kalbant apie kelių firminių rūšių aptarnavimą ir galimybę naudotis įgaliotaisiais tinklais, BMW ir GM panaikino sutartyse nustatytus reikalavimus, dėl kurių nauji dalyviai negalėjo prisijungti prie įgaliotųjų remontininkų tinklų ir (arba) aptarnauti konkuruojančių firminių rūšių automobilius.
168. BMW ir GM ne tik įgyvendino 159–162 dalyse nustatytus principus, bet ir panaikino visus sutartyse su remontininkais nustatytus kiekybinius kriterijus (pvz., mažiausius apyvartos rodiklius ir mažiausius aptarnaujamų automobilių skaičius) reikalavimus). BMW sutartyse būdavo nustatyti didėjantys reikalavimai dėl mažiausių pajėgumų, taikomų darbo patalpoms, įrangai, atsargoms ir sandėliavimo pajėgumams, kurie buvo labiau pagrįsti galima vietos paklausa nei realiais kiekvieno remontininko atliktų užsakymų duomenimis. Dabar BMW reikalauja tik tiek, kad visi įgaliotieji remontininkai turėtų mažiausiai tris mechaninių darbų patalpas ir atitinkamą įrangą, kuri padėtų užtikrinti aptarnavimo kokybę. GM savo sutartyse taip pat padarė panašių pakeitimų. Dėl šių pakeitimų remonto dirbtuvių išdėstymo tankį ir vietas galės lemti vietos rinka ir paklausa.
169. Be to, ir BMW, ir GM į aptarnavimo sutartis įtraukė „atvėrimo sąlygą“, leidžiančią įgaliotiesiems remontininkams laisvai pirkti visą įrangą, įrankius ir IT techninę įrangą iš kitų tiekėjų, nei yra nurodyta (jeigu alternatyvūs produktai bus tokie pat funkcionalūs ir kokybiški). Šiuos *nepatentuotus* įrankius, įrangą ir IT infrastruktūrą galima naudoti aptarnaujant įvairių firmų automobilius. GM taip pat paaiškino, kad jos remonto sutartyse nereikalaujama, jog dirbtuvių infrastruktūra ar įranga būtų naudojama tik „Opel“ klientams, ir sumažino specialių įrankių, kuriuos įgaliotieji remontininkai privalo turėti savo patalpose, kiekį.
170. Siekdamas panaikinti galimas kliūtis bendrai pirkti ir sandėliuoti atsargines detales, BMW ir GM paaiškino, kad įgaliotieji remontininkai gali laisvai organizuoti pirkimo grupes ir laikyti atsargines detales bendruose sandėliuose. Neprieštaraudamos reikalavimui patalpose turėti vadinamųjų „mažmeninių“ detalių atsargas (pvz., didelę paklausą turinčių stabdžių trinkelį, lempų, filtrų), jos sutiko panaikinti reikalavimą, kad kiekvienas įgaliotasis remontininkas turėtų vietoje turėti nuosavą sandėlį.

Po ES plėtros tebegerėjo automobilių kainų konvergencija

171. Kovo ir rugpjūčio mėn. Komisija paskelbė ES automobilių kainų diferencialų ataskaitas, pagrįstas atitinkamai lapkričio ir gegužės mėn. duomenimis. Per metus kainų sklaida, matuojama 25 nacionalinių rinkų vidutiniu ikimokestinių kainų nuokrypiu, nuolatos mažėjo ir nukrito iki 6,3 %, palyginti su 6,9 % 2003 m. rugpjūčio mėn. Palyginti su 2004 m. gegužės mėn., 2005 m. gegužės mėn. automobilių kainos ES padidėjo 0,4 %, o bendra infliacija padidėjo 1,9 %. Valstybėse narėse, kuriose ikimokestinės kainos paprastai yra nedidelės, automobilių kainos vartotojams iš esmės nepadidėjo. Kainos truputį padidėjo Danijoje (+2,4 %) ir Graikijoje (+1,8 %), bet sumažėjo Suomijoje (-2 %), Estijoje (-8,3 %) ir Lenkijoje (-7,6 %). Tai rodo tai, jog automobilių kainos nedidėjo tiek, kad pasiektų valstybių, kuriose kainos yra didelės, lygį.

5. KARTELIAI

5.1. Kartelių politikos raidos apžvalga

5.1.1. Naujasis direktoratas

172. Užimdama Komisijos nario, atsakingo už konkurenciją, postą, Neelie Kroes kovą su karteliais nurodė kaip vieną iš sričių, į kurią Konkurencijos GD privalo sutelkti savo pastangas. Taip pabrėžus šio klausimo svarbą, Konkurencijos GD buvo įsteigtas naujas direktoratas, skirtas išimtinai kovai su karteliais. Direktoratas pradėjo veikti birželio 1 d. Jis nagrinėja didžiąją dalį kartelių bylų ir, glaudžiai bendradarbiaudamas su Politikos ir strateginės paramos direktoratu, vadovauja kuriant kovos su karteliais strategiją.
173. Kartelių direktorate dirba 60 žmonių, iš jų apie 40 nagrinėja bylas. Pagrindinė naujojo Kartelių direktorato užduotis – užtikrinti, kad kartelių tyrimai, kurių atliekama labai daug, būtų vykdomi veiksmingai ir tinkamai. Siekdamas, kad pradėti tyrimai būtų pabaigti per tinkamą laiką, Direktoratas turi supaprastinti ir pagreitinti šių paprastai sudėtingų ir ilgai trunkančių tyrimų organizavimą. Kartelių direktorato darbas išryškina, kiek karteliai kainuoja ne tik galutiniams vartotojams, bet ir pramoniniams užsakovams. Karteliai neduoda jokios naudos nei vartotojams, nei ūkiui ir neigiamai veikia ES konkurencingumą ir plėtrą.
174. Kalbant apie kartelių bylų nagrinėjimą, dėl taikomos atleidimo nuo baudų programos Komisijai ir toliau pranešama daug bylų. Tačiau iš tiesų buvo pradėti tik labai nedaugelio šių bylų tyrimai. 2005 m. Komisija gavo 17 prašymų atleisti nuo baudų ir 11 prašymų sumažinti baudas. Šešiais atvejais buvo taikytas sąlyginis atleidimas nuo baudų. Nustatant kartelius, vertinga informacija gaunama ir iš kitų šaltinių, pvz., skundų. Informacija taip pat gaunama stebint rinkas, ypač Europos konkurencijos tinkle bendradarbiaujant su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis. Kalbant apie galutinius sprendimus, Komisija priėmė penkis galutinius sprendimus, kuriais 37 įmonėms¹⁰⁰ paskyrė baudas. Iš viso skirta 683 mln. EUR baudų (2004 m. iš viso buvo skirta 390 mln. EUR baudų 21 įmonėms). Aštuoniose kartelių bylose buvo pateikti prieštaravimo pareiškimai. Reikėtų pabrėžti, kad trys iš penkių su karteliais susijusių sprendimų, priimtų 2005 m., buvo pagrįsti 1996 m. Atleidimo nuo baudų

¹⁰⁰

Į šį skaičių neįtrauktos įmonės, pateikusios prašymus atleisti nuo baudų.

pranešimu, tačiau šis santykis ateityje, be abejo, keisis. Dauguma 2005 m. pateiktų prieštaravimo pareiškimų buvo pagrįsti pagal 2002 m. atleidimo nuo baudų pranešimą¹⁰¹ pateiktais prašymais.

5.1.2. *Komisijos atleidimo nuo baudų programa*

175. Atleidimas nuo baudų tebėra labai svarbi teisės aktų vykdymo priemonė kartelių bylose. Komisijos atleidimo nuo baudų programoje numatyta, kad pirmąją įmonę, pateikusią Komisijai kartelio egzistavimo įrodymų, galima atleisti nuo baudų, o visoms kitoms įmonėms, kurios pateiks prašymus vėliau, baudas galima labai sumažinti. Po pirmojo 1996 m. Komisijos atleidimo nuo baudų pranešimo per šešerius metus buvo gauta daugiau nei 80 prašymų, o po 2002 m. atleidimo nuo baudų pranešimo¹⁰² prašymų (tiek atleisti nuo baudų, tiek jas sumažinti) skaičius per mažiau nei ketverius metus padidėjo iki 165 (t. y. vidutiniškai po tris per mėnesį). Iš jų 86 prašymai buvo dėl atleidimo nuo baudų ir 79 – dėl baudų sumažinimo.
176. Tačiau tai, kad buvo gauta daug prašymų, neatspindi Komisijos nuo 2002 m. pradėtų kartelių tyrimų skaičiaus. Spręsdama, kuriuos kartelius tirti, Komisija, bendradarbiaudama Europos konkurencijos tinkle, sutelkė savo pastangas į pažeidimus, paveikusių bent kelias valstybes nares ar visą EEE. Kai kurie atvejai, nors oficialiai jiems yra taikytinas EB sutarties 81 straipsnyje nustatytas draudimas, buvo susiję su nedideliais pažeidimais, paprastai paveikusiai vieną valstybę narę arba netgi tik jos dalį. Kai kuriais tokiais atvejais prašymą tyrė valstybės narės nacionalinė konkurencijos institucija, o ne Komisija, ypač jei valstybės narės NKI taip pat buvo pateiktas panašus prašymas. Tačiau šie atvejai taip pat įtraukti į minėtus statistinius duomenis, nes Komisija šiuo atveju iš pradžių priėmė sprendimus dėl sąlyginio atleidimo nuo baudų. Be to, 2002 m. Atleidimo nuo baudų pranešime numatyta, kad įmonę galima atleisti nuo baudų, jeigu ji pateikė Komisijai pakankamai duomenų, kad būtų galima pradėti patikrinimą. Norint iš tiesų įrodyti pažeidimą, šių įrodymų gali nepakakti. Dažniausiai reikia papildomai išsiaiškinti kai kuriuos faktus. Todėl norėdama nuspręsti, kurių atvejų imtis, Komisija turi nusistatyti prioritetus. Pvz., jei prašymai yra susiję su prieš keletą metų pasibaigusiais tariamais pažeidimais, galima manyti, kad naujas tyrimas tikriausiai neduos įtikinamų rezultatų. Kitais atvejais pateikti įrodymai gali būti nepakankami arba netikslūs, kad jais būtų galima pagrįsti sprendimą dėl sąlyginio atleidimo nuo baudų ir (arba) pradėti tyrimą.
177. Palyginti su ankstesniais metais, 2005 m. buvo gauta kur kas daugiau prašymų, neatitikusių esminių atleidimo nuo baudų sąlygų. Penki prašymai atleisti nuo baudų buvo oficialiai atmesti, nes pagal juose pateiktą informaciją Komisija negalėjo atlikti netikėtų patikrinimų ar nustatyti pažeidimų pagal EB sutarties 81 straipsnį. (Tačiau prašymus pateikusių įmonės nutarė neatsiimti įrodymų ir paprašė Komisijos atsižvelgti į šią informaciją ir sumažinti galimą baudą, jeigu Komisija ateityje vis dėlto ją skirs už tariamą pažeidimą.) Vienu atveju, kai iš pat pradžių buvo aišku, kad Komisija nepradės tyrimo, prašymo teikėjui buvo pranešta apie Komisijos ketinimą nesiimti jokių veiksmų dėl prašymo atleisti nuo baudų, nes nebuvo patenkintos

¹⁰¹ Naujasis pranešimas taikomas tada, kai prašymą atleisti nuo baudų Komisija gavo po 2002 m. vasario 19 d.

¹⁰² Pranešimas dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo kartelių bylose (OL C 45, 2002 2 19).

atleidimo nuo baudos sąlygos ir atvejis nebuvo tinkamas tolesniam Komisijos tyrimui. 2005 m. buvo nuspręsta, kad trys prašymai neatitinka reikalavimų, nes juose pateikti faktai nepateko į Atleidimo nuo baudų pranešimo taikymo sritį. Komisija privalo užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama atleidimo nuo baudų pranešimu, siekiant atkreipti Komisijos dėmesį į susitarimus, kuriems anksčiau būtų buvusi taikoma pranešimų sistema, panaikinta įsigaliojus Reglamentui (EB) Nr. 1/2003. Galiausiai Komisija pranešė įmonei, kuriai ji buvo pritaikiusi sąlyginį atleidimą nuo baudų, kad galutiniu sprendimu kartelio byloje įmonės statusas nebus patvirtintas. Įmonė neįvykdė savo pareigos bendradarbiauti, nes atskleidė kitiems konkurentams, kad yra pateikusi prašymą atleisti nuo baudų, dar prieš tai, kai Komisija atliko patikrinimą.

178. Kalbant apie prašymus dėl baudų sumažinimo, pateiktus statistinius duomenis reikėtų vertinti atsižvelgiant į tai, kad vieno tyrimo metu sumažinti baudas paprasčiausiai daugiau nei viena įmonė.
179. Treji 2002 m. Komisijos pranešimo apie atleidimą nuo baudų taikymo patirties metai leidžia daryti keletą bendrų pastebėjimų. Atleidimu nuo baudų gali pasinaudoti tos įmonės, kurios atitinka sąlygas ir pareigas, nustatytas atleidimo nuo baudų pranešime. Sąlyginai nuo baudų atleistos įmonės privalo visapusiškai ir nuolat bendradarbiauti su Komisija. Pareiga bendradarbiauti *inter alia* reiškia, kad įmonė be išankstinio Komisijos pritarimo neturi teisės atskleisti informacijos apie prašymą trečiosioms šalims; kad įmonė privalo ieškoti ir teikti Komisijai visą informaciją apie tariamą kartelį ir atsakyti į visus Komisijai iškylančius klausimus (taip pat yra numatyta galimybė žodžiu apklausti bendrovės darbuotojus). Komisijos nustatyta dokumentais neįforminama procedūra (t. y. įrašyti žodiniai bendrovės pareiškimai) yra taikoma daugeliu atveju ir reikalinga tik tam, kad prašymo atleisti nuo baudų teikėjo padėtis civilinių bylų teisme netaptų nepalankesnė nei kitų kartelio dalyvių. Tačiau visais atvejais privaloma pateikti turimus dokumentus, susijusius su pažeidimu.
180. Įrodymų vertės dydis (suteikiantis teisę sumažinti baudos sumą) priklauso nuo bylos faktų ir Komisijos jau turimų įrodymų svarumo. Jeigu prašymo atleisti nuo baudų teikėjo informacijos ir patikrinimų vis dar nepakanka, norint įrodyti pažeidimą, nauji įrodymai, pateikti prašyme sumažinti baudas, gali suteikti Komisijai galimybę iš tiesų įrodyti pažeidimą. Labai vertingais įrodymais taip pat laikomi ne nauji įrodymai, o jau esamus įrodymus patvirtinanti informacija, jei ji būtina pažeidimui įrodyti. Net tais atvejais, kai Komisijos turimos informacijos pakanka pažeidimui nustatyti, papildomi įrodymai gali būti labai vertingi, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su įtariamo kartelio keliamu pavojumi ar veiklos trukme. Toliau aptariami Komisijos sprendimai Italijos žaliavinio tabako ir gumos chemikalų bylose šiek tiek paaiškina didelės vertės sąvoką. Kiti sprendimai pagal 2002 m. atleidimo nuo baudų pranešimą, kurie bus paskelbti 2006 m., padės dar geriau ją suvokti.
181. Tolesnė Komisijos užduotis – siekti, kad atleidimo nuo baudų programa ir toliau būtų veiksmingai taikoma bei stiprinama. Siekiama užtikrinti veiksmingą kartelių prevenciją, kuri leistų greitai tirti iškylančius atvejus ir garantuotą griežtas bausmes kartelių dalyviams. Tai leistų užtikrinti vartotojams naudingą konkurencingą aplinką.

5.2. Bylos

*Monochloracto rūgštis*¹⁰³

182. Sausio 19 d. trims chemijos pramonės įmonėms – „Akzo“, „Hoechst“ ir „Atofina“ (dabar – „Arkema“) – Komisija skyrė iš viso beveik 217 mln. EUR baudų už šių įmonių dalyvavimą monochloracto rūgštis (*angl.* MCAA) rinkoje veikiančiame kartelyje. Ketvirtajai įmonei „Clariant“, 1997 m. įsigijusiai MCAA verslą iš „Hoechst“, bauda nebuvo skirta, nes įmonė bendradarbiavo su Komisija pagal Atleidimo nuo baudų pranešimą.
183. MCAA – tai chemiškai aktyvi organinė rūgštis, naudojama kaip tarpinis chemijos produktas gaminant ploviklius, klijus, pagalbines tekstilės medžiagas ir maistinius tirštiklius, vaistus ir kosmetiką. Kartelio dalyviams priklausė daugiau nei 90 % Europos MCAA rinkos. Jie mažiausiai 15 metų (1984–1999 m.) bendrai naudojosi rinka pagal apimties ir vartotojų pasiskirstymo sistemą. Du–keturis kartus per metus pagal rotacijos principą dalyviai susitikdavo atitinkamose šalyse. Nuo 1993 m. kartelio veikla tapo labiau formalizuota, Šveicarijos statistikos agentūrai „AC Treuhand“ prie Ciuricho oro uosto pradėjus rengti teisėtus susitikimus, kurie dalyviams suteikė pretekstą susitikti neoficialiai siekiant aptarti kartelio reikalus.
184. „Clariant“, „Atofina“ ir „Akzo“ bendradarbiavo su Komisija pagal atleidimo nuo baudų pranešimą. Buvo taikytas 1996 m. atleidimo nuo baudų pranešimas, nes tyrimas buvo pradėtas prieš įsigaliojant 2002 m. pranešimui. „Clariant“ pateikti kartelio įrodymai buvo lemiami (dėl jų buvo pradėtas tyrimas) ir ji buvo visiškai atleista nuo baudų. „Atofina“ prisipažino antroji ir baudų suma jai buvo sumažinta 40 %. „Akzo“ bendradarbiauti su Komisija pradėjo trečia ir baudų suma jai buvo sumažinta 25 %. Nustatydama baudų sumas, Komisija taip pat atsižvelgė į pažeidimo trukmę, kai kurių įmonių dydį ir bendruosius išteklius bei tai, kad dėl kai kurių įmonių Komisija jau anksčiau buvo priėmusi sprendimus dėl tokio paties pobūdžio pažeidimų. Remiantis šiomis aplinkybėmis, didžiausiai MCAA gamintojai „Akzo“ buvo skirta didžiausia bauda – 84,38 mln. EUR, „Hoechst“ skirta antra pagal dydį bauda – 74,03 mln. EUR ir „Atofina“ – trečia pagal dydį bauda, t. y., 58,5 mln. EUR.

*Pramoniniai siūlai*¹⁰⁴

185. Rugsėjo 14 d. Komisija Vokietijos, Belgijos, Nyderlandų, Prancūzijos, Šveicarijos ir Jungtinės Karalystės siūlą gamintojams skyrė iš viso 43,497 mln. EUR baudų už pramoninių siūlų rinkos kartelių sudarymą. Pramoniniai siūlai naudojami įvairiose pramonės šakose įvairioms prekėms siūti ar siuvinėti (pvz., drabužiams, būsto apstatyto reikmenims, automobilių sėdynėms ir saugos diržams, prekėms iš odos, čiužiniams, avalynei ir virvėms).
186. 2001 m. lapkričio mėn. netikėtai patikrinusi kelių Bendrijos tekstilės ir (arba) galanterijos produktų gamintojų patalpas ir atlikusi tolesnį tyrimą, Komisija rado įrodymų, kad įmonės buvo sudariusios tris kartelinius susitarimus ir vykdė suderintus veiksmus: nuo 1990 sausio mėn. iki 2001 rugsėjo mėn. Beneliukso ir Skandinavijos

¹⁰³ Byla COMP/37.773 MCAA.

¹⁰⁴ Byla COMP/38.337 PO/Thread.

šalių pramonės įmonėms skirtų siūlų rinkoje; nuo 1990 m. spalio mėn. iki 1996 m. rugsėjo mėn. Jungtinės Karalystės pramonės įmonėms skirtų siūlų rinkoje ir nuo 1998 m. gegužės–birželio mėn. iki 2000 m. gegužės 15 d. EEE automobilių pramonės reikmėms skirtų siūlų rinkoje.

187. Šiose trijose rinkose veikiantys siūlų gamintojai reguliariai susitikdavo ir buvo sudarę dvišales sutartis dėl kainų didinimo ir (arba) tikslinių kainų, keitimosi jautria informacija dėl kainoraščių ir (arba) atskiriems vartotojams taikomų kainų. Siekiant pasiskirstyti klientus, šiose sutartyse taip pat buvo numatyta vengti parduoti savo produkciją žemesnėmis nei tradicinių tiekėjų kainomis.
188. Šioje veikloje dalyvavo šios bendrovės: „Ackermann Nähgarne GmbH & Co“, „Amann und Söhne GmbH“, „Barbour Threads Ltd“, „Belgian Sewing Thread N.V.“, „Bieze Stork B.V.“, „Bisto Holding B.V.“, „Coats Ltd“, „Coats UK Ltd“, „Cousin Filterie SA“, „Dollfus Mieg et Cie SA“, „Donisthorpe & Company Ltd“, „Gütermann AG“, „Hicking Pentecost plc“, „Oxley Threads Ltd“, „Perivale Gütermann Ltd“, „Zwicky & Co AG“.
189. Nustatyta, kad bendrovių, kurioms skirtas Komisijos sprendimas, padaryti pažeidimai yra „labai rimti“, nes jie yra susiję su kainų susitarimu, o tai riboja konkurenciją bei veikia valstybių narių tarpusavio prekybą.

*Italijos žaliavinio tabako byla*¹⁰⁵

190. Spalio 20 d. Komisija keturioms Italijos tabako perdirbimo bendrovėms („Deltafina“, „Dimon“ – dabar pervadinta „Mindo“, „Transcatab“ ir „Romana Tabacchi“) skyrė iš viso 56,05 mln. EUR baudų už tai, kad daugiau nei šešerius metus (1995–2002 m.) jos slapta bendradarbiavo nustatant kainas tabako augintojams ir tarpininkams bei pasiskirstant Italijos tabako tiekėjus. Sprendimas taip pat buvo skirtas „Universal Corporation“ („Deltafina“ patronuojančiai JAV bendrovei ir didžiausiai pasaulyje didmeninės tabako prekybos bendrovei) ir „Alliance Once International Inc.“ – pagal dydį antrai pasaulyje didmeninės tabako prekybos bendrovei, atsiradusiai susijungus „Transcatab“ ir „Dimon“ patronuojančioms bendrovėms.
191. Sprendimu taip pat skirtos 1 000 EUR baudos perdirbimo įmonių ir gamintojų asociacijoms (APTI ir UNITAB) už jų kainų nustatymo veiklą, derantis dėl visame sektoriuje galiojančių susitarimų.
192. Tai antras kartas, kai Komisija priima sprendimą skirti baudas žaliavinio tabako sektoriuje. 2004 m. spalio mėn. Komisija skyrė baudas Ispanijos tabako perdirbimo įmonių ir gamintojų asociacijoms¹⁰⁶.
193. Tai pirmoji byla, kuriai buvo taikytas 2002 m. atleidimo nuo baudų pranešimas. „Mindo“ („Dimon“) ir „Transcatab“ baudos buvo sumažintos atitinkamai 50 % ir 30 %. Procedūros pradžioje „Deltafina“ buvo suteiktas sąlyginis atleidimas pagal atleidimo nuo baudų pranešime nustatytas sąlygas. Tačiau sprendimu „Deltafina“ nebuvo patvirtintas atleidimas nuo baudų, nes ji rimtai pažeidė įsipareigojimus dėl

¹⁰⁵ Byla COMP/38.281 *Italijos žaliavinis tabakas*.

¹⁰⁶ Byla COMP/38.238 *Ispanijos žaliavinis tabakas* (neoficialią versiją galima rasti Konkurencijos GD tinklavietėje).

bendradarbiavimo („Deltafina“ pranešė savo konkurentėms apie tai, kad ji yra pateikusi prašymą atleisti nuo baudų, ir taip iš anksto atskleidė, kad jų atžvilgiu vykdomas tyrimas, todėl Komisija negalėjo atlikti netikėto patikrinimo). Tačiau, atsižvelgiant į specifines šios bylos aplinkybes, dėl realaus „Deltafina“ įnašo nustatant perdirbimo įmonių pažeidimą bauda jai buvo pagrįstai sumažinta 50 %.

*Pramoniniai maišai*¹⁰⁷

194. Lapkričio 30 d. Komisija šešiolikai pramoninių plastikinių maišų gamintojų skyrė iš viso 290,71 mln. EUR baudų už dalyvavimą kartelyje Vokietijoje, Beneliukso šalyse, Prancūzijoje ir Ispanijoje. Kartelio dalyviams 1996 m. priklausė apie 75 % šių šalių pramoninių maišų rinkos. Gamintojos tarpusavyje susitarė dėl kainų ir pardavimo kvotų, paskirstytų pagal geografinės teritorijas, bendrai vykdė stambių klientų užsakymus, taikydamos pasiskirstymo sistemas, bendradarbiavo teikdamos paraiškas dalyvauti konkursuose ir keisdavosi informacija apie pardavimų apimtis ir kainas. Kai kurios įmonės tokioje veikloje dalyvavo daugiau nei 20 metų – nuo 1982 m. iki 2002 m. Kartelis veikė dviem lygmenimis: visuotiniu lygmeniu profesinėje sąjungoje „Valveplast“, kai dalyviai susitikdavo tris–keturis kartus per metus, ir regionų bei funkcinų pogrupių lygmeniu, kai dalyviai rengdavo reguliarius susitikimus.
195. Pramoniniai maišai naudojami įvairioms prekėms, dažniausiai pramoninėms, pakuoti. Be to, į juos pakuojamos vartotojams skirtos prekės, pvz., žaliavos, trąšos, žemės ūkio produktai, gyvūnų pašarai ir statybinės medžiagos.
196. Tyrimas buvo pradėtas remiantis vienos iš kartelio narių – „British Polythene Industries“ (BPI) Komisijai pateikta informacija pagal 1996 m. atleidimo nuo baudų pranešimą. 2002 m. birželio mėn. Komisija atliko netikėtus patikrinimus daugumos kartelio narių patalpose. BPI buvo visiškai atleista nuo baudų, nes ji pirmoji pateikė Komisijai įrodymų, teikiančių pagrindą surengti patikrinimus. Kai kurioms kitoms įmonėms baudos buvo sumažintos pagal 1996 m. atleidimo nuo baudų pranešimą, nes šios įmonės pateikė reikiamą informaciją („Trioplast“, „Bischof + Klein“, „Cofira-Sac“) arba neginčijo joms skirtame pareiškime dėl prieštaravimo nurodytų faktų („Nordfolien“, „Bonar Technical Fabrics“ ir „Low & Bonar“). Dėl sunkinančių aplinkybių įmonėms „Bischof + Klein“ (dokumento sunaikinimas per patikrinimą) ir „UPM-Kymmene“ (pakartotinis tokios pačios rūšies pažeidimas) baudos buvo padidintos.

*Gumos chemikalai*¹⁰⁸

197. Gruodžio 21 d. Komisija keturioms įmonėms skyrė iš viso 75,86 mln. EUR baudų už gumos chemikalų kartelio veiklą. Šios bendrovės susitarė keisti informaciją apie kainas ir (arba) kelti tam tikrų gumos chemikalų (antidioksanų, antiozonantų ir pirminių greitiklių) kainas EEE ir pasaulio rinkose.
198. Gumos chemikalai – tai sintetiniai arba organiniai chemikalai, gerinantys įvairioms reikmėms naudojamų gumos produktų gamybą ir savybes. Svarbiausia šių medžiagų

¹⁰⁷ Byla COMP/38.354 *Pramoniniai maišai*.

¹⁰⁸ Byla COMP/38443 *Gumos chemikalai*.

naudojimo sritis – automobilių ir kitų transporto priemonių padangos. 2001 m. EEE rinkos vertė buvo apie 200 mln. EUR, o pasaulio rinkos vertė sudarė 1,5 mlrd. EUR.

199. 2002 m. balandžio mėn. gavus „Flexys“ prašymą sąlyginai atleisti nuo baudų, buvo pradėtas gumos chemikalų sektoriaus tyrimas. Vėliau, 2002 m. rugsėjo mėn., Komisija atliko netikėtus patikrinimus „Bayer“, „Crompton Europe“ ir „General Quimica“ patalpose. Po šių patikrinimų „Crompton“ (dabar – „Chemtura“), „Bayer“ ir „General Quimica“ pateikė prašymus atleisti nuo baudų.
200. Nors ne vienas požymis rodo, kad dar aštuntajame dešimtmetyje bent jau retkarčiais būdavo bendrininkavimo gumos chemikalų pramonėje atvejų, labai svarių įrodymų Komisija gavo tik dėl to, kad 1996–2001 m. kartelyje dalyvavo „Flexsys“, „Bayer“ ir „Crompton“ (dabar – „Chemtura“) (taip pat „Crompton Europe“ ir „Uniroyal Chemical Company“) ir 1999 m. bei 2000 m. – „General Quimica“, „Repsol YPF SA“ ir „Repsol Quimica SA“. Nors šios bendrovės pačios nedalyvavo nagrinėjamoje veikloje, tačiau jos yra atsakingos už joms visiškai priklausančios dukterinės bendrovės „General Quimica“ veiklą.

C – EKT: BENDRADARBIAVIMO APŽVALGA

1. BENDROJI APŽVALGA

201. 2005 m. buvo pirmieji metai, kai visus metus buvo taikoma naujoji konkurencijos teisės vykdymo sistema, nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1/2003. Tais metais ES valstybių narių nacionalinių konkurencijos institucijų (NKI) ir Komisijos bendradarbiavimas tapo dar glaudesnis. Visus metus sklandžiai veikė Reglamente nustatytos priemonės, skirtos užtikrinti, kad įstatymai būtų vykdomi veiksmingai ir nuosekliai.

1.1. Bendradarbiavimas politikos klausimais

202. 2005 m. EKT buvo naudojamas kaip ES konkurencijos institucijų forumas, kuriame šios institucijos aptardavo bendruosius politikos klausimus. Buvo bendradarbiaujama keturiuose skirtinguose forumuose.
203. Pirma, Konkurencijos GD generalinio direktoriaus ir visų NKI vadovų susitikimai, skirti svarbiems konkurencijos politikos klausimams aptarti. Tokius susitikimus numatoma rengti kartą per metus. 2005 m. pagrindinis dėmesys buvo skirtas 82 straipsnio taikymo politikos peržiūrėjimui.
204. Antra, vadinamieji NKI ir Komisijos „plenariniai susitikimai“, skirti aktualiems klausimams, susijusiems su antimonopoline politika, aptarti, keistis patirtimi ir praktinėmis žiniomis. Šios diskusijos ir mainai skatina tinkle kurti bendrą konkurencijos kultūrą. Pvz., buvo surengta naudingų diskusijų apie sektorių tyrimus ir žodinę bendrovių darbuotojų pareiškimų procedūrą, taikomą pagal Atleidimo nuo baudų programą. Per plenarinius susitikimus tinklo nariai taip pat gali iš anksto aptarti Komisijos politinius pasiūlymus, pvz., Žaliąją knygą dėl ieškinių dėl žalos.
205. Trečia, šešios darbo grupės, sprendžiančios konkrečius klausimus. 2005 m. viena darbo grupė sprendė pereinamojo laikotarpio klausimus, susijusius su naująja teisės aktų vykdymo sistema. Kita grupė sprendė sunkumus, kylančius dėl atleidimo nuo baudų programų tarpusavio neatitikimo. Trečioji darbo grupė sprendė su nevienodomis valstybių narių procedūromis ir sankcijomis susijusius klausimus. Ketvirtoji darbo grupė tvarkė informaciją ir pranešimus apie EKT. Penktoji darbo grupė užsiėmė klausimais, susijusiais su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi. Į šeštąją grupę įeina EKT agentūrų vyriausieji konkurencijos srities ekonomistai. Šios darbo grupės – puikus forumas, kuriame galima dalintis su konkrečiais klausimais susijusia patirtimi ir plėtoti geriausią praktiką.
206. Be to, buvo sudaryta 13 konkrečių sektoriams¹⁰⁹ skirtų EKT sektorių pogrupių. Kai kurie pogrupiai reguliariai rengė susitikimus, kiti daugiausia bendravo elektroninėmis priemonėmis. Šiuose pogrupiuose galima spręsti bet kokius

¹⁰⁹

Bankininkystės, Vertybinių popierių, Draudimo, Maisto, Vaistų, Profesinių Paslaugų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Energetikos, Geležinkelių, Variklinių transporto priemonių, Telekomunikacijų, Žiniasklaidos.

konkrečioms sektoriams būdingus klausimus ir naudingai keistis patirtimi bei geriausia praktika. Pvz., 2005 m. Telekomunikacijų pogrupyje buvo nagrinėtas kainų skirtumo mažinimas telekomunikacijų rinkose; Energetikos pogrupyje – ilgalaikės dujų tiekimo sutartys. Sektorių pogrupiai užtikrina gerą koordinavimą ir taip sukuriama bendras metodas, o ES konkurencijos teisė taikoma labai nuosekliai ne vien tik individualiose bylose.

1.2. Nacionalinių įstatymų pritaikymas, siekiant užtikrinti, kad NKI galėtų veiksmingai įgyvendinti įstatymus

207. Be to, 2005 m. valstybėse narėse buvo priimami svarbūs teisės aktai, skirti veiksmingam Reglamento (EB) Nr. 1/2003 taikymui užtikrinti. Naujieji nacionaliniai teisės aktai apima ne tik teisinius išipareigojimus, kylančius dėl Reglamento (EB) Nr. 1/2003 įgyvendinimo. Taip pat galima pastebėti, kad nacionaliniai įstatymai vis labiau derinami su ES teise. Pvz., daugelyje valstybių narių panaikinta pranešimų sistema. Dabar visose valstybėse narėse, išskyrus aštuonias, nacionalinės konkurencijos teisės sistemos suderintos pagal 81 straipsnio 3 dalies tiesioginio taikymo sistemą, pradėtą taikyti priėmus Reglamentą (EB) Nr. 1/2003. Iš minėtųjų aštuonių valstybių narių trys svarsto galimybę iš dalies pakeisti savo sistemas. Taip pat buvo derinamasi prie Komisijos įgaliojimų atlikti tyrimus, pvz., privačiuose būstuose atliekamų patikrinimų srityje. Tam tikras konvergencijos lygmuo buvo pasiektas ir dėl to, kokių rūšių sprendimus gali priimti NKI – dabar daugiau institucijų turi teisę nurodyti taikyti laikinas priemones ir sutikti su išipareigojimais.
208. Dar viena aiški tendencija – priimama vis daugiau nacionalinių atleidimo nuo baudų programų: 2000 m. atleidimo nuo baudų programos galiojo tik trijose valstybėse narėse, o dabar – net devyniolikoje. Iš šių programų dar netaikančių valdžios institucijų (Ispanijos, Italijos, Portugalijos, Slovėnijos, Maltos ir Danijos) šiuo metu mažiausiai trys svarsto tokią galimybę. Tai labai svarbi tendencija Bendrijos kovai su karteliais skirtų teisės aktų vykdymo srityje, nes atleidimo nuo baudų programos vaidina esminį vaidmenį, norint veiksmingai nustatyti kartelių veiklą. Be to, tai labai padės galimiems prašymų teikėjams apsispręsti, ar pasinaudoti atleidimo nuo baudų programos privalumais, nes dabar jie gali būti apsaugoti beveik visose ES valstybėse narėse.

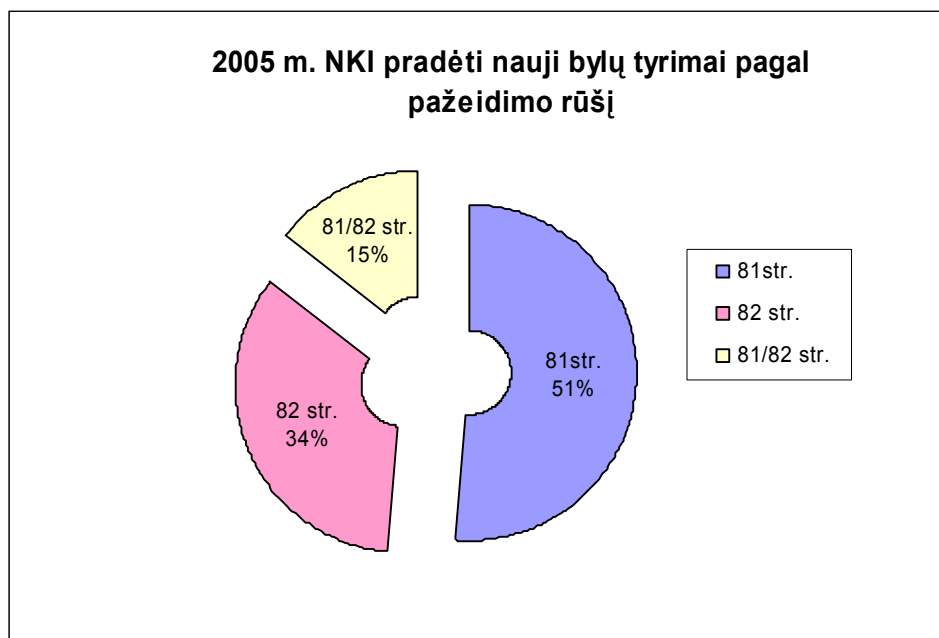
1.3. Bendradarbiavimas atskirose bylose

209. EKT narių bendradarbiavimas atskirose bylose vyksta vadovaujantis dviem pagrindiniais NKI išipareigojimais teikti informaciją Komisijai: procedūros pradžioje (Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 3 dalis) ir prieš priimant galutinį sprendimą (Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 4 dalis). Pirmasis išipareigojimas padeda greitai perduoti bylas kitoms institucijoms (tais retais atvejais, kai tai būtina), antrasis labai svarbus nuosekliai ES teisės taikymui užtikrinti.

Bylų paskirstymas

210. Komisijai buvo pranešta apie apytiksliai 180 NKI pradėtų naujų bylų tyrimų. Remiantis šia informacija, prireikus, bus aptartos galimybės perduoti bylas kitoms

institucijoms, kad būtų galima užtikrinti, jog EKT institucijos kuo veiksmingiau bendradarbiaus konkrečioje byloje.

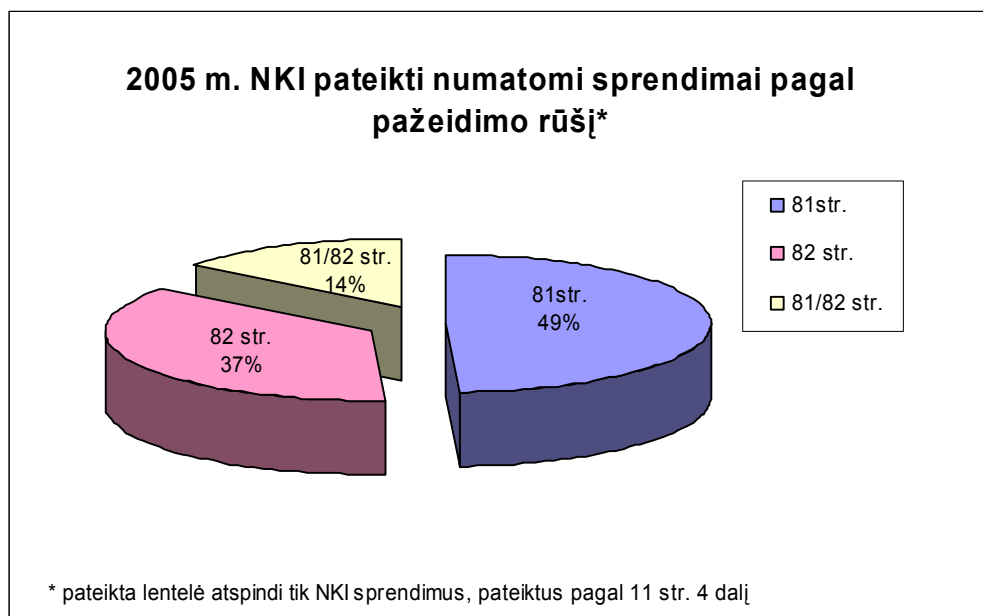
211. Darbo bendrame tinkle patirtis patvirtino, kad reglamento ir pranešimo apie tinklą nustatytas lankstus ir pragmatinis metodas labai gerai veikia praktikoje. Tačiau taip pat labai svarbu paminėti, kad, kaip ir buvo numatyta pranešime apie tinklą¹¹⁰, bylos labai retai, palyginti su bendru EKT tinklo narių išnagrinėtų bylų skaičiumi, perduodamos nagrinėti kitoms institucijoms. 2005 m. patirtis rodo, kad yra dvi esminės sritys, kuriose buvo labai svarbus bendras darbas EKT.
212. Pirmasis atvejis, kai buvo svarbus bendras darbas EKT – ankstyviausieji kartelių bylų etapai, kai planuojama rengti patikrinimus. Šiais atvejais labai svarbu veikti konfidencialiai ir greitai.
213. Galima paminėti pavyzdį, susijusį su lygaus stiklo sektoriaus tyrimu¹¹¹. Prieš tyrimą kelios NKI pastebėjo kainų nustatymo kartelio požymių. Manydamos, kad dėl įtariamos bylos apimties Komisija galėtų imtis tam tikrų veiksmų, NKI iš anksto pranešė Komisijai apie bylą ir pasiūlė jai imtis šio tyrimo. Remdamasi pagal 12 straipsnį gauta informacija, Komisija surengė patikrinimus. Šiuo metu ji nagrinėja surinktus įrodymus. Iš šio pavyzdžio puikiai matyti, kaip glaudus bendradarbiavimas EKT padeda veiksmingai vykdyti teisės aktus. Komisija ir valstybių narių NKI taip pat bendradarbiavo ankstyvaisiais kelių bylų etapais, kai buvo gauti lygiagretūs prašymai atleisti nuo baudų.
214. Antrasis atvejis – tam tikri Komisijos arba NKI, arba jų abiejų¹¹² gauti skundai, kuriuos nagrinėjo arba vis dar nagrinėja tinkamai pasirengusi tinklo institucija.

¹¹⁰ Pranešimas apie tinklą, 6 dalis.

¹¹¹ Pranešimas spaudai MEMO 05/63, 2005 2 24.

¹¹² Ši galimybė buvo numatyta Komisijos pranešime apie skundų nagrinėjimą Komisijoje pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL C 101, 2004 4 27, p. 65, 19ss).

215. Siekiant užtikrinti nuoseklų EB sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymą, Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 4 dalyje nustatytas reikalavimas, kad NKI praneštų Komisijai apie draudžiamąjį sprendimą arba išipareigojimus patvirtinantį sprendimą mažiausiai prieš 30 dienų iki tokio sprendimo priėmimo. Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 50 dalimi, NKI gali konsultotis su Komisija dėl bet kokio atvejo, susijusio su ES teisės taikymu.
216. 2005 m. Komisija pagal 11 straipsnio 4 dalyje nustatytą reikalavimą gavo 18 įvairių NKI informaciją apie beveik 80 bylų planuojamus priimti sprendimus. Šios bylos buvo susijusios su labai įvairiais pažeidimais, padarytais įvairiuose ūkio sektoriuose.

217. Dėl šių bylų Komisija nepradėjo procedūrų. Kai kuriais atvejais Konkurencijos GD tarnybos įvairiais lygmenimis tarėsi su NKI ir pateikė institucijoms neoficialių komentarų bei patarimų. Šie oficialios Komisijos nuomonės neatspindintys komentarai laikomi konkurencijos institucijų vidaus susirašinėjimu ir pagal Reglamentą (EB) Nr. 1/2003 šalys negali su jais susipažinti. Jeigu NKI, vadovaudamasi šiais komentarais, numatytų pareikšti įmonėms naują prieštaravimą, ji turėtų pateikti naują prieštaravimo pareiškimą (arba lygiavertį nacionalinį dokumentą) ir leisti šalims išsakyti savo nuomonę. 2005 m. tokių pavyzdžių nebuvo.
218. 2005 m. vykusios atviros ir konstruktyvios ES konkurencijos institucijų diskusijos užtikrino sklandų ir nuoseklų ES konkurencijos teisės vykdymą.

2. ES KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ TAIKYMAS ES NACIONALINIUOSE TEISMUOSE. REGLAMENTO (EB) NR. 1/2003 15 STRAIPSNIO ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

2.1. Pagalba informacijos arba nuomonės forma

219. Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė teisėjams prašyti Komisijos perduoti jiems Komisijos turimą informaciją ar nuomonę Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo klausimais. 2005 m. Komisija pateikė

informaciją pagal tris nacionalinių teisėjų prašymus ir pareiškė šešias nuomones: tris, atsakydama į Belgijos teismų prašymus, vieną – Lietuvos teismui ir dvi – Ispanijos teismams (žr. toliau pateikiamas šių nuomonių santraukas). Metų pabaigoje į tris 2005 m. gautus prašymus dar nebuvo atsakyta.

220. Siekiant kuo nuosekliau taikyti ES konkurencijos teisę ir išvengti vienas kitam prieštaraujančių Komisijos ir NKI sprendimų, buvo sutarta, kad, kai nacionalinis teismas kreipiasi į Komisiją ar NKI nuomonės Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo klausimais, Komisija ir šios valstybės narės NKI apie tai praneša viena kitai.
221. Be to, siekiant didesnio skaidrumo, buvo nuspręsta, kad Komisijos nuomonės Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo klausimais, pateiktos pagal nacionalinio teismo prašymą, remiantis Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalimi, bus skelbiamos viešai. Nuomonės bus skelbiamos Konkurencijos GD tinklavietėje tada, kai, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 2 dalyje, Komisijai bus pranešta apie sprendimą, priimtą byloje, dėl kurios buvo prašyta Komisijos nuomonės. Nuomonės bus skelbiamos tik tokia apimtimi, kad tai nesudarytų teisinių kliūčių, ypač dėl prašančiojo teismo procedūrinių taisyklių.

2.2. Nacionalinių teismų sprendimai

222. Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad ES valstybės narės perduotų Komisijai kiekvieno nacionalinio teismo rašytinio sprendimo dėl EB sutarties 81 ar 82 straipsnio taikymo kopiją. Komisija gavo 54 sprendimų, paskelbtų 2005 m., kopijas ir Konkurencijos GD tinklavietėje paskelbė tą jų dalį, kurios perduodanti institucija nenurodė kaip konfidencialios (konfidencialūs teismų sprendimai tik išvardijami). Dauguma šių sprendimų (43) buvo priimti po privataus vykdymo veiksmų. Dažniausiai buvo siekiama panaikinti susitarimą dėl jo neatitikties ES konkurencijos taisyklėms. Tik 10 sprendimų buvo priimta apeliaciniais teismams persvarsčius NKI administracinius sprendimus.

2.3. *Amicus curiae* įsikišimas

223. Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 3 dalyje Komisijai ir NKI leidžiama pateikti nacionaliniams teismams pastabas dėl klausimų, susijusių su ES konkurencijos taisyklių taikymu. 2005 m. Komisija nepasinaudojo šia priemone.

2.4. Nacionalinių teisėjų mokymo ES konkurencijos teisės srityje finansavimas

224. Tęstinis nacionalinių teisėjų mokymas ir švietimas ES konkurencijos teisės srityje labai svarbus norint užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų šių taisyklių taikymą. 2005 m. Komisija bendrai finansavo 12 mokymo projektų ir nacionaliniams teisėjams iš visų 25 ES valstybių narių mokyti skyrė beveik 600 000 EUR.

2.5. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalį Komisijos pateiktų nuomonių santraukos

Belgija

Briuselio apeliacinis teismas pateikė tris prašymus pateikti nuomonę

225. Pirma, apeliacinis teismas paklausė, ar alaus darykla, 1997 m. sudariusi penkerių metų išimtinį susitarimą dėl kitų gėrimų, nei alus, pirkimo po to, kai su tuo pačiu pirkėju 1993 m. buvo sudariusi 10 metų išimtinį susitarimą dėl alaus pirkimo, nepažeidė EB sutarties 81 straipsnio. Teismas prašė rekomendacijų dėl EB sutarties 81 straipsnio 2 dalies taikymo, siekdamas išsiaiškinti, ar šie susitarimai yra niekiniai pagal EB sutarties 81 straipsnio 2 dalį, tuo atveju, jei būtų pripažinta, jog jie yra nesuderinami su EB sutarties 81 straipsniu.
226. Kalbant apie suderinamumą su EB sutarties 81 straipsniu, nuomonėje buvo nurodytas Europos Teisingumo Teismo (ETT) sprendimas „Delimitis“ byloje ir Komisijos *de minimis* pranešimai. Nuomonėje buvo nurodyti atitinkami Komisijos bendrosios išimties reglamentai (būtent Reglamentas (EB) Nr. 1984/83 (galiojęs iki 2000 m. gegužės 30 d.) ir jį pakeitęs Reglamentas (EB) Nr. 2790/1999). Galiausiai, kalbant apie EB sutarties 81 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, nuomonėje buvo paminėti atitinkami ETT precedentai, ypač sprendimas „Courage“ byloje.
227. Antra, Apeliacinis teismas paklausė, ar EB sutarties 81 ir 82 straipsniai leidžia sunkvežimių parodos rengėjo ir parodoje savo sunkvežimius demonstruojančių importuotojų bei platintojų susitarime nustatyti draudimą šešis mėnesius iki parodos pradžios dalyvauti bet kokiame panašiam renginyje, vykstančiame Belgijoje.
228. Nuomonėje buvo išdėstyta EB sutarties 81 straipsniu pagrįsta analizė, išryškinanti 81 straipsnio 3 dalies taikymo gaires ir įprastinę Komisijos sprendimų dėl parodų priėmimo praktiką. Nuomonėje buvo akcentuota, kad norint įvertinti, ar „nekonkuravimo“ sąlyga gali užverti rinką konkurentams, būtina nustatyti tam tikrą geografinę rinką. Nuomonėje taip pat buvo išaiškintas EB sutarties 81 ir 82 straipsnių ryšys bei nurodyta, kad, vertinant susitarimą pagal EB sutarties 82 straipsnį, galima atsižvelgti į efektyvumą.
229. Galiausiai Apeliacinis teismas paklausė, ar kolektyvinio administravimo asociacijos nustatyti kriterijai, taikomi suteikiant „grand organisateur“ statusą tam tikriems komerciniams vartotojams, ir jiems teikiama 50 % nuolaida yra suderinami su EB sutarties 82 straipsniu, ar tai, remiantis šia nuostata, yra neteisėtas diskriminavimas.
230. Nuomonėje, kurioje nurodyta atitinkama teismų praktika kolektyvinio administravimo asociacijų bylose, pateikiami įvairūs aspektai, į kuriuos galima atsižvelgti, norint nustatyti, ar kriterijai arba jų taikymas gali pažeisti EB sutarties 82 straipsnį.

Ispanija

231. Prašymas pateikti nuomonę kilo dėl Ispanijos didmeninės naftos produktų rinkos tiekėjo ir degalinės operatoriaus bylos. Ispanijos teismas paklausė, ar tiekėjo tinklo Ispanijoje rūšis ir dydis galėtų paveikti prekybą tarp valtybių narių ir apriboti konkurenciją ir ar sutartiniais šalių santykiams galima taikyti 83 straipsnio 3 dalyje numatytas išimtis.
232. Nuomonėje buvo išdėstyti Komisijos argumentai, susiję su išimtinių teisių suteikiančių tiekimo sutarčių atitiktimi ES konkurencijos teisei. Nuomonėje buvo pabrėžta, kad išimtinių tiekimo teisių sutarčių tinklas gali uždaryti rinką, ir paaiškinta, kaip galima rinkos uždarymą vertinti vadovaujantis ETT praktika („Delimitis“), Komisijos gairėmis ir pranešimais, taip pat pranešimu dėl 27 straipsnio 4 dalies, atsižvelgiant į bylą COMP/38.348 (REPSOL). Nuomonėje nurodytos 83 straipsnio 3 dalies taikymo, norint įvertinti, ar sutartis atitinka 83 straipsnio 3 dalies sąlygas, gairės.
233. Panašioje byloje Ispanijos teismas paklausė, ar didmeninio naftos produktų tiekėjo ir degalinės operatoriaus sutartis suderinama su EB sutarties 81 straipsniu. Visų pirma teismas prašė paaiškinti, ar „nekonkuravimo“ sąlyga ir perpardavimo kainos palaikymo (PKP) sąlyga yra suderinamos su EB sutarties 81 straipsniu, ar nagrinėjamai sutarčiai būtų galima taikyti bendrosios išlygos reglamentus ir ar degalinės operatorių galima laikyti agentu.
234. Nuomonėje teigiama, kad griežtas draudimas taikyti PKP neleidžia taikyti bendrosios išimties, ir nurodoma, kad PKP griežtai draudžiančios sąlygos negalioja, nes jos nėra autentiškos sutarties su agentu dalys. Nuomonėje trumpai apibrėžiami kriterijai, kuriais vadovaujantis galima nustatyti, ar, remiantis Komisijos gairėmis, mažmenininkas yra agentas pagal ES konkurencijos taisykles. Nuomonėje taip pat paaiškinama, kaip atlikti galimo rinkos uždarymo tyrimą ir įvertinti, ar, remiantis ETT praktika („Delimitis“), Komisijos gairėmis ir pranešimais, taip pat pranešimu dėl 27 straipsnio 4 dalies, atsižvelgiant į bylą COMP/38.348 (REPSOL), sutarčiai galima taikyti 83 straipsnio 3 dalyje nustatytas išimtis. Galiausiai nuomonėje nurodyta, kad būtent teisėjas sprendžia, ar kokią nors sąlygą, kurią galima laikyti negaliojančia, galima išbraukti iš sutarties, ar reikia anuliuoti visą sutartį.

Lietuva

235. Vilniaus apylinkės teismas paklausė, ar, remiantis EB sutarties 86 straipsnio 1 dalimi ir EB sutarties 82 straipsniu, savivaldybė gali vykdyti konkursą dėl išimtinės teisės 15 metų rinkti atliekas. Ieškovas byloje, dėl kurios teismas dar nepriėmė sprendimo, teigė, kad tokia ilgalaikė išimtinė teisė suteiks koncesininkui galimybę tam tikriems klientams nustatyti pernelyg dideles kainas.

236. Nuomonėje kalbama apie dominuojančią padėtį atliekų tvarkymo sektoriuje, kaip nustatyta EB sutarties 82 straipsnyje, atsižvelgiant į ETT atliekų tvarkymo srities bylų praktiką („Københavns“¹¹³ ir „Dusseldorp“¹¹⁴) ir Komisijos pranešimą dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams¹¹⁵. Nuomonėje trumpai apibūdinamos sąlygos, būtinos 86 straipsnio 1 dalies ir EB sutarties 82 straipsnio pažeidimui nustatyti, būtent tai, kad konkursą laimėjusio koncesininko piktnaudžiavimas turėtų būti neišvengiamai arba bent jau galimai nulemtas konkurso sąlygų. Galiausiai nuomonėje nurodoma, kad konkurencijos taisyklių pažeidimą galima pagrįsti EB sutarties 86 straipsnio 2 dalimi, kaip nurodyta sprendime „Københavns“ byloje.

3. EKT BENDRADARBIAVIMAS ĮVAIRIUOSE SEKTORIUOSE

Informacijos ir pranešimų apie EKT darbo grupę

237. EKT darbo grupė, užsiimanti informacija ir pranešimais apie EKT, nustatė savo įgaliojimus ir ėmėsi kelių klausimų: EKT bendrojo apibrėžimo; EKT veiklos statistinių duomenų, kuriuos ketinama skelbti Konkurencijos DG tinklavietėje; EKT skirtų tinklaviečių struktūros; EKT logotipo ir DUK. Konkurencijos DG tinklavietė šiuo metu yra keičiama ir EKT institucijų nagrinėjamų antimonopolinių bylų duomenys (nauji tyrimai ir numatomi sprendimai) laikinai kas mėnesį skelbiami Konkurencijos DG tinklavietės „Aktualių temų“ (*angl.* Hot topics) skyrelyje.

Piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi EKT darbo grupė

238. Vasario–balandžio mėn. buvo surengti penki EKT darbo grupės, skirtos piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi klausimams, susitikimai. Naudojantis kai kuriomis NKI pateiktomis bylomis, per šiuos susitikimus buvo aptartos tam tikros piktnaudžiavimo rūšys – nepagrystai žemų kainų nustatymas, stengiant išstumti iš rinkos konkurentus, atsisakymas tiekti ir skirtumo tarp kaštų ir kainų mažinimas vertikaliai integruotos įmonės, taip neleidžiant konkurentams, neintegruotų vertikaliai, sėkmingai konkuruoti („margin squeeze“) nuolaidos, kelių prekių susiejimas, pernelyg aukštų kainų nustatymas ir diskriminavimas. Aptarimų metu iš esmės paaiškėjo, kad skirtingi įstatymų taikymo būdai yra daug kuo panašūs ir kelia tokių pat arba panašių problemų.

EKT darbo grupė, sudaryta iš konkurencijos ekonomikos ekspertų

239. Pirmasis EKT darbo grupės, sudarytos iš konkurencijos ekonomikos ekspertų, susitikimas įvyko rugsėjo 30 d. Buvo aptarta kelių pasirinktų nacionalinių ir ES susijungimo bei antimonopolinių bylų ekonominė analizė. Šiame pogrupyje užmezgami glaudesni NKI ir Komisijos ekonomikos ekspertų ryšiai, kuriais siekiama plėtoti techninę kompetenciją ir bendrą konkurencijos politikos kūrimo priemonių

¹¹³ Byla C-209/98 *Entreprenørforeningens Affalds/Miljøsektion (FFAD) prieš Københavns Kommune* [2000] ECR I-3743.

¹¹⁴ Byla C-203/96 *Chemische Afvalstoffen Dusseldorp BV ir kiti prieš Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer* [1998] ECR I-4075.

¹¹⁵ OL C 372, 97 12 9, p. 1.

taikymo metodą. Toliau 2006 m. kovo mėn. *ad hoc* susitikime planuojama aptarti konkurencijos institucijų ekonomikos ekspertų darbo metodus.

EKT Telekomunikacijų ir pašto paslaugų pogrupis

240. 2005 m. NKI labai aktyviai veikė telekomunikacijų ir pašto sektoriuje ir EKT teikė daug naujų bylų ir numatomų sprendimų. Tik išimtiniais atvejais bylos buvo susijusios su EB sutarties 81 straipsniu. Didžioji dauguma bylų, kaip ir buvo tikėtasi, buvo susijusios su tradicinių paslaugų teikėjų bandymais piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi rinkoje, dažnai pasinaudojant aukštesnės pakopos (tiekimo) rinkose turima galia žemesnės pakopos (vartojimo) rinkose, pvz., plačiajuosčio ryšio ar balso telefono ryšio rinkose. Įdomu tai, kad beveik 50 % visų su 82 straipsniu susijusių telekomunikacijų sektoriaus bylų, nagrinėtų EKT, buvo susijusios su kainų skirtumo mažinimu. Būtent šiai temai buvo skirtas pirmasis EKT Telekomunikacijų pogrupio susitikimas. Dauguma pašto sektoriaus bylų buvo susijusios su įvairiais piktnaudžiavimo atvejais, kuriais buvo siekiama pasinaudoti įtaka rinkoje arba monopolistines rinkas susieti su liberalizuotomis rinkomis. Tai, kad šiuo metu nacionaliniu lygmeniu nagrinėjama daug bylų, rodo, jog yra daug erdvės antimonopolinėms taisyklėms taikyti ir konkrečioms sektoriaus reguliavimo priemonėms papildyti.

EKT Energetikos pogrupis

241. 2005 m. buvo labai svarbūs konkurencijos institucijų bendradarbiavimui energetikos sektoriuje, nes šis sektorius yra prioritetas ne tik Komisijai, bet ir daugeliui NKI. Šis pogrupis buvo įsteigtas 2004 m. 2005 m. jo nariai susitiko tris kartus. Balandžio ir liepos mėn. buvo surengti du techniniai susitikimai, o lapkričio mėn. susitiko konkurencijos institucijų vadovai ir energetikos sektoriaus reguliavimo institucijų atstovai. Pagrindinis dėmesys per pogrupio susitikimus buvo skirtas tebesitęsiantiems ir (arba) baigtiems Komisijos ir tam tikrų nacionalinių institucijų vykdomiems dujų ir elektros sektorių tyrimams. Per lapkričio mėn. susitikimą NKI vadovai ir energetikos sektoriaus reguliavimo institucijų atstovai ryžtingai pritarė Konkurencijos GD sektorių tyrimų pradinėms išvadoms, pateiktoms diskusijų dokumente. Pogrupio susitikimo metu taip pat aptarti didmeninių elektros rinkų apibrėžimai. Komisijai buvo pateiktos kelios labai reikšmingos energetikos sektoriaus bylos, nagrinėtos nacionaliniu lygmeniu. Šios bylos yra susijusios su ypač svarbiais klausimais, pvz., ilgalaikių išimtinių dujų tiekimo susitarimų atitiktimi ES konkurencijos teisei ar pernelyg aukštų kainų nustatymu elektros sektoriuje.

EKT Geležinkelių pogrupis – Geležinkelių transporto konkurencijos tinklas (GTKT)

242. Kovo mėn. GTKT susitiko trečią kartą. Remiantis ankstesnėmis diskusijomis, pirmą kartą buvo galima keisti nuomonėmis su geležinkelių reguliavimo institucijomis (RI) apie tai, kaip būtų galima sustiprinti KNI ir RI bendradarbiavimą geležinkelių rinkos atvėrimo klausimais. Šie pasikeitimai nuomonėmis vyks kartą per metus. Siekiama nustatyti ir krovinių, ir keleivių vežimo geležinkeliais rinkų konkurencijos ir (arba) liberalizavimo kliūtis bei nuspręsti, kuri institucija turėtų imtis konkrečių veiksmų. Jau dabar aišku, kad GTKT dalyvių bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su RI yra labai produktyvus. Ateityje reikės ir toliau tirti įvairius būdus bei apsispręsti, kokie konkretūs veiksmai galėtų padėti naujiems dalyviams patekti į rinkas ir pagerinti konkurenciją šiame sektoriuje.

EKT Aplinkos klausimų pogrupis

243. 2005 m. EKT Aplinkos klausimų pogrupis aptarė Konkurencijos GD dokumentą, skirtą konkurencijos aspektams atliekų tvarkymo sistemose. Šis dokumentas rugsėjo mėn. buvo paskelbtas Konkurencijos GD tinklavietėje. Dokumente nagrinėjami kovos su monopolijomis klausimai, galintys kilti atliekų tvarkymo sistemose, ypač kalbant apie pakuočių atliekas, automobilių laužą ir elektroninių produktų atliekas.

EKT Vertybinių popierių ekspertų pogrupis

244. Rugsėjo mėn. įvyko trečiasis metinis EKT Vertybinių popierių ekspertų pogrupio susitikimas. Reguliarūs ryšiai padeda derinti konkurencijos taisyklių taikymą šiame sektoriuje nacionaliniu ir ES lygmeniu. Konsolidavimas – pagrindinė šio susitikimo, per kurį NKI dalijosi nauja patirtimi, tema. Buvo pristatyta nauja iniciatyva – išankstinis teorinis teigiamų atsiskaitymo sektoriaus konsolidavimo rezultatų modeliavimas.

D – RINKTINĖS TEISMO BYLOS

„*max.mobil*“¹¹⁶

245. Vasario 22 d. sprendimu Europos Teisingumo Teismas (ETT) panaikino Pirmosios instancijos teismo (PIT) sprendimą byloje T-54/99 „*max.mobil*“ prieš Komisiją, kuriame pripažįstama pareiškėjų teisė apskųsti Komisijos atsisakymą imtis veiksmų pagal EB sutarties 86 straipsnio 3 dalį. Savo sprendime Teisingumo Teismas nustatė, kad pareiškėjai, prašantys pritaikyti EB sutarties 86 straipsnio 3 dalį, negali apskųsti Komisijos sprendimų nepradėti procedūros valstybės narės atžvilgiu, nes šis veiksmas nelaikytinas turinčiu teisiškai įpareigojantį poveikį. Šiuo sprendimu ETT patvirtino tvarką, kurią taiko Komisija, nagrinėdama skundus pagal EB sutarties 86 straipsnio 3 dalį, kaip ir nagrinėdama skundus pagal EB sutarties 226 straipsnį.

„*Syfait*“ („*Glaxo Greece*“)¹¹⁷

246. Gegužės 30 d. sprendimu ETT atmetė kaip nepriimtina Graikijos konkurencijos tarybos prašymą priimti preliminarų nutarimą dėl EB sutarties 82 straipsnio aiškinimo lygiagrečios prekybos vaistais atveju. ETT nustatė, kad Graikijos konkurencijos institucija nėra specialios jurisdikcijos teismas, kaip apibrėžta EB sutarties 234 straipsnyje. Šią išvadą Teismas priėmė remdamasis įvairių aplinkybių visuma, įskaitant ir tai, kad trūksta pakankamų apsaugos priemonių visiškai Graikijos NKI nepriklausomumui užtikrinti, bei dar svarbesne aplinkybe, kad Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad, Komisijai priėmus sprendimą, konkurencijos institucija gali netekti kompetencijos.

*Specialus grafitas*¹¹⁸

247. Birželio 15 d. sprendimu, daugiausia skirtu baudoms, PIT iš esmės pritarė Komisijos išvadoms ir argumentams, pagrindžiantiems Komisijos 2002 m. gruodžio 17 d. sprendimą dėl dviejų specialaus grafito sektoriaus kartelių.
248. Dėl sąvokos „įmonė“ PIT patvirtino, kad Komisija gali bendrąja prasme laikyti, kad visiškai priklausanti dukterinė įmonė vykdo patronuojančios bendrovės nurodymus, ir Komisijai nebūtina tikrinti, ar patronuojanti bendrovė tikrai pasinaudojo šia įtaka.
249. PIT nutarė, kad, vertindama pasaulio mastu veikusio kainas nustatančio kartelio dalyvių santykinį „svorį“ jame ir pagal tai kiekvienam iš jų nustatydamą pradinę baudos sumą, Komisija turi teisę remtis pasauline produktų apyvarta ir užimamomis rinkos dalimis.
250. PIT patvirtino, kad pagal teritorinį principą ir Komisija, ir JAV valdžios institucijos gali pasinaudoti savo teise skirti įmonėms baudas už EEE ir Jungtinių Amerikos Valstijų konkurencijos taisyklių pažeidimus. Todėl net jeigu nustatydamą baudas Komisija remiasi pasaulinės rinkos dalimis ir pasauline apyvarta, ji nepažeidžia „ne

¹¹⁶ Byla C-141/02 P *Komisija prieš T-Mobile Austria GmbH*.

¹¹⁷ Byla C-53/03 *Syfait a.o. prieš GlaxoSmithkline AEVE*.

¹¹⁸ Sujungtos bylos T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03 *Tokai, Intech EDM ir SGL Carbon prieš Komisiją*.

bis in idem“ principo, nes skiria baudas įmonėms už konkretų nusižengimą, už kurį jau buvo pritaikytos sankcijos JAV.

251. Kalbant apie lengvinančias aplinkybes, PIT patvirtino, kad Komisija neprivalo sumažinti baudos už tai, kad buvo nutrauktas aiškus pažeidimas, nepriklausomai nuo to, ar pažeidimas buvo nutrauktas prieš tyrimą, ar po jo.
252. Baudos vis dėlto buvo sumažintos dėl trijų priežasčių. Pirmą, PIT nustatė faktinę klaidą vienos iš įmonių, kurios atžvilgiu buvo priimtas sprendimas, apyvartos duomenyse. Antra, PIT nustatė, kad vieno iš kartelių narių veiksmų negalima aiškiai atskirti nuo kitų dviejų narių veiksmų, todėl bendrovei sumažino baudą atitinkamai nuo 50 % iki 35 %. Trečia, PIT nutarė, kad, jei įmonė išyra prieš priimant draudžiamąjį sprendimą, baudos ribą reikia taikyti atskirai kiekvienam po iširimo susiformavusiam subjektui. Todėl PIT sumažino baudą, skirtą mažesniajam subjektui. Viena bendrovė teismo sprendimą apskundė apeliacine tvarka¹¹⁹.

*Izoliuoti šilumos vamzdynai*¹²⁰

253. Birželio 28 d. sprendimu ETT atmetė visus apeliacinius skundus, pateiktus 2002 m. kovo 20 d. dėl PIT sprendimo¹²¹. Šis ETT sprendimas yra susijęs su Komisijos sprendimu izoliuotų šilumos vamzdynų byloje. ETT pirmą kartą patvirtino 1998 m. Gairėse dėl baudų¹²² aprašyto Komisijos baudų nustatymo metodo teisėtumą.
254. ETT nusprendė, kad šio metodo taikymas neprieštarauja teisėtų lūkesčių principui. Teismas pabrėžė, kad konkurencijos politikos srityje Komisija turi didelę sprendimo laisvę, ypač kalbant apie baudų dydžio nustatymą. Norint tinkamai taikyti ES konkurencijos taisykles, būtina, kad Komisija bet kada galėtų koreguoti baudų lygį pagal taikomos politikos poreikius. Įmonės, kurių atžvilgiu vykdomos administracinės procedūros, pagal kurias gali būti skirtos baudos, negali turėti teisėtų lūkesčių, kad Komisija nepadidins anksčiau nustatyto baudos lygio arba kad bus taikomas tam tikras baudų skaičiavimo metodas.
255. Be to, ETT nustatė, kad tuo metu, kai buvo padaryti pažeidimai, įmonės, taip pat pateikusios apeliacinius skundus, galėjo numanyti, kad bus taikomas naujas baudų skaičiavimo metodas, nurodytas Gairėse. Todėl principas, kad teisės akto negalima taikyti atgaline data, nebuvo pažeistas. Be to, ETT konstatavo, kad, nustatydamas Gairėse metodą, kurį siūloma taikyti skaičiuojant baudas, Komisija nepažeidė teisinio pagrindo ribų ir nevirsijo įstatymų leidžiamosios valdžios jai suteiktos veiksmų laisvės.

¹¹⁹ Byla C-328/05 P *SGL Carbon prieš Komisiją*.

¹²⁰ Sujungtos bylos C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P. *Dansk Rørindustri ir kiti prieš Komisiją*.

¹²¹ Bylos T-21/99 *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* [2002] ECR II-1681, byla T-9/99 *HFB ir kiti prieš Komisiją* [2002] ECR II-1487, byla T-17/99 *KE KELIT prieš Komisiją* [2002] ECR II-1647, byla T-23/99 *LR AF 1998 v Komisiją* [2002] ECR II-1705, byla T-15/99 *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją* [2002] ECR II-1613, byla T-16/99 *Lögstör Rör prieš Komisiją* [2002] ECR II-1633 ir byla T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* [2002] ECR II-1881.

¹²² Baudų nustatymo, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi, metodo gairės (OL C 9, 1998 14, p. 3).

256. Liepos 14 d. sprendimais ETT atmetė apeliacinius skundus, pateiktus dėl 2001 m. gruodžio 13 d. PIT sprendimų¹²⁴, ir iš esmės patvirtino 1998 m. sausio 21 d. Komisijos sprendimą¹²⁵, kuriuo šešioms nerūdijančio plieno plokščių gamintojoms, gaminančioms daugiau kaip 80 % Europos nerūdijančio plieno plokščių, buvo skirtos baudos už EAPB 65 straipsnio pažeidimą – suderintą nerūdijančio plieno kainų didinimą, pakeičiant „papildomo lydinio mokesčio“ skaičiavimo metodą.
257. ETT patvirtino, kad Komisija negali manyti, kad patronuojanti bendrovė, iš trečiosios šalies įsigijusi dukterinę įmonę ir aiškiai pripažįstanti atsakomybę už šios dukterinės įmonės veiksmus, atsisakė savo teisės pasinaudoti teise į gynybą, kai kalbama apie ankstesnę dukterinės įmonės veiklą, vykdytą prieš perduodant šios verslą. ETT taip pat pakartojo, kad, aiškiai pripažinus pažeidimą (be to, kad pripažįstamas tik faktų pobūdis), pagal 1996 m. Atleidimo nuo baudų pranešimą galima papildomai sumažinti baudą.

*SAS*¹²⁶

258. Liepos 18 d. sprendimu PIT atmetė visas SAS išvardytas priežastis, kuriomis SAS pagrindė prašymą panaikinti arba sumažinti baudą, skirtą jai 2001 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimu. Šiuo sprendimu buvo nustatyta, kad SAS ir „Maersk Air“, sudarydamos susitarimus dėl rinkos pasidalijimo, pažeidė EB sutarties 81 straipsnį.
259. PIT nutarė, jog skirdama baudas Komisija visiškai pagrįstai nustatė, kad pažeidimas buvo „labai rimtas“, nes Komisija atsižvelgė į patį pažeidimo pobūdį (tai yra esminis kriterijus), geografinį mastą (pažeidimas apima maršrutus į Daniją ir iš Danijos) ir pastebimą poveikį rinkai. Kalbant apie pažeidimo trukmę, PIT nusprendė, kad Komisija pagrįstai nustatė, kad pažeidimo pradžia – susitarimo sudarymo diena, nors pats pažeidimas buvo daromas vėliau. Teismas taip pat nusprendė, kad, kalbant apie lengvinančias aplinkybes, bendrovės noras bendradarbiauti nėra svarbus, atsižvelgiama tik į tai, kiek bendrovė iš tiesų bendradarbiauja.

*Liuksemburgo alaus kartelis*¹²⁷

260. PIT liepos 27 d. sprendimu visa apimtimi patvirtino 2001 m. gruodžio 5 d. Komisijos sprendimą, kuriuo skirtos baudos ilgalaikiam karteliui, sukurtam aiškiu susitarimu, kuriame numatytos Liuksemburge galiojančios „sąlygos dėl alaus“. PIT taip pat patvirtino nusistovėjusią teismų praktiką, pagal kurią, pažeidimu siekiama riboti konkurenciją, nereikia nurodyti kokio nors poveikio. PIT nustatė, kad, skiriant baudas, šį pažeidimą buvo galima laikyti labai rimtu, remiantis vien jo pobūdžiu.

¹²³ Sujungtos bylos C-65/02 P ir C-73/02 P *Thyssen Krupp Stainless* ir *Thyssen Krupp Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, ir byla C-57/02 P *Acerinox prieš Komisiją*.

¹²⁴ Sujungtos bylos T-45/98 ir T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless* ir *Acciai speciali Terni prieš Komisiją* [2001] ECR II-3757 ir byla T-48/98 *Acerinox prieš Komisiją* [2001] ECR II-3859.

¹²⁵ Byla COMP/35.814 *Papildomas lydinio mokestis* (OL L 100, 1998 4 1, p. 55). Sprendimo išsamiai aprašytas 1998 m. Konkurencijos ataskaitoje.

¹²⁶ Byla T-241/01, *SAS prieš Komisiją*.

¹²⁷ Sujungtos bylos T-49/02, T-50/02, T-51/02 *Brasserie nationale prieš Komisiją*.

Taip būtų net ir tuo atveju, jeigu pažeidimas būtų susijęs tik su viena valstybe nare, būtent Liuksemburgu.

„Daimler Chrysler“¹²⁸

261. Savo rugsėjo 15 d. sprendimu PIT patvirtino dalį 2001 m. spalio 10 d. Komisijos sprendimo „Mercedes-Benz“ byloje¹²⁹. Šiuo sprendimu Komisija nustatė, kad „DaimlerChrysler AG“ (pati arba per savo Belgijos ir Ispanijos dukterines įmones), pažeidė ES konkurencijos taisykles. Sprendimu „DaimlerChrysler“ buvo skirta 71 mln. EUR bauda už tris atskirus pažeidimus. Pirmą, už tai, kad „DaimlerChrysler“, siekdama išvengti konkurencijos su kitais tinklo nariais, nurodė Vokietijos tarpininkams naujus automobilius parduoti tik jų sutartinėje teritorijoje gyvenantiems pirkėjams, ir už reikalavimą mokėti 15 % transporto priemonės kainos dydžio užstatą, jei naujų automobilių užsakovai gyvena už šios teritorijos ribų. Antra, „DaimlerChrysler“ buvo nubausta už tai, kad uždraudė savo Vokietijos tarpininkams ir Ispanijos prekybos agentams tiekti automobilius išperkamosios nuomos bendrovėms, kai nebuvo nurodomas pirkėjas, ir taip neleido joms turėti transporto priemonių, kurias būtų galima iš karto perduoti, jei būtų pasiūlyta išperkamosios nuomos sutartis. Trečia, per visiškai jai priklausančią Belgijos dukterinę įmonę „DaimlerChrysler“ dalyvavo susitarimuose, kuriais Belgijoje buvo ribojamos nuolaidos naujų automobilių pirkėjams.
262. „DaimlerChrysler“ pateikęs apeliacinį skundą, PIT panaikino sprendimus, priimtus dėl pirmųjų dviejų pažeidimų, susijusių su Vokietija ir Ispanija.
263. Kalbant apie tariamus konkurenciją ribojančius „DaimlerChrysler“ veiksmus Vokietijoje, PIT nustatė, kad „DaimlerChrysler“ Vokietijoje sudaryti platinimo susitarimai atitinka susitarimo dėl autentiško tarpininkavimo apibrėžimą ir todėl EB sutarties 81 straipsnis jiems netaikytinas. PIT priėjo prie šios išvados visų pirma nustatęs, kad Vokietijos tarpininkai neigijo transporto priemonių, kurias jie pardavė galutiniams naudotojams „DaimlerChrysler“ vardu ir jos naudai, nuosavybės teisių. Be to, PIT nustatė, kad nei Komisijos sprendime nurodytos tarpininkų investicijos į konkrečią rinką, nei kiti jiems priskirti aptarnavimo įpareigojimai, pvz., garantinio remonto ir aptarnavimo, nesudarė tokio dydžio komercinės rizikos, kad komercinius ryšius būtų galima laikyti susitarimu, kuriam būtų taikytinas 81 straipsnis.
264. Kalbant apie „DaimlerChrysler“ veiksmus Ispanijoje, PIT nustatė, kad pagal Ispanijos teisę kiekviena išperkamosios nuomos bendrovė, pirkdama transporto priemonę, pagal išperkamosios nuomos sutartį privalo turėti konkretų pirkėją. Todėl veiksmai, už kuriuos Komisija nubaudė „DaimlerChrysler“, buvo sąlygoti taikytinų nacionalinių teisės aktų, o ne EB konkurencijos taisyklėms prieštaraujančio susitarimo įgyvendinimo.
265. Už DaimlerChrysler“ dalyvavimą (per visiškai jai priklausančią dukterinę įmonę, esančią Belgijoje) sudarant susitarimą su „DaimlerChrysler“ prekybos agentais iš Belgijos dėl mažmeninės kainos palaikymo PIT jai paskyrė 9,8 mln. EUR baudą. Kadangi didesnėms nei 3 % nuolaidoms, ypač skirtoms E klasės automobiliams,

¹²⁸ Byla T-325/01 *DaimlerChrysler prieš Komisiją*.

¹²⁹ Žr. 2001 m. Konkurencijos ataskaitą, p. 187.

buvo taikomos nustatymo ir atgrasymo priemonės, šiuo susitarimu buvo siekiama apriboti kainų konkurenciją Belgijoje.

*Belgijos alaus kartelis*¹³⁰

266. Spalio 25 d. ir gruodžio 6 d. sprendimais PIT patvirtino 2001 m. gruodžio 5 d. Komisijos sprendimą Belgijos alaus kartelio byloje, atmesdamas „Danone“ ir „Haacht“ išdėstytus argumentus. Buvo tik šiek tiek sumažinta bauda „Danone“, nes viena iš sunkinančių aplinkybių nebuvo susijusi su kartelio plėtra.
267. Sprendimas ypač svarbus dėl sunkinančios aplinkybės – pakartotinio pažeidimo. PIT nustatė, kad pakartotinio pažeidimo faktas pateisina itin didelę baudą. Teismas nusprendė, kad pakartotinis pažeidimas nustatomas tais atvejais, kai Komisija anksčiau jau yra priėmusi sprendimus, kuriais buvo nustatyti pažeidimai, tačiau tais sprendimais neskyrė baudų. Teismas patvirtino, kad seniai priimti sprendimai gali sudaryti tinkamą pagrindą pakartotiniam pažeidimui. PIT taip pat patvirtino, kad, jei pažeidimai padaromi susitarimų „tikslu“, nebūtina nustatyti atitinkamą rinką, o galimybė sumažinti baudą už bendradarbiavimą netaikoma už atsakymus, kuriais pateikiama tik ta informacija, kurią įmonė privalo pateikti atsakydama į atitinkamą prašymą. Todėl faktiniai atsakymai į Komisijos pateiktus klausimus, išvardytus prašyme pateikti informaciją apie susitikimų datas ir dalyvių tapatybes, nesuteikia teisės į baudos sumažinimą.

*Vitaminai*¹³¹

268. Spalio 6 dienos sprendimu PIT panaikino 2001 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimą dėl „Sumitomo Chemical Co Ltd“ ir „Sumika Fine Chemicals Ltd“ byloje dėl vitaminų. Dėl šių bendrovių buvo priimtas sprendimas, kuriuo nustatytas konkurencijos taisyklių pažeidimas, tačiau Komisija bendrovėms neskyrė baudų, nes jų padarytam pažeidimui buvo suėjęs senaties terminas.
269. PIT konstatavo, kad šiomis aplinkybėmis Komisija turi teisę priimti sprendimą, nustatantį praeityje padarytą pažeidimą, jei tam Komisija turi teisėtą interesą. Kalbant apie šią bylą, PIT nusprendė, kad sprendimas neleidžia nustatyti, ar Komisija iš tiesų manė, kad ji turi teisėtą interesą priimti pažeidimus nustatantį sprendimą, nors pareiškėjai jau buvo nutraukę šią veiklą. Be to, Komisija neįrodė teismui, kad ji turi šį teisėtą interesą.

*Cinko fosfatas*¹³²

270. Keturiais lapkričio 29 d. paskelbtais sprendimais PIT visiškai patvirtino Komisijos vertinimą ir atmetė visus prašymus panaikinti arba sumažinti baudas, skirtas cinko fosfato (antikorozinio mineralinio pigmento, plačiai naudojamo gaminant pramoninius dažus) kainas nustatančiam ir rinką pasidalijančiam karteliui. PIT

¹³⁰ Byla T-38/02 *Groupe Danone prieš Komisiją* ir byla T-48/02 *Haacht prieš Komisiją*.

¹³¹ Sujungtos bylos T-22/02 ir T-23/02 *Sumitomo Chemical Co. Ltd ir Sumika Fine Chemicals Co. Ltd prieš Komisiją*.

¹³² Bylos T-33/02 *Britannia Alloys & Chemicals Limited*, T-52/02 *Société Nouvelle des Couleurs Zinciques S.A.*, T-62/02 *Union Pigments AS* ir T-64/02 *Hans Heubach GmbH & Co KG*.

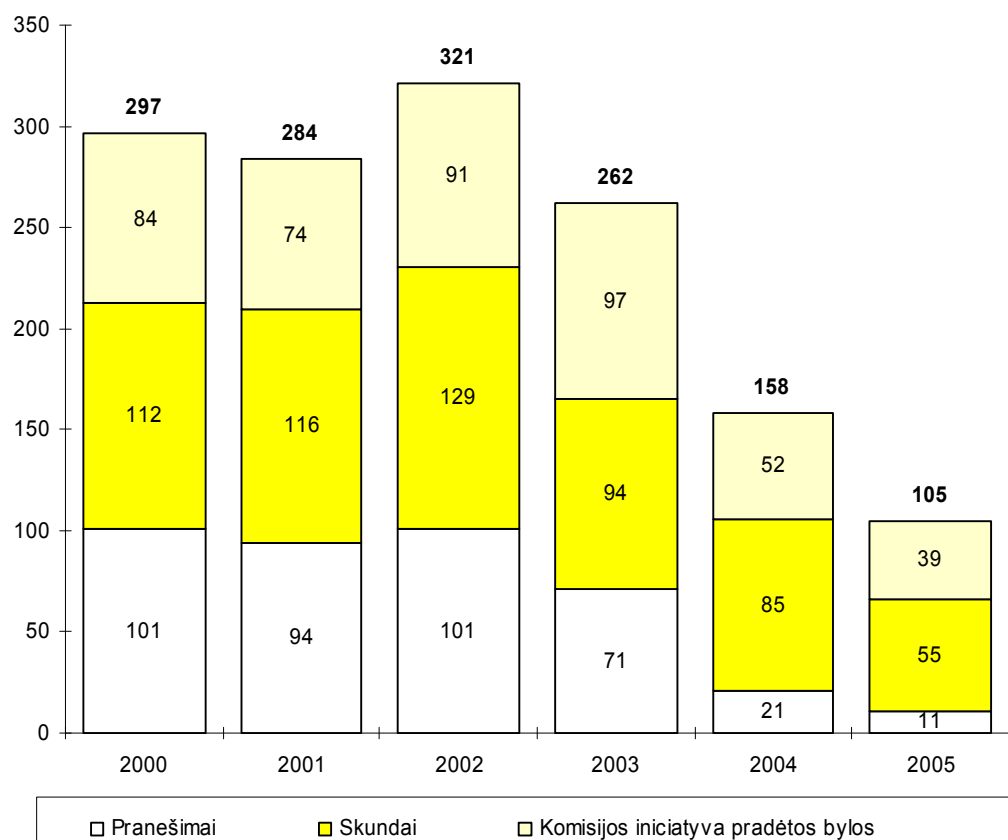
nustatė, kad, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę, baudos buvo pagrįstos ir jų suma nustatyta tinkamai.

271. Šios bendrovės priklausė MVĮ kategorijai ir baudos sudarė nemažą jų pasaulinės apyvartos procentinę dalį. PIT priskyrė pažeidimą „labai rimtą“ pažeidimų kategorijai, patvirtino ilgesnę nei ketverių metų kartelio trukmę ir bendrovėms taikytą „diferencijavimą“.
272. „Britannia“ byloje PIT konstatavo, kad Komisija, nustatydamą didžiausią 10 % apyvartos ribą, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje, prieš priimdama sprendimą dėl baudos paskyrimo, neprivalėjo remtis apyvarta, pasiekta praėjusiais verslo metais. Taip buvo nustatyta todėl, kad tuo metu „Britannia“ atitinkama apyvarta buvo nulinė, nes įmonė buvo nutraukusi ūkinę veiklą. PIT nustatė, kad šioje konkrečioje byloje Komisija buvo teisi, nurodydama sprendime paskutiniųjų „užbaigtų“ ūkinės veiklos metų apyvartą, t. y. verslo metus, pasibaigusius 1996 m. birželio 30 d., o ne 2001 m. birželio 30 d.

E – STATISTINIAI DUOMENYS

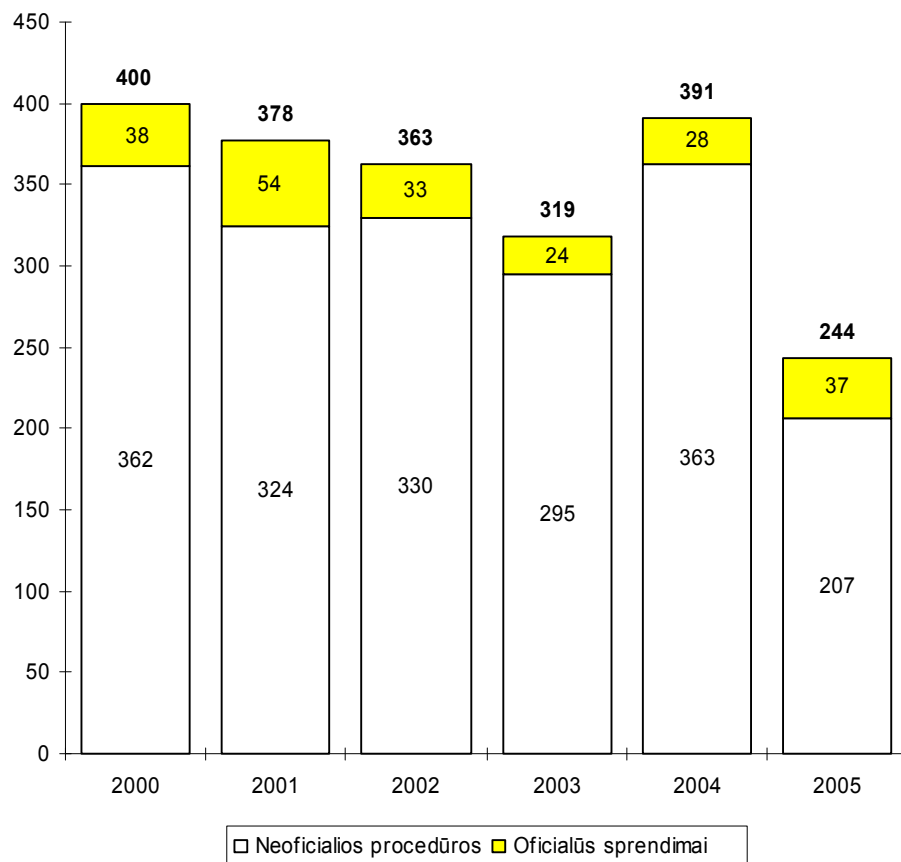
1 diagrama

Naujos bylos

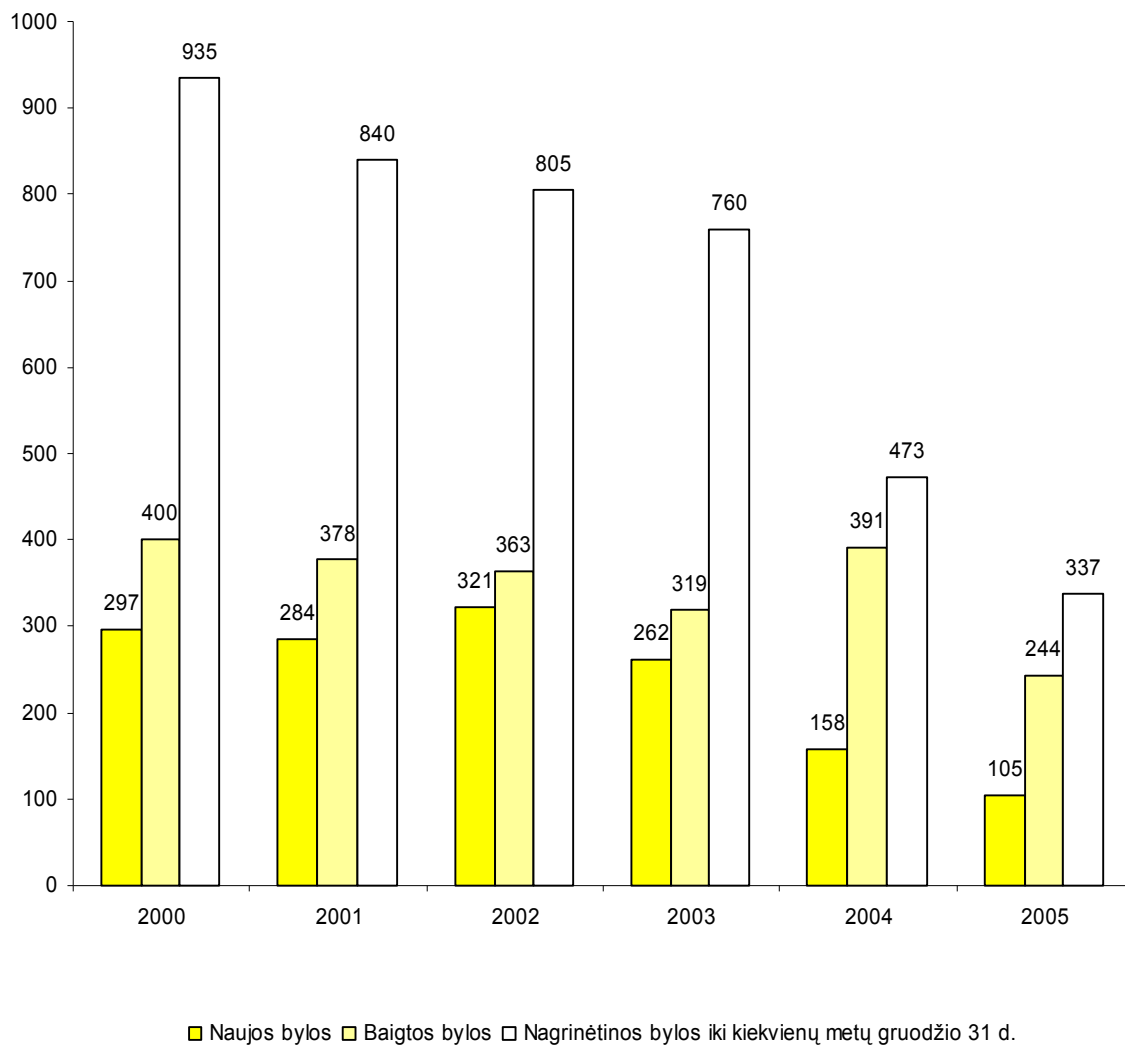
2 diagrama

Baigtos bylos

3 diagrama

Nagrinėtinų bylų skaičiaus pokytis metų pabaigoje

II – Susijungimų kontrolė

273. 2005 m. Komisija gavo kur kas daugiau pranešimų apie susijungimo ir įsigijimo sandorius. 2005 m. buvo 313 tokių bylų, palyginti su 249 bylomis, apie kurias buvo pranešta 2004 m.
274. Iš viso Komisija priėmė 296 galutinius sprendimus. Po pradinio tyrimo (I etapo) buvo priimtas 291 koncentraciją leidžiantis sprendimas, iš kurių 15 buvo sąlyginiai ir 167 (57 %) priimti taikant supaprastintą procedūrą. Po išsamaus tyrimo (II etapo) Komisija priėmė penkis sprendimus. Tarp jų nebuvo nė vieno draudžiamojo sprendimo: du (nenustatant jokių sąlygų) buvo koncentraciją leidžiantys sprendimai ir trys sąlyginiai koncentraciją leidžiantys sprendimai. Be to, vadovaudamasi Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (Susijungimų reglamento)¹³³ 9 straipsniu, Komisija septynias bylas perdavė nacionalinėms konkurencijos institucijoms. Komisija taip pat gavo 14 prašymų pagal Susijungimų reglamento 4 straipsnio 4 dalį, 27 prašymus pagal 4 straipsnio 5 dalį ir keturis prašymus pagal 22 straipsnį. Daugiau apie šių prašymų rezultatus galima sužinoti 3 skyriuje.
275. Nors Komisija gavo daug pranešimų, pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnį buvo priimti tik penki sprendimai. Nebuvo priimta nė vieno draudžiamojo sprendimo pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnio 3 dalį. Be to, II etapo metu šalys atšaukė tris savo pateiktus pranešimus.
276. Draudžiamieji sprendimai priimami dėl vis dar labai nedidelės procentinės dalies koncentracijų, apie kurias pranešama Komisijai (vidutiniškai apie 1 % ar 2 %, jeigu būtų skaičiuojami ir II etape atsiimti pranešimai). Kaip parodyta žemiau pateiktoje lentelėje, nepastebima ryškių rizikos didėjimo ar mažėjimo tendencijų, kurią patiria pranešančioji draudžiamojo sprendimo (ar II etape pranešimą atšaukusi) šalis.

1 lentelė. Draudžiamieji sprendimai ir II etape atšaukti pranešimai, 1995–2005 m.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Iš viso
Pranešimai	110	131	172	235	292	345	335	279	212	249	313	2673
Draudžiamieji sprendimai	1			1	2	3	1	2	1	2	0	13
II etape atšaukti pranešimai	0	1	0	4	5	6	4	1	0	2	3	26
Rizika	0,9%	0,7%	0%	2,1%	2,4%	2,6%	1,5%	1%	0,5%	1,6%	1,0%	1,4%

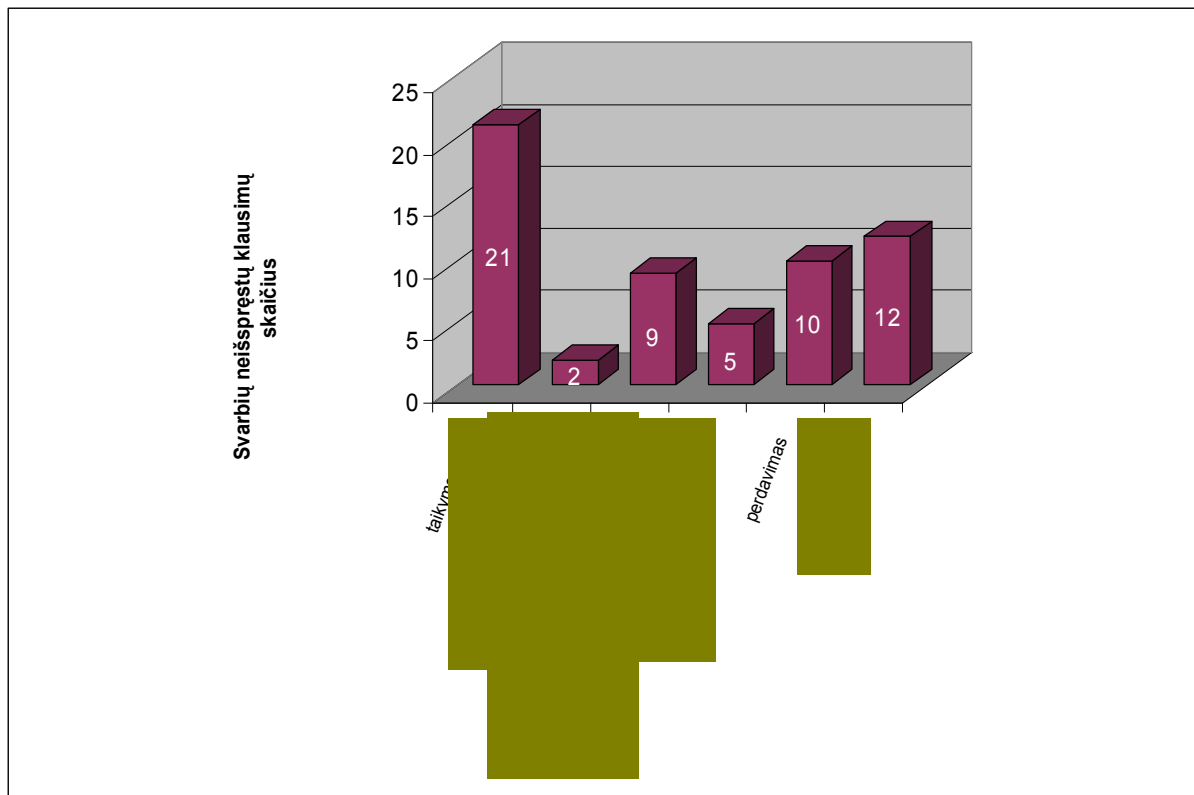
¹³³ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 24, 2004 1 29).

A – TEISĖS AKTŲ LEIDYBOS IR AIŠKINAMOSIOS TAISYKLĖS

1. KONKURENCIJOS GYNIMO PRIEMONIŲ TYRIMAS

277. Spalio 21 d. buvo paskelbtas konkurencijos gynimo priemonių susijungimų atvejais tyrimas. Šis tyrimas – plataus masto *ex post* vertinimas, kuriuo nagrinėjama, kokiems susijungimų išipareigojimams Komisija pritarė per penkerius metus (1996–2000 m.) ir kaip jie buvo įgyvendinami. Tyrimu buvo siekiama nustatyti, žvelgiant iš tolimesnės perspektyvos, t.y. praėjus trejiems–penkeriems metams po Komisijos sprendimo: (i) visus svarbius klausimus, kylančius dėl priemonių paskirties ir įgyvendinimo; (ii) Komisijos konkurencijos gynimo priemonių susijungimų atvejais politikos veiksmingumą tiriamuoju laikotarpiu; ir (iii) tobulintinus Komisijos susijungimų gynimo priemonių politikos ir praktinius priemonių taikymo būdus.
278. Tyrimo metu buvo išnagrinėta 40 Komisijos sprendimų, kuriuose buvo numatytos 96 įvairios taikytinos priemonės. Šios 96 priemonės sudaro 42 % iš visų 227 priemonių, priimtų Komisijos per tiriamą penkerių metų laikotarpį, ir tinkamai atspindi nustatytų priemonių rūšis, per I etapą priimtų priemonių skaičių arba po išsamių II etapo metu atliktų tyrimų priimtų priemonių skaičių bei įvairius susijusius pramonės sektorius.
279. Bylas nagrinėjančių pareigūnų grupė atliko 145 specialistų, dalyvavusių kuriant ir įgyvendinant priemones tiriamuoju laikotarpiu, apklausas, tarp jų išipareigojančiųjų šalių (40 apklausų), pirkėjų (61 apklausa), patikėtinių (37 apklausos) ir klientų bei konkurentų (7 apklausos) apklausas. Tyrimo metu buvo sudaryta teigiamai vertinama galimybė verslo ir teisės bendruomenėms užmegzti atgalinį ryšį su Komisija visais susijungimo srities aspektais, kartu užtikrinant jų atstovams visišką anonimiškumą.
280. Didžiąją daugumą ištirtų priemonių – 84 iš 96 – sudarė išipareigojimai dėl turto išpardavimo. Tyrimo išvados patvirtino, kokie svarbūs įvairių Komisijos konkurencijos gynimo susijungimų atvejais taikymo praktikos (pvz., pranešimo apie konkurencijos gynimo priemones ir pavyzdinių išipareigojimų), įsigaliojusios nuo 2000 m., t. y. po tiriamojo laikotarpio, aspektai. Tačiau išvados taip pat nustatė kelis svarbius klausimus, susijusius su ištirtų priemonių paskirtimi ir įgyvendinimu, kuriems reikia papildomo dėmesio.
281. Toliau pateiktame 1 grafike parodoma, kiek ir kokio pobūdžio svarbių neišspręstų klausimų, susijusių su paskirtimi ir (arba) įgyvendinimu, buvo pastebėta atliekant tyrimą įvairiais ištirtų priemonių taikymo etapais. Atkuriant efektyvios konkurencijos sąlygas, šie neišspręsti klausimai įtakojo priemonių veiksmingumo mažėjimą.. Dažniausiai iškylanti problema buvo nesugebėjimas tinkamai apibrėžti išparduodamo verslo apimtį. Antras dažniausiai iškylantis klausimas – netinkamų pirkėjų patvirtinimas; netinkamas nedidelės įmonės akcijų dalies pardavimas ir neužbaigtas išparduodamo verslo perdavimas naujesiems savininkams.

1 grafikas. Svarbių neišspręstų klausimų skaičius

282. Tyrimu buvo išnagrinėta dešimt atskirų įsipareigojimų dėl patekimo į rinką, skirtų realiai arba galimai konkurencijai atitinkamose rinkose išlaikyti, užkertant kelią tam, kad konkurentai negalėtų pasinaudoti svarbia infrastruktūra, technologijomis ar INT arba atsisakant išimtinių teisių. Dėl šių patekimo į rinką konkurencijos gynimo priemonių kilo keli svarbūs paskirties ir įgyvendinimo klausimai. Buvo nustatyta, kad tai, jog nevykdomi įsipareigojimai dėl patekimo į rinką, iš esmės lemia priežastys, susijusios su sunkumais, paprastai išskylančiais iš anksto nustatant veiksmingos galimybės sąlygas ir jas stebint. Tyrimu nustatyti faktai rodo, jog, panašu, kad šios galimybės užtikrinimo priemonės tik nedaugeliu atvejų buvo veiksmingos.
283. Tyrimu taip pat buvo bandoma bendrai įvertinti kiekvienos priemonės veiksmingumą. Šie bandymai buvo pagrįsti kokybiniu paskirties ir įgyvendinimo vertinimu bei surinktų kiekybinių rinkos duomenų, pvz., išparduoto verslo statuso ir atitinkamos rinkos dalių pokyčio, vertinimu. Šiuo veiksmingumo rodikliu įvertintos priemonės skirstomos pagal tai, kiek jomis buvo pasiekti konkurencijos tikslai (t. y. padėjo išlaikyti veiksmingą konkurenciją, užkirsdamos kelią dominuojančios padėties rinkoje atsiradimui ar stiprėjimui). Tačiau kadangi dėl kiekvienos priemonės nebuvo atliktas išsamus naujas rinkos tyrimas, jo rezultatai vertinami tik kaip rekomendacijos.
284. Buvo įmanoma bendrai įvertinti 85 iš 96 ištirtų priemonių veiksmingumą. Iš 85 taip įvertintų priemonių 57 % buvo visiškai veiksmingos priemonės, o 24 % – iš dalies veiksmingos. Keliomis priemonėmis (7 %) aiškiai nepavyko pasiekti numatytų tikslų, todėl jos buvo priskirtos neveiksmingoms priemonėms. Kalbant apie skirtingas priemonių rūšis, tyrimo metu buvo nustatyta, kad bendrąja prasme

priemonės, skirtos pasitraukti iš bendros įmonės, buvo veiksmingiausios (nė vieno neįvykdymo atvejo), o patekimo į rinką užtikrinimo priemonės buvo mažiausiai veiksmingos.

285. Komisija pavedė atlikti papildomą *ex post* ekonominį susijungimo priemonių tyrimą. Šiuo tyrimu siekiama paprastais ekonometrinio modeliavimo metodais įvertinti ekonominį priemonių veiksmingumą. Šį kartą vertinama mažiau priemonių. Tyrimo rezultatai bus paskelbti 2006 m.
286. Tyrimų rezultatai ir pastabos bus panaudoti numatomam Pranešimo apie konkurencijos užtikrinimo susijungimų atvejais, Pavyzdinių pardavimo įsipareigojimų ir Patikėtinio įgaliojimų persvarstymui.

2. NAUJOSIOS SUSIJUNGIMŲ SANDORIŲ ATISISAKYMO GAIRĖS

287. Liepos 1 d. Konkurencijos GD paskelbė informacinį pranešimą dėl sąlygų, kurias pranešančios šalys turi tenkinti, norėdamos atsisakyti koncentracijos¹³⁴. Į naujos redakcijos Susijungimų reglamento 6 straipsnio 1 dalies c punktą įtraukta nauja nuostata dėl reikalavimų, taikomų norint baigti susijungimo kontrolės procedūras, jei jos buvo pradėtos. Nuostatoje numatoma, kad šios procedūros baigiamos priimant sprendimą, kaip nustatyta 8 straipsnyje, jei konkrečios įmonės Komisijai priimtinu būdu įrodo, kad jos atsisakė koncentracijos. Ši nuostata paaiškina tai, kad, priėmus sprendimą pradėti procedūrą, kaip nustatyta 6 straipsnio 1 dalies c punkte, ir prasidėjus bylos II etapui, Komisija netenka savo jurisdikcijos, kai šalys įrodo, jog atsisakė sandorio, o ne kai pranešimas tiesiog atšaukiamas.
288. Informaciniame pranešime taip pat paaiškinama, kaip šalys gali įrodyti, kad jos atsisakė sandorio. Svarstant šį klausimą reikia atsižvelgti į tai, kad naujos redakcijos Susijungimų reglamente leidžiama pateikti pranešimą ne tik tada, kai sudaromas įpareigojantis susitarimas ar paskelbiamas viešasis konkursas, bet dar tada, kai yra sąžiningi ketinimai sudaryti susitarimą (4 straipsnio 1 dalis). Informaciniame pranešime teigiama, kad reikalavimų įrodyti atsisakymą teisinė forma, formatas, svarba ir t.t. dažniausiai privalo atitikti pradinį veiksmą, kurio, kaip manyta, pakako tam, kad būtų pranešta apie koncentraciją. Jeigu dėl sąžiningų paskatų pranešus apie koncentraciją sudaromas įpareigojantis susitarimas, šiuo požiūriu aktualiu laikomas būtent šis veiksmas.
289. Informaciniame pranešime taip pat teigiama, kad įpareigojančių susitarimų atvejais būtina įrodyti, kad susitarimas teisiškai panaikinamas; nepakanka vien ketinimus atšaukti susitarimą įrodančių dokumentų ar vienašališkų pareiškimų. Taip pat nepakankamais laikomi dokumentai, įrodantys tvirtesnę apsisprendimą atšaukti susitarimą arba jo nevykdyti, arba vienos iš šalių pareiškimai. Kalbant apie sąžiningus ketinimus sudaryti susitarimą, reikalaujama pateikti dokumentą, atšaukiantį ketinimų protokolą ar susitarimo memorandumą. Kitokio pobūdžio sąžiningiems ketinimams gali reikėti kitokių įrodymų. Kalbant apie viešojo konkurso paskelbimą, reikalaujama viešo pranešimo apie konkurso nutraukimą. Jei koncentracija jau yra įvykdyta, šalys turi įrodyti, kad buvo atkurta padėtis, vyraavusi

¹³⁴

http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/abandonment_of_concentrations_en.pdf

iki susitarimo įgyvendinimo. Informaciniame pranešime pabrėžiama, kad, norėdamos patenkinti nurodytus reikalavimus, keliamus kiekvienai atsisakytos veiklos rūšiai, šalys privalo pateikti būtinus dokumentus.

3. SUPAPRASTINTAS KLAUSIMŲ PASKIRSTYMAS. 2005 M. PATIRTIS

290. Nuo 2004 m. gegužės 1 d. taikoma Komisijos kompetencijai priskirtų klausimų perdavimo valstybėms narėms (ir atvirkščiai) sistema, kuri buvo atidžiai peržiūrėta priėmus persvarstytą Susijungimų reglamentą ir vėliau priėmus Komisijos pranešimą dėl klausimų perdavimo¹³⁵. Panašu, kad ši klausimų perdavimo sistema yra labai sėkmingai taikoma. Tai įrodo faktai, kaip dažnai ją taikė susijungiančios bendrovės ir ES valstybių narių nacionalinės konkurencijos institucijos, atitinkamų bylų pobūdis ir jų tinkamumas perduoti bei tai, kaip praktiškai veikia pati sistema.

3.1. Statistinių duomenų apžvalga

291. 2005 m. laikotarpyje buvo pritaikytos visos keturios Susijungimų reglamento nuostatos, susijusios su Komisijos kompetencijai priskirtų klausimų perdavimu valstybėms narėms ir atvirkščiai (4 straipsnio 4 dalis, 4 straipsnio 5 dalis, 9 ir 22 straipsniai). Trumpai apie šiuos atvejus:

- 4 straipsnio 4 dalis. 2005 m. Komisija gavo 14 prašymų perduoti klausimus pagal 4 straipsnio 4 dalį, taigi, kur kas daugiau, palyginti su dviem prašymais, pateiktais nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki gruodžio 31 d. 11 prašymų buvo patenkinta ir klausimai visiškai perduoti, du prašymai atsiimti. Metų pabaigoje buvo likęs vienas klausimas, dėl kurio sprendimas dar nebuvo priimtas;
- 4 straipsnio 5 dalis. 2005 m. Komisija gavo 27 prašymus perduoti klausimus pagal 4 straipsnio 5 dalį. Valstybės narės nevetavo nė vieno iš šių prašymų. Metų pabaigoje buvo likę trys klausimai, dėl kurių sprendimai dar nebuvo priimti. 24 prašymuose nurodyti klausimai buvo „Bendrijos masto“. Tai sudaro apie 8 % visų klausimų, apie kuriuos Komisijai buvo pranešta per šį laikotarpį¹³⁶;
- 9 straipsnis. 2005 m. Komisija gavo septynis prašymus perduoti klausimus pagal 9 straipsnį. Šeši prašymai buvo patenkinti: trys visiškai ir trys iš dalies, vienas prašymas buvo atsiimtas;
- 22 straipsnis. 2005 m. Komisija gavo prašymų, susijusių su keturiais koncentracijos atvejais, numatytais 22 straipsnyje. Trys prašymai buvo patenkinti, vienas atmestas.

3.2. Praktiniai klausimo perdavimo prieš pranešant proceso aspektai

292. Siekdamos užtikrinti, kad klausimo perdavimo prieš pranešant sistema būtų veiksminga, ypač atsižvelgiant į griežtus galutinius terminus, nustatytus 4 straipsnyje, Konkurencijos GD ir NKI(-os), susijusios su pagal 4 straipsnio 4 dalį ar

¹³⁵ Komisijos pranešimas dėl klausimų, susijusių su koncentracijomis, perdavimo (OL C 56, 2005 3 5, p. 2) (Toliau – Pranešimas dėl klausimų perdavimo).

¹³⁶ 2005 m. Komisijai buvo pateikta 313 pranešimų apie susijungimą.

4 straipsnio 5 dalį pateiktu prašymu, paprastai tiesiogiai susisiekiama, kai tik paaiškėja, kad gali būti pateiktas toks prašymas. Komisija taip pat ragina šalis, svarstančias galimybę pateikti tokį prašymą Konkurencijos GD ir atitinkamai (-oms) NKI(-oms), iš anksto neoficialiai pateikti galimą prašymą pagal 4 straipsnio 4 dalį ar 4 straipsnio 5 dalį. Konkurencijos GD konsultuoja šalis, svarstančias galimybę pateikti tokį prašymą, dėl teisinių klausimų perdavimo reikalavimų ir klausimų, kuriuos Komisija laiko tinkamais perduoti, kategorijų, nustatytų Pranešime dėl klausimų perdavimo. Kartais Komisija gali pasiūlyti AP (argumentuoto pareiškimo) projektą. Iki šiol šalys, prieš pateikdamos prašymus pagal 4 straipsnio 4 dalį arba 4 straipsnio 5 dalį, dažnai pasinaudodavo galimybe neoficialiai kreiptis į atitinkamas institucijas.

293. Kalbant apie prašymus pagal 4 straipsnio 5 dalį, Komisija ypač ragina, kad šalys, prieš pateikdamos prašymus, juos atidžiai patikrintų. Prireikus šalys gali tiesiogiai kreiptis į atitinkamas NKI. Taip siekiama užtikrinti, kad AP formoje būtų tiksliai ir išsamiai nurodytos valstybės narės, „kompetentingos“ persvarstyti konkretų klausimą.
294. Kalbant apie prašymus pagal 4 straipsnio 4 dalį, jeigu valstybė narė per nurodytą laiką patvirtina, kad sutinka su tuo, jog klausimas būtų perduotas, Komisija, kaip ir dėl kitų iki šiol priimtų prašymų, paprastai nelaukdama, kol praeis 25 darbo dienos, nustatytos 4 straipsnio 4 dalyje, numato priimti sprendimą dėl perduodamų klausimų priėmimo arba atmetimo. Jeigu valstybė narė nesutinka, kad klausimas būtų perduotas, šis klausimas nagrinėjamas įprasta tvarka ir šalys pateikia Komisijai pranešimą įprasta tvarka.

B – KOMISIJOS SPRENDIMAI

1. PAGAL 8 STRAIPSNĮ PRIIMTI SPRENDIMAI

*„Bertelsmann“ / „Springer“*¹³⁷

295. Gegužės 3 d. Komisija pritarė Vokietijos žiniasklaidos bendrovių „Bertelsmann AG“ ir „Axel Springer AG“ sukurta rotacinės giliaios spaudos bendrai įmonei. Išsamus tyrimas parodė, kad koncentracija labai nesutrukdytų veiksmingai konkurencijai bendroje rinkoje ar kurioje nors valstybėje narėje.
296. Bendra įmonė vienija penkias Vokietijos spaustuves, valdomas „Bertelsmann“ dukterinių įmonių „Arvato“ ir „Gruner+Jahr“, ir „Springer“, ir vieną JK gamyklą, kurą šiuo metu stato „Arvato“. Tačiau bendrai įmonei nepriklauso nei „Bertelsmann“ rotacinės giliaios spaudos spaustuvės, esančios Ispanijoje ir Italijoje, nei kitos ofsetinės spaudos įmonės, priklausančios susijusioms bendrovėms.
297. 2004 m. lapkričio 4 d. Komisijai buvo pranešta apie sandorį. Nors nacionalinė konkurencijos institucija (NKI) pateikė prašymą perduoti klausimą, Komisija nusprendė, kad nagrinės ji pati, nes bendra įmonė veikia visos Europos rotacinės giliaios katalogų ir reklaminės medžiagos spaudos rinkas. Tačiau Komisija pagrindinį dėmesį skyrė Vokietijos rotacinės giliaios žurnalų spaudos rinkai. Atsižvelgdama į tai, kad aptariamoms bendrovėms šioje rinkoje užima labai tvirtą padėtį, 2004 m. gruodžio 23 d. Komisija pradėjo išsamų tyrimą.
298. Atlikus išsamų tyrimą, pasitvirtino pradinės Komisijos išvados, kad rotacinė gilioji spauda negali pakeisti ofsetinės spaudos technologijų, jeigu kalbama apie dideles žurnalų, katalogų ir reklaminės medžiagos spausdinimo užsakymų apimtis. Nors visi spausdiniai spausdinami tomis pačiomis rotacinės giliaios spaudos mašinomis, Komisija nustatė, kad egzistuoja atskiros didelės apimties katalogų ir (arba) reklaminės medžiagos spausdinimo užsakymų rinkos bei žurnalų spausdinimo rinkos. Šį skirtumą ypač sąlygoja kai kurių žurnalų spausdinimo laiko aktualumo aspektas ir konkrečios technologijos, būtinos žurnalams spausdinti. Geografiniu požiūriu rotacinės giliaios spaudos rinka apima tik Vokietiją, o didelės apimties katalogų ir reklaminės medžiagos spausdinimo užsakymų rinką sudaro Vokietija, kaimyninės šalys ir Italija bei Slovakija.
299. Sandorio šalys užima beveik 50 % Vokietijos rotacinės giliaios spaudos rinkos. Tačiau rinkos tyrimas taip pat atskleidė, kad, nepaisant to, jog bendra įmonė užimtų didelę rinkos dalį, ji negalėtų padidinti kainų, nes jos konkurentai Vokietijoje sudaro veiksmingą konkurencinį spaudimą. Šie konkurentai galėtų iš karto padidinti savo žurnalų spausdinimo pajėgumus. Tyrimas taip pat parodė, kad konkurentai būtų skatinami skirti daugiau pajėgumų žurnalams spausdinti, nes žurnalų spausdinimo srityje gali veikti daugiau įmonių nei katalogų ir reklaminės medžiagos spausdinimo srityje. Be to, kad konkurencinį spaudimą daro konkurentai iš Vokietijos, bendra įmonė Vokietijos rotacinės giliaios žurnalų spaudos rinkoje taip pat susidurs su

¹³⁷

Byla COMP/M.3178 „Bertelsmann“ / „Springer“ / „JV“.

potencialiais konkurentais, ypač su Nyderlanduose, Prancūzijoje ir Italijoje įsikūrusiomis spaustuvėmis.

300. Kitose paveiktose produktų rinkose nei nacionaliniu, nei platesniu lygmeniu neiškilo jokių konkurencijos problemų. Komisija taip pat nusprendė, kad koncentracija, apie kurią pranešta, nepakeis „Springer“ ir „Bertelsmann“ vertikaliojo integravimosi į žurnalų spausdinimo rinką.

„Blackstone“ / „Acetex“¹³⁸

301. Liepos 13 d. Komisija leido JAV įsikūrusiai prekybinės bankininkystės bendrovei „Blackstone“ perimti vienvaldę Kanados chemikalų bendrovės „Acetex“ kontrolę. Komisija nusprendė, kad sandoris neturės didelės neigiamos įtakos veiksmingai konkurencijai EEE ar didelėje jos dalyje.
302. „Blackstone“ yra JAV įsikūrusi privati prekybinės bankininkystės bendrovė, kurios pagrindinė veikla – finansinių konsultacijų paslaugos, privataus kapitalo investicijos ir turto investicijos. Viena iš bendrovės „Blackstone“ kontroliuojamų įmonių „Celanese“ yra chemikalų bendrovė, kurios veikla apima keturis pagrindinius sektorius: chemijos produktus, acetato produktus, techninius polimerus ir maisto komponentus.
303. Bendrovės „Acetex“, kurios pagrindinė būstinė yra Vankuveryje, veikla apima acetilo ir plastiko sektorius. Tiek „Celanese“, tiek ir „Acetex“ gamina žaliavines chemines medžiagas, įskaitant acto rūgštį, vinilacetato monomerą (VAM) ir acto rūgšties anhidridą. „Celanese“ produkcija tiekama visame pasaulyje, o „Acetex“ daugiausia veikia Europoje.
304. Sausio 20 d. Komisijai buvo pranešta apie sandorį. Po išsamaus rinkos tyrimo, Komisija priėjo prie išvados, kad acto rūgšties, VAM ir acto rūgšties anhidrido rinkos yra pasaulinės. Skirtumas tarp skirtinguose pasaulio regionuose mokamos šių produktų vidutinės kainos ir gamybos išlaidų yra pakankamas, kad būtų galima sumokėti muitus, už transportą ir saugojimą, todėl įmanoma papildoma prekyba, viršijanti ir taip aukštą skirtingų pasaulio regionų lygį.
305. Nors bendrovei „Celanese“ įsigijus bendrovę „Acetex“ pagerėtų jos padėtis pasaulinėje acto rūgšties, VAM ir acto rūgšties anhidrido rinkoje, Komisija padarė išvadą, kad dėl sandorio nekils konkurencijos problemų. Atitinkamose rinkose veikia keli stiprūs konkurentai, įskaitant BP, „Millennium“, „Daicel“, „Dow“, „DuPont“ ir „Eastman“. Be to, atidžiai ištyrus paklausos raidą ir planuojamus naujus pajėgumus, paaiškėjo, kad, nors šių produktų paklausa auga gana greitai, planuojami nauji pajėgumai augs dar greičiau, ypač Tolimuosiuose ir Artimuosiuose Rytuose. Komisija padarė išvadą, kad esant tokiai situacijai šalių bandymai didinti kainas arba reguliuoti pajėgumus būtų nesėkmingi.

¹³⁸

Byla COMP/M.3625 „Blackstone“ / „Acetex“.

306. Liepos 13 d. Komisija pritarė pasiūlymui, kad Vokietijos bendrovė „Siemens“ perimtų Austrijos „VA Tech“ grupę tuo atveju, jeigu „Siemens“ pati perleistų „VA Tech“ vandens energijos verslą ir užtikrintų metalinių konstrukcijų bendrovės „SMS Demag“ nepriklausomumą. Atsižvelgdama į „Siemens“ pasiūlytus išipareigojimus, Komisija nusprendė, kad sandoris neturės didelės neigiamos įtakos veiksmingai konkurencijai EEE ar didelėje jos dalyje.
307. „Siemens“ ir „VA Tech“ veikla apima visą pasaulį. Abi šios įmonės veikia keliuose panašiuose sektoriuose. Jų produktai naudojami elektrinėms jėgainėms, elektros tiekimo tinklams, traukiniams, plieno konstrukcijoms ir dideliems pastatams. Šios bendrovės pirmąją kartą kuria produktų rinkose.
308. Apie sandorį Komisijai buvo pranešta sausio mėn. Vasario 14 d. Komisija pradėjo II etapo procedūrą.
309. Visų pirma „VA Tech“ dukterinė įmonė „VA Tech Hydro“ pirmąją Europos pagrindinių hidroelektrinėse naudojamų konstrukcijų, pvz., turbinų ir generatorių, rinkoje. „Siemens“ priklauso 50 % bendros įmonės su kita Vokietijos inžinerijos srities bendrove „Voith Siemens“, viena iš pagrindinių „VA Tech Hydro“ konkurenčių šioje rinkoje, akcijų. Komisija nustatė, kad bendra „VA Tech Hydro“ ir „Voith Siemens“ veikla lemtų dominuojančią padėtį EEE hidroelektrinių įrenginių ir paslaugų rinkoje ir labai pakenktų konkurencijai šioje rinkoje. „Siemens“ išipareigojimas tinkamam pirkėjui parduoti „VA Tech“ vandens energijos verslą, valdomą „VA Tech Hydro“, reiškia, kad taip būtų pašalintas dalinis šalių veiklos sutapimas ir todėl būtų išvengta didelio poveikio konkurencijai.
310. Kalbant apie metalurgijos įrenginių statybą, „Siemens“ priklausė 28 % bendrovės „SMS Demag“ akcijų. Komisija nustatė, kad ši bendrovė yra pagrindinė „VA Tech“ konkurentė plieno konstrukcijų įrenginių statybos sektoriuje. „Siemens“ sudarė pardavimo pasirinkimo sandorį (įsigaliojusį 2004 m. gruodžio 31 d.), pagal kurį ji parduoda savo akcijas „SMS Demag“ patronuojančiai bendrovei SMS. Tačiau akcijų perdavimas užtruko dėl teisinių ginčų, susijusių su akcijų įvertinimu. Komisijos atliekamo tyrimo metu buvo atskleista, kad „Siemens“ vis dar turimos „SMS Demag“ akcijos suteikė jai galimybę susipažinti su tam tikra konkurencijos atžvilgiu slapta informacija, susijusia su šia bendrove. Kadangi pasaulinė metalurgijos įrenginių statybos rinka yra labai koncentruota, susijungus „Siemens“ ir „VA Tech“, labai sumažėtų dviejų (iš trijų) pirmaujančių rinkos dalyvių – „SMS Demag“ ir „VA Tech“ – konkurencija ir todėl susijungimas labai pakenktų veiksmingai konkurencijai. „Siemens“ pasiūlytuose išipareigojimuose numatyta, kad „Siemens“ atstovus „SMS Demag“ akcininkų organuose pakeis nepriklausomi patikėtiniai ir taip bus užtikrintas bendrovės nepriklausomumas nuo „Siemens“.
311. Komisija nusprendė, kad visose rinkose, kuriose šalių veikla sutampa, susijungimas nepadarėtų didelės neigiamos įtakos veiksmingai konkurencijai. Kalbama apie šiluminių elektrinių įrangos ir paslaugų rinką, elektros perdavimo ir platinimo („p ir

¹³⁹

Byla COMP/M.3653 „Siemens“ / „VA Tech“.

p“) rinką, geležinkelių įrangos, žemos įtampos elektros įrangos, statybos technologijų ir valdymo, eismo infrastruktūros bei funikulierių įrangos rinkas.

312. Atskiru sprendimu, skirtu užtikrinti, kad konkurentų „Bombardier“ ir „Siemens“ struktūrinės sąsajos tramvajų rinkoje būtų nutrauktos, Komisija atleido „Bombardier“ nuo išipareigojimo, nustatyto 2001 m. balandžio mėn. Komisijos sprendime¹⁴⁰, pritariančiame „Bombardier“ „ADtranz“ perėmimą, tam tikras tramvajų traukos sistemas įsigyti iš „VA Tech“.

„Johnson & Johnson“ / „Guidant“¹⁴¹

313. Rugpjūčio 25 d. Komisija su tam tikromis išlygomis pritarė tam, kad JAV sveikatos priežiūros priemonės gaminanti grupė „Johnson & Johnson“ („J&J“) už 24 mlrd. JAV dolerių (apie 18 mlrd. EUR) įsigytų savo konkurentę JAV bendrovę „Guidant“, kurios specializacija – širdies ir kraujagyslių ligoms gydyti skirtos medicinos priemonės. Visų pirma šalys išipareigojo perleisti arba „J&J“, arba „Guidant“ endoskopinių kraujagyslių chirurgijos produktų („EKCH“) ir „Guidant“ EEE veikiantį kraujagyslių vidaus chirurgijos produktų verslą ir „J&J“ EEE veikiantį nukreipiamųjų vielų verslą. Nuodugniai ištyrusi sandorį, Komisija priėmė sprendimą. Atsižvelgdama į „J&J“ išipareigojimus, Komisija nusprendė, kad sandoris neturės didelio neigiamo poveikio konkurencijai EEE arba didelėje jos dalyje.
314. Abi bendrovės aktyviai veikia pasauliniu lygmeniu tobulindamos, gamindamos ir parduodamos kraujagyslių ligoms gydyti skirtas medicinos priemones. Šios priemonės naudojamos tiek širdies kraujagyslių ligoms gydyti (koronarinėms arterijoms), tiek periferinių žmogaus kraujagyslių ligoms (pvz., miego, inkstų, šlaunies arterijoms). Įmonės tiesiogiai konkuruoja kelių produktų atžvilgiu ir abi yra vienos iš nedaugelio pirmaujančių bendrovių Europos ir pasaulinėje rinkoje. Balandžio 22 d. Komisija pradėjo išsamų rinkos tyrimą.
315. Daugiausia buvo tiriamos trys pagrindinės sritys: specialūs koronariniai stentai, padengti vaistų sluoksniu (*angl.* DES) ir priedai, kraujagyslių vidaus stentai ir priedai, naudojami periferinėms arterijoms gydyti, ir širdies chirurgijoje naudojami prietaisai.
316. DES – tai išskleidžiamos vielos, kurios yra padengiamos vaistais ir įdedamos į užsikimšusią arteriją, kad pašalintų apnašas ir sustiprintų kraujagyslės sienelės. Sparčiai besiplečiančioje šių priemonių pasaulio rinkoje šiuo metu veikia du pagrindiniai tiekėjai – „J&J“ ir „Boston Scientific“ – ir ketinantys prie jų prisidėti rinkos dalyviai, vienas kurių yra „Guidant“. Savo tyrimu Komisija turėjo įvertinti, ar susijungimo metu pašalinus „Guidant“, kaip potencialų konkurentą, DES rinkoje būtų pašalintas didelis konkurencinis spaudimas.
317. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad, nors „Guidant“ tikriausiai būtų vienas iš pagrindinių DES rinkos dalyvių, kiti nauji rinkos dalyviai, visų pirma „Medtronic“ ir „Abbott“, konkuruodami dėl rinkos dalies „J&J“ įsigijus „Guidant“, tikriausiai taip pat darytų didelį konkurencinį spaudimą.

¹⁴⁰ Byla COMP/M.2139; „Bombardier“ / „ADtranz“ žr. 2001 m. konkurencijos ataskaitą.

¹⁴¹ Byla COMP/M.3687 „Johnson & Johnson“ / „Guidant“.

318. Tačiau dėl periferinėse kūno vietose naudojamų stentų Komisija nustatė, kad susijungimas EEE sukeltų konkurencijos problemų, nes ir „J&J“, ir „Guidant“ yra vienos iš pirmaujančių tiekėjų Europoje, o ši rinka yra labai koncentruota ir yra didelių kliūčių naujiems dalyviams patekti į rinką. Komisija taip pat nustatė, kad, susiliejus „J&J“ ir „Guidant“ interesams, būtų neigiamai paveikta konkurencija dvejose nedidelėse širdies ir kraujagyslių ligoms gydyti skirtų prietaisų rinkose (širdies chirurgijoje naudojamų koronarinių nukreipiamųjų vielų ir endoskopinių kraujagyslių chirurgijos sistemų). „J&J“ pasiūlyti įsipareigojimai neįsivertinti labai paveikti konkurencijos.

„E.ON“ / „MOL“¹⁴²

319. Gruodžio 21 d. Komisija, nustatydama tam tikras sąlygas ir įsipareigojimus, pritarė, kad „E.ON Ruhrgas“ (toliau – „E.ON“) įsigytų dvi tradicinės Vengrijos naftos ir dujų bendrovės MOL dukterines įmones – „MOL WMT“ ir „MOL Storage“.
320. „E.ON“ yra didelis Vokietijos energetikos sektoriaus operatorius, gaminantis dujas ir elektrą bei tiekiantis savo produkciją į kelias Europos šalis. Pagrindinė „E.ON“ veikla Vengrijoje – mažmeninis dujų ir elektros tiekimas jai priklausančiomis regioninėmis platinto bendrovėmis. MOL užsiima dujų gamyba („MOL E&P“), perdavimu („MOL Transmission“), saugojimu („MOL Storage“) ir didmenine prekyba („MOL WMT“).
321. Pagal minėtą sandorį „E.ON“ įsigijo „MOL WMT“ ir „MOL Storage“. „E.ON“ taip pat perėmė ilgalaikės dujų tiekimo sutartis, priklausiusias „MOL WMT“, visų pirma sudarytas su „Gazprom“, ir galėjo valdyti visus – tiek importuojamų, tiek vietos – Vengrijos dujų išteklius.
322. Atlikusi išsamų tyrimą, Komisiją priėjo prie išankstinių išvadų, kad šis sandoris turėtų poveikį konkurencijai didmeninėse bei mažmeninėse Vengrijos dujų ir elektros rinkose. Šį poveikį sukeltų vertikalusis dominuojančios padėties integravimas dujų didmeninės prekybos ir saugojimo rinkoje, atsižvelgiant į „E.ON“ veiklą dujų ir elektros mažmeninėje rinkoje.
323. Komisija ištyrė siūlomo sandorio poveikį dujų ir elektros tiekimui Vengrijoje tiek atsižvelgdama į dabartinę Vengrijos dujų ir elektros rinkų reguliavimo sistemą, tiek įvertindama jos tolesnę raidą, atsižvelgiant į visišką šių rinkų liberalizavimą 2007 m. liepos mėn. Komisija nusprendė, kad sandoris, apie kurį pranešta, labai paveiktų veiksmingą konkurenciją šiose rinkose. Visų pirma Komisija nusprendė, kad, sudarius sandorį, „E.ON“ galėtų pasinaudoti savo padėtimi ir valdyti Vengrijos dujų išteklius, taip padidindama savo įtaką vartotojų rinkoms – dujų ir elektros mažmeninio tiekimo rinkoms ir elektros gamybos ir (arba) didmeninės prekybos rinkoms.
324. Siekdama išspręsti šiuos klausimus, „E.ON“ pasiūlė išsamų ir ambicingą konkurencijos gynimo priemonių paketą. Pagal šias priemones MOL turimos dujų gamybos ir perdavimo teisės visų pirma būtų visiškai atsietos nuo didmeninės prekybos dujomis ir dujų saugojimo teisių, kurias įsigyja „E.ON“. Tai būtų pasiekta

¹⁴² Byla COMP/M.3696 „E.ON“ / „MOL“.

MOL pardavus nedidelę jai likusią „MOL WMT“ ir „MOL Storage“ dalį. „E.ON“ taip pat išipareigojo konkurencingomis sąlygomis patiekti į rinką didelį kiekį dujų. „E.ON“ išipareigojo įgyvendinti aštuonerių metų dujų tiekimo programą (1 mlrd. kubinių metrų per metus) ir atsisakyti pusės savo 10 metų dujų tiekimo sutarties su „MOL E&P“ vadinamuoju „tiekimu pagal sutartį“. Taikant abi šias priemonėmis, iki 2015 m. būtų patiekta 16 mlrd. kubinių metrų dujų (iki 2 mlrd. kubinių metrų dujų per metus). Tai prilygsta 14 % Vengrijoje sunaudojamo dujų kiekio. Tai būtų didžiausias kada nors Europoje vykdytas „tiekimas“, tiek kalbant apie kiekį, tiek apie trukmę. Tai visiems dabartiniams ir būsimiems rinkos dalyviams leistų sudaryti dujų tiekimo sutartis laisvos rinkos sąlygomis.

325. Remdamasi ankstesnių dujų tiekimo nacionalinių programų įgyvendinimo patirtimi bei išsamiais Vengrijos ir kitų valstybių narių rinkos operatorių pastabomis, Komisija kruopščiai įvertino konkurencijos gynimo priemonės. Ji nusprendė, kad šios priemonės leistų didmenininkams ir vartotojams nepriklausomai nuo „E.ON“ nediskriminuojančiomis ir konkurencingomis sąlygomis naudotis labai dideliais dujų ištekliais. Todėl šių priemonių pakako sandorio keliamoms konkurencijos problemoms išspręsti. Priemonės sudarys reikiamas sąlygas plėtoti konkurenciją neseniai liberalizuotose Vengrijos energetikos rinkose.
326. Komisija glaudžiai bendradarbiavo su Vengrijos valdžios institucijoms, ypač su Vengrijos energetikos biuru. Siekiant užtikrinti, kad minėtosios priemonės būtų iki galo ir veiksmingai įgyvendinamos, šis bendradarbiavimas bus tęsiamas ir toliau.

2. PAGAL 6 STRAIPSNIO 1 DALIES B PUNKTĄ IR 2 DALĮ PRIIMTI SPRENDIMAI

327. 2005 m. Komisija iš viso priėmė 15 koncentraciją leidžiančių sprendimų, nustatančių tam tikras sąlygas, kaip nustatyta 6 straipsnio 2 dalyje, ir 291 koncentraciją leidžiantį sprendimą be jokių sąlygų, kaip nustatyta 6 straipsnio 1 dalies b punkte. Toliau pateikiamos įdomesnių bylų, kurioms buvo taikyta 6 straipsnio 2 dalis ir sprendime nustatytos tam tikros sąlygos, santraukos. Nuorodos į visus koncentraciją leidžiančius sprendimus bus paskelbti šios ataskaitos antrame tome. Su sprendimų turiniu galima susipažinti Komisijos tinklavietėje¹⁴³.

„Reuters“ / „Telerate“¹⁴⁴

328. Nustatydama tam tikras sąlygas, gegužės 23 d. Komisija pritarė siūlymui, kad finansinių duomenų teikėją „Moneyline Telerate Holding“ („Telerate“) įsigytų jos pagrindinė konkurentė pasaulinėje rinkoje „Reuters Limited“ („Reuters“).
329. „Reuters“ yra viena iš dviejų pagrindinių duomenų apie finansų rinkas ir profesionalams skirtų daugialypės terpės žinių teikėja pasaulinėje rinkoje. Ši bendrovė užima itin tvirtą padėtį pinigų rinkos, nuosavybės vertybinių popierių ir su nuosavybės vertybiniais popieriais susijusių ne per biržą teikiamų duomenų teikimo srityje. „Reuters“ veikla iš dalies papildė jos pagrindinės konkurentės „Bloomberg“ veiklą – šios bendrovės pagrindinė veikla yra susijusi su įvairiomis finansinių rinkų duomenų segmento turto klasėmis. Ji teikia savo produktus netaikydama rinkos

¹⁴³ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>

¹⁴⁴ Byla COMP/M.3692 „Reuters“ / „Telerate“.

duomenų programų (*angl.* Market Data Platforms, MDP). „Telerate“ taip pat pasauliniu mastu teikia duomenis apie finansines rinkas ir naujienas, pagrindinį dėmesį skirdama tam, kad būtų perduodami iš skirtingų šaltinių realiu laiku gaunami rinkos duomenys.

330. Tyrimo metu daugiausia dėmesio buvo skiriama rinkos duomenų apie siūlomo įsigijimo sandorio poveikį konkurencijai informacijos teikimui realiu laiku ir MDP rinkoms. Kalbant apie duomenų teikimo realiu laiku rinką, Komisija nenustatė jokių požymių, kad susijungimas labai pakenktų veiksmingai konkurencijai, nes ir po susijungimo rinkoje liktų gana daug stiprių konkurentų. Tačiau tyrimas atskleidė, kad susijungimo šalys yra vienintelės didelės MDP teikėjos pasaulyje. Sujungus jų patentuotas programas, įmonės padėtis MDP teikimo rinkoje taptų iš esmės nekontroliuojama. MDP – tai technologinės priemonės, suteikiančios galimybę rinkos situaciją realiu laiku atspindinčių duomenų pirkėjams sujungti ir pristatyti informaciją, gaunamą iš įvairių duomenis parduodančių šaltinių. Siekdamos išspręsti šią konkurencijos problemą, „Reuters“ ir „Telerate“ įsipareigojo suteikti „Hyperfeed“ nuolatinę išimtinę TRS („Telerate“ priklausanti MDP) licenciją. Susitarime dėl licencijos nustatyta tinkama teisinė sistema, suteikianti „Hyperfeed“ galimybę pačiai tapti perspektyvia ir veiksminga „Reuters“ konkurente.
331. Remiantis EB susijungimų reglamento 4 straipsnio 5 dalimi, sandoris buvo perduotas Komisijai, todėl Komisija gali patikrinti šį įsigijimo sandorį, kurį priešingu atveju būtų reikėję persvarstyti pagal dvylikos valstybių narių įstatymus. Komisijos tarnybos glaudžiai bendradarbiavo su JAV Teisingumo departamentu ir derino pastangas, siekdamos rasti tinkamą būdą visiškai išspręsti rinkos duomenų programų konkurencijos problemą.
- „Lufthansa“/ „Swiss“¹⁴⁵
332. Nustatydamą tam tikras sąlygas, liepos 4 d. Komisija pritarė susitarimui, pagal kurį „Deutsche Lufthansa AG“ įgytų „Swiss International Air Lines Ltd“ kontrolinį akcijų paketą ir individualią kontrolę. Komisijos tyrimas parodė, kad siūlomas sandoris, kurį sudarius „Lufthansa“ įsigytų „Swiss“, panaikintų arba labai sumažintų konkurenciją keliais maršrutais tarp Europos šalių, visų pirmą maršrutais Ciurichas–Frankfurtas ir Ciurichas–Miunchenas, taip pat kai kuriais tolimaisiais maršrutais į JAV, Pietų Afriką, Tailandą ir Egiptą. Darydama šią išvadą, Komisija atsižvelgė į glaudų „Lufthansa“ bendradarbiavimą su asociacijos „Star Alliance“ nariais.
333. Siekdamos spręsti Komisijos iškeltus klausimus, šalys sutiko atsisakyti tam tikro skaičiaus pakilimo ir nutūpimo laiko tarpų Ciuricho, Frankfurto, Miuncheno, Diuseldorfo, Berlyno, Vienos, Stokholmo ir Kopenhagos oro uostuose. Atsisakius šių laiko tarpų, būtų sudarytos sąlygos naujiems rinkos dalyviams pasiūlyti šiais maršrutais 41 kelionę pirmyn ir atgal per dieną.
334. Siekiant paskatinti naujus rinkos dalyvius, nauji operatoriai po tam tikro laiko taip pat gali įgyti vadinamąsias „senbuvio teises“ į maršrutų Ciurichas–Frankfurtas ir Ciurichas–Miunchenas laiko tarpusius tuo atveju, jei naujasis dalyvis bent trejus metus vykdys skrydžius šiais maršrutais. Siekiant, kad naujieji dalyviai turėtų

¹⁴⁵

Byla COMP/M.3770 „Lufthansa“/ „Swiss“.

pakankamai galimybių tapti patikimais konkurentais, be išipareigojimų dėl laiko tarpinių, taip pat bus taikomos priemonės, reikalaujančios, kad „Lufthansa“ atsisakytų didinti planuojamą skrydžių pasiūlą šiais maršrutais.

335. Galiausiai Šveicarijos civilinės aviacijos institucija užtikrino Komisiją, kad ji suteiks teisę į skrydžius kitiems vežėjams, norintiems pakeliui į JAV ar kitas paskirties vietas, esančias už ES ribų, nusileisti Ciuriche. Šveicarijos ir Vokietijos aviacijos institucijos taip pat garantavo, kad atsisakys šių tolimųjų maršrutų kainų reguliavimo. Šis aspektas buvo svarbus, nes Komisija savo rinkos tyrime atsižvelgė į tai, kad tolimųjų maršrutų rinkoje galioja ir netiesioginė arba tinklo konkurencija.

„Maersk“/PONL¹⁴⁶

336. Nustatydamą tam tikras sąlygas, liepos 29 d. Komisija pritarė siūlymui, kad laivybos kompanija „AP Møller-Maersk A/S“ („Maersk“) įsigytų kitą laivybos kompaniją – „Royal P&O Nedlloyd“ (PONL). Siūlomu įsigijimo sandoriu būtų sukurta didžiausia pasaulyje laivybos kompanija, turinti daugiau nei 800 konteinerinių laivų, o jos pasaulinė apyvarta sudarytų apie 28 mlrd. EUR. „AP Møller-Maersk A/S“ priklauso konteinerinės laivybos linijos „Maersk“ ir „Safmarine“, ji taip pat teikia konteinerių terminalų, buksyravimo uostuose, tankerių, logistikos, naftos ir dujų paieškos, oro transporto, laivų statybos ir prekybos centrų paslaugas. PONL pagrindinė veikla – konteinerinė linijinė laivyba. Ši bendrovė taip pat teikia konteinerių terminalų, logistikos ir oro transporto paslaugas. Šalių veikla daugiausia sutampa konteinerinės laivybos verslo srityje ir mažiau terminalų paslaugų verslo srityje.
337. Komisijos atliekamo rinkos tyrimo metu daugiausia dėmesio buvo skiriama prekybiniais laivybos maršrutams į Europą ir iš Europos, siekiant nustatyti, ar šalių užimamos rinkos dalys ir ryšiai, sąlygoti jų dalyvavimo įvairiose konferencijose ir konsorciuose su savo konkurentais, nepakenktų konkurencijai.
338. Laivybai taikytinose ES konkurencijos taisyklėse numatyta, kad lainerių konferencijoms (reguliaraus susisiekiimo paslaugas teikiančių laivybos kompanijų grupėms) netaikomos antimonopolinės taisyklės. Ši išimtis buvo suteikta maždaug prieš 20 metų. Į konsorciumus susijungusioms laivybos įmonėms taip pat netaikomos antimonopolinės taisyklės. 2004 m. spalio mėn. paskelbtoje Komisijos Baltojoje knygoje padaryta išvada, kad reikėtų panaikinti lainerių konferencijoms taikomą išimtį, nes ji neužtikrino veiksmingų ir patikimų paslaugų, tenkinančių siuntėjų reikalavimus.
339. Siūlomas sandoris susiejo „Maersk“ su konferencijomis ir konsorciomis, kurių narė yra tik PONL. Kai sujungtos rinkos dalys kėlė konkurencijos problemų, Komisija suteikė leidimą nustatydamą sąlygą, kad PONL nebedalyvaus šiose konferencijose ir konsorciuose. Dar viena problemiška sritis – prekyba tarp Europos ir Pietų Afrikos, ypač sušaldytų prekių gabenimas refrižeratoriniais konteineriais. Sujungtos šalių šios srities rinkos dalys sudarytų daugiau nei 50 % rinkos. „Maersk“ išipareigojo parduoti PONL verslą, susijusį su krovinių gabenimu iš Pietų Afrikos į Europą. Šis išipareigojimas išsprendė Komisijos iškeltus klausimus dėl konkurencijos.

¹⁴⁶

Byla COMP/M.3829 „Maersk“/PONL.

„Honeywell“ / „Novar“¹⁴⁷

340. Nustatydamas tam tikras sąlygas, kovo 31 d. Komisija, kaip nustatyta Susijungimų reglamento 6 straipsnio 2 dalyje, pritarė tam, kad „Honeywell“ įsigytų „Novar“. JAV korporacija „Honeywell“ yra pažangiųjų technologijų gamybos bendrovė, pasauliniu mastu tiekianti klientams aviacijos ir aeronautikos produktus bei paslaugas, automobilių srities produktus, elektronines medžiagas, specializuotas medžiagas, aukšto polimerizacijos laipsnio polimerus, transportavimo ir energetikos sistemas, gyvenamųjų patalpų ir pastatų apsaugos sistemas bei pramonines apsaugos sistemas. „Novar“ yra tarptautinė grupė, įsteigta Jungtinėje Karalystėje, o jos veikla daugiausia skirta pažangiosioms pastatų valdymo sistemoms (*angl.* IBS), aliuminio tirpalams, pagrįstiems „Indalex“ technologija (*angl.* IAS) ir spausdinimo sustiprinto saugumo sąlygomis paslaugoms (*angl.* SPS). Šis sandoris leis „Honeywell“ ir „Novar“ sujungti savo gaisrinių signalizacijų sistemų, apsaugos nuo įsibrovimo ir kitų apsaugos sistemų bei pastatų valdymo sistemų sektorių veiklą.
341. Komisijos tyrimas parodė, kad susijungimas labai pakenktų veiksmingai konkurencijai Italijos gaisro signalizacijų sistemų rinkoje, nes susijungusi įmonė užimtų labai tvirtą padėtį šioje rinkoje. Siekdama spręsti nustatytas labai rimtas konkurencijos problemas, „Honeywell“ pasiūlė parduoti visą „Novar“ priklausančią gaisrinių signalizacijų įmonę Italijoje (čia jis žinomas firminės rūšies pavadinimu „Esser Italia“). Buvo nuspręsta, kad šio išipareigojimo pakanka, kad konkurencijos problema būtų išspręsta.

3. PERDUOTI KLAUSIMAI

„Blackstone“ / „NHP“¹⁴⁸

342. Atsakydama į Jungtinės Karalystės Sąžiningos prekybos tarnybos („OFT“) prašymą, vasario 1 d. Europos Komisija nusprendė perduoti OFT JK įsteigtos bendrovės „NHP plc“ įsigijimo JAV „Blackstone Group“ sandorį. Abi šalys veikia JK pagyvenusiems žmonėms skirtų privačių globos namų rinkoje.
343. „Blackstone“ yra tarptautinė prekybos bankų operacijų bendrovė, neseniai įsigijusi JK įsteigtą bendrovę „Southern Cross Healthcare Limited“ („Southern Cross“), kurios veikla apima JK pagyvenusiems žmonėms skirtų globos namų verslą. NHP yra JK listinguojama bendrovė, taip pat veikianti JK globos namų sektoriuje. Sudarius sandorį, šalių JK teikiamos globos namų paslaugos kai kuriuose horizontaliuosiuose sektoriuose iš dalies sutaps nepaisant to, kaip apibrėžtos šios rinkos.
344. OFT teigė, kad JK globos namų rinka yra vietinė rinka ir kad sandoris paveiks konkurenciją, ypač trijų JK vietos valdžios institucijų (Arbrouto, Notingemo ir Port Talboto) valdomose teritorijose, kuriose šalys užimtų dideles tiek globos namų, tiek gyvenamųjų globos namų bendrosios rinkos dalis.

¹⁴⁷ Byla COMP/M.3686 „Honeywell“ / „Novar“.

¹⁴⁸ Byla COMP/M.3669 „Blackstone“ / „NHP“.

345. Tuo būdu OFT pateikė Komisijai prašymą, kad sprendimas dėl koncentracijos būtų perduotas jai (kaip nustatyta Susijungimų reglamento 9 straipsnio 2 dalies b punkte). Šioje nuostatoje numatyta, kad Komisija privalo perduoti klausimą, jei koncentracija paveikia konkurenciją valstybės narės rinkoje, turinčioje visus atskiros rinkos bruožus ir nesudarančioje didelės bendrosios rinkos dalies.
346. Komisijos atliekamas tyrimas parodė, kad JK globos namų rinka pagal savo mastą yra vietinė. Be to, remiantis tyrimo rezultatais, negalima teigti, kad JK globos namų ir gyvenamųjų globos namų sektoriuje nėra atskirų produktų rinkų. Po susijungimo kai kuriose teritorijose šalys būtų tapusios didžiausiomis paslaugų teikėjomis. Todėl susijungimas paveiktų konkurenciją kai kuriose JK vietinėse rinkose, nesudarančiose didelės bendrosios rinkos dalies. OFT prašymas įvertinti koncentracijos poveikį konkurencijai buvo patenkintas.
- „IESY Repository“ / „Ish“¹⁴⁹
347. Vasario 17 d. Komisija nusprendė perduoti Vokietijos Federaliniam kartelių biurui (*vok.* Bundeskartellamt) nagrinėti įsigijimo sandorį. Siūlomu sandoriu Heseno žemės kabelinių paslaugų operatorius „Iesy“ įsigytų Šiaurės Reino–Vestfalijos žemės tinklo kabelinių paslaugų operatorių „Ish“. Apie šią bylą Komisijai buvo pranešta 2004 m. gruodžio 17 d.
348. Abi šios įmonės atitinkamuose regionuose („Iesy“ – Heseno, o „Ish“ – Šiaurės Reino–Vestfalijos) eksploatuoja po kabelinį tinklą, nusipirtą iš „Deutsche Telekom AG“. Šiais tinklais jos perduoda radijo ir televizijos signalus namų ūkiams ir kitiems tinklo operatoriams. Federalinis kartelių biuras pateikė prašymą, kad šis klausimas būtų perduotas jam, nes tikėtina, kad susijungimas paveiktų konkurenciją Vokietijos kabelinės televizijos rinkoje, be to, šio susijungimo rezultatai aktualūs tik Vokietijai. Komisija nusprendė, kad perdavimui keltos sąlygos buvo patenkinamos ir kad būtų tinkama atlikti tyrimą nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant į patirtį, kurią Federalinis kartelių biuras įgijo tirdamas ankstesnes kabelinių televizijų bylas.
349. „Iesy“ ir „Ish“ daugiausia teikia kabelinės televizijos paslaugas atitinkamose Vokietijos žemėse (*vok.* Bundesländer) ir neveikia už Vokietijos ribų. Todėl buvo nuspręsta, kad atitinkamos kabelinės televizijos rinkos – tai atskiros ES rinkos. Komisija sutiko su Federalinio kartelių biuro nuomone, kad numatomas susijungimas gali paveikti konkurenciją Vokietijos kabelinės televizijos rinkose dalyse.
- „Strabag“ / „Dywidag“ („Walter Bau“)¹⁵⁰
350. Balandžio 29 d. Komisija gavo pranešimą apie siūlomą sandorį, kuriuo Austrijos „Strabag“ statybų grupė įsigytų kelias nemokios Vokietijos statybų bendrovės „Walter Bau AG“ dukterines įmones. „Strabag“ yra statybų bendrovė, veikianti pasauliniu mastu visose pramonės srityse, ypač statybų ir civilinės inžinerijos. „Walter Bau“ teikia paslaugas, susijusias su visiškai užbaigtų statinių statybomis, civiline inžinerija ir kelių tiesimu.

¹⁴⁹ Byla COMP/M.3674 „IESY Repository“ / „Ish“.

¹⁵⁰ Byla COMP/M.3754 „Strabag“ / „Dywidag“.

351. „Strabag“ ketino perimti „Walter Bau“ vykdomus statybos ir civilinės inžinerijos projektus, perduotus neseniai įsteigtai įmonei „Dywidag Schlüsselfertig-und Ingenieurbau GmbH“. „Strabag“ pagal šį sandorį taip pat įgytų civilinės inžinerijos bendrovių „Walter Heilit Verkehrswegebau GmbH“, „Dywidag International GmbH“, Austrijoje veikiančios bendrovės „Dyckerhoff & Widmann GmbH“ ir „RIB GmbH“, tebetęsiančios kai kuriuos tiltų statybos projektus, valdytus „Walter Bau“ dukterinės įmonės „Niklas GmbH“, kontrolę.
352. Nepaisant to, kad „Strabag“ ir „Walter Bau“ yra vienos didžiausių statybų bendrovių Vokietijoje ir jų veikla keliuose Vokietijos ir Austrijos statybų rinkose ar rinkų segmentuose pagal horizontalųjį modelį iš dalies sutampa, sandoris nesukėlė jokių konkurencijos problemų, nes buvo numatyta, kad „Strabag“ perims tik nedidelę dalį „Walter Bau“ statybos sutarčių ir šalių bendros rinkos dalys statybos, kelių tiesimo ir kitose civilinės inžinerijos rinkose tikrai bus mažesnės nei 20 %. Nors „Strabag“ yra didžiausia Austrijos statybų bendrovė, o „Walter Bau“ bendrovės ten vykdo tik nedidelius sandorius, juos perimdama „Strabag“ tik nežymiai padidintų savo dalį šioje rinkoje.
353. Gegužės 30 d. Vokietijos Federalinis kartelių biuras pateikė prašymą iš dalies perduoti klausimą, kaip tai numatyta Susijungimų reglamento 9 straipsnio 2 dalies b punkte. Prašyme Komisijai buvo pranešta, kad siūlomas sandoris galėtų paveikti tik konkurenciją Hamburgo regiono asfalto rinkoje. Ši rinka turi visus atskiros rinkos bruožus ir nesudaro didelės bendrosios rinkos dalies. Hamburgo regione asfalto maišymo fabriko akcijų turi „Walter Heilit“. „Norddeutsche Mischwerke GmbH & Co AG“ taip pat turi šio fabriko akcijų ir valdo keturis iš kitų aštuonių regiono fabrikų. Kitas konkurentas yra „Strabag“. Kaip nurodyta prašyme, tai reiškia, jog kiltų grėsmė, kad sandoris prieštarautų EB sutarties 81 straipsniui ir dėl jo rinkoje galėtų atsirasti dominuojančią padėtį užimanti bendrovė. Todėl Vokietijos Federalinis kartelių biuras pateikė prašymą perduoti su šia rinka susijusį klausimą. Komisija nusprendė, kad perdavimo sąlygos buvo patenkintos, todėl vertinti poveikį Hamburgo regiono asfalto rinkai perdavė Vokietijos Federaliniam kartelių biurui.
354. Kalbant apie kitas atitinkamas rinkas, Komisija nusprendė, kad sandoris labai neapribos veiksmingos konkurencijos EEE ar kokioje nors didelėje jos dalyje, nes suvienytos šalių rinkos dalys atitinkamose Vokietijos rinkose yra ribotos ir dėl sandorio tik truputį padidėtų užimama Austrijos rinkos dalis.
- „Macquarie“ / „Ferrovia“ / „Eksterio oro uostas“¹⁵¹*
355. Birželio 27 d. „Macquarie Airport Group“ (MAG) ir „Ferroviale Aeroportos“ pranešė apie savo ketinimą įgyti bendrą Eksterio oro uosto kontrolę.
356. Jungtinėje Karalystėje įsteigta bendrovė MAG priklauso „Macquarie Group“ grupei ir yra privačių akcijų fondas, investuojantis į oro uostus ir susijusią infrastruktūrą. Europos Sąjungoje „Macquarie Group“ priklausančios bendrovės taip pat bendrai valdo Romos oro uostus ir Briuselio oro uostą bei turi Birmingemo ir Kopenhagos oro uostų akcijų. Kartu su „Ferroviale“ MAG bendrai valdo Bristolio oro uostą. „Ferroviale“ taip pat užsiima oro uostų infrastruktūros koncesijų valdymu. Be

¹⁵¹ Byla COMP/M.3823 „MAG“ / „Ferroviale Aeroportos“ / „Eksterio oro uostas“.

Bristolio oro uosto akcijų paketo, „Ferrovial“ buvo investavusi į Sidnėjaus oro uostą, Belfasto miesto oro uostą ir Antofagastos oro uostą.

357. Po šio pranešimo JK Sąžiningos prekybos tarnyba („OFT“) pateikė prašymą perduoti klausimą pagal EB susijungimų reglamento 9 straipsnio 2 dalies a punktą. Šiame prašyme OFT pranešė Komisijai, kad Anglijos pietrytinę dalį galima laikyti atskira oro uostų infrastruktūros paslaugų teikimo oro linijoms rinka. Kadangi šalys jau valdo Bristolio oro uostą, išgydamos Ekseterio oro uostą, jos įgytų tokią rinkos dalį šioje teritorijoje, kad ji galėtų kelti konkurencijos problemų. Be to, OFT gavo trečiųjų šalių pastabų, keliančių su įsigijimu susijusių klausimų.
358. Komisijos atliktas tyrimas parodė, kad produkto rinką sudarė oro uostų infrastruktūros paslaugų teikimas oro linijoms, o geografinė rinka būtų galima laikyti tokią nedidelę teritoriją kaip Anglijos pietrytinė dalis (Bristolis, Ekseteris, Bornemutas, Plimutas, Niukvējus ir Sautemptonas). Patvirtinus nurodytus požymius, du šio regiono oro uostai užimtų gana dideles rinkos dalis, kad galėtų paveikti konkurenciją. Todėl Komisija sutiko, jog būtų užtikrinta, kad bus atliktas papildomas tyrimas ir kad JK valdžios institucijos jį galėtų atlikti geriausiai.
359. Remdamasi tuo, kad koncentracija gali labai paveikti oro uostų infrastruktūros paslaugų teikimo konkurenciją Anglijos pietrytinėje dalyje, Komisija nusprendė perduoti JK NKI klausimą dėl „Macquarie Airport Group“ (MAG) ir „Ferrovial Aeropuertos“ bendro Ekseterio oro uosto įsigijimo sandorio.

„FIMAG“ / „Züblin“¹⁵²

360. Pagal siūlomą įsigijimo sandorį, apie kurį Komisijai buvo pranešta rugpjūčio 26 d., Vokietijos statybos bendrovės „Züblin“ kontrolę įgytų „Strabag Group“ („Strabag“) kontroliuojanti bendrovė „FIMAG“. „Strabag“ yra Austrijoje įregistruota statybos grupė, veikianti visose pramonės srityse, ypač pastatų statybos ir civilinės inžinerijos. Be to, ji gamina ir platina statybines medžiagas. „Züblin“ yra Vokietijos statybų bendrovė, taip pat veikianti ir pastatų statybos ir civilinės inžinerijos srityse bei teikianti su statybomis susijusias paslaugas. „Züblin“ per savo dukterinę įmonę „ROBA Baustoff GmbH“ („Roba“) gamina ir platina statybines medžiagas. Įsigydama nemokios „Walter Bau“ įmonės akcijų paketą, „FIMAG“ įgytų „Züblin“ kontrolę.
361. „Strabag“ ir „Züblin“ yra vienos didžiausių Vokietijos statybų bendrovių. Tačiau sujungus šalių statybų ir civilinės inžinerijos rinkų dalis, šios rinkos vis tiek nesudarytų daugiau nei 15 %, net jei vėliau jos būtų atskirtos. Be to, nors „Strabag“ yra didžiausia Austrijos statybų bendrovė, šalių užimamos Austrijos rinkos dalys nėra tokios didelės, kad tai sukeltų konkurencijos problemų.
362. Rugsėjo 20 d. Vokietijos Federalinis kartelių biuras (vok. Bundeskartellamt) pateikė prašymą iš dalies perduoti klausimą pagal Susijungimų reglamento 9 straipsnio 2 dalies b punktą. Biuras nusprendė, kad sandoris, apie kurį pranešta, paveiktų konkurenciją Berlyno, Chemnico, Leipcigo / Halės, Rostoko ir Miuncheno regionų asfalto mišinio rinkose. Šios rinkos turi visus atskiros rinkos bruožus ir nesudaro

¹⁵²

Byla COMP/M.3864 „FIMAG“ / „Züblin“.

didelės bendrosios rinkos dalies. Federalinis kartelių biuras teigė, kad „Strabag“ perėmus „Roba“, vieną iš paskutiniųjų nepriklausomų konkurenčių asfalto mišinio gamybos rinkoje, dėl struktūrinių „Strabag“ ir „Wehrhahn“ grupės ryšių (jos abi yra „Deutag“ akcininkės) kiltų grėsmė, jog atitinkamose regionų rinkose dar labiau sumažėtų konkurencija. Komisija nusprendė, kad klausimo perdavimo sąlygos buvo patenkinamos, todėl perdavė Federaliniam kartelių biurui vertinti sandorio poveikį Berlyno, Chemnicės, Leipzigo/Halės, Rostoko ir Miuncheno regionų asfalto rinkoms.

363. Komisija nustatė, kad likusios siūlomos koncentracijos dalys neturėtų didelės neigiamos įtakos veiksmingai konkurencijai EEE ar kokioje nors didelėje jos dalyje, kadangi bendros šalių dalys atitinkamose Vokietijos rinkose būtų ribotos, o atitinkamose Austrijos rinkose užimama dalis padidėtų nedaug.

„Tesco“ / „Carrefour“¹⁵³

364. Siūlomas sandoris, apie kurį Komisijai buvo pranešta lapkričio 4 d., yra susijęs su tuo, kad „Tesco“ (Jungtinė Karalystė) nori įgyti išimtinę Prancūzijos įmonės „Carrefour“ Čekijoje ir Slovakijoje vykdomo verslo kontrolę. Komisijos tyrimas parodė, kad dėl siūlomo sandorio keliose Čekijos ir Slovakijos mažmeninės prekybos platus vartojimo prekėmis vietos rinkose atsirastų horizontalusis veiklos sutapimas.
365. JK įsteigta bendrovė „Tesco“ užsiima maisto ir ne maisto prekių mažmenine prekyba. Jai priklauso daugiau nei 2 300 įvairaus dydžio ir pobūdžio parduotuvių visame pasaulyje. Bendrovė valdo 31 jai priklausančią Slovakijos parduotuvę ir 27 Čekijos parduotuves. Prancūzijos bendrovė „Carrefour“ taip pat veikia maisto ir ne maisto prekių mažmeninės prekybos srityje. Jai priklauso daugiau nei 11 000 parduotuvių, esančių visame pasaulyje. Bendrovė valdo 11 didelių Čekijos prekybos centrų ir keturis didelius Slovakijos prekybos centrus.
366. Lapkričio 30 d. Komisija gavo Slovakijos NKI prašymą iš dalies perduoti šį klausimą. Prašyme NKI teigė, kad, kaip nustatyta Susijungimų reglamento 9 straipsnio 5 dalies b punkte, sandoris paveiktų konkurenciją Bratislavos, Košicės ir Žilinos miestų mažmeninės prekybos platus vartojimo prekėmis prekybos centruose ir didelėse maisto parduotuvėse vietos rinkas. Be to, Slovakijos NKI manė, kad šios rinkos nesudaro didelės bendrosios rinkos dalies.
367. Slovakijoje buvo nustatyti trys požymiai, rodantys, kad sandoris nacionaliniu mastu sustiprintų „Tesco“ dominuojančią padėtį mažmeninės prekybos rinkoje. Be to, susijungęs ūkio subjektas užimtų labai dideles Bratislavos, Košicės ir Žilinos miestų rinkos dalis ir alternatyvių parduotuvių pasirinkimas taptų mažesnis. Todėl Komisija nusprendė, kad sandoris paveiktų konkurenciją šiose trijose vietos rinkose. Kiekviena iš šių rinkų sudaro mažiau nei 0,1 % visos prekybos bakalėjos prekėmis bendrojoje rinkoje. Todėl, vadovaudamasi Susijungimų reglamentu, Komisija perdavė Slovakijos sandorio dalies vertinimą Slovakijos NKI. Tai buvo pirmas kartas, kai sandoris buvo perduotas naujosios valstybės narės konkurencijos institucijai.

¹⁵³ Byla COMP/M.3905 „Tesco“ / „Carrefour“.

368. Dėl Čekijos Komisija tyrimo metu nustatė, kad susijungęs subjektas nacionaliniu lygiu vis tiek liktų tik ketvirta pagal dydį mažmeninės prekybos grupė. Net atskirose vietos rinkose šalys vis tiek susidurtų su keliais stipriais konkurentais mažmeninės prekybos rinkoje, pvz., „Lidl&Schwarz“, „Ahold“ ar „Rewe“.
369. Komisija pritarė sandorio Čekijos daliai, nes jis labai neapribos veiksmingos konkurencijos Čekijos mažmeninės prekybos sektoriuje.

4. ATSIIMTI PRANEŠIMAI IR (ARBA) NUTRAUKTI SANDORIAI

„Microsoft“ / „Time Warner“ / „ContentGuard JV“¹⁵⁴

370. 2004 m. liepos 12 d. „Microsoft“ ir „Time Warner“ pranešė Komisijai apie sandorį, kuriuo jos iš „Xerox“ įsigijo JAV bendrovės „ContentGuard“ akcijų, ir, įsigijusios šias akcijas, kiekviena turi po 48 % balsavimo teisių (iki šio sandorio „Microsoft“ jau turėjo 25 % akcijų dalį). Be to, „Microsoft“ ir „Time Warner“ sudarė susitarimą dėl akcininkų balsavimo, suteikiantį joms bendrą „ContentGuard“ kontrolę.
371. „ContentGuard“ kuria ir licencijuoja intelektinės nuosavybės teises (*angl.* INT), susijusias su skaitmeninių teisių valdymo (*angl.* Digital Rights Management, DRM) sprendimais. „ContentGuard“ priklauso pagrindinis patentų portfelis, nes ji yra išradusi pamatines DRM technologijas. DRM technologijas sudaro programinės įrangos sprendimai, suteikiantys galimybę saugiai perduoti bet kokią skaitmeninę turinį (pvz., garsą, filmus, dokumentus) atviru tinklu, pvz., galutiniams vartotojams arba iš vieno prietaiso į kitą. DRM tampa standartinė visos IT sektoriaus technologija ir jau taikoma kaip muzikos ir vaizdo perdavimo tiesioginės prijungties režimu standartas. „Microsoft“ šiuo metu yra pirmaujanti ir tikriausiai dominuojanti DRM sprendimų teikėja.
372. Po įprasto I etapo tyrimo, 2004 m. rugpjūčio 25 d. Komisija pradėjo išsamų tyrimą ir 2004 m. lapkričio 29 d. išsiuntė šalims prieštaravimo pareiškimą. Komisija iš esmės nuogąstavo dėl to, kad šis sandoris įtvirtintų „Microsoft“ monopoliją AK operacinių sistemų rinkoje. Iš tiesų bendrai „Microsoft“ ir „Time Warner“ priklausanči „ContentGuard“ būtų paskatinta ir turėtų visas galimybes pasinaudoti savo INT portfeliu, siekdama „Microsoft“ konkurentus DRM sprendimų rinkoje pastatyti į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį. DRM būtų galima panaudoti kaip „apsauginčią“ technologiją, nes nuo „Microsoft“ priklauso, kuriose AK operacinėse sistemose galima taikyti DRM. Be to, bendrai įsigijus „ContentGuard“, galėtų itin sulėtėti naujų sąveikos standartų plėtojimas.
373. Komisijai pateikus prieštaravimus, „Microsoft“ ir „Time Warner“ pranešė Komisijai, kad 33 % „ContentGuard“ akcijų perka „Thomson“. Nors apie tai buvo pranešta 2004 m. lapkričio mėn., pats sandoris įvyko tik 2005 m. kovo 14 d. Komisijos tarnybos kruopščiai išnagrinėjo, ar sandoriui, kuriame dalyvavo „Thomson“, būtų taikytinas Susijungimų reglamentas. „Thomson“ įsigijus akcijų paketą ir pasikeitus „ContentGuard“ valdymo struktūrai, joks akcininkas negalėtų kontroliuoti „ContentGuard“. Todėl Komisija nusprendė, kad, labai pakeitus „ContentGuard“

¹⁵⁴

Byla COMP/M.3445 „Microsoft“ / „Time Warner“ / „ContentGuard JV“.

valdymo taisyklės ir atsiradus naujam svarbiam akcininkui („Thomson“), „Microsoft“ nebegalės formuoti „ContentGuard“ licencijavimo politikos „Microsoft“ konkurentų nenaudai. Pirminio sandorio, pagal kurį „Microsoft“ ir „Time Warner“ būtų įgijusios bendrą „ContentGuard“ kontrolę, buvo atsisakyta ir bendrovės atsiėmė savo pranešimą, pateiktą pagal Susijungimų reglamentą.

„Total“ / „Sasol“ / „JV“¹⁵⁵

374. „Sasol Wax International AG“ („Sasol“, Vokietija), priklausanti Pietų Afrikos grupei „Sasol Group“, yra specializuota bendrovė, veikianti naftos vaško srityje, visų pirma gaminanti parafiną ir mikrokristalinį vašką. „Total France S.A.“ („Total“) priklauso vienai didžiausių naftos ir dujų bendrovių pasaulyje – grupei „Total group“. Be parafino ir mikrokristalinio vaško, „Total“ gamina jų gamybai reikalingas žaliavas: anglių dulkių vašką ir šviesiųjų likutinių alyvų vašką.
375. Sandoriu buvo numatyta sukurti bendrą įmonę, veikiančią naftos vaško produktų ir bitumo priedų gamybos, rinkodaros ir pardavimo srityje, sujungiant „Sasol“ ir „Total“ veiklą šiose srityse. Anglių dulkių vaškas ir šviesiųjų likutinių alyvų vaškas gaunami naftos perdirbimo gamyklose kaip šalutiniai naftos perdirbimo produktai. Juos galima naudoti kartu, parduoti tiesiogiai trečiosioms šalims arba toliau perdirbti ir gauti parafino vašką arba mikrokristalinį vašką. Parafino vaškas ir mikrokristalinis vaškas naudojami įvairioms reikmėms, pvz., žvakėms, gumai, pakuotėms, kabeliams, kramtomajai gumai ar lipniosioms medžiagoms gaminti.
376. Balandžio 13 d. Komisija pradėjo išsamų tyrimą dėl siūlomos bendros įmonės, nes jai kilo rimtų nuogastavimų, kad šis sandoris labai pakenks konkurencijai bendrojoje rinkoje. Pradinio rinkos tyrimo metu visų pirma buvo nustatyta, kad jungtinė „Total“ ir „Sasol“ komercinė veikla, „Total“ žaliavų tiekimas bendrai įmonei ir dėl šio sandorio padidėję ribojantys pajėgumai galėtų labai sustiprinti dominuojančią „Sasol“ padėtį parafino ir mikrokristalinio vaško rinkoje. Pasibaigus pradiniam tyrimui, buvo pasiūlytas išipareigojimas, tačiau patikrinusi rinką Komisija nustatė, kad siūloma konkurencijos gynimo priemonė buvo pernelyg sudėtinga ir ja nebuvo sprendžiamos rimtos problemos, susijusios su parafino vašku.
377. Balandžio 20 d. šalys pranešė Komisijai, kad anuliuoja susitarimą dėl bendros įmonės ir atsiima pranešimą.

„AMI“ / „Eurotecnica“¹⁵⁶

378. Spalio 18 d. Komisija pradėjo išsamų (II etapo) tyrimą dėl siūlomo sandorio, pagal kurį Austrijos bendrovė „Agrolinz Melamine International“ (AMI) įsigytų Italijos inžinerijos bendrovę „Eurotecnica“. Komisija klausimą perdavė Vokietijos ir Lenkijos NKI. Gruodžio 20 d. pranešančios šalys atsisakė sandorio.
379. AMI gamina melaminą – specializuotą chemikalą, kuris yra labai plačiai naudojamas, pvz., dangoms, lipniosioms medžiagoms ir klėjams, taip pat kaip antipirenas. AMI taip pat yra sukūrusi savo melamino gamybos technologijas, kurių per pastaruosius dešimt metų nėra licencijavusi trečiosioms šalims. „Eurotecnica“

¹⁵⁵ Byla COMP/M.3637 „Total“ / „Sasol“ / „JV“.

¹⁵⁶ Byla COMP/M.3923 „AMI“ / „Eurotecnica“.

šiuo metu yra vienintelės melamino gamybos technologijų licencijas parduodanti bendrovė, veikianti pasauliniu mastu, tačiau ji pati melamino negamina.

380. Komisija pradėjo išsamų tyrimą, nes koncentracija sustiprintų ir taip tvirtą AMI padėtį melamino rinkoje. Komisija nuogąstavo, kad, nusipirkusi vienintelį pasauliniu mastu veikiantį melamino gamybos technologijų licencijų pardavėją, AMI galėtų sutrukdyti naujiems dalyviams patekti į rinką ir galėtų kontroliuoti savo konkurentų plėtros projektus. Be to, išnykus šiam konkurenciniam spaudimui, susidarytų didesnė suderintų veiksmų grėsmė ir taip centruotoje melamino rinkoje.

C – RINKTINĖS TEISMO BYLOS

*Komisijos byla prieš „Tetra Laval B.V.“*¹⁵⁷

381. Vasario 15 d. Teisingumo Teismas (ETT) atmetė Komisijos apeliacinį skundą dėl Pirmosios instancijos teismo (PIT) sprendimo byloje „Tetra Laval“ prieš Komisiją¹⁵⁸, kuriuo buvo panaikintas Komisijos sprendimas, nustatantis, kad pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnio 3 dalį „Tetra Laval“ ir „Sidel“ koncentracija yra nesuderinama su bendrąja rinka¹⁵⁹. ETT sprendime išaiškinami trys ypač svarbūs klausimai: susijungimų kontrolės įrodymų ir teisminės peržiūros standartai, Susijungimų reglamento ir veiklos išipareigojimų priimtumas.
382. Kalbant apie būtiną įrodymų standartą, ETT sprendime pabrėžiama, kad, atliekant su būsimu poveikiu susijusius tyrimus, būtinus kontroliuojant susijungimą, reikia nuspėti ateityje daugiau ar mažiau tikėtinus įvykius. Atliekant tokį tyrimą, reikia prognozuoti įvairias priežasčių ir pasekmių grandis, siekiant įvertinti, kuri iš jų yra labiausiai tikėtina. Todėl ETT teismas patvirtina Komisijos nuomonę, kad reikalaujamas įrodymų standartas visose susijungimo bylose yra pagrįstas tikimybių pusiausvyra. Šioje byloje ETT nusprendė, kad PIT iš tiesų nepakeitė su įrodymų standartu susijusių sąlygų, o tik atkreipė dėmesį į reikalavimą, kad įrodymai turėtų įtikinamai nustatyti ginčo ar sprendimo esmę. Dėl konglomeracinio susijungimo poveikio tyrimo ETT nustatė, kad sprendžiant, ar susijungęs subjektas pasinaudos savo įtaka, siekdamas per tam tikrą laiką užimti dominuojančią padėtį, taikytos „neaiškos, abejotinos ir sunkiai nustatomos priežasčių ir pasekmių grandys“. Atitinkamai yra ypač svarbi tokių susijungimų draudimą pagrindžiančių įrodymų kokybė, nes reikia pagrįsti nuomonę, kad yra „tikėtina“ atitinkama ekonominių įvykių raida.
383. Dėl šių išvadų teisinės priežiūros ETT nusprendė, kad Komisija turi ekonominių klausimų sprendimo laisvę, tačiau teismai privalo nustatyti, ar įrodymų, kuriais buvo remtasi, faktai yra tikslūs, patikimi ir nuoseklūs, ar juose buvo nurodyta visa informacija, į kurią būtina atsižvelgti, ir ar jais galima pagrįsti padarytas išvadas. Šioje konkrečioje byloje ETT nusprendė, kad PIT patenkino teisinei priežiūrai keliamus reikalavimus.
384. PIT nusprendė, kad konglomeratų bylose tai, ar ateityje bus galima užimti dominuojančią padėtį, priklauso nuo susijungusio subjekto paskatų ir kliūčių pasinaudoti savo įtaka. Komisija taip pat turėtų atsižvelgti į tai, ar tam tikros įtakos neteisėtumas pagal EB sutarties 82 straipsnį ir galimybė jį nustatyti bei už jį nubausti galėtų sulaikyti susijungusį subjektą nuo tokių veiksmų. Komisija teigė, kad šie reikalavimai prieštarautų Susijungimų reglamentui.

¹⁵⁷ Byla C-12/03P *Komisija prieš Tetra Laval B.V.*

¹⁵⁸ Byla T 5/02, *Tetra Laval B.V. prieš Komisiją*, [2002] ECR II-4381.

¹⁵⁹ Byla COMP/M.2416 „*Tetra Laval*“ / „*Sidel*“, sprendimas priimtas pagal ankstesnį Susijungimų reglamentą, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4064/89, kurį pakeitė Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004.

385. ETT sutiko su Komisijos nuomone ir nustatė, kad PIT šiuo atžvilgiu padarė teisinę klaidą. Nors Komisija turėtų nuodugniai įvertinti tiek paskatas, tiek kliūtis naudotis savo įtaka, ETT nusprendė, kad, jeigu kiekvienu siūlomo susijungimo atveju būtų tiriamos neteisėtumo nustatymo galimybės ir sankcijų sąlygotos kliūtys, tai prieštarautų prevenciniam Susijungimų reglamento pobūdžiui. Tai būtų pernelyg hipotetiška ir neleistų Komisijai pagrįsti savo vertinimo visais svarbiais faktais. Tačiau ETT nusprendė, kad šios teisinės klaidos nepakako, kad sprendimas būtų panaikintas.
386. Dėl veiklos išipareigojimų PIT nusprendė, kad Komisija, vertindama susijungusiam subjektui atsiversiančias galimybes naudotis savo įtaka, neatsižvelgė į kelis galimus veiklos išipareigojimus. Komisija apeliaciniame skundė teigė, kad ji tikrai atsižvelgė į išipareigojimus, tačiau nusprendė, kad jie yra nepriimtini daugiausia dėl to, jog būtų sunku juos stebėti.
387. Savo sprendime ETT atskiria atvejus, kai rinkoje sukeliamas staigus struktūrinis pokytis ir kai dominuojanti padėtis gali būti užimta tik per tam tikrą laiką, nesinaudojant savo įtaka. Vertinant tikimybę, kad susijungęs subjektas galėtų imtis tokių veiksmų, šio pobūdžio bylose galima atsižvelgti į išipareigojimus dėl būsimų veiksmų. Atsižvelgdamas į sprendimo konstatuojamosios dalies punktus, ETT mano, kad šioje byloje Komisija iš principo atsisakė priimti „Tetra“ išipareigojimus. Atitinkamai ETT nusprendė, kad būtina pritarti PIT sprendimui, panaikinančiam Komisijos sprendimą, nepaisant PIT teisinės klaidos, padarytos EB sutarties 82 straipsnio atgrasinančio poveikio atžvilgiu.
- „Energias de Portugal SA (EDP) byla prieš Komisiją¹⁶⁰*
388. Rugsėjo 21 d. PIT atmetė EDP ieškinį dėl 2004 m. rugsėjo 4 d. Komisijos sprendimo panaikinimo. Šiuo sprendimu buvo nustatyta, kad tai, jog „Energias de Portugal“ (EDP), priklausanti Portugalijos energetikos bendrovei, ir Italijos energetikos bendrovė „Eni SpA“ bendrai įsigijo tradicinę Portugalijos dujų bendrovę „Gás de Portugal“ (GDP), pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnio 3 dalį yra nesuderinama su bendrąja rinka¹⁶¹.
389. Savo sprendime Komisija padarė išvadą, kad, nepaisant šalių pasiūlytų išipareigojimų, ši koncentracija sustiprintų EDP dominuojančią padėtį Portugalijos elektros rinkose ir GDP dominuojančią padėtį Portugalijos dujų rinkose nuo tada, kai šios būtų atvertos konkurencijai, ir dėl to būtų labai pakenkta konkurencijai didelėje bendrosios rinkos dalyje.
390. Šis susijungimas buvo vertintas atsižvelgiant į šiuo metu visoje ES vykstantį energetikos rinkų atvėrimo konkurencijai procesą. Portugalijoje konkurencijai yra atvertos elektros rinkos ir po truputį bus atvertos ir dujų rinkos. Pagal Antrąją dujų direktyvą Portugalijai taikoma leidžianti nukrypti nuostata, pagal kurią vėliausiai iki 2007 m. šalis gali pradėti liberalizuoti dujų rinką, atverdama elektros gamintojams gamtinių dujų tiekimo rinką. Kitas dujų rinkas numatoma atverti vėliausiai 2009 m. verslo klientams ir vėliausiai 2010 m. privatiems klientams.

¹⁶⁰

Byla T-87/05 EDP, *Energias de Portugal SA prieš Komisiją*.

¹⁶¹

Byla COMP/M.3440 *ENI/EDP/GDP*, sprendimas priimtas pagal ankstesnį Susijungimų reglamentą, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4064/89.

391. PIT išnagrinėjo ED ieškinį taikydamas „greitąją“ procedūrą ir savo sprendimą paskelbė po septynių mėnesių. Tai buvo greičiausiai tokio pobūdžio byloje priimtas sprendimas.
392. PIT atmetė įvairius ieškovės argumentus, susijusius su susijungiančių šalių pasiūlytų įsipareigojimų vertinimu.
393. Visų pirma PIT pritarė būdai, kuriuo šiuo metu Komisija vertina konkurencijos gynimo priemonės: Komisija pirmiausia ištiria koncentracijos keliamas konkurencijos problemas, o tada siūlomus įsipareigojimus, susijusius su šiomis problemomis. PIT nusprendė, kad Komisija per Susijungimų reglamente nustatytus griežtus laiko terminus negalėjo atlikti visiškai naujo susijungimo tyrimo, atsižvelgdama į taip pateiktus įsipareigojimus, tarsi šie pakeisti įsipareigojimai būtų nurodyti iš naujo pranešant apie sandorį. PIT nustatė, kad toks metodas bendrai prieštarautų Susijungimų reglamentui būdingiems reikalavimams kuo greičiau atlikti procedūras.
394. Dėl įsipareigojimų, pateiktų praėjus įvairiuose reglamentuose nustatytiems terminams, PIT nurodė, kad Komisija, vertindama tiek su elektra, tiek su dujomis susijusius įsipareigojimus, teisingai pritaikė Pranešimą apie konkurencijos gynimo priemones. Dėl su dujomis susijusių įsipareigojimų, pateiktų likus tik trims darbo dienoms iki Komisijos sprendimo priėmimo, PIT taip pat pabrėžė, kad Komisija turėjo teisę juos atmesti dėl vienintelės priežasties – „labai didelio pavėlavimo“.
395. Dėl pagrindinio susijungimo vertinimo PIT nusprendė, kad Komisija, priimdama sprendimą, jog koncentracija sustiprintų GDP dominuojančią padėtį ir sukeltų dideles kliūtis konkurencijai dujų rinkose, padarė teisinę klaidą. PIT priminė, kad dėl Antrojoje dujų direktyvoje nustatytos leidžiančios nukrypti nuostatos tada, kai buvo priimtas sprendimas, Portugalijos dujų rinkos nebuvo atviros konkurencijai. PIT teigia, kad tai leidžia daryti išvadą, jog jeigu nėra visiškai jokios konkurencijos, negalėjo būti konkurencijos, kurią koncentracija būtų galėjusi paveikti tada, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas. Taigi PIT nusprendė, kad Komisija, vertindama būsimą koncentracijos poveikį dujų rinkoms, atirasiantį tik tada, kai šios rinkos bus atvertos konkurencijai, neteisingai nukrypo nuo reikalavimo atsižvelgti į iš karto pasireikšiantį koncentracijos poveikį šioms rinkoms. Šiuo atžvilgiu Teismas nurodė tai, kad, leidus koncentraciją su pakeitimais, kurie buvo padaryti pirmiau minėtais įsipareigojimais, padėtis dujų rinkoje taptų kur kas geresnė.
396. Tačiau nepaisydamas šios klaidos, PIT priminė, kad nėra pagrindo panaikinti koncentraciją draudžiantį sprendimą, jei tam tikrų šių sprendimą pagrindžiančių ir teisėtai galiojančių aplinkybių, ypač susijusių su viena iš atitinkamų rinkų, pakanka juridinę galią turinčiai šio sprendimo daliai pagrįsti. Šioje byloje PIT nustatė, kad Komisija, priimdama sprendimą, jog dėl koncentracijos iš visų elektros rinkų dingtų svarbus galimas konkurentas (GDP), nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos. Dėl to sustiprėtų EDP dominuojanti padėtis visose elektros rinkose ir atitinkamai būtų itin apribota veiksminga konkurencija. Šios vienos išvados pakako Komisijos sprendimui pagrįsti. Taip pat nebuvo būtina atsižvelgti ir į vertikalųjį susijungimo poveikį.
397. Todėl PIT atmetė EDP ieškinį ir patvirtino Komisijos sprendimą.

*„Honeywell“ byla prieš Komisiją ir „General Electric“ byla prieš Komisiją*¹⁶²

398. Gruodžio 14 d. PIT patvirtinto Komisijos sprendimą, draudžiantį „General Electric Company“ (GE) ir „Honeywell Inc.“ („Honeywell“) susijungimą. 2001 m. liepos mėn. Komisija uždraudė šį susijungimą¹⁶³, nusprendusi, kad dėl šio sandorio susidarytų arba sustiprėtų dominuojanti padėtis ir todėl būtų itin apribota veiksminga konkurencija aeronautikos produktų bei pramoninių sistemų rinkose ir vartotojai negalėtų pasinaudoti konkurencijos nauda. PIT rado Komisijos atlikto konglomerato ir vertikaliojo susijungimo poveikio vertinimo klaidų, tačiau nusprendė, kad sandorio draudimui pagrįsti pakako vien horizontaliojo susijungimo poveikio. Sprendime pripažįstama, kad tam tikromis aplinkybėmis konglomeratų susijungimas gali neigiamai paveikti konkurenciją, ir pateikiamos būsimoms byloms naudingos gairės.
399. „Honeywell“ ieškinys buvo atmestas dėl procedūrinių priežasčių, nes jame buvo susitelkta tik į vieną sprendimo aspektą (t. y. konglomerato poveikį), todėl nebuvo galima panaikinti sprendimo, priimto dėl šio ieškinio.
400. Kalbant apie GE ieškinį, PIT patvirtino sprendimą, remdamasis horizontaliuoju sandorio poveikiu reaktyvinių variklių, skirtų dideliems regioniniams reaktyviniams lėktuvams, komerciniams reaktyviniams orlaiviams ir nedidelėms jūrinėms dujų turbinoms, rinkoms. PIT nustatė, kad Komisija teisingai atmetė šalių pasiūlytus išipareigojimus. Jis taip pat patvirtino Komisijos išvadą, kad GE užimama didelių komercinių reaktyvinių orlaivių rinkos dalis liudija, jog GE prieš susijungimą užėmė dominuojančią padėtį šioje rinkoje ir šią padėtį sustiprino GE vertikalioji integracija bei sektoriaus ypatybės. Be to, PIT atmetė ieškovės nurodytus procedūrinius nusižengimus, dėl kurių, kaip teigė ieškovė, Komisijos sprendimą būtų galima laikyti niekiniu.
401. Kita vertus, PIT nusprendė, kad Komisijos atliktame vertinime dėl vertikaliojo ir konglomerato poveikio buvo akivaizdžių klaidų. Remiantis sprendimu, vertindama vertikalųjį poveikį Komisija nustatė, kad GE galėtų ir turėtų paskatų iš konkuruojančių variklių gamintojų atimti galimybę naudoti „Honeywell“ paleidiklius, tačiau neatsižvelgė į tai, kad EB sutarties 82 straipsnis gali turėti atgrasantį poveikį šiems veiksams. PIT atkreipė dėmesį į tai, kad kuo įtikinamesni Komisijos bylos aspektai, susiję su nagrinėjamų veiksmų veiksmingumu, ir atitinkamai aiškesnės komercinės paskatos imtis šių veiksmų, tuo didesnė tikimybė, kad šiuos veiksmus pagal EB sutarties 82 straipsnį būtų galima priskirti veiksams, darantiems neigiamą įtaką konkurencijai.
402. Savo sprendime PIT patvirtino, kad kai kuriais atvejais konglomeratų susijungimas gali daryti neigiamą poveikį konkurencijai ir kad konglomeratų teorijomis tam tikrais atvejais galima pagrįsti susijungimo draudimą. Tačiau sprendime taip pat reikalaujama, kad Komisija tai įtikinamai įrodytų. Kalbėdamas apie „GE Capital“ finansinės įtakos perkėlimą ir vertikaliąją „GECAS“ integraciją į aeronautikos ir ne aeronautikos rinkas, PIT nusprendė, kad Komisija nenustatė tinkamo šių įvykių tikimybės lygio. Nors, Teismo nuomone, vidaus dokumentai dėl GE finansinės vertikaliosios integracijos įtikinamai įrodo, kad buvo sustiprinta GE iki susijungimo

¹⁶²

Byla T-209/01 *Honeywell prieš Komisiją* ir byla T-210/01 *General Electric prieš Komisiją*.

¹⁶³

Byla COMP/M.2220 *GE / Honeywell*.

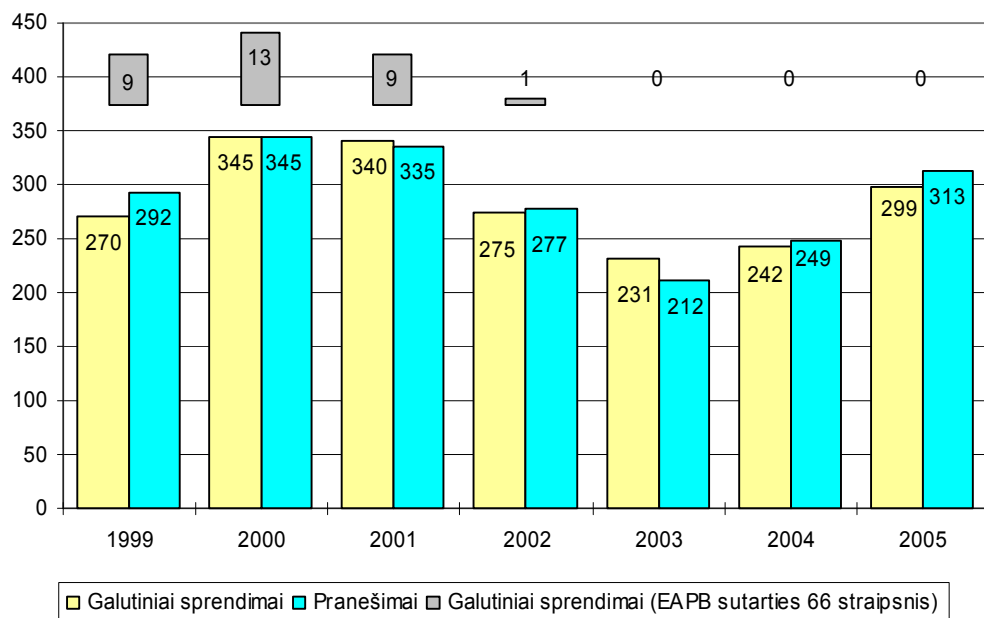
užimta dominuojanti padėtis reaktyvinių variklių rinkoje, Teismas nusprendė, kad sprendime nebuvo pakankamai įrodymų, jog naujasis subjektas pasinaudos savo finansine įtaka (galia), siekdamas įgyti „Honeywell“ produktų asortimentą. Šiuo atžvilgiu nepakanka praeityje atlikto veiksmo įrodymų, jog būtų galima padaryti išvadą, kad susijungęs subjektas ateityje pasinaudotų savo finansine įtaka. Be to, PIT pažymėjo, kad Komisija nepateikė ekonominio tyrimo, įrodančio, kad trumpalaikius komercinius nuostolius, kurių, siekdama įtikinti savo klientus rinktis „Honeywell“ prekes, būtų turėjusi GE, būtų padengusios papildomos pajamos ateityje.

403. Dėl konglomerato poveikio, pagrįsto įvairiais susiejimo veiksmais, PIT pareikalavo, kad Komisija įrodytų tiek susijungusio subjekto galimybę, tiek jo suinteresuotumą imtis mišraus susiejimo. Šiuo klausimu PIT nusprendė, kad praeityje „Honeywell“ taikyti susiejimai, įrodyti dokumentais, neturi pakankamai įrodomosios galios. Be to, PIT atsižvelgė į tai, kad Komisijos ekonominis modelis nebuvo pritaikytas todėl, kad Komisija negalėjo šalims atskleisti konfidencialių duomenų, be to, ji nusprendė, kad įvairių ekonomistų pateiktos ekonominės teorijos yra nevienareikšmiškos. Taikydamas konglomeratų susijungimų vertinimo standartą, nustatytą byla „Tetra Laval“, PIT nusprendė, kad Komisija nenustatė, jog susijungęs subjektas vykdys susietą GE variklių ir „Honeywell“ aeronautikos ir ne aeronautikos prekių pardavimą. Taigi PIT nusprendė, kad, nesant tokių įrodymų, vien fakto, kad subjektas turės platesnį produktų asortimentą, nepakanka, norint nustatyti, ar jis užims dominuojančią padėtį. Kaip ir „Tetra Laval“ byloje, PIT nusprendė, kad Komisija neatsižvelgė į tai, kad EB sutarties 82 straipsnis gali turėti atgrasantį poveikį tokiems veiksams kaip grynasis susiejimas ir mišrusis susiejimas.

D – STATISTINIAI DUOMENYS

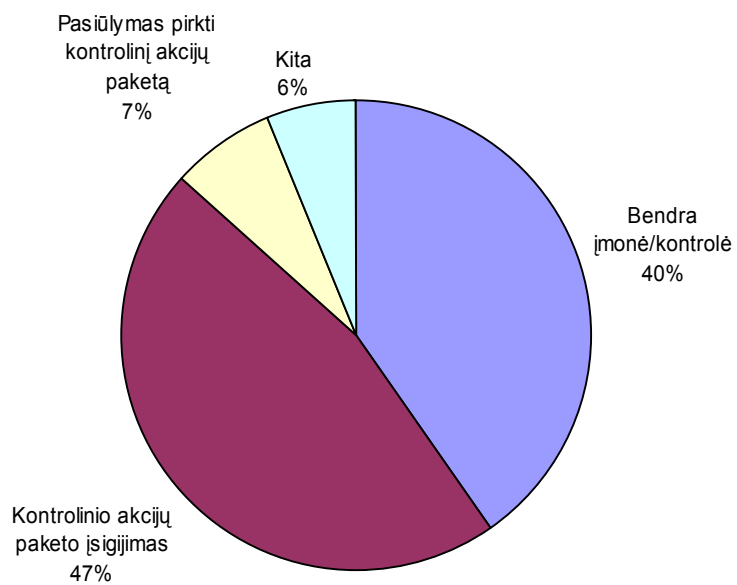
4 diagrama

Nuo 1999 m. priimtų galutinių sprendimų ir pranešimų skaičius

5 diagrama

Suskirstymas pagal operacijos tipą (1996-2005 m.)

III – Valstybės pagalbos kontrolė

A – TEISĖS AKTŲ LEIDYBOS IR AIŠKINAMOSIOS TAISYKLĖS

1. REGLAMENTAI, GAIRĖS IR KOMUNIKATAI

1.1. Valstybės pagalbos veiksmų planas

3 Langelis. VALSTYBĖS PAGALBOS VEIKSMŲ PLANAS

Birželio mėn. Komisija priėmė Valstybės pagalbos veiksmų planą¹⁶⁴, kuriame apibrėžiami pagrindiniai ateinančių penkerių metų valstybės pagalbos taisyklių ir procedūrų reformos principai. Visų pirma Komisija ketina pasinaudoti ES valstybės pagalbos taisyklėmis, skatindama valstybes narses prisidėti prie Lisabonos strategijos ir orientuoti pagalbą į ES pramonės konkurencingumo didinimą ir tvarių darbo vietų kūrimą (pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai bei naujovėms, mažų įmonių rizikos kapitalui), į didesnę socialinę ir regionų sanglaudą bei geresnes viešąsias paslaugas. Kitas Komisijos tikslas – taip racionalizuoti ir patobulinti procedūras, kad taisyklės būtų aiškesnės, reikėtų mažiau pranešti apie suteiktą pagalbą ir paspartinti sprendimų priėmimą.

Valstybės pagalbos veiksmų planas grindžiamas šiais elementais:

- mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba, suderinta su pakartotinais Europos Tarybos pareiškimais, siekiant, kad valstybės lėšos būtų naudojamos veiksmingai ir ES piliečių naudai: didinti ekonominį veiksmingumą, skatinti plėtrą ir kurti tvarias darbo vietas, skatinti socialinę ir regionų sanglaudą, gerinti bendrojo ekonominio intereso paslaugas, skatinti tvarią plėtrą ir kultūrų įvairovę;
- patobulintas ekonominis metodas, siekiant, kad būtų galima lengviau ir greičiau patvirtinti mažiau konkurenciją iškraipiančią pagalbą, ypač tais atvejais, kai sunkiau gauti lėšų iš finansinių rinkų, ir kad Komisija sutelktų savo išteklius atvejams, galintiems rimtai iškraipyti konkurenciją ir prekybą;
- tikslingesnės ir veiksmingesnės procedūros, geresnis įgyvendinimas, didesnis nuspėjamumas ir skaidrumas. Pvz., dabar valstybės narės turi pranešti Komisijai apie daugelį numatomų teikti valstybės subsidijų. Komisija siūlo daugiau priemonių atleisti nuo įpareigojimo pranešti apie pagalbos teikimą ir supaprastinti procedūras;
- Komisijos ir valstybių narių bendra atsakomybė. Komisija negali patobulinti valstybės pagalbos teikimo taisyklių ir tvarkos be veiksmingos valstybių narių paramos ir jų visiško įsipareigojimo vykdyti savo pareigą pranešti apie numatomą teikti pagalbą ir tinkamai įgyvendinti taisykles.

¹⁶⁴

COM(2005) 107 galutinis, 2005 6 7,
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/action_plan/

Šia reforma nėra visiškai panaikinama dabartinė tvarka – greičiau ja bandoma pagerinti taikomą sistemą, kad taikoma tvarka būtų veiksmingesnė ir geriau pritaikyta prie šiuolaikinių iššūkių, pvz., plėtros ir Lisabonos strategijos. Reforma atspindi pastangas geriau paaiškinti politiką, taikyti geresnį ekonominį metodą, siekiant patobulinti taisykles, paaiškinant, kokių pagrindų Komisija turėtų leisti įgyvendinti priemonę, kurią galima priskirti valstybės pagalbai, arba atvirkščiai – paskelbti ją nesuderinamą su bendrąja rinka. Be to, Komisija, pateikdama savo reformos programą viešoms konsultacijoms ir ragindama pareikšti nuomones apie pasiūlymus, pabrėžė Europos piliečių nuomonės svarbą šiam procesui.

Konsultacijos vyko iki rugsėjo mėn. ir buvo sulaukta daugiau nei 130 suinteresuotųjų šalių pastabų. Savo pastabas taip pat pateikė Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Regionų komitetas ir Europos Parlamentas. Įvertinusi konsultacijų rezultatus, Komisija pradėjo įgyvendinti įvairius veiksmų plano aspektus, taip pat pradėjo rengti būsimąsias taisykles.

Komisija siekia 2006 m. vasarą priimti būsimą tyrimų ir technologijų plėtros bei inovacijų pagrindų programą bei naujas rizikos kapitalo gaires, 2007 m. pradžioje – bendrosios išimties taikymo reglamentą ir 2007 m. – pagalbos aplinkosaugai gaires.

1.2. Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės 2007–2013 m.

404. Regioninės pagalbos suderinamumą su EB sutartimi reglamentuoja Komisijos Regioninės pagalbos teikimo gairės. Dabartinės Regioninės pagalbos teikimo gairės neribotam laikui buvo priimtos 1998 m. 2003 m. balandžio mėn. Komisija nusprendė taikyti šias gaires iki 2006 m. ir persvarstyti jų taikymą po 2006 m. „tinkamu laiku, siekiant suteikti valstybėms narėms ir Komisijai laiko iki 2006 m. pabaigos, kad jos galėtų parengti, pranešti ir patvirtinti regioninės pagalbos žemėlapius, skirtus laikotarpiui nuo 2007 m. sausio 1 d.“ Šios naujosios gairės turėtų galioti per visą kitą struktūrinių fondų programavimo laikotarpį – nuo 2007 m. iki 2013 m.
405. Siekdama parengti naujas gaires, Komisija 2003 m. balandžio mėn. pradėjo visapusiškas konsultacijas. Du diskusijų dokumentai buvo išsiųsti valstybės narėms ir paskelbti Konkurencijos GD tinklavietyje. Liepos mėn. valstybėms narėms buvo išsiųstas Konkurencijos GD gairių projektas, kuris taip pat buvo paskelbtas Konkurencijos GD tinklavietyje. Vasario ir rugsėjo mėn. buvo surengti du daugiašaliai susitikimai, kuriuose dalyvavo valstybių narių, EEE šalių, Rumunijos ir Bulgarijos ekspertai. Visais lygmenimis buvo surengta daug susitikimų su regionų atstovais. Iš suinteresuotųjų šalių buvo gauta daugiau nei 500 įvairių pastabų. Regionų komitetas ir Ekonominis ir socialinių reikalų komitetas pateikė savo nuomones dėl gairių persvarstymo, į kurias buvo iš esmės atsižvelgta. Gruodžio 15 d. Europos Parlamentas savo iniciatyva priėmė gairių ataskaitą, į kurią taip pat buvo iš esmės atsižvelgta.
406. Gruodžio 21 d. Komisija priėmė Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gaires. Gairių projektas yra paskelbtas Konkurencijos GD tinklavietyje¹⁶⁵, o galutinis dokumentas bus paskelbta Oficialiajame leidinyje.

¹⁶⁵ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/regional/

407. Rengiant naują gairių projektą, esminę reikšmę turėjo du pagrindiniai principai:
- poreikis iš esmės prisidėti prie ES sanglaudos politikos ir taip užtikrinti didžiausią įmanomą suderinimą su struktūrinių fondų taisyklėmis;
 - poreikis įgyvendinti kelių Europos Vadovų Tarybų išvadas, kuriose, remiantis bendruoju Valstybės pagalbos veiksmų plane nustatytu metodu, raginama skirti mažesnę ir tikslingesnę valstybės pagalbą.
408. Remiantis šiais principais, naująsias gaires apibūdina tokie trys pagrindiniai bruožai:
- poreikis perskirstyti regioninę pagalbą skurdžiausioms ES 25 (greitai – ES 27) valstybėms, tuo pat metu leidžiant valstybėms narėms pagal vietos gerovės ir nedarbo sąlygas gana laisvai pačioms nustatyti, kokie regionai turėtų gauti paramą;
 - poreikis gerinti bendrą ES, jos valstybių narių ir regionų konkurencingumą, aiškiai atskiriant ir tinkamai subalansuojant pagalbos intensyvumo viršutinės ribas, kad būtų galima atspindėti atskirų regionų problemų svarbą ir problemas, susijusias su pasklidimo poveikiu į neremiamas sritis;
 - poreikis užtikrinti sklandų dabartinės sistemos pakeitimą naujuoju metodu, suteikiant pakankamai laiko prisitaikyti ir nekeliant grėsmės jau padarytiems pasiekimams.
409. Regionams, kurie pagal regioninės pagalbos teikimo gaires negali gauti paramos, galima teikti kitokią pagalbą, skirtą regionų plėtrai (pvz., moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai, rizikos kapitalui, mokymams remti, aplinkosaugai ir t.t.) skatinti. Kaip paskelbta Valstybės pagalbos veiksmų plane, šiuo metu šios horizontaliosios pagalbos priemonės yra reformuojamos ir turėtų leisti valstybėms narėms tinkamai įgyvendinti jų regionų konkurencingumo ir užimtumo siekius, nustatytus struktūrinių fondų taisyklėse, bei spręsti konkretų rinkos nepakankamumą, atsirandantį šiuose regionuose.

1.3. Būsima mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei naujovių diegimo sistema

410. Esamos Bendrijos bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos tyrimams ir plėtrai¹⁶⁶ turėjo galioti iki gruodžio 31 d.¹⁶⁷, tačiau jų galiojimas buvo pratęstas iki 2006 m. gruodžio 31 d.¹⁶⁸ Valstybės pagalbos veiksmų plane Komisija nusprendė, kad „svarstys, ar sistemos taikymo sritis turėtų apimti ir daugiau pagalbos rūšių, kad būtų skatinamos tam tikros esamosiose gairėse arba reglamentuose kol kas nenurodytos naujovės, ir taip sukurs mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei naujovių sistemą“¹⁶⁹.

¹⁶⁶ OL C 45, 1996 2 17, su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatu, iš dalies keičiančiu Bendrijos bendrąsias nuostatas dėl valstybės pagalbos tyrimams ir plėtrai (OL C 48, 1998 2 13, p.2).

¹⁶⁷ OL C 111, 2002 5 8.

¹⁶⁸ OL C 310, 2005 12 8.

¹⁶⁹ Valstybės pagalbos veiksmų plano 28 dalis.

411. Po to, kai Komisija priėmė konsultacijų dokumentą dėl naujovių, nebebuvo įmanoma iki 2005 m. pabaigos priimti bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei naujovių sistemos. 2006 m. pradžioje valstybės narės turėtų pirmą kartą pasikeisti nuomonėmis, siekiant maždaug 2006 m. vasarą patvirtinti būsimą bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei naujovių sistemą. Todėl Komisija nusprendė taikyti esamą mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros sistemą tol, kol įsigalios naujasis dokumentas, o tai turėtų įvykti vėliausiai 2006 m. gruodžio 31 d.
412. Rugsėjo mėn. Komisija pradėjo viešąsias konsultacijas dėl valstybės pagalbos priemonių, skirtų naujovėms, patobulinimo. Pasiūlymai, pateikti Komunikato dėl valstybės pagalbos naujovėms projekte¹⁷⁰, apima pagalbos naujovėms finansuoti teikimo taisykles, kriterijus, skirtus padėti valstybės institucijoms veiksmingiau skirti pagalbą, taisyklių paaiškinimus, kuriais siekiama padidinti reguliavimo sistemos teisinį tikrumą ir ją supaprastinti.
413. Komunikate raginama pateikti pastabas dėl kelių konkrečių valstybės pagalbos priemonių, kurioms Komisija galėtų pritarti, pritaikydama *ex-ante* taisykles ir kriterijus. Atsižvelgiant į konsultacijas, kurias šiuo metu vertina Komisija, į dabartines valstybės pagalbos teikimo taisykles bus įtrauktos naujos nuostatos. Šios nuostatos leis ne tik greičiau pritarti jas taikančių valstybių narių teikiamai valstybės pagalbai naujovėms, bet šios nuostatos taip pat padės valstybėms narėms veiksmingiau skirstyti valstybės lėšas.
414. Konsultacijų metu Komisija paaiškino, kad valstybės pagalba nėra visų ES konkurencingumo ar su naujovių skatinimu susijusių problemų sprendimo būdas. Komisija pripažįsta, kad, stengiantis skatinti plėtrą ir kurti darbo vietas, valstybės pagalbą galima iniciatyviai naudoti naujovėms remti ir taip išspręsti rinkos nepakankamumą, trukdantį rinkoms savaime kurti naujoves. Tačiau Komisija taip pat pabrėžia, kad norint, jog verslas pasirinktų labiau į naujoves orientuotą veikimo būdą, visų pirma reikia veiksmingos konkurencijos. Konkurencija sukuria natūralias paskatas bendrovėms generuoti naujas idėjas ir naujus produktus, ji verčia bendroves prisitaikyti prie pokyčių ir baudžia tas bendroves, kurios to nedaro. Todėl svarbiausias klausimas yra užtikrinti naujovių varomąją jėgą – konkurenciją.
415. Remiantis patobulintu ekonominiu metodu, nustatytu Valstybės pagalbos veiksmų plane, Komunikate pateikiama aiški metodika valstybės pagalbos, skirtos naujovių kūrimui, priemonių parengimui. Vadovaujamas principais, kad valstybės pagalbai pritariama, kai: (i) pagalbos priemonė skirta tinkamai nustatytiems rinkos nepakankamumams; (ii) valstybės pagalba yra tinkamiausia politikos priemonė (taip yra ne visada, nes kartais labiau tinka struktūrinės politikos kryptys arba reguliavimo veiksmai); (iii) pagalba skatina naujoves ir yra proporcinga apibrėžtam tikslui bei (iv) ji nedaug iškraipo konkurenciją.
416. Su pagalba naujovėms susiję pasiūlymai apima šešias plačias sritis: naujovišką veiklos pradžią, rizikos kapitalą, naujovių integravimą į dabartines valstybės pagalbos moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai taisykles, naujovių tarpininkus, mokymą bei mobilumą tarp universitetų mokslinių tyrimų personalo ir MVĮ, bei kompetencijos polius bendro Europos intereso projektų įgyvendinimui.

¹⁷⁰

COM(2005) 436 galutinis, 2005 9 21. Pranešimas spaudai IP/05/1169, 2005 9 21. MEMO/05/33.

1.4. Komunikatas dėl valstybės pagalbos eksporto kreditų draudimui

417. Gruodžio 31 d. baigė galioti Komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo trumpalaikių eksporto kreditų draudimui (*angl.* STEC)¹⁷¹. Pabaigusį tyrimą dėl padėties privataus eksporto kreditų perdraudimo rinkoje ir pasitarusi su valstybėmis narėmis bei kitomis suinteresuotosiomis šalimis, Komisija nusprendė nekeisti 2001 m. daliniame pakeitime nustatytos sąvokos „prekinė“ rizika. Tačiau dėl to, kad daugelyje valstybių narių privatūs draudikai nedraudžia arba nepakankamai draudžia ribotos eksporto apyvartos MVĮ eksporto kreditus, Komisija nusprendė jų patiriamą su eksportu susijusią riziką laikinai laikyti „neprekinę“, jei privačios rinkos konkrečioje valstybėje narėje šiuo metu iš viso nėra, arba atsižvelgti į tai, kokio dydžio yra ši rinka. Taip pat yra atsižvelgiama į tai, kad privati rinka turi prisitaikyti prie po ES plėtros padidėjusios rinkos. Ši nauja nuostata galios nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2010 m. gruodžio 31 d. Tačiau Komisija per trejus metus įvertins ribotos eksporto apyvartos MVĮ rinkos padėtį. Jeigu pasitvirtins, kad privati rinka siūlo pakankamai eksporto kreditų draudimo paslaugų tokioms MVĮ, Komisija iš dalies pakeis šį Komunikatą ir šią su eksportu susijusią riziką apibrėš kaip „prekinę“. Galutinį komunikatą¹⁷² Komisija paskelbė gruodžio mėn. Tuo pat metu Komisija nusprendė iki 2010 m. gruodžio 31 d. pratęsti 1997 m. Komunikato galiojimą.

1.5. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gairių pakeitimas

418. Siekdama parengti naujas pagalbos aplinkos apsaugai gaires, Komisija pradėjo keisti dabartines gaires¹⁷³, galiosiančias iki 2007 m. pabaigos. Iš pradžių, rugpjūčio mėn. Komisija paskelbė klausimyną¹⁷⁴ ir paragino visas valstybes nares ir kitas suinteresuotąsias šalis pasidalyti sukaupta dabartinių gairių taikymo patirtimi. Klausimyne buvo pateikta labai įvairių klausimų, pvz., ar pagalbai aplinkos apsaugai reikėtų pradėti taikyti bendrąją išimtį; kokias pagalbos aplinkai kategorijas vertėtų įtraukti į tokią bendrąją išimtį; ar principas „teršėjas moka“ turėtų būti griežtesnis, o teršiančios įmonės turėtų gauti mažiau pagalbos; ar reikėtų teikti pagalbą už ekologines naujoves ir t. t. Komisija išnagrinės atsakymus ir išvadas apibendrins naujųjų pagalbos aplinkos apsaugai gairių projekte, kuris 2006 m. bus aptartas su valstybėmis narėmis.

¹⁷¹ OL C 281, 1997 9 17, su pakeitimais, padarytais OL C 217, 2001 8 2 ir OL C 307, 2004 12 11.

¹⁷² OL C 325, 2005 12 22. Komisijos pranešimas valstybėms narėms, iš dalies keičiantis pranešimą pagal EB sutarties 93 straipsnio 1 dalį [dabar – 87 straipsnį] taikant Sutarties 92 ir 93 straipsnius [dabar – 87 ir 88 straipsnius] trumpalaikio eksporto kredito draudimui.

¹⁷³ Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (OL C 37, 2001 2 3).

¹⁷⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/00910_questionnaire_env_en.pdf

1.6. Bendrojo ekonominio intereso paslaugos

4 Langelis. Bendrojo ekonominio intereso paslaugos

Viena iš pirmųjų iniciatyvų, įgyvendintų atsižvelgiant į Valstybės pagalbos veiksmų planą, buvo liepos mėn. priimtas svarbus priemonių paketas, skirtas valstybės pagalbai viešosioms paslaugoms teikti ir jų finansavimui. Komisijos priimtas paketas suteikė tvirtesnę teisinę pagrindą bendro ekonominio intereso paslaugų finansavimui. Šios priemonės užtikrins, kad įmonės, atlikdamos viešųjų paslaugų užduotis, nustatytas ir pavestas joms valstybės institucijų, galėtų gauti valstybės paramą visoms patirtoms išlaidoms, įskaitant pagrįstą pelną, be to, jos vis dėlto garantuos, kad kompensacijos nebūtų per didelės ir neiškreiptų konkurencijos. Priimtina skirti kompensacijas, būtinas viešosioms paslaugoms teikti, tačiau pernelyg didelės kompensacijos arba susijusių rinkų kryžminis subsidijavimas yra nepateisinamas. Priemonės taikomos tik ūkinę veiklą vykdančioms įmonėms, nes finansinė parama ūkinės veiklos nevykdantiems subjektams (pvz., pagrindinės socialinės apsaugos sistemoms) nėra valstybės pagalba.

Priemonės yra priimtose kaip Komisijos sprendimas¹⁷⁵, Bendrijos nuostatos¹⁷⁶ dėl valstybės pagalbos, kompensuojančios išlaidas viešosioms paslaugoms ir Komisijos direktyvos dėl finansinio skaidrumo¹⁷⁷ daliniai pakeitimai.

Šis priemonių paketas yra svarbus tuo, kad po 2003 m. liepos mėn. Europos Teisingumo Teismo priimto sprendimo „Altmark“ byloje¹⁷⁸ kompensacijas už daug labai nedidelių paslaugų galima priskirti valstybės pagalbai. Priimtu paketu siūlomas ne biurokratinis, bet pragmatinis šio klausimo sprendimo būdas – jei pagalbos suma neviršys nustatytų ribinių dydžių ir jei ji nėra didesnė nei būtina, netaikomas reikalavimas pranešti apie tokios valstybės pagalbos suteikimą.

Komisijos sprendime (pagrįstame 86 straipsnio 3 dalimi) nustatytos sąlygos, kurias būtina patenkinti norint, kad kompensacijos, skiriamos įmonėms už viešųjų paslaugų teikimą, būtų suderintos su ES valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis ir apie jas nereikėtų iš anksto pranešti Komisijai. Sprendimas taikytinas kompensacijoms, kurios yra mažesnės nei 30 mln. EUR per metus, tuo atveju, kai kompensacijos gavėjo metinė apyvarta yra mažesnė nei 100 mln. EUR. Šis sprendimas taip pat gali būti taikomas ir kompensacijoms, teikiamoms ligoninėms bei už socialinį būstą atsakingoms įmonėms už bendrojo ekonominio intereso paslaugas, neatsižvelgiant į tai, kokios skiriamos kompensacijų sumos, ir kompensacijoms, teikiamoms susisiekimui oro ir jūriniu transportu su salomis, ir kompensacijoms, teikiamoms oro uostams bei uostams, kurių keleivių srautai yra mažesni nei nustatyti ribiniai dydžiai.

¹⁷⁵ OL L 312, 2005 11 29, p. 67.

¹⁷⁶ OL C 297, 2005 11 29, p. 4. Bendrijos bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma netaikytinos viešųjų paslaugų transliavimui, kuriam taikomas Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo viešųjų paslaugų transliavimui.

¹⁷⁷ 2005 m. lapkričio 28 d. Komisijos direktyva 2005/81/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 80/723/EEB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo bei dėl finansinio skaidrumo tam tikrose įmonėse (OL L 312, 2005 11 29, p. 47).

¹⁷⁸ 2003 m. liepos 24 d. Byla C-280/00, dėl licencijų suteikimo reguliariajam autobusų transportui Stendalio (Vokietija) *Landkreis* ir valstybės subsidijų šioms paslaugoms.

Nuo pareigos pranešti apie pagalbą visiškai atleistos ligoninės ir už socialinį būstą atsakingos įmonės, nepriklausomai nuo kompensacijos sumos, kadangi ligoninės veiklai arba investicijoms į už socialinį būstą atsakingų įmonių nekilnojamąjį turtą teikiama labai didelė pagalba. Tai reiškia, kad šios sumos beveik visada viršija nustatytas ribas ir Komisijai reikėtų pranešti beveik apie visas ligonines. Biurokratinės procedūros, susijusios su šių reikalų tvarkymu, pareikalautų labai daug laiko ir kitokių sąnaudų.

Be abejo, tai nereiškia, kad valstybės narės gali laisvai teikti valstybės pagalbą: Komisijos sprendimu išimties tvarka suteikta teisė nepranešti apie skirtą pagalbą taikoma tik tokiu atveju, jei tenkinamos visos sąlygos. Ypač griežtai reikalaujama, kad nebūtų kompensacijos perviršio ir būtų aiškiai apibrėžta viešosios paslaugos užduotis.

Valstybės narės, kaip ir anksčiau, yra atsakingos už apibrėžimą, kas laikoma „viešąja paslauga“, už paslaugų kokybę, ir kaip jos norėtų, kad šios paslaugos būtų teikiamos.

Komisijos nuostatuose yra nustatytos sąlygos, kurias būtina patenkinti norint, kad kompensacijos, kurioms netaikomas minėtas sprendimas, būtų suderintos su valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis. Apie šias kompensacijas reikia pranešti Komisijai, nes jos kelia didesnę konkurencijos iškreipimo grėsmę. Kompensacijos, kurios yra didesnės nei viešosios paslaugos sąnaudos arba įmonių yra naudojamos kitose konkurencijai atvertose rinkose, yra nepateisinamos ir nesuderinamos su EB sutartyje nustatytais valstybės pagalbos taisyklėmis.

Komisijos direktyvos dėl skaidrumo daliniame pakeitime paaiškinama, kad kompensaciją gaunančios įmonės, kurios veikia ir viešųjų paslaugų, ir kitose rinkose, privalo atskirai tvarkyti šių skirtingų veiklos sričių apskaitą, kad išvengtų kryžminio subsidijavimo.

2. ŽEMĖS ŪKIS

2.1. Naujoji metinių valstybės pagalbos ataskaitų teikimo tvarka

419. Kovo 1 d. buvo pradėta taikyti nauja ataskaitų dėl išlaidų, susijusių su valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui teikimu, tvarka. Dabar valstybės narės turi teikti savo metinių išlaidų valstybės pagalbos priemonėms, susijusioms su žemės ūkio sektoriumi, ataskaitas nauja supaprastinta ir suvienodinta elektronine forma, sudarančia sąlygas palyginti valstybių narių duomenis, suskaičiuoti bendras išlaidas, nustatyti išlaidų rūšis ir t. t. Suvienodinta forma labai padidins bendrą skaidrumą. Anksčiau valstybės narės taikydavo labai įvairią atsiskaitymo tvarką. Nepaisant to, kad buvo pradėtos procedūros dėl pažeidimo, kai kurios valstybės narės niekada nėra pateikusios labai patikimos kokybės metinių ataskaitų arba yra pateikusios tik jų dalį, todėl buvo labai sunku jas tirti bei lyginti.
420. Naujosios ataskaitos – tai dar vienas pavyzdys, liudijantis dideles pastangas supaprastinti valstybės pagalbos sektorių. Pradėjus taikyti naują tvarką, visos 25 valstybės narės, išskyrus Liuksemburgą ir Portugaliją, pateikė išsamius savo išlaidų, skirtų valstybės pagalbai, 2004 m. duomenis.

2.2. Skaidrumas

421. Stojimo sutarties IV priedo 4 dalies 4 punkte dėl esamos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje nustatyta, kad naujosios valstybės narės galėjo pranešti Komisijai apie visas pagalbos schemas ir individualią pagalbą, teiktą iki stojimo ir vis dar teikiamą įstojus, kad, kaip numatyta EB sutarties 88 straipsnio 1 dalyje, Komisija jas laikytų „esama“ pagalba. Iki trečiųjų narystės metų pabaigos naujosios valstybės narės prireikus iš dalies privalo keisti šias priemones, siekdamos, kad jos atitiktų Komisijos taikomas gaires. Pasibaigus nustatytam terminui, bet kokia šių gairių neatitinkanti pagalba bus laikoma nauja pagalba.
422. Stojimo sutartyje nustatyta, kad Komisija privalo paskelbti pagalbos priemonių, kurias ji patvirtino kaip „esamas“, sąrašą. Birželio 17 d. Komisija Oficialiajame leidinyje¹⁷⁹ paskelbė esamų pagalbos priemonių sąrašą, be to, Žemės ūkio GD tinklavietyje paskelbė visas esamas valstybės pagalbos priemones, apie kurias jai pranešė dešimt naujųjų valstybių narių. Iš viso galima susipažinti su 451 pagalbos priemone. Tai didelis žingsnis siekiant, kad valstybės pagalbos sritis taptų skaidresnė. Kadangi Komisija išsamiai nevertina šių esamų valstybės pagalbos priemonių, visuomenei būtų sunku sužinoti naujosiose valstybėse narėse taikomų valstybės pagalbos priemonių esmę. Dėl taikomo skaidrumo naujųjų valstybių narių ūkininkai įgyja tvirtesnę teisinį pagrindą, nes dabar jie (ir jų atstovai) gali lengvai patikrinti, ar jų gaunama valstybės pagalba yra teikiama pagal esamą pagalbos schemą.
423. Naujosios valstybės narės pateikė štai tokį priemonių skaičių: Čekija – 63, Lietuva – 30, Latvija – 33, Slovakija – 32, Estija – 23, Malta – 19, Vengrija – 108, Kipras – 70, Lenkija – 51 ir Slovėnija – 22. Visas šias esamas priemones Komisija paskelbė Žemės ūkio GD tinklavietyje¹⁸⁰.

3. ANGLYS

424. Po ES plėtros anglis išgaunančių šalių skaičius padidėjo nuo trijų (Vokietija, Jungtinė Karalystė, Ispanija) iki septynių (prisidėjo Lenkija, Čekija, Slovakija ir Vengrija). Nors neatidėliotinių atsiskaitymų rinkoje anglių kainos neseniai gerokai padidėjo, Vokietijos, Ispanijos ir Vengrijos anglių pramonė be didelių valstybės subsidijų ir toliau lieka nekonkurencinga. Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Čekijoje ir Slovakijoje padėtis geresnė, nes šiose valstybėse valstybės subsidijos teikiamos tik perimtiems išipareigojimams ir pradinių investicijų išlaidoms padengti.
425. Birželio mėn. Komisija patvirtino Vokietijos, Lenkijos ir Vengrijos ilgalaikius anglies sektoriaus restruktūrizavimo planus. Apie šiuos planus buvo pranešta 2004 m. Jie yra skirti 2004–2010 m. laikotarpiui. Po oficialios tyrimo procedūros gruodžio mėn. Komisija patvirtino Ispanijos anglių pramonės restruktūrizavimo planą 2003–2005 metams. 2005 m. Slovakija pateikė pradinių investicijų planą 2005–2010 metams.

¹⁷⁹ OL C 147, 2005 6 17.

¹⁸⁰ http://ec.europa.eu/comm/agriculture/stateaid/newms/index_en.htm

426. 2005 m. Komisija taip pat priėmė kelis sprendimus dėl individualios valstybės pagalbos. Komisija priėmė sprendimus dėl valstybės pagalbos perimtiems išpareigojimams patvirtinimo Slovakijos kasyklai HBP, ji patvirtino pagalbą investicijoms Čekijos kasyklai „Lignin Hodin“, patvirtino pagalbą perimtiems išpareigojimams įvairioms Čekijos kasykloms, taip pat patvirtino 2005 m. metinę valstybės pagalbą Vokietijos anglių pramonei.

4. TRANSPORTAS

427. Vienas iš pagrindinių bendrosios transporto politikos tikslų – skatinti aplinkos neteršiančias transporto rūšis ir taip sumažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai.
428. Todėl esminiu ES bendrosios transporto politikos elementu laikomas geležinkelių sektoriaus atgyjimas. Geležinkelių transportas turi būti konkurencingas, kad išsiplėtusioje ES jis liktų svarbia transporto sistemos dalimi. Iki 2007 m. sausio mėn. visas ES krovinių tinklas ir tarptautiniu, ir nacionaliniu lygiu bus visiškai atvertas konkurencijai. Naujos geležinkelių įmonės turėtų padaryti sektorių konkurencingesnį ir paskatinti nacionalines įmones restruktūrizuoti.
429. Atsižvelgiant į tai, 2006 m. bus paskelbtos naujos gairės, skirtos konkrečiai geležinkelių sektoriui. Šiomis gairėmis visų pirma siekiama nustatyti bendrą metodą, taikytiną viešiesiems įnašams į geležinkelių sektorių. Tiek teisiniu, tiek politiniu požiūriu būtina, kad nacionalinėms valdžios institucijoms, įmonėms ir asmenims būtų aiškiai ir skaidriai pranešta apie šioje naujoje ir labiau konkurencingoje aplinkoje geležinkelių sektoriui taikytinas taisykles. Dėl šios iniciatyvos labai padidės skaidrumas ir teisinis tikrumas.
430. Be to, kalbant apie teisės aktus, po balandžio mėn. konsultacijų su valstybėmis narėmis Komisija birželio mėn. paskelbė pasiūlymo projektą, iš dalies keičiantį *De minimis* reglamentą. Į šio reglamento taikymo sritį buvo įtrauktas transporto sektorius (išskyrus pagalbą, teikiamą kelių transporto įmonėms transporto priemonėms įsigyti) ir pašalinta anglių pramonė. Liepos mėn. Komisija gavo visų suinteresuotųjų šalių pastabas. Galiausiai paskelbus Žaliąją knygą dėl energijos efektyvumo ir priėmus direktyvos dėl ekologiškų automobilių viešųjų pirkimų pasiūlymą, vis svarbesnis vaidmuo tenka valstybės pagalbai, skiriamai įvairių transporto rūšių energiniam naudingumui pagerinti. Komisija patvirtino šiam tikslui skirtas Vokietijos ir Čekijos pagalbos schemas. Šis aspektas bus svarbus šiuo metu vykstančiam aplinkos apsaugos gairių keitimo procesui.
431. Kalbant apie oro transporto sektorių, rugsėjo 6 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Bendrijos gairių dėl oro uostų finansavimo ir pradinės pagalbos regioniniais oro uostais besinaudojančioms oro linijoms¹⁸¹. Po plataus masto viešųjų konsultacijų Komisija priėmė naujas taisykles, kurios paskatins regioninių oro uostų plėtrą. Šiose taisyklėse nustatytos sąlygos, kuriomis oro linijoms, norinčioms vykdyti skrydžius naujais maršrutais iš regioninių oro uostų, galima teikti pradinę pagalbą. Naujosios regioninės oro transporto paslaugos paskatins mobilumą ES ir regionų plėtrą.

¹⁸¹ Komisijos komunikatas – Bendrijos gairės dėl oro uostų finansavimo ir pradinės pagalbos regioniniais oro uostais besinaudojančioms oro linijoms (OL C 312, 2005 12 9, p. 1).

Priimtos aiškos taisyklės užtikrina, kad su valstybiniais ir privačiais oro uostais bus elgiamasi vienodai ir bus garantuojama, kad pagalbą gaunančioms oro linijoms nebus nederamai taikomos palankesnės sąlygos. Be to, šios gairės, nustatydamos griežtą teisinę oro uostų ir oro linijų susitarimų sudarymo sistemą, padės oro uostams ir valstybėms narėms oro uostų viešojo finansavimo klausimais. Naujosios gairės padidins skaidrumą ir užkirs kelią bet kokiam diskriminavimui, sudarant regioninių oro uostų ir oro linijų susitarimus dėl pradinės pagalbos.

5. SKAIDRUMAS

432. Komisija, kaip ir anksčiau, per metus skelbia po dvi Valstybės pagalbos rezultatų suvestines. Naujoje 2005 m. rudens¹⁸² suvestinėje buvo apžvelgta, kokių mastu valstybės narės įvykdė Lisabonos strategijos tikslus, kad būtų teikiama mažesnės apimties ir tikslingesnė pagalba. Suvestinėje pateikta (galimai) konkurenciją iškraipiančios valstybės pagalbos, suteiktos valstybių narių 2004 m., sumų ir rūšių apžvalga ir išnagrinėtos pagrindinės tendencijos. Pirmą kartą buvo pateikti išsamūs visų 25 ES valstybių narių duomenys. Šioje atnaujintoje suvestinėje ypatingas dėmesys buvo skirtas valstybės pagalbai, teikiamai aplinkos apsaugai ir energijos taupymui. Atnaujintoje 2005 m. pavasario suvestinėje¹⁸³ pagrindinis dėmesys buvo skirtas tam, kaip Komisija išsprendė kelias valstybės pagalbos bylas, kai valstybės pagalba buvo skirta viešųjų paslaugų transliuotojams. Šioje suvestinėje taip pat buvo išsamus skyrius, skirtas neteisėtoms valstybės pagalbos grąžinimui. Tiesioginės prijungties veiksenoje pateikiamoje suvestinėje¹⁸⁴ pateikiamos elektroninės šios ir ankstesnės suvestinės versijos, taip pat pagrindiniai rodikliai bei daug įvairių statistinių lentelių.
433. Atidžiai persvarsčius, numatoma iš esmės pertvarkyti Komisijos valstybės pagalbos registrą¹⁸⁵. Registras turėtų pradėti visiškai veikti iki 2006 m. vidurio. Registras teikia išsamią informaciją apie visas valstybės pagalbos bylas, dėl kurių nuo 2000 m. sausio 1 d. buvo priimti galutiniai Komisijos sprendimai. Registras yra kasdien atnaujinamas, todėl galima garantuoti, kad visuomenė gali laiku susipažinti su naujausiais sprendimais dėl valstybės pagalbos.

6. PLĖTRA

6.1. Esama pagalba naujosiose valstybėse narėse

434. 2003 m. Stojimo sutartyje nustatyta, kad toliau nurodytos pagalbos priemonės nuo stojimo dienos turi būti laikomos esama pagalba, kaip apibrėžta EB sutarties 88 straipsnio 1 dalyje:

- pagalbos priemonės, įsigaliojusios iki 1994 m. gruodžio 10 d.;

¹⁸² COM(2005) 624 galutinis, 2005 12 9, 2005 m. rudens atnaujinta Valstybės pagalbos rezultatų suvestinė.

¹⁸³ COM(2005) 147 galutinis, 2005 4 20, 2005 m. pavasario atnaujinta Valstybės pagalbos rezultatų suvestinė.

¹⁸⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/scoreboard/

¹⁸⁵ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/

- pagalbos priemonės, nurodytos Stojimo sutarties priedėlyje (Sutarties sąrašas);
 - pagalbos priemonės, įsigaliojusios iki ir taikomos po stojimo dienos, kurias iki stojimo dienos naujosios valstybės narės valstybės pagalbos institucija įvertino, nustatė jų suderinamumą su *acquis* ir dėl kurių Komisija neprieštaravo, nes neturėjo didelių abejonių dėl priemonės suderinamumo su bendrąja rinka (laikinoji procedūra).
435. Visos priemonės, sudarančios valstybės pagalbą ir neatitinkančios pirmiau nustatytų sąlygų, nuo stojimo dienos laikomos nauja pagalba, kaip apibrėžta EB sutarties 88 straipsnio 3 dalyje.
436. Pagal laikinąją procedūrą naujosios valstybės narės turėjo galimybę pateikti priemones nuo 2003 m. pradžios iki stojimo dienos. Iki 2005 m. pabaigos Komisija pabaigė išankstinių visų pateiktų priemonių vertinimą ir taip pabaigė laikinąją procedūrą dėl dešimties naujųjų valstybių narių. Iš viso buvo pateiktos 559 priemonės. Dėl 344 (62 %) priemonių Komisiją priėmė preliminarų sprendimą, o likusias 215 priemonių (38 %) naujosios valstybės narės atšaukė arba buvo nuspręsta, kad jos netaikytinos po įstojimo, arba nebuvo įsigaliojusios iki įstojimo, arba jų atžvilgiu buvo pradėtos įvairios procedūros, kaip, pvz., taikytinos anglių sektoriui. Iš 344 priemonių, dėl kurių buvo priimtas preliminarus sprendimas, 335 priemonės (97 %) buvo priskirtos esamai pagalbai. Dėl kitų devynių priemonių (3 %) Komisija nusprendė pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

6.2. Bulgarijos ir Rumunijos stojimas

437. Remiantis spalio mėn. paskelbta išsamia Komisijos stebėsenos ataskaita, skirta pasirengimui ES narystei, tiek Bulgarija, tiek Rumunija ir toliau darė pažangą, priimdamos ir įgyvendindamos ES teisės aktus, ir daugelį jų suderino su nacionaline teise. Rumunija ir Bulgarija buvo paragintos dėti didesnes pastangas konkurencijos politikos srityje, ypač įgyvendinant valstybės pagalbos taisykles. Komisija iki šių šalių stojimo ir toliau atidžiai stebės pažangą ir ketina 2006 m. balandžio arba gegužės mėn. pristatyti Tarybai bei Parlamentui stebėsenos ataskaitą. Komisija gali rekomenduoti Tarybai atidėti Bulgarijos ar Rumunijos stojimą iki 2008 m. sausio 1 d., jeigu kils rimta grėsmė, kad iki 2007 m. sausio mėn. bet kuri iš šių dviejų šalių yra aiškiai nepasirengusi tam, kad atitiktų kelioms svarbioms sritims keliamus reikalavimus.
438. 2005 m. Bulgarijos ir Rumunijos stojimo į ES sutartyje nustatytos sąlygos, pagal kurias laikoma, kad valstybės pagalbos priemonės yra esama pagalba nuo stojimo dienos, yra panašios į 2004 m. dešimčiai naujųjų valstybių narių taikytas sąlygas. Prie Rumunijos stojimo sutarties nebuvo pridėta jokių esamų pagalbos priemonių. Taip pat tol, kol Komisija nenuspręs, kad Rumunija patenkinamai vykdo valstybės pagalbos taisykles, nebus taikoma laikinoji procedūra. Prie Bulgarijos Stojimo sutarties buvo pridėtos trys priemonės, kurios bus laikomos esama pagalba. Spalio mėn. Bulgarija pateikė Komisijai savo pirmąjį prašymą pagal laikinąją procedūrą, numatytą Stojimo sutarties V priedo 2.1 paragrafo c punkte. Iki 2005 m. pabaigos nebuvo priima joks sprendimo dėl šio prašymo priskyrimo esamai pagalbai.

B – BYLOS

1. PAGALBA SANAVIMUI IR RESTRUKTŪRIZAVIMUI

1.1. Pagalba sanavimui

439. 2005 m. Komisijai pritarė penkių bendrovių sanavimo pagalbai¹⁸⁶. Sanavimo pagalbą sudarė paskolos arba paskolų garantijos. Kai SVZ¹⁸⁷ (21 mln. EUR), „MG Rover“¹⁸⁸ (6,5 mln. GBP) ir CMS¹⁸⁹ (2,5 mln. EUR) pranešė Komisijai apie sanavimo pagalbą, jų atžvilgiu buvo pradėtas procesas dėl nemokumo. Finansinius sunkumus sukėlė įvairios priežastys. Vokietijos bendrovė SVZ, veikianti pavojingų atliekų tvarkymo srityje, patyrė neplanuotų papildomų išlaidų rengdama bandomąjį veiksmingesnio atliekų tvarkymo projektą ir dėl to tapo nemoki. Sunkumų Didžiosios Britanijos automobilių gamintojai „MG Rover“, kurioje dirba 6 100 žmonių, kilo ne tik dėl nepalankių rinkos sąlygų, bet ir dėl to, kad ši bendrovė nesugebėjo pateikti į rinką naujų patrauklių ir technologiniu požiūriu modernių automobilių modelių. Pagrindinė Italijos kompiuterių gamintojos CSM problema tapo šalių, kuriose atlyginimai už darbą yra mažesni, konkurencija. Lenkijos cinko gamintoja HCM¹⁹⁰ (2,95 mln. EUR) susidūrė su netikėtai padidėjusiomis kokso kainomis ir daug lėšų prarado dėl to, kad Lenkijos zlotas pabrango JAV dolerio atžvilgiu. Galiausiai 2 mln. EUR buvo skirta Prancūzijos staklių gamintojai „Ernault“¹⁹¹.
440. Žlugus „MG Rover“ deryboms dėl galimos bendros įmonės su Šanchajaus korporacija „Automotive Industry Corp“, koncernui suteikta pagalba sudarė sąlygas paskirtiems administratoriams per savaitę išnagrinėti visas galimybes parduoti administruojamą turtą. Kadangi jokių galimybių nebuvo surasta, administratoriai papildomos pagalbos nebeprašė. Tačiau JK institucijos labai stengėsi padėti regionui susitvarkyti žlugus „MG Rover“ (žr. toliau esantį skyrių „Restruktūrizavimo pagalba“).
441. Kaip numatyta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti¹⁹², keturiais atvejais susijusios valstybės narės išsipareigojo per šešis mėnesius pateikti Komisijai patikimą restruktūrizavimo planą arba likvidavimo planą. Tačiau JK išsipareigojo taip pat per šešis mėnesius pateikti Komisijai įrodymus, kad pagalba buvo gražinta arba buvo pareikalauta ją gražinti pagal įstatymų vykdymo procedūras. Komisija priėmė šį išsipareigojimą, nes pagal jį numatoma daugiau, nei reikalaujama gairėse. Prancūzija jau pranešė apie restruktūrizavimo pagalbą „Ernault“, ir šiuo metu Komisija ją tiria.

¹⁸⁶ Išskyrus transporto sektorių.

¹⁸⁷ Byla NN 44/2004 *Sanavimo pagalba „SVZ Schwarze Pumpe GmbH“*.

¹⁸⁸ Byla NN 42/2005 *Sanavimo pagalba „MG Rover“* (OL C 187, 2005 7 30).

¹⁸⁹ Byla N 91/2005 *Sanavimo pagalba „Computer Manufacturing Services“* (OL C 187, 2005 7 30).

¹⁹⁰ Byla N 275/2005 *Sanavimo pagalba „Cynku Miasteczko Śląskie“*.

¹⁹¹ Byla N 575/2004 *Sanavimo pagalba „Ernault“*.

¹⁹² Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 288, 1999 10 9).

1.2. Pagalba restruktūrizavimui

„Alstom“ (Prancūzija) stebėsena¹⁹³

442. 2007 m. liepos 7 d. Komisija leido Prancūzijai suteikti pagalbą „Alstom“ restruktūrizuoti. Šis leidimas suteiktas nustačius kelias sąlygas, kurios galioja iki 2008 m. liepos mėn. 2005 m. Komisija atidžiai stebėjo, ar šios sąlygos yra įgyvendinamos tiksliai ir laiku. Visų pirma buvo patvirtina, kad bendrovė įgyvendino veiklos restruktūrizavimo planą, būtiną tam, kad ilgalaikėje ateityje bendrovė taptų konkurencinga ir gyvybinga. Antra, Komisija stebėjo, kaip įgyvendinami išpardavimai, kurių buvo reikalaujama pagal sprendimą. Kai kuriuos išpardavimus Komisijai padėjo stebėti patikėtinis, kruopščiai stebėjęs pardavimo procesą ir Komisijai reguliariai teikęs atitinkamas ataskaitas. Trečia, Komisija stebėjo, kaip įgyvendinamos struktūrinės priemonės, skirtos tam, kad Prancūzijos riedmenų rinką būtų galima padaryti konkurencingesnę. Galiausiai buvo patvirtinta, kaip laikomasi kitų sąlygų – draudimo nustatyti konkurencija nepagrįstas žemaskainas, gauti papildomą pagalbą, vykdyti didelio masto pirkimus transporto sektoriuje, reikalavimas sudaryti pramoninę partnerystę.

„Frucona“ (Slovakija)¹⁹⁴

443. Liepos 5 d. Komisija nusprendė pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl „Frucona Kosice“ skolų nurašymo. Kaip numatyta vadinamajame susitarime su kreditoriais, šį nurašymą atliko Slovakijos mokesčių institucijos. Minėtas susitarimas yra tam tikra teismo prižiūrimos nemokumo procedūros forma, kai įsiskolinusi bendrovė ir jos kreditoriai sudaro susitarimą, pagal kurį skolininkas iš dalies atsiskaito su kreditoriais ir šie nurašo jiems likusią mokėtinos sumos dalį. Komisijai kilo abejonų dėl to, kad, vykstant šiai procedūrai, mokesčių tarnyba veikė kaip privatus kreditorius, kurio tikslas – kuo palankesnėmis sąlygomis, tiek kalbant apie skolos dydį, tiek apie grąžinimo laiką, susigrąžinti jam priklausančias sumas. Visų pirma mokesčių tarnyba nepasinaudojo savo, kaip atskiros kreditoriaus, kurio gautinos sumos yra garantuotos, pirmumo teise ir nepradėjo bankroto procedūros, kuri, labai tikėtina, leistų susigrąžinti didesnes sumas. Komisija nusprendė, kad nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, ir pagal šiam atvejui taikomas 1999 m. gaires išskėlė abejonų dėl jos suderinamumo su sanavimo ar restruktūrizavimo pagalba.

AB „Vingriai“ (Lietuva)¹⁹⁵

444. Birželio 1 d. Komisija leido Lietuvai suteikti 7 mln. LTL restruktūrizavimo pagalbą metalo pjovimo stakles gaminančiai bendrovei AB „Vingriai“. Savo sprendime, pagrįstame naujosiomis sanavimo ir restruktūrizavimo pagalbos gairėmis, Komisija atsižvelgė į tai, kad tokios problemos kaip sunki skolų našta, prarastos rinkos ir perteklinis darbuotojų skaičius buvo perimtos iš pereinamojo Lietuvos ekonomikos laikotarpio. Taip pat buvo atsižvelgta į tai, kad bendrovė griežtai (90 %), bet teisingai sumažino darbuotojų skaičių, jį pritaikydama prie paklausos ir dėl veiksmingų gamybos procesų įgyvendinimo sumažėjusio poreikio. Galiausiai Komisija patvirtino pačios gavėjos sumokėtą restruktūrizavimo išlaidų dalį ir ištyrė restruktūrizavimo

¹⁹³ Byla C 58/2003, 2004 m. liepos 7 d. sąlyginis sprendimas.

¹⁹⁴ Byla C 25/2005 (ex NN 21/2005, ex CP 193/2004) *Pagalba „Frucona Kosice“* (OL C 233, 2005 9 22).

¹⁹⁵ Byla N 584/2004 *Restruktūrizavimo pagalba AB „Vingriai“*.

plano komercinę dalį. Ji yra šiek tiek rizikinga, tačiau vis dėlto atrodo įgyvendinama ir todėl ilgalaikėje ateityje gali bendrovę vėl padaryti gyvybingą.

„Chemische Werke Piesteritz GmbH“ (Vokietija)¹⁹⁶

445. Kovo 2 d. Komisija pabaigė trejus metus trukusį „Chemische Werke Piesteritz“ (CWP) suteiktų pagalbos priemonių tyrimą. CWP yra Vokietijos Saksonijos–Anhalto žemėje esanti fosforo rūgšties ir fosfatų gamintoja. Komisija priėjo prie išvados, kad 1997 m. ir 1998 m. bendrovės restruktūrizavimui suteikta 6,7 mln. EUR suma buvo su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba, ir nurodė ją susigrąžinti. Komisija nustatė, kad 1996 m. CWP restruktūrizavimo planas buvo netinkamas. Sprendimas buvo pagrįstas 2001 m. Pirmosios instancijos teismo sprendimu, kuriuo Teismas panaikino pradinį 1997 m. Komisijos sprendimą, kuriuo buvo pritarta šiai pagalbai.

„Euromoteurs“¹⁹⁷ ir „Ernault“¹⁹⁸ (Prancūzija)

446. Sausio 19 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl restruktūrizavimo pagalbos Prancūzijos variklių gamintojai „Euromoteurs“, o rugsėjo 6 d. pradėjo oficialų tyrimą dėl restruktūrizavimo pagalbos Prancūzijos staklių (tekinimo staklių) gamintojai „Ernault“. Abiejų bendrovių pardavimo apimtys per tam tikrą laiką radikaliai sumažėjo, o „Euromoteurs“ taip pat patyrė sunkumų dėl pajėgumų pertekliaus. Komisijai kilo abejonių, ar restruktūrizavimo planas vėl padarytų bendrovės perspektyvias, ar pagalba apsiribojo mažiausia suma ir ar buvo išvengta nebūtino konkurencijos iškraipymo. „Euromoteurs“ atveju Komisija taip pat iškėlė klausimą, ar pagal Prancūzijos pagalbos schemą „*article 44 septies du Code des Impôts*“¹⁹⁹ bendrovė gavo neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą, kuri iki šiol nėra susigrąžinta.

„Imprimerie Nationale“ (Prancūzija)²⁰⁰

447. Liepos 20 d. Komisija pritarė tam, kad valstybinei spausdinimo sektoriaus bendrovei „Imprimerie Nationale“ (IN) būtų suteikta 197 mln. EUR restruktūrizavimo pagalba. Turėdama teisėtą kai kurių oficialių patikos dokumentų spausdinimo monopoliją, IN taip veikė įvairiose konkurencingose rinkose, įskaitant daugiausia tęstinę spaudą, rotacinę spaudą ir lakštinę spaudą. Bendrovė susidūrė su sunkumais dėl nuo 2001 m. spausdinimo sektoriaus patiriamo nuosmukio. 2004 m. vasario mėn. Komisija patvirtino IN sanavimo pagalbą su sąlyga, kad Prancūzijos valdžios institucijos per šešis mėnesius pateiks restruktūrizavimo planą.
448. Pagalba buvo patvirtinta mainais į dideles kompensacines priemones, skirtas sumažinti bet kokią neigiamą pagalbos poveikį IN konkurentams. Buvo ypač svarbu užkirsti kelią grėsmei, kad dėl pagalbos būtų dar labiau apribota konkurencija dėl IN suteiktos teisiškai įtvirtintos monopolijos patikos dokumentų rinkoje. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė tam tikras papildomas priemones, pavyzdžiui, sudaryti išsamų produktų, kuriems taikoma monopolija, sąrašą ir,

¹⁹⁶ Byla C 43/2001 „Chemische Werke Piesteritz GmbH“ (OL L 296, 2005 11 12).

¹⁹⁷ Byla C 1/2005 *Restruktūrizavimo pagalba „Euromoteurs“* (OL C 137, 2005 6 4).

¹⁹⁸ Byla N 250/2005 *Restruktūrizavimo pagalba „Ernault“* (OL C 324, 2005 12 21).

¹⁹⁹ Byla C 57/2002 *Sunkumus patiriančių įmonių perėmimui skirta mokesčių pagalba* (OL L 108, 2004 4 16). 2003 m. gruodžio 16 d. Komisija priėmė neigiamą sprendimą ir liepė susigrąžinti pagalbą.

²⁰⁰ Byla N 370/2004 *Restruktūrizavimo pagalba „Imprimerie Nationale“*.

siekiant panaikinti bet kokią kryžminio subsidijavimo grėsmę, iki 2007 m. liepos 1 d. atskirti monopolinę bendrovės veiklą nuo veiklos, vykdomos konkuruojančiose rinkose. Prieš šį atskyrimą nepriklausomas ekspertas išnagrinės IN sąskaitas bei susitarimus dėl išlaidų paskirstymo ir patvirtins, kad nevyksta joks kryžminis subsidijavimas.

449. Pagal Prancūzijos valdžios institucijų pateiktą restruktūrizavimo planą IN turėtų sugebėti grįžti prie savo tradicinio verslo, t. y. saugiosios spaudos (patikos dokumentų ir testinės spaudos rinkoms). Be to, restruktūrizavimo plane taip pat buvo numatyta, kad bendrovė visiškai pasitrauks iš kai kurių svarbių verslo segmentų, pvz., rotacinės ir lakštinės spaudos, pardavimų paštu ir leidinių rinkų. Taip pat buvo numatyta reorganizuoti ir racionalizuoti likusius bendrovės išteklius. Darbuotojų atleidimo programa leis dviem trečdaliais sumažinti darbuotojų skaičių. Iki 2008 m. įmonė vėl turėtų tapti pelninga. Todėl Komisija nusprendė, kad pagal restruktūrizavimo planą tikriausiai bus atkurtas ilgalaikis bendrovės gyvybingumas. Komisija nusprendė, kad pagalba apsiribojo mažiausia suma, būtina bendrovės finansinei padėčiai atkurti, ir neiškraipė konkurencijos. Taigi buvo paskelbta, kad ši pagalba visiškai suderinama su 1999 m. gairėmis dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti.

„British Energy plc“ (Jungtinė Karalystė)²⁰¹

450. 2004 m. rugsėjo 22 d. Komisija patvirtino restruktūrizavimo pagalbą, kurią JK vyriausybė numatė suteikti „British Energy plc“ (BE), ir nustatė tris jos patvirtinimo sąlygas.
451. 2003 m. kovo 7 d. JK valdžios institucijos pranešė apie BE restruktūrizavimo planą. Pagal šį planą buvo siekiama atkurti ilgalaikį BE gyvybingumą. Nuo 2002 m. rugsėjo mėn. BE patyrė finansinių sunkumų daugiausia dėl to, kad, Anglijoje ir Velse pradėjus taikyti naujus susitarimus dėl prekybos elektros energija, sumažėjo didmeninės elektros energijos kainos.
452. 2003 m. liepos 23 d. Komisija pradėjo išsamų tyrimą dėl to, ar planas suderinamas su ES valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis. Tyrimo metu Komisija gavo ne tik Jungtinės Karalystės ir BE informaciją, bet ir daugiau nei dvidešimties suinteresuotųjų šalių pastabas. Daug trečiųjų šalių pabrėžė tai, kaip svarbu, kad BE veiktų ir toliau tiektų pagrindinės apkrovos elektros energiją. Tačiau ne vienas konkurentas išreiškė susirūpinimą, kad bendrovė pagalbą gali panaudoti kitiems tikslams, ne tik savo seniems su branduolinės energijos gamyba susijusiems išipareigojimams patenkinti, pvz., investuoti į veiksmingesnes elektrines arba agresyviai užimti rinkos dalis, pelningiausiuose rinkos segmentuose siūlydama labai mažas kainas.
453. Ištyrusi visą gautą informaciją, Komisija nusprendė, kad pagalbą galima laikyti suderinama su ES taisyklėmis. Visų pirma Komisija nustatė, kad JK vyriausybės su branduolinės energijos gamyba susijusių išipareigojimų finansavimas suderinamas su 1999 m. gairėmis dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir

²⁰¹ Byla C 52/2003 Pagalba „British Energy plc“ (OL L 142, 2005 6 6).

restruktūrizuoti. Be to, Komisija nustatė, kad BE ir BNFL, atsižvelgdamos į rinkos sąlygas, persvarstė kuro tiekimo ir kuro atliekų tvarkymo susitarimus.

454. Siekdama užtikrinti, kad BE konkurentų išreikštas susirūpinimas nepasitvirtintų, Komisija nusprendė nustatyti tris pagalbos patvirtinimo sąlygas. Pirmą, „British Energy“ turės teisiškai atskirti branduolinės energijos gamybą, nebranduolinės energijos gamybą ir prekybą. Bus uždraustas kryžminis šių trijų veiklos rūšių subsidijavimas. Visa pagalba bus skirta tik branduolinės energijos gamybai. Antra, šešerius metus bendrovei bus uždrausta didinti gamybos pajėgumus. Tačiau šis draudimas netaikomas iš atsinaujinančių šaltinių gaminamai elektros energijai, nes ES skatina didinti šios rūšies energijos užimamą rinkos dalį. Trečia, šešerius metus bendrovei bus uždrausta savo tiesioginiams verslo klientams siūlyti kainas, mažesnes nei didmeninės rinkos kainos. Šios trys sąlygos, iš esmės sustiprinančios viena kitos poveikį, užtikrina, kad iš valstybės gautos pagalbos BE neskirs kitiems tikslams, nei su branduolinės energijos gamyba susijusiems įsipareigojimams finansuoti.

„Biria group“ (Vokietija)²⁰²

455. Spalio 20 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl dviejų garantijų, 2003 m. ir 2004 m. suteiktų Vokietijos dviračių gamintojos „Biria group“ grupės bendrovėms, ir 2001 m. valstybės dalyvavimo kitoje iš šios grupės bendrovių. Komisijai kilo abejonių, ar šios dvi garantijos buvo suteiktos laikantis patvirtintos regioninės pagalbos schemos reikalavimų, kaip kad tvirtino Vokietija. Komisija laikėsi nuomonės, kad garantijų suteikimo metu bendrovės patyrė sunkumų, ir išreiškė abejonę, ar buvo patenkintos restruktūrizavimo pagalbos sąlygos. Kalbant apie valstybės dalyvavimą, Komisija, atsižvelgdama į sunkią finansinę bendrovės padėtį, suabejojo, ar tai atitiko, kaip teigė Vokietija, privataus investuotojo principą.

„Konas“ (Slovakija)²⁰³

456. Lapkričio 9 d. Komisija nusprendė pradėti 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl mokesčių įsiskolinimų, kuriuos Slovakijos mokesčių institucijos nurašė „Konas s.r.o.“ pagal vadinamąjį susitarimą su kreditoriais. Ši byla panaši į kitą bylą, dėl kurios Komisija pradėjo oficialų tyrimą – bylą dėl Slovakijos bendrovės „Frucona“. Iš pradžių Komisija priėmė sprendimą, kad pagal privataus investuotojo principą mokesčių įsiskolinimų nurašymas yra valstybės pagalba. Įvairūs veiksniai leido Komisijai padaryti išvadą, kad mokesčių tarnyba nesielgė kaip uolus privatus kreditorius (turėtos, bet nepanaudotos garantijos, nepasinaudota pirmumo teise, priklausančia jai kaip atskiram kreditoriui, nuolat neišieškoti mokėtini mokesčiai), ir Komisija, taikydama 1999 m. gaires dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, suabejojo, ar šią pagalbą buvo galima teikti kaip restruktūrizavimo pagalbą. Visų pirma Komisiją domino tai, ar pagalbos gavėjas pateikė tikrą restruktūrizavimo planą. Komisija pabrėžė, kad, nors šiomis aplinkybėmis kai kurios restruktūrizavimo pagalbos patvirtinimo sąlygos gali būti ne tokios griežtos (remiamoje vietovėje esanti MVI), vis dėlto valstybės narės neatleidžiamos nuo reikalavimo restruktūrizavimo pagalbą teikti tik tuo atveju, jei

²⁰² Byla C 38/2005 „Biria group“.

²⁰³ C 42/2005 (ex NN 66/2005, ex N 195/2005) *Restruktūrizavimo pagalba „Konas, Ltd“*.

įgyvendinamas restruktūrizavimo planas, kurio įgyvendinimas būtų deramai stebimas.

Pagalbos priemonių paketas „MG Rover“ (Jungtinė Karalystė)²⁰⁴

457. Žlugus „MG Rover“ (taip pat žr. 1.1. skirsnį apie sanavimo pagalbą) ir jos tiekimo grandinės įmonėms patekus į krizę, JK valdžios institucijos pasiūlė veiksmus dėl struktūrinių fondų programos sutelkimo į prioritetines sritis, tiesiogiai susijusias su darbo vietų kūrimu, darbo vietų išlaikymu ir BVP didinimu, restruktūrizuojant gamybą ir plečiant jos pajėgumus. Bendras JK pasiūlytų priemonių biudžetas sudaro apie 87 mln. GBP. Tarp pasiūlytų ir įgyvendintų priemonių buvo konsultacinė parama, skirta „Rover“ tiekimo grandinėje dalyvavusioms MVĮ padėti; parama steigiant trumpalaikių paskolų fondą ir paskolų garantijų fondą; darbo užmokesčio subsidijų sistemos, kuri turėtų paskatinti darbdavius, galinčius pasiūlyti laisvų darbo vietų kvalifikuotiems darbuotojams, kūrimas; Europos socialinių paskolų fondo steigimas, siekiant padėti atleistiems vyresniems nei 50 metų amžiaus darbuotojams.
458. Žvelgiant iš valstybės pagalbos perspektyvos, visos minėtos priemonės taikomos pagal patvirtintas pagalbos schemas, bendrosios išimties MVĮ, mokymo ir užimtumo bei *de minimis* taisyklės. Taigi, kadangi nebuvo būtina iš anksto pranešti apie pagalbą Komisijai, JK valdžios institucijos, siekdamos įveikti iškilusią krizę, galėjo greitai pradėti vykdyti paramos priemonių paketą.

„Huta Stalowa Wola S.A“ (Lenkija)²⁰⁵

459. Lapkričio 23 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl restruktūrizavimo pagalbos, skirtos Lenkijos statybos įrengimų bendrovei „Huta Stalowa Wola S.A“. Lenkijos valdžios institucijos teigia, kad pagalba buvo suteikta iki stojimo ir negalima laikyti, kad ji vis dar taikoma po įstojimo. Lenkija pranešė apie šią bylą dėl teisinio tikrumo. Komisijos vertinimas leidžia daryti išvadą, kad ne visos priemonės buvo suteiktos iki stojimo. Kai kurios priemonės (skolų valstybei nurašymas) buvo įgyvendintos be Komisijos pritarimo jau įstojus į ES.

„Chemobudowa Kraków“ (Lenkija)²⁰⁶

460. Gruodžio 21 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl restruktūrizavimo pagalbos Lenkijos statybos bendrovei „Chemobudowa Kraków“. Pagalbos priemonę, apie kurią buvo pranešta, sudarė maždaug 2,5 mln. EUR paskola ir maždaug 170 000 EUR išiskolinimo valstybei mokėjimo atidėjimas. Be to, Lenkija pranešė Komisijai apie 18 valstybės pagalbos priemonių, suteiktų nuo 2001 m. rugpjūčio mėn. iki 2004 m. rugpjūčio mėn. Lenkija teigia, kad kai kurios iš šių priemonių buvo suteiktos vadovaujantis *de minimis* taisyklėmis, o likusi dalis atitinka privataus kreditoriaus principą, t. y. nėra valstybės pagalba. Suteikta informacija Komisijos tarnyboms sukėlė didelių abejonių dėl bendrovės gyvybingumo ateityje ir jos nuosavo įnašo į restruktūrizavimą.

²⁰⁴ Byla PN 26/2005 *Regioninės pagalbos plano dalinis pakeitimas – „MG Rover“*.

²⁰⁵ Byla C 44/2005 *Restruktūrizavimo pagalba „Huta Stalowa Wola S.A“*.

²⁰⁶ Byla N 233/2005 *Restruktūrizavimo pagalba „Chemobudowa Kraków“*.

2. LAIVŲ STATYBA

Pagalba naujovėms įgyvendinti

461. Kovo mėn. Komisija patvirtino pagalbos naujovėms įgyvendinti schemas Vokietijos²⁰⁷, Prancūzijos²⁰⁸ ir Ispanijos²⁰⁹ laivų statybos sektoriui. Tai pirmos tokio pobūdžio schemas, patvirtintos 2004 m. sausio mėn. įsigaliojus naujosios Bendrosioms nuostatomis dėl valstybės pagalbos laivų statybai (toliau — Bendrosios nuostatos dėl laivų statybos)²¹⁰. Kalbant apie gavėjų ir projektų tinkamumą, tinkamas išlaidas ir procedūrinius reikalavimus (pvz., naujovių projektas turi būti įvertintas nepriklausomo laivų statybos srities eksperto), visos minėtos schemas yra panašios struktūros. Išsamios Bendrųjų nuostatų dėl laivų statybos taikymo sąlygos buvo nustatytos glaudžiai bendradarbiaujant Komisijai ir Europos sektoriaus atstovams.
462. Pagalba naujovėms įgyvendinti gali būti teikiama bendrovėms, statančioms, remontuojančioms ir pertvarkančioms laivus, remiant produktų ir procesų pritaikymą pramonei, jei juos pritaikant kyla technologinės ar pramoninės nesėkmės rizika ir jei šie produktai ir procesai technologiniu požiūriu yra nauji arba itin patobulinti, palyginti su moderniausiais ES laivų statybos sektoriaus produktais ar procesais.
463. Vokietijos schemas biudžetą 2005–2008 metams iš viso sudaro beveik 27 mln. EUR. Prancūzijos schemas metinis biudžetas yra 25 mln. EUR. Abi Komisijos patvirtintos schemas galios ilgiausiai šešerius metus. Ispanijos schema galios iki 2006 m. gruodžio 31 d. Be pagalbos naujovėms diegti, minėtoji schema taip pat numato pagalbą regioninėms laivų statybos įmonių investicijoms ir moksliniams tyrimams bei technologijų plėtrai. Bendras schemas biudžetas visoms pagalbos rūšims sudaro apie 20 mln. EUR per metus.

Laikinasis apsaugos mechanizmas

464. Atsakydama į nesąžiningą Korėjos laivų statybos veiklą, 2002 m. Taryba priėmė išimtinę ir laikiną priemonę, taikytiną laivų statybos sektoriuje – laikinąjį apsaugos mechanizmą (LAM)²¹¹. Iš pradžių buvo numatyta, kad mechanizmas galios iki 2004 m. kovo 31 d., bet Taryba jį pratęsė iki 2005 m. kovo 31 d.
465. Remdamasi šiuo mechanizmu, Komisija sausio ir vasario mėn. patvirtino Vokietijos²¹², Suomijos²¹³ ir Lenkijos²¹⁴ nacionalines paramos schemas. Pagal šias schemas iki kovo 31 d. sudarytoms konteinerinių laivų, produktų tanklaivių, cheminių medžiagų tanklaivių ir suskystintų gamtinių dujų gabenimo laivų galutinėms statybos sutartims galima teiki tiesioginę paramą, kurios dydis – iki 6 % sutarties vertės prieš pagalbos suteikimą, jei įrodoma, kad dėl šios konkrečios sutarties buvo konkuruojama su Pietų Korėjos laivų statykla, siūliusia mažesnę

²⁰⁷ Byla N 452/2004 *Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriuje* (OL C 235, 2005 9 23).

²⁰⁸ Byla N 429/2004 *Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriuje* (OL C 256, 2005 10 15).

²⁰⁹ Byla N 423/2004 *Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriuje* (OL C 250, 2005 10 8).

²¹⁰ OL C 317, 2003 12 30.

²¹¹ 2002 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1177/2002 (OL L 172, 2002 7 2). Iš dalies pakeistas 2004 m. kovo 11 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 502/2004 (OL L 81, 2004 3 19).

²¹² Byla N 23/2005 *Laikinosios apsaugos priemonės laivų statybai* (OL C 131, 2005 5 28).

²¹³ Byla N 39/2005 *Laikinasis apsaugos mechanizmas laivų statybai* (OL C 131, 2005 5 28).

²¹⁴ Byla N 81/2005 *Laikinasis apsaugos mechanizmas laivų statybai* (OL C 162, 2005 7 2).

kainą. Šių schemų, kaip ir kitų anksčiau Komisijos patvirtintų LAM schemų, galiojimo laikas baigėsi kovo 31 d.

Trejų metų perdavimo laikotarpis

466. 2005 m. Komisija patenkino du prašymus pratęsti trejų metų perdavimo laikotarpį, nustatytą kaip sąlygą, norint gauti su sutartimi susijusią pagalbą laivų statybai, kaip nustatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 1540/1998, nustatančiame naujas pagalbos laivų statybai taisykles²¹⁵. Graikijos byloje²¹⁶ buvo įrodyta, kad „Neorion Shipyards S.A.“ darbo programos parengimas labai vėlavo. Tai buvo pateisinama ir atsirado dėl išimtinių bei nenumatytų aplinkybių, nepriklausiusių nuo pačios bendrovės (2001 m. rugsėjo 11 d. teroristų išpuolių JAV ir karo Afganistane bei Irake, dėl kurių sumažėjo prašmatnių keleivinių kruizinių laivų užsakymų). Komisiją patenkino ir tai, kad galutinį terminą buvo prašoma pratęsti pagrįstam laikui. Portugalijos byloje²¹⁷ perdavimo laikas buvo pratęstas „Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A.“ naudai dėl to, kad laivas buvo techniškai sudėtingas (pvz., vėlavimai atsirado dėl būtinybės pagal laivo savininko reikalavimus įdiegti naujus plieno apdirbimo standartus).

Plėtros pagalba

467. Taikydama laivų statybos bendrąsias nuostatas, vasario 2 d. Komisija patvirtino plėtros pagalbą, kurią Nyderlandai suteikė „BV Scheepswerf Damen Gorinchem“ už dviejų vilkikų Ganai statybą²¹⁸ ir trijų paieškos ir gelbėjimo laivų Vietnamui statybą²¹⁹. Be to, kovo 16 d. ir lapkričio 9 d. buvo patvirtinti du plėtros projektai, skirti Ispanijai: vilkiko Bangladešui statybos „Astilleros de Huelva, S.A.“ laivų statykloje²²⁰ projektas ir vilkiko Mauritanijai statybos „Astilleros Zamacona S.A.“ laivų statykloje²²¹ projektas.
468. Be kitų sąlygų, besivystančios šalies plėtrai remti teikiama pagalba privalo būti aiškiai susijusi su plėtra, kad galėtų būti suderinama su bendrąja rinka. Visose minėtose bylose Komisiją patenkino tai, kad pastatytuose laivuose buvo įrengtos naujausios technologijos, leidžiančios jiems švartuoti didelės talpos laivus, padėti sunkumų patiriantiems laivams, padėti gesinti gaisrus arba vykdyti stichinių nelaimių prevenciją.

Laivų finansavimo garantijų schemos

469. Komisija patvirtino tvarką, jos taikomą laivų finansavimo garantijų schemoms. Balandžio mėn. Komisija uždraudė taikyti Italijos schemą²²², o liepos mėn. leido taikyti Nyderlandų schemą²²³, patvirtindama, kad pagal šią schemą nėra numatyta teikti pagalbos. Draudimas taikyti Italijos pagalbos schemą patvirtino Komisijos nusistatymą griežtai laivų statybos sektoriui taikyti konkurencijos taisykles. Šios

²¹⁵ OL L 202, 1998 7 18.

²¹⁶ Byla N 596/2003 *Laivų statyklos „Neorion“* (OL C 230, 2005 9 20).

²¹⁷ Byla C 33/2004 (ex N 63/2004) *Trejų metų perdavimo laikotarpio pratęsimas dviems laivams*.

²¹⁸ Byla N 450/2004 *Plėtros pagalba Ganos vilkikams* (OL C 100, 2005 4 26).

²¹⁹ Byla N 185/2005 *Pagalba Vietnamo laivų statybai*.

²²⁰ Byla N 517/2004 *Laivų statyba – vilkikas Bangladešui* (OL C 162, 2005 7 2).

²²¹ Byla N 436/2005 *Pagalba Mauritanijai – sprendimas dėl laivų statybos*.

²²² Byla C 28/2003 (ex N 371/2001) *Laivų statybos garantijų schema*.

²²³ Byla N 253/2005 *Laivų statybos garantijų schema* (OL C 228, 2005 9 17).

garantijų schemas taikymas labai neigiamai paveiktų konkuruojančias Europos laivų statyklos, nes pagal ją nebuvo nustatytas atitinkamas atlyginimas ir nebuvo tinkamai atskirta rizika.

470. Du sprendimai buvo pagrįsti 2003 m. Komisijos patvirtinta Vokietijos laivų finansavimo garantijų schema²²⁴. Ši schema tinkamai tenkina Komisijos pranešimą dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai garantijų forma²²⁵, nes yra nustatyti tinkami atlyginimai, kurie yra diferencijuojami pagal rizikos lygį.

Lenkijos laivų statyklos

471. Birželio 1 d. Komisija nusprendė pradėti 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl restruktūrizavimo pagalbos teikimo didelėms Lenkijos laivų statykloms, esančioms Gdynėje, Gdanske²²⁶ ir Ščecine²²⁷. Visos trys laivų statyklos 2002 m. restruktūrizavosi. Joms buvo suteikta įvairių – tiek centrinio, tiek vietos lygmens – Lenkijos valdžios institucijų parama. Kadangi restruktūrizavimo procesas buvo iš dalies įgyvendintas iki 2004 m. gegužės 1 d. įvykusio Lenkijos įstojimo į ES, Komisija iš pradžių turėjo nustatyti savo jurisdikciją šiose bylose. Pagal EB ar Stojimo sutartį Komisija nėra kompetentinga tirti arba nurodyti grąžinti pagalbą, suteiktą iki įstojimo ir netaikytiną po įstojimo (vadinamoji „anksčiau skirta pagalba“).
472. Komisija nekompetentinga imtis veiksmų, susijusių su anksčiau skirtomis pagalbos priemonėmis. Komisijos sprendimu šių priemonių negalima susigražinti iš jų gavėjo. Tačiau, nepaisydama to, teikdama galutinį suderinamumo vertinimą Komisija atsižvelgs į šias priemones. Komisija ypač atsižvelgs į kriterijų, kad pagalba turi apsiriboti mažiausia pagalba, būtina bendrovės gyvybingumui atkurti. Kitos priemonės yra nauja pagalba.
473. Komisija suabejojo, ar tokia pagalba suderinama su šioms byloms taikytinomis 1999 m. gairėmis dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti. Konkrečiai Komisija suabejojo tuo, ar įgyvendinamas restruktūrizavimas gali atkurti ilgalaikį statyklų gyvybingumą, nes ši restruktūrizavimą iš esmės sudarė skolų restruktūrizavimas ir likvidumo pagalba. Be to, Komisija suabejojo, ar, siekiant išvengti konkurencijos iškreipimo, buvo tinkamai apriboti pajėgumai ir ar pačių pagalbos gavėjų arba privačių išorinių šaltinių įnašas į restruktūrizavimo veiklą buvo pakankamas, kad galėtų liudyti rinkos pasitikėjimą vykdomu restruktūrizavimu.

3. PLIENAS

474. Komisija priėmė keletą sprendimų, susijusių su plieno pramonės restruktūrizavimu naujosiose valstybėse narėse. Nors pagal EB taisykles iš esmės draudžiama teikti

²²⁴ Byla N 512/2003 *Vokietijos laivų finansavimo garantijų sistema* (OL C 62, 2004 3 11).

²²⁵ OL C 71, 2000 3 11.

²²⁶ Sujungtos Bylos C 17/2005 (ex N 194/2005, ex PL 34/2004) ir C 18/2005 (ex N 438/2004) *Restruktūrizavimo pagalba „Stocznia Gdynia“* (OL C 220, 2005 9 8).

²²⁷ C 19/2005 (ex N 203/2005, ex PL 31/2004) *Restruktūrizavimo pagalba „Stocznia Szczecinska“* (OL C 222, 2005 9 9).

restruktūrizavimo pagalbą plieno pramonei, dviejuose Stojimo sutarties protokoluose (dėl Čekijos (Nr. 2) ir Lenkijos (Nr. 8) plieno pramonės restruktūrizavimo) numatyta leidžianti nukrypti nuo šios taisyklės nuostata. Pagal protokolus leidžiama teikti valstybės pagalbą restruktūrizavimui pagal nacionalinį restruktūrizavimo planą, kuriuo iki 2006 m. turi būti atkurtas plieno gamintojų gyvybingumas. Plano įgyvendinimą stebi Komisija²²⁸.

„Huta Czysta“ (Lenkija)

475. Liepos 5 d. priimtu sprendimu²²⁹ Komisija nustatė, kad antrosios didžiausios Lenkijos plieno gamintojos „Huta Czysta“ restruktūrizavimui nebuvo suteikta valstybės pagalba, todėl bendrovę galima parduoti. Pardavimas yra restruktūrizavimo proceso dalis. Juo siekiama sumokėti bendrovės kreditoriams. Komisija pradėjo tyrimą, nes restruktūrizuojant bendrovę reikėjo nurašyti dideles skolas *inter alia* ir valstybiniais kreditoriams, nors pagal minėtą protokolą dėl plieno pramonės bendrovei negalima teikti valstybės pagalbos. Komisija, remdamasi išsamiau visų reikalavimų ir atsisakymų vertinimu, nusprendė, kad valstybės skolų nurašymas atitinka įprastą rinkos dalyvio veiksmą, todėl tai nebuvo valstybės pagalba. Tačiau Komisija taip pat nusprendė, kad anksčiau suteikta maždaug 4 mln. EUR pagalba restruktūrizavimui buvo neteisėta ir ją būtina susigrąžinti.
476. Šia byla Komisija dar labiau įtvirtino „privataus kreditoriaus elgesio patikrinimo“ taikymo tvarką. Bendrovė numatė 2003 m. atlikti visapusišką restruktūrizavimą, įskaitant dalinį skolų valstybei ir komerciniam sektoriui nurašymą. Tačiau pagal nusistovėjusią praktiką tais atvejais, kai, siekdamas išvengti likvidavimo, finansinių sunkumų patiriantis skolininkas siūlo pertvarkyti skolą, kiekvienas valstybinis kreditorius turi bent jau atidžiai palyginti, kas naudingiau: ar gauti pagal skolos pertvarkymo planą numatytą sumą, ar gauti tą sumą, kuri susidarytų likvidavimo procedūros metu²³⁰. Jeigu dėl likvidavimo kreditorius gautų didesnes pajamas nei dėl restruktūrizavimo, viešųjų skolų atsisakymas bus valstybės pagalba. Sprendime buvo nustatyta, kad, atliekant tokį vertinimą, galima apsvarstyti bankroto scenarijų, atsižvelgiant į tai, kad bankroto procedūra trunka ilgiau ir kainuoja daugiau nei restruktūrizavimas. Remdamasi šiomis aplinkybėmis ir nuodugnai įvertinusi visus reikalavimus ir atsisakymus, Komisija nusprendė, kad viešųjų skolų nurašymas atitiko įprastą elgesį rinkoje ir todėl tai nebuvo valstybės pagalba.

Du sprendimai dėl nacionalinių restruktūrizavimo planų dalinio pakeitimo

477. Komisija priėmė du sprendimus dėl pritarimo naujosiose valstybėse narėse (Lenkijoje ir Čekijoje) vykdomo plieno pramonės restruktūrizavimo pakeitimams. Pirmasis sprendimas yra skirtas Čekijos plieno gamintojai „Válcovny Plechu Frýdek-Místek“²³¹, o antrasis – didžiausiai Lenkijos plieno gamintojai „Mittal Steel Poland“²³².

²²⁸ Daugiau informacijos galima rasti COM(2005) 359 galutinis, 2005 8 3. Antroji plieno pramonės restruktūrizavimo Čekijoje ir Lenkijoje stebėsenos ataskaita. Taip pat žr.

<http://ec.europa.eu/comm/enterprise/steel/index.htm>

²²⁹ Byla C 20/2004 „Huta Czysta“.

²³⁰ Byla T-152/1999 „Hansa“, [2002] Rink. II-3049, 168 dalis.

²³¹ Byla N 600/2004 VPFM pajėgumų mažinimo patvirtinimas (OL C 176, 2005 7 16).

²³² Byla N 186/2005 „Mittal Steel Poland“ – IBP pakeitimas.

4. VISUOMENINIS TRANSLIAVIMAS, PLAČIAJUOSTIS RYŠYS, KINEMATOGRAFIJOS PRAMONĖ

Plačiajuostis ryšys

478. Remdamasi pirmaisiais sprendimais dėl valstybės paramos plačiajuosčiam ryšiui diegti, priimtais 2004 m., Komisija patvirtino kelis projektus, kuriais buvo teikiamas valstybės finansavimas plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai ir paslaugoms. Jungtinėje Karalystėje²³³, Ispanijoje²³⁴ ir Austrijoje²³⁵ vykdomais projektais siekiama įdiegti plačiajuosčių ryšį kaimo ir atokiose vietovėse, kuriose ši paslauga dar neteikiama. Valstybės parama padės panaikinti „skaitmeninę“ takoskyrą tarp vietovių, turinčių prieigą prie sparčiojo interneto ryšio, ir tokios prieigos neturinčių vietovių, todėl tai yra numatyta ES politikos kryptyse²³⁶. Šiose bylose Komisija nusprendė, kad, nepaisant to, jog buvo teikiama valstybės pagalba, valdžios institucijos įrodė, kad buvo būtina išsikišti, ir tai buvo padaryta proporcingai, be to, buvo nustatyta daug apsaugos priemonių. Todėl Komisija nusprendė, kad valstybės pagalba neiškraipė konkurencijos tokiu mastu, kad tai prieštarautų bendrajam interesui, ir todėl pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą yra suderinama. Reikėtų pažymėti, jog svarbų vaidmenį užtikrinant, kad nebūtų perteklinių kompensacijų ir būtų pasiekta proporcingų rezultatų, suvaidino atviras ir nediskriminuojantis konkursas.
479. Prancūzijos byloje, susijusioje su atviros plačiajuosčio ryšio infrastruktūros finansavimu Limousine²³⁷, regiono valdžios institucijos parėmė atviros infrastruktūros ir didmeninių paslaugų įrengimą geografinėje vietovėje, kurioje aprėptis ir paslaugų pasiūla buvo nepatenkinamos. Komisija sutiko, kad priemonės atitinka bendrojo ekonominio intereso paslaugos apibrėžimą. Kadangi buvo patenkinti kriterijai, nustatyti Teisingumo Teismo sprendime „Altmark“ byloje²³⁸, suteiktas valstybės finansavimas nebuvo valstybės pagalba. Prancūzijos UPC dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą Pirmosios instancijos teismui²³⁹.
480. Spalio 20 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą, siekdama įvertinti, ar pluoštinio prieigos tinklo valstybės finansavimas Nyderlandų Appingedamo mieste atitiko ES valstybės pagalbos taisyklę²⁴⁰. Tai buvo pirmas kartas, kai Komisija, kilus abejonių dėl priemonės suderinamumo, pradėjo oficialų tyrimą dėl valstybės paramos plačiajuosčio ryšio plėtrai. Bylos rezultatai tikriausiai paveiks panašius projektus visoje Europoje.

Skaitmeninė antžeminė televizija (DVB-T) (Austrija ir Vokietija)

481. Analoginio transliavimo pakeitimas skaitmeniniu („skaitmeninis perėjimas“) turi daug privalumų, kalbant apie veiksmingesnį spektro panaudojimą ir didesnes

²³³ Byla N 57/2005 *Parama plačiajuosčio ryšio diegimui Velse*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 6 1; Byla N 267/2005 *Plačiajuostės prieigos kaimo vietovėse projektas*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 10 5.

²³⁴ Byla N 583/2004 *„Banda ancha en zonas rurales y aisladas“*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 6.

²³⁵ Byla N 263/2005 *„Breitband Kärnten“*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 10 20.

²³⁶ Pvz., *„eEuropa 2005 m. veiksmų planas“* ir *„i2010 iniciatyva“*.

²³⁷ Byla N 382/2004, Komisijos sprendimas priimtas 2005 5 3.

²³⁸ Byla C-280/2000 *„Altmark Trans“* [2003] Rink. I-7747.

²³⁹ Byla T-367/2005 *UPC prieš Komisiją*.

²⁴⁰ Byla C 35/2005 *Plačiajuosčio ryšio plėtra Appingedame*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 10 20.

perdavimo galimybes. Dėl jų atsiras naujų ir kokybiškesnių paslaugų, vartotojai turės platesnį pasirinkimą ir taip bus prisidėta prie Lisabonos strategijos tikslų įgyvendinimo. Keliose valstybėse narėse buvo pradėtos paramos programos skaitmeniniam transliavimui skatinti.

482. Kovo 16 d. Komisija paskelbė pirmąjį sprendimą dėl valstybės paramos skaitmeniniam transliavimui, skirtą Austrijos „Digitalisierungsfonds“²⁴¹. Po to, kai Austrijos valdžios institucijos labai pakeitė priemonę pranešimo apie ją proceso metu, Komisija nusprendė neprieštarauti. Dėl šių pakeitimų užtikrinta, kad priemonė atitiks technologijų neutralumo principą, t. y. pagal ją skaitmeniniam antžeminiam (DVB-T) perdavimui be reikalo ir nepagrįstai nebus teikiama pirmenybė konkuruojančių TV platformų atžvilgiu. Priemonę sudarė: finansinė parama bandomiesiems projektams ir tyrimams, skirtiems skaitmeninės TV transliavimui, finansinės priemonės vartotojams, skatinančios įsigyti skaitmeninius imtuvus, dotacijos bendrovėms, skatinančios plėtoti naujoviškas skaitmenines paslaugas, ir subsidijos transliuotojams, skirtos papildomoms išlaidoms, patirtoms lygiagrečiai transliuojant analoginę ir skaitmeninę televiziją („transliavimo vienu metu etapas“), kompensuoti.
483. Lapkričio 9 d. Komisija paskelbė galutinį neigiamą sprendimą dėl subsidijų DVB-T Vokietijos Berlyno–Brandenburgo žemėse²⁴². Komisija nusprendė, kad maždaug 4 mln. EUR vertės subsidijos komerciniams transliuotojams už DVB-T tinklo naudojimą nesuderinamos su bendrąja rinka, ir nurodė susigražinti transliuotojams jau išmokėtą pagalbos dalį (apytiksliai pusę visos sumos).
484. Nepranešusi Komisijai, Berlyno–Brandenburgo žiniasklaidos priemonių valdymo institucija („Mabb“) suteikė subsidiją komerciniams transliuotojams, pvz., RTL ir „ProSiebenSat.1“, kad šios galėtų padengti dalį savo transliavimo DVB-T tinklu, kuris pradėjo veikti 2002 m. lapkričio mėn., išlaidų. Už tai transliuotojai įsipareigojo mažiausiai penkerius metus naudotis DVB-T tinklu, kurio licencija suteikta bendrovei „T-Systems“. Gavusi kabelinės televizijos operatorių skundus, Komisija 2004 m. liepos mėn. pradėjo oficialų tyrimą. Atlikusi šį tyrimą, Komisija nusprendė, kad „Mabb“ subsidija pažeidė EB sutartyje nustatytas valstybės pagalbos teikimo taisykles. Pagalba nebuvo pagrįsta kokiomis nors konkrečiomis išlaidomis perėjimui ir buvo skirta jau susitarus dėl šio perėjimo. Įvairios finansavimo sumos be jokio objektyvaus pagrindo buvo skirtos transliuotojams, kurie jau buvo gavę nemokamas skaitmenines licencijas, suteikiančias didesnę perdavimo pajėgumą už mažesnę kanalo kainą. Nepaisant technologijų neutralumo principo, šios subsidijos netiesiogiai suteikė DVB-T tinklui pirmenybę konkuruojančių TV platformų, pvz., kabelinių ir palydovinių, atžvilgiu.
485. Sprendimu Komisija pripažino, kad, jeigu perėjimas prie skaitmeninės televizijos būtų paliktas vien rinkai, jis gali užtrukti ir kad būtų naudinga, jeigu įsikištų valstybė. Valstybių narių pareiga įrodyti, kad pagalba yra tinkamiausia priemonė, kad ji apsiriboja mažiausia būtina suma ir netinkamai neiškraipo konkurencijos. Berlyno–Brandenburgo byloje nebuvo patenkinta nė viena sąlyga. Komisija pripažino, kad

²⁴¹ Byla N 622/2003 „Digitalisierungsfonds“, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 16.

²⁴² Byla C 25/2004 *Skaitmeninė antžeminė TV (DVB-T) Berlyno–Brandenburgo žemėse*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 11 9.

rinka turėjo tam tikrų trūkumų, tačiau nustatė, kad pagalba nebuvo nei tinkamiausia, nei būtina priemonė šioms problemoms spręsti. Vokietija, „FAB Fernsehen aus Berlin“ ir „Medienanstalt Berlin-Brandenburg“ pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo.

Skaitmeniniai dekoderiai (Italija)

486. Gruodžio 21 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl 2004 m. ir 2005 m. Italijos suteiktų subsidijų skaitmeniniams dekoderiams. Pagal šią priemonę suteikta daugiau nei 200 mln. EUR valstybinių dotacijų dekoderių, priimančių skaitmeninių antžeminių technologijų programas, pirkėjams.
487. Kadangi Komisija skatina perėjimą prie skaitmeninės TV ir vertina sąveiką, teikiant valstybės pagalbą, būtina vengti nebūtinų antžeminių, kabelinių ir palydovinių platformų konkurencijos iškraipymų. Šiuo atveju subsidijos nebuvo neutralios technologijų atžvilgiu, nes jos nebuvo teikiamos palydovinio transliavimo dekoderių pirkėjams. Dėl to konkurencija galėjo būti iškraipyta, ypač mokamos TV rinkoje, kurioje buvo remiami nauji antžeminės televizijos operatoriai.
488. Sprendime nagrinėjami ne tik perėjimo prie skaitmeninio transliavimo ir technologijų neutralumo klausimai, jame taip pat aptariami 87 straipsnio 2 dalies a punkte numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo ne socialinio pobūdžio priemonėms aspektai ir netiesiogiai įmonėms suteikiamų privalumų priskyrimo valstybės pagalbai aspektai.

Licencijos mokesčio sistemos

489. Prancūzijos, Italijos ir Ispanijos visuomeniniai transliuotojai savo viešosioms paslaugoms finansuoti gauna surinktus licencijos mokesčius. Šie licencijų mokesčiai sudaro esamą pagalbą, nes atitinkamose šalyse jie buvo nustatyti iki EEB sutarties įsigaliojimo ir nuo to laiko jie iš esmės nepakito.
490. Esamos pagalbos procedūros metu, skirtos užtikrinti, kad šiose šalyse galiojančių licencijų mokesčių sistemos išliktų suderinamos su bendrąja rinka, Komisija oficialiai rekomendavo atitinkamas priemones²⁴³ ir šios trys šalys su jomis sutiko. Šios rekomendacijos skirtos užtikrinti, kad būtų laikomasi šių principų: visuomeniniai ir privatūs transliuotojai privalo vienodomis sąlygomis konkuruoti komercinėse rinkose, pvz., TV reklamos rinkoje; visuomeninių transliuotojų finansavimas neturėtų būti didesnis, nei yra griežtai nustatytas mažiausias finansavimas, būtinas tinkamai vykdyti viešųjų paslaugų užduotis, be to, finansavimas neturėtų būti skiriamas netinkamai remti komercinę veiklą (kryžminis subsidijavimas) ir turėtų būti skaidrus. Be to, Ispanijos nacionalinės valdžios institucijos įsipareigojo panaikinti neribotą valstybės garantiją, taikomą viešųjų paslaugų transliuotojui. Atsižvelgdama į trijų valstybių narių įsipareigojimus, Komisija baigė šių trijų bylų nagrinėjimą.

²⁴³ Byla E 10/2005 (Prancūzija) *Licencijos mokesčiai*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 20. Byla E 9/2005 (Italija) *Kapitalas ir kitos priemonės – RAI*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 20. Byla E 8/2005 (Ispanija) *Ispanijos nacionalinis valstybinis transliuotojas RTVE*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 20.

491. Kovo 3 d. Komisija pareikalavo Vokietijos, Airijos ir Nyderlandų paaiškinti²⁴⁴ viešųjų paslaugų transliuotojų vaidmenį ir finansavimą. Ištyrusi kelių pareiškėjų įtarimus, Komisija priėjo prie preliminaros nuomonės, kad dabartinė šių valstybių narių finansavimo sistema nebeatitinka ES taisyklių, reikalaujančių, kad valstybės narės neteiktų subsidijų, galinčių iškreipti konkurenciją (EB sutarties 88 straipsnis).
492. Šie tyrimai atspindi Komisijos bendrąjį požiūrį, kuriuo siekiama užtikrinti skaidrumą, būtiną vertinant valstybės finansavimo proporcingumą ir užkertant kelią kryžminiam subsidijavimui, nesusijusiam su viešųjų paslaugų funkcijomis, kaip nustatyta 2001 m. Komunikate dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo viešųjų paslaugų transliavimui²⁴⁵. Tyrime nekvestionuojama valstybių narių išimtinė teisė organizuoti ir finansuoti viešųjų paslaugų transliavimą, nustatyta Amsterdamo sutarties Protokole dėl viešųjų paslaugų transliavimo.
493. Remdamasi ankstesnių tyrimų metu Prancūzijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje taikytu finansavimo tvarkos metodu, Komisija pareikalavo, kad Vokietija, Airija ir Nyderlandai įgyvendintų tuos pačius principus: aiškiai nustatytų viešosios paslaugos sritį, atskirtų viešųjų paslaugų ir kitos veiklos apskaitą ir nustatytų tinkamus mechanizmus, kurie turi užkirsti kelią pertekliniam viešųjų paslaugų veiklos kompensavimui. Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad visuomeninių transliuotojų komercinė veikla atitiktų rinkos principus. Galiausiai nepriklausoma (nacionalinė) institucija turėtų tikrinti, ar laikomasi šių taisyklių.
494. Skunduose iš Vokietijos ir Nyderlandų taip pat buvo iškelta naujų klausimų, pvz., dėl valstybinių transliuotojų tiesioginės prijungties veiksenoje vykdomos veiklos finansavimo. Komisija neabejoja tuo, kad valstybiniai transliuotojai gali siūlyti tiesioginės prijungties režimu teikiamas paslaugas, kurios yra jų viešosios paslaugos užduoties dalis. Tačiau dėl šios veiklos sričių ir dėl to, ar veikla finansuojama valstybės lėšomis, turėtų spręsti ne valstybiniai transliuotojai, o atitinkamos valstybės narės, siekdamos užtikrinti, kad būtų įtrauktos tik paslaugos, skirtos tokioms pat demokratinėms, socialinėms ir kultūrinėms reikmėms kaip ir tradicinis transliavimas.
495. Trys valstybės narės pateikė savo pirmąsias pastabas dėl šių nuostatų projekto. Komisija pradėjo debatus su valstybėmis narėmis dėl nacionalinių transliavimo sistemų pakeitimo, reikalingo norint patikslinti valstybinių transliuotojų vaidmenį ir finansavimą. Valstybėms narėms priėmus šias priemones, Komisija užbaigs bylų nagrinėjimą.

²⁴⁴ 1999 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

²⁴⁵ Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo viešųjų paslaugų transliavimui (OL C 320, 2001 11 15).

496. Birželio 7 d. Komisija, remdamasi 86 straipsnio 2 dalimi, pritarė naujam tarptautiniam naujienų kanalui, įsteigiamam Prancūzijos valdžios institucijų. Prancūzijos valdžios institucijos mėgino išsamiau tyrimu įrodyti, kad projektas atitinka ETT sprendime, priimtame „Altmark“ byloje, nustatytus kriterijus, todėl į projektą neįtraukta valstybės pagalba. Komisija nusprendė, kad tyrimo rezultatai nebuvo labai įtikinami. Visų pirma Komisija atsižvelgė į tai, kad nebuvo nustatyta tinkamų gairių numatomoms naujojo kanalo išlaidoms įvertinti, todėl nebuvo įmanoma nustatyti, kad numatytas projekto biudžetas atspindėjo gerai eksploatuojamos ir tinkamai įrengtos bendrovės išlaidas.
497. Todėl Komisija nustatė, kad, į projekto finansavimą įtraukta valstybės pagalba. Tačiau Komisija nusprendė, kad projekte yra nustatytos tinkamos garantijos, jog bus laikomasi 86 straipsnio 2 dalies principų. Šiuo atžvilgiu Komisija turėjo atsižvelgti į specifines projekto ypatybes, būtent į tai, kad naujojo kanalo patronuojančios bendrovės bus Prancūzijos valstybinis transliuotojas „France Télévision“ ir pagrindinis Prancūzijos komercinis transliuotojas TF1. Visų pirma projekte buvo nustatytos išsamios taisyklės, kurios, jeigu kanalas taptų pelningas, būtų taikomos, siekiant išvengti rizikos, kad patronuojančios bendrovės galėtų netinkamu būdu gauti šio pelno dalį. Komisiją taip pat patenkino projekto priemonės, apsaugančios nuo rizikos tuo atveju, jei kanalo veikla nebus grindžiama normaliomis rinkos sąlygomis, galiojančiomis komercinėje srityje (pvz., reklamoje) ir ryšiuose su akcininkais.

5. BANKININKYSTĖ

*„Hessischer Investitionsfonds“ (Vokietija)*²⁴⁷

498. Rugsėjo 6 d. Komisija pritarė Heseno žemės specialaus fondo „Hessian Investment Fund“ (HIF), kaip neriboto „tyliojo partnerio“, perdavimui Vokietijos regioniniam valstybiniam bankui „Landesbank Hessen-Thüringen“ („Helaba“). Dėl šio perdavimo „Helaba“ likvidumas ar įplaukos nepadidėjo. Tačiau fondo perdavimas sustiprintų „Helaba“ nuosavo kapitalo pagrindą. Komisija nusprendė, kad su Heseno žeme suderinta kompensacija už turtą atitiko normalią investicijų grąžą, kurios galėtų tikėtis privatus investuotojas. Todėl šis sandoris nebuvo valstybės pagalba, kaip nustatyta 87 straipsnio 1 dalyje.

Dviejų Vokietijos bankų kapitalo padidinimas

499. Rugsėjo 6 d. Komisija pritarė kapitalo padidimui. Bendra padidinto kapitalo vertė sudaro apie 1,2 mlrd. EUR viešų akcininkų lėšų. Padidinimas buvo skirtas Vokietijos „Landesbanks HSH Nordbank“²⁴⁸ (556 mln. EUR) ir „BayernLB“²⁴⁹ (640 mln. EUR). Didinant kapitalą, buvo siekiama sustiprinti dviejų *Landesbanks* pagrindinį kapitalą. Šis didinimas buvo įvykdytas po to, kai liepos 18 d. buvo uždraustas viešąja teise pagrįstas garantijų mechanizmas, taikytas *Landesbanks*, ir po to, kai HSH ir

²⁴⁶ Byla N 54/2005 *Tarptautinis naujienų kanalas CFII*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 6 7.

²⁴⁷ Byla N 248/2004 *„Hessischer Investitionsfonds“*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 9 6.

²⁴⁸ Byla NN 71/2005 *„HSH Nordbank“ kapitalo didinimas*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 9 6.

²⁴⁹ Byla NN 72/2005 *„BayernLB“ kapitalo didinimas*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 9 6.

„BayernLB“ (taip pat penki kiti *Landesbanks*) grąžino valstybės pagalbą, kurią 2004 m. spalio 20 d. sprendimu Komisija pripažino kaip neteisėtą ir nesuderinamą. Komisija įvertino, ar kapitalas buvo suteiktas tokiomis sąlygomis, kurios tikėtų privačiam investuotojui, teikiančiam lėšų panašiai privačiai įmonei, jeigu privatus investuotojas veikia normaliomis rinkos ekonomikos sąlygomis (t. y. pagal rinkos ekonomikos investuotojo principą). Komisija nusprendė, kad numatoma investicijų grąža iš tiesų atitiko grąžą, kurios galėtų tikėtis privatus investuotojas, todėl šios investicijos nebuvo valstybės pagalba.

6. REGIONINĖ PAGALBA

Individuali regioninė pagalba

500. Tirdama individualias regioninės pagalbos bylas, patvirtintas ne pagal pagalbos schemą, o tiesiogiai pritaikius EB sutarties nuostatas, Komisija atsižvelgia į tai, kad ši pagalba gali labiau iškraipyti konkurenciją, nei pagal patvirtintas regioninės pagalbos schemas teikiama pagalba. Regioninės pagalbos teikimo gairių²⁵⁰ 2 skyriuje nustatyta, kad, siekiant pagrįsti *ad hoc* regioninės pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, teigiamas poveikis atitinkamo regiono plėtrai turi būti aiškiai didesnis nei pagalbos sąlygotas konkurencijos iškraipymas.

*Regioninės plėtros pagalbos suteikimas SABIC (Nyderlandai)*²⁵¹

501. Vasario 2 d. Komisija leido suteikti 4,2 mln. EUR investicinę pagalbą Saudo Arabijoje įsisteigusiai chemikalų gamintojai SABIC. Ši pagalba skirta bendrovės Europos būstinei Nyderlanduose steigti. Nepaisant to, kad tai yra *ad hoc* pagalba, Komisija nusprendė, kad ji suderinama su bendrąja rinka, nes Nyderlandų valdžios institucijos įrodė, kad investicijos labai paveiks visą regioną, tradiciškai glaudžiai susijusį su chemijos pramone. Tai, kad investicijos buvo skirtos būstinei statyti, o ne gamybos pajėgumams plėtoti, šio vertinimo nekeičia. Taip pat buvo patenkintos visos kitos Regioninės pagalbos teikimo gairėse nustatytos sąlygos.

*„Lignit Hodonín“ (Čekija)*²⁵²

502. Liepos 20 d. Komisija patvirtino individualią regioninę pagalbą Čekijos lignito kasyklos operatoriui „Lignit Hodonín“. Ši kasykla yra pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą remiamoje teritorijoje. Pagalbą sudarė 155,5 mln. CZK (5 mln. EUR), skirtų naujoms lignito saugykloms atidaryti. Tai užtikrins 350 tiesioginių darbo vietų daugiausia žemės ūkiu besiverčiančiame regione, kuriame yra didelis nedarbo lygis. Be to, šis regionas patiria ir struktūrinių sunkumų. Dėl prekybos lignitu specifikos ir palyginti žemo „Lignit Hodonín“ kasyklos gamybos lygio šiuo konkrečiu atveju konkurenciją ir prekybą iškraipantis poveikis yra gana nedidelis. Komisija leido suteikti *ad hoc* pagalbą kaip suderinamą su bendrąja rinka, nes pagalbos poveikis regiono socialinei sanglaudai ir ekonomikos plėtrai yra didesnis nei konkurencijos iškraipymai.

²⁵⁰ Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės (OL C 74, 1998 3 10).

²⁵¹ Byla N 492/2004 *Regioninės plėtros pagalbos suteikimas SABIC* (OL C 176, 2005 7 16).

²⁵² Byla N 597/2004 „*Lignit Hodonín, s.r.o.*“ (OL C 250, 2005 10 8).

„Kronoply“ (Vokietija)²⁵³

503. 2001 m. Komisija patvirtino maždaug 35 mln. EUR investicinę pagalbą „Kronoply“ orientuotųjų medienos drožlių plokščių (OSB, medienos plokščių, daugiausia naudojamų statyboje) gamyklos statybai Vokietijos Brandenburgo regione pagal 1998 m. daugiasektorinę programą. 2003 m. Vokietija pranešė didinanti pagalbos sumą apytiksliai 4 mln. EUR. Vokietija teigė, kad Komisijos pradinis sprendimas buvo pagrįstas neteisinga informacija apie rinkos sąlygas, ir reikalavo iš naujo įvertinti rinką bei padidinti pagalbą iki didžiausios sumos.
504. Pareiškusi dideles abejones dėl to, kad nėra nei paskatų, nei poreikio teikti pagalbą, nes gamykla jau pastatyta, 2004 m. Komisija pradėjo oficialų tyrimą. Rugsėjo 21 d. priimtame galutiniame sprendime Komisija išreiškė savo nepakitusią nuomonę, kad „Kronoply“ gamykla buvo perspektyvus ekonominis sandoris, nes „Kronoply“ toliau veikė ir po to, kai 2001 m. jai buvo patvirtinta mažesnė pagalbos suma.
505. Kadangi tolesnė pagalba šiuo atveju nesuteiktų jokių regioninės plėtros paskatų, Komisija nusprendė, kad netaikytinos 87 straipsnio 2 ir 3 dalies išimtys. Todėl papildoma pagalbos priemonė, apie kurią buvo pranešta, yra nesuderinama pagalba veiklai, ir ši pagalba neturėtų būti teikiama.

„E-Glass“ (Vokietija)²⁵⁴

506. 2003 m. gruodžio mėn. Vokietijos valdžios institucijos, vadovaudamosi 1998 m. daugiasektorine programa, pranešė apie investicinę pagalbą „E-Glass AG“, esančiai Ostervedingene, Saksonijos–Anhalto žemėje (Vokietija), pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą remiamoje teritorijoje. Projekto tikslas – pastatyti naują flotacinio stiklo žaliavos gamyklą. 2004 m. balandžio 20 d. Komisija patvirtino pagalbos projektą. Reikalavimus atitinkančios investicijų išlaidos iš viso sudarė 121 mln. EUR, bendras pagalbos intensyvumas – 35 %.
507. 2004 m. rudenį Vokietijos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad pradiniam pranešime buvo pateikta klaidinga informacija apie „E-Glass“ savininkus. Informacija apie savininkus buvo panaudota sprendimo motyvacijai, apibūrinant gavėjus ir atitinkamą rinką. Kadangi naujoji informacija galėjo paveikti didžiausią leistiną pagalbos intensyvumą, ją reikia laikyti lemiamu veiksnium, kuriuo buvo vadovaujamasi priimant sprendimą, kaip nustatyta Procedūrų reglamento 9 straipsnyje²⁵⁵. Todėl Komisija, siekdama nuspręsti, ar reikia atšaukti ankstesnįjį sprendimą ir priimti naują teisingą sprendimą, turėjo pradėti oficialią procedūrą. Balandžio mėn. Komisija nusprendė pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir 2006 m. pirmojoje pusėje tikisi priimti galutinį sprendimą.

²⁵³ Byla C 5/2004, *Pagalba „Kronopoly GmbH“*.

²⁵⁴ Byla C 12/2005 „E-Glass AG“.

²⁵⁵ 1999 m. kovo 22 d. Reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

„Glunz“ (Vokietija)²⁵⁶

508. 2001 m. liepos 25 d. Komisija priėmė sprendimą neprieštarauti dėl 69,8 mln. EUR pagalbos „Glunz AG“ ir „OSB Deutschland GmbH“, skirtos medienos perdirbimo centrui steigti. Centrą sudaro dvi sujungtos gamyklos, gaminančios OSB (orientuotąsias medienos drožlių plokštes) ir smulkinių plokštes. Investicinis projektas vykdomas Nettgau, Saksonijos–Anhalto žemėje (Vokietijoje). Ši teritorija yra remiama pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą. Vertinimas buvo pagrįstas 1998 m. daugiasektoriaus programa.
509. 2004 m. gruodžio 1 d. priimtu sprendimu PIT panaikino šį sprendimą, priimtą konkurento pradėtoje byloje. Pagrindinė priežastis buvo tai, kad Komisija nagrinėjo tik pajėgumų panaudojimo duomenis ir, pasitelkusi tikrojo vartojimo duomenis, neatsižvelgė, ar atitinkamoje rinkoje mažėja paklausa. Išsamiai išnagrinėjusi šiuos klausimus, liepos 20 d. Komisija nusprendė priimti naują sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą visų pirma todėl, kad sunku įvertinti didžiausią leistiną pagalbos intensyvumą ir nustatyti atitinkamas rinkas.

*Berlyno būsto bendrovių atleidimas nuo nekilnojamojo turto perdavimo mokesčio (Vokietija)*²⁵⁷

510. Lapkričio 23 d. Komisija, remdamasi valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis, uždraudė įgyvendinti Vokietijos pagalbos schemą, pagal kurią būsto bendrovės, esančios Berlyno darbo rinkos regione, susijungimo ir įsigijimo sandorių sudarymo atvejais būtų atleistos nuo nekilnojamojo turto perdavimo mokesčio. Schema buvo skirta būsto rinkai Berlyno darbo rinkos regione pertvarkyti, nes šiai rinkai būdinga perteklinė pasiūla. Kadangi schema nebuvo skirta vadinamosioms „skurdo zonoms“, kuriose aukštas socialinės atskirties lygmuo, Komisija nusprendė, kad atleisti nuo mokesčio visas Berlyno būsto bendroves būtų neproporcinga, todėl atsirandančių konkurencijos iškraipymų nebūtų galima pagrįsti EB sutarties 87 straipsnio 1 dalimi. Komisija jau buvo patvirtinusi kitas schemas dalis, taikytinas tik kitoms Vokietijos naujosios žemės (vok. Länder) – Brandenburgui, Meklenburgui-Pomeranijai, Saksonijai, Saksonijai-Anhaltui ir Tiuringijai.
511. Vienas iš vis svarbesnių politinių ES prioritetų – skurdžių miesto vietovių atnaujinimas. Todėl Komisija pagalbos schemas patvirtinto tiesiogiai remdamasi 87 straipsnio 3 dalies c punktu pagal ES ekonominius ir socialinius tikslus, kuriais siekiama sumažinti įvairių vietovių skirtumus. Komisija sutinka, kad daugelyje ES miestų, taip pat labiausiai klestinčiuose, yra „skurdo zonų“, t. y. vietovių, kurioms, kalbant apie infrastruktūrą, būstą ir vietos patogumus, būdinga nepakankama socialinė sanglauda ir skurdi fizinė aplinka. Tačiau šiuo atveju Komisijos tyrimas parodė, kad Vokietijos siūloma schema yra neproporcinga tikslui, nes išmokas galėtų gauti visos būsto bendrovės, kurioms Berlyno darbo rinkos regione priklauso nekilnojamas turtas, nors iš tiesų reikia atnaujinti tik tam tikras zonas.

²⁵⁶ Byla C 28/2005 *Pagalba „Glunz AG“* (OL C 263, 2005 10 22).

²⁵⁷ Byla C 40/2004 *Atleidimas nuo nekilnojamojo turto perdavimo mokesčio būsto bendrovėms naujosiose žemėse (Länder)*.

512. 2004 m. gruodžio mėn. Komisija nusprendė neprieštarauti schemos dalims, kurios taikytinos tik kitoms Vokietijos naujosios žemės. Schema buvo patvirtinta atsižvelgiant į konkrečius naujų žemių trūkumus, nedidelį konkurencijos iškreipimo lygį ir numatomą teigiamą poveikį būsto rinkai.

Suomijos²⁵⁸ ir Graikijos²⁵⁹ nacionalinių regioninių valstybės pagalbos žemėlapių pakeitimai

513. Kaip nustatyta Regioninės pagalbos teikimo gairių 5.6 punkte, Suomija ir Graikija pranešė apie kai kurių nacionalinių regionų pagalbos intensyvumo pakeitimus, motyvuodamos tuo, kad socialiniai ir ekonominiai šių regionų duomenys, palyginti su kitais panašiais regionais, pablogėjo.
514. Suomijos atveju Komisija pritarė pagalbos intensyvumo padidinimui nuo 16 % GSE²⁶⁰ iki 20 % GSE pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą remtinam Vakka-Suomi regionui. Graikijos atveju Komisija pritarė pagalbos intensyvumo padidinimui nuo 33,2 % GSE – 50 % GSE iki 45,5 % GSE – 50 % GSE, atsižvelgiant į projekto rūšį, pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą remtiniams Dramos ir Kavalos regionams. Šie pakeisti valstybės pagalbos žemėlapiai galios iki 2006 m. pabaigos, kai visose valstybėse narėse bus persvarstomi nacionaliniai regioniniai valstybės pagalbos žemėlapiai.

7. PAGALBA MOKSLINIAMS TYRIMAMS IR TECHNOLOGIJŲ PLĖTRAI (MTTP), PAGALBA NAUJOVĖMS ĮGYVENDINTI

Individuali MTTP pagalba BIAL (Portugalija)²⁶¹

515. Liepos 5 d. Komisija nusprendė neprieštarauti individualiai MTTP pagalbai Portugalijos farmacijos sektoriaus bendrovei „Portela & C^a, SA” (geriau žinomai pavadinimu BIAL).
516. Portugalijos vyriausybė suteikė BIAL 45,2 mln. EUR dotaciją, skirtą MTTP projektui remti. Pagal šį projektą kuriami centrinei nervų sistemai gydyti skirti vaistai. Projekto trukmė – penkeri metai (2004–2008 m.). Jis skirtas vaistų prototipų poveikio gyvūnams ir žmonėms bandymams. Įgyvendinant projektą, Portugalijoje ir užsienyje bus atliekami sektoriaus tyrimai ir iki-konkurencinė (iki patekimo į rinką) plėtros veikla.
517. Visų pirma Komisija nusprendė, kad projekto etapai ir reikalavimus atitinkančios išlaidos yra suderintos su MTTP nuostatų kriterijais, kad pagalbos intensyvumas suderinamas su taikytiniais ribiniais dydžiais ir kad parama turi aiškų skatinamąjį poveikį, ypač atsižvelgiant į ambicingai programai būdingą didelio masto riziką.

²⁵⁸ Byla N 331/2004 2000-2006 m. Suomijos regioninės pagalbos žemėlapių pakeitimas (OL C 223, 2005 9 10).

²⁵⁹ Byla N 236/2005 Graikijos regioninės pagalbos žemėlapių pakeitimas.

²⁶⁰ Grynosios subsidijos ekvivalentas.

²⁶¹ Byla N 126/2005 Individuali MTTP pagalba BIAL (OL C 275, 2005 11 8).

*MTTP pagalba aeronautikos sektoriui (Italija)*²⁶²

518. Gavusi skundą, Komisija nusprendė ištirti 13 MTTP Italijos aeronautikos sektoriaus projektų, finansuojamų pagal Italijos Įstatymą Nr. 808/85 ir dar 1986 m. patvirtintų Komisijos. 2003 m. spalio mėn. Komisija nutarė pradėti procedūrą dėl šešių projektų. Abejonės buvo konkrečiai susijusios su atliekamų tyrimų etapais, pagalbos intensyvumu ir pagalbos skatinamuoju poveikiu.
519. Tyrimas neišskleidė abejonių dėl šių šešių projektų. Priešingai, kilo rimtų abejonių dėl Įstatymo Nr. 808/85 taikymo, pvz., susijusių su tikra paskolų pagrindinės sumos grąžinimo tvarka. Ši tvarka galėtų turėti didelės įtakos pagalbos suderinamumui su bendrąja rinka, nes bendrasis paskolos subsidijos ekvivalentas yra didesnis, jei ne tik atsisakoma palūkanų, bet ir pagrindinė paskolos suma neturi būti grąžinama. Bendrasis subsidijos ekvivalentas turi lemiamos reikšmės nustatant pagalbos intensyvumą, kuris yra lemiamas veiksnys sprendžiant, ar MTTP pagalba atitinka Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai pagrindus²⁶³.
520. Komisija taip pat nusprendė, kad yra rimtų abejonių, ar buvo individualių didelės pagalbos sumos atvejų, apie kuriuos nebuvo pranešta. Šios naujos abejonės viršija 2003 m. spalio 1 d. pradėtos procedūros taikymo srities ribas ne tik dėl to, kad jos susijusios su klausimais, kurie nebuvo keliami procedūros taikymo srityje, bet taip pat dėl to, kad abejonės neapsiriboja šešiais atvejais.
521. Atsižvelgdama į visas šias aplinkybes, birželio 22 d. Komisija nusprendė išplėsti 88 straipsnio 2 dalyje nustatytos procedūros taikymo sritį, siekdama įtraukti abejones dėl skolos pagrindinės sumos grąžinimo tvarkos ir dėl galimų kitų individualių didelės pagalbos sumos atvejų, apie kuriuos nebuvo pranešta, bei siekdama išplėsti šių abejonių taikymo sritį visam Įstatymo Nr. 808/85 taikymui. Vis dėlto šis išplėtimas apsiriboja Įstatymo Nr. 808/85 taikymu civilinėje srityje.

*Pagalba naujai įsteigtoms arba į technologijas orientuotoms mažoms ir vidutinėms įmonėms (Vokietija)*²⁶⁴

522. Gegužės 3 d. Komisija patvirtino Vokietijos pagalbos schemą, pagal kurią maždaug 120 mln. EUR kasmet bus skiriama naujai įsteigtoms arba į technologijas orientuotoms mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI), besinaudojančioms technologijų centrais, inkubatoriais ir pramoniniais centrais. Pagal schemą valstybės parama bus teikiama tokiems centrams steigti arba plėtoti, o šių centrų paslaugomis besinaudosiančios įmonės bus netiesioginės paramos gavėjos.
523. Kadangi Vokietija nepateikė papildomos informacijos, ar valstybės pagalba teikiama visais šios schemos lygmenimis, ypač kalbant apie centrų savininkus ir centrų paslaugomis besinaudojančias MVI, ar visa pagalba perduodama minėtoms MVI, 2004 m. vasario 18 d. priimtame sprendime Komisija suabejojo, ar ši priemonė suderinama su bendrąja rinka. Vykdam oficialų tyrimą, Vokietija iš dalies pakeitė savo pirminį pranešimą ir užtikrino, kad visa pagalba būtų perduodama įmonėms,

²⁶² Byla C 61/2003 *Italijos aeronautikos įstatymas Nr. 808/85* (OL C 252, 2005 10 12).

²⁶³ OL C 45, 1996 2 17.

²⁶⁴ Byla C 3/2004 *Technologijų centrai* (OL L 295, 2005 11 11).

besinaudojančioms centrų paslaugomis. Vokietijai išsipareigojus paisyti visų Komisijos reglamento dėl *de minimis* pagalbos²⁶⁵ ir pagalbos MVĮ²⁶⁶ reikalavimų, Komisija nusprendė, kad pagalba nekelia konkurencijos iškraipymo bendroje rinkoje grėsmės ir todėl yra suderinama su EB sutarties 87 straipsniu. Patvirtinta priemonė buvo pagrįsta bendrojo plano II dalies 7 punktu pagal bendrą federalinės vyriausybės/žemės (vok. Länder) programą „Regioninės ekonomikos struktūros gerinimas“ ir tęsis iki 2006 m. gruodžio 31 d.

„Investbx“ (Jungtinė Karalystė)²⁶⁷

524. Spalio 20 d. Komisija pradėjo 88 straipsnio 2 dalyje numatytą oficialų tyrimą dėl Jungtinės Karalystės pasiūlymo skirti 3,8 mln. GBP (apie 4,38 mln. EUR) „Investbx“, akcinio kapitalo investicijų į MVĮ biržai Vakarų Midlandse, įsteigti. „Investbx“ veiktų kaip tarpininkas, suburiantis MVĮ ir investuotojus, kad MVĮ būtų lengviau gauti finansavimą. Skyrus lėšas, būtų įsteigta birža, kur elektroniniu būdu būtų galima išleisti nuo 500 000 GBP (apie 730 000 EUR) iki 2 mln. GBP (apie 2,9 mln. EUR) vertės naujų akcijų ir (arba) jomis prekiauti. 3,8 mln. GBP dydžio finansavimą suteiktų Vakarų Midlandso regioninės plėtros institucija „Advantage West Midlands“ (AWM). Numatoma, kad finansavimas būtų skirtas tik „Investbx“ įsteigti ir eksploatuoti. Teigiama, kad jokia šių lėšų dalis nebus pervesta MVĮ arba investuotojams. Po penkerių metų AWM arba parduotų savo „Investbx“ akcijas, arba nutrauktų jos veiklą.
525. JK teigia, kad šia priemone siekiama įveikti rinkos nepakankamumą, atsiradusį dėl nepakankamos informacijos tiek apie paklausą, tiek apie pasiūlą: ieškomamos tinkamų privačių investuotojų, MVĮ paprastai susiduria su problemomis, o investuotojams sunku gauti tinkamą ir patikimą informaciją apie galimus investavimo objektus. JK teigia, kad „Investbx“ – tai visiškai nauja priemonė, skirta poreikiams, kuriems rinkoje dar nėra pasiūlyta jokia paslauga, patenkinti. Tačiau nepriklausomos JK biržos „Ofex“, kurioje prekiaujama VMĮ akcijomis, savininkai Komisijai pateikė skundą, kuriame nurodė, kad ši priemonė neigiamai paveiktų „Ofex“. Jų teigimu, „Ofex“ jau veikia ir siekia plėstis toje pačioje rinkoje, kurioje veiks „Investbx“.
526. Priimdama sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą, Komisija atsižvelgė į tai, kad priemonė sudaro valstybės pagalbą „Investbx“, kaip nustatyta 87 straipsnio 1 dalyje, tačiau pagalbos gavėjai *prima facie* nėra nei investuotojai, nei MVĮ, kurios naudotųsi „Investbx“ paslaugomis. Tačiau Komisija paskelbė, kad toliau tirs, ar valstybės pagalba teikiama investuotojų ir investavimo objektų lygiu.
527. Kalbant apie projekto suderinamumą, Komisija, ypač atsižvelgdama į gautą skundą, išreiškė abejonių dėl atitikties 87 straipsnio 3 dalies c punktui ir paskelbė, kad išsamiau įvertins, ar priemonė skirta konkrečiai nustatytam rinkos nepakankamumui pašalinti, ar pasirinkta pagalbos priemonė gali įveikti nustatytą rinkos

²⁶⁵ 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 69/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 10, 2001 1 13, p. 30).

²⁶⁶ 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 70/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms (OL L 10, 2001 1 13, p. 33), iš dalies pakeistas 2004 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 364/2004 (OL L 63, 2004 2 28, p. 22).

²⁶⁷ Byla N 373/2005 „Investbx“ (OL C 288, 2005 11 19).

nepakankamumą ir ar konkurencijos iškreipimai bei poveikis prekybai yra apriboti tiek, kad užtikrintų, jog, į viską atsižvelgus, priemonė neprieštarauja bendriesiems Europos interesams.

Įmonių kapitalo fondai (Jungtinė Karalystė)²⁶⁸

528. Gegužės 3 d. Komisija, vadovaudami valstybės pagalbos taisyklėmis, patvirtino schemą, skatinančią steigti rizikos kapitalo fondus mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) visoje JK. Schema siekiama padidinti investicijas į MVĮ. Licencijuoti įmonių kapitalo fondai (IKF) investicijoms į MVĮ nuosavą kapitalą naudos privačias ir valstybės lėšas. Valstybės lėšos bus naudojamos tik paskatinti privataus kapitalo teikimą, ir IKF jas turės grąžinti valstybei su palūkanomis ir pelno dalimi.
529. JK siūlo investicijų dalis nuo 250 000 GBP (357 000 EUR) iki 2 mln. GBP (2,9 mln. EUR). Šios sumos yra didesnės nei Komisijos komunikate dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo²⁶⁹ numatytos didžiausios leidžiamos investicijų dalys. Komunikate nustatyta, kad tokiais atvejais valstybė narė turi pateikti rinkos nepakankamumo įrodymų.
530. 2004 m. gegužės mėn. Komisija pradėjo oficialų tyrimą pagal 88 straipsnio 2 dalį, siekdama, kad suinteresuotos šalys pateiktų pastabas dėl realaus kapitalo atotrūkio dydžio. Komisija gavo dvidešimties suinteresuotųjų šalių pastabas, o tai rodo, kad šis klausimas labai aktualus. Visos gautos pastabos buvo teigiamos ir jose pritariama JK pasiūlytai priemonei. Bendra nuomone, kapitalo atotrūkis yra mažiausiai 3 mln. EUR. Dėl palyginti didelių sandorių išlaidų privataus rizikos kapitalo įmonės nesuinteresuotos investuoti „nedidelių“ sumų, todėl sudaro „didesnius“ sandorius. Dėl to mažų ir vidutinių sandorių srityje susidaro finansavimo spraga, lėtinanti verslo steigimąsi, plėtrą ir darbo vietų kūrimą. Šią tendenciją įrodė ne tik privataus rizikos kapitalo fondai, veikiantys toje pačioje rinkoje, bet ir akademiniai tyrimai bei kitos valstybės narės. Taigi akcinio kapitalo atotrūkį galima laikyti visą Europą apimančiu fenomenu.
531. Kadangi visos sąlygos, nustatytos Komunikate dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo, buvo patenkintos, Komisija nutraukė oficialią tyrimo procedūrą ir priėmė galutinį teigiamą sprendimą, kad įmonių kapitalo fondai pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą yra suderinami su bendrąja rinka.

Išradimų ir naujovių programa naujai įsteigtoms naujoviškoms įmonėms remti (Jungtinė Karalystė)²⁷⁰

532. Spalio 20 d. Komisija, vadovaudami ES valstybės pagalbos taisyklėmis, pritarė 35,3 mln. EUR rizikos kapitalo fondui, iš kurio bus remiamos naujai įsteigtos naujoviškos mikroįmonės ir mažos įmonės JK. Pagal JK mokslo, technologijų ir menų rėmimo organizacijos NESTA (*angl.* National Endowment for Science, Technology and the Arts) išradimų ir naujovių programą steigiamas rizikos kapitalo fondas naujai įsteigtoms naujoviškoms mikroįmonėms ir mažosioms įmonėms teikia nuosavą ir kvazi-nuosavą kapitalą ir siekia joms padėti įveikti finansavimo trūkumą.

²⁶⁸ Byla C 17/2004 *Įmonių kapitalo fondai*.

²⁶⁹ Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo (OL C 235, 2001 8 21).

²⁷⁰ Byla NN 81/2005 „Nesta“ išradimų ir naujovių programa.

Ši nuosavo kapitalo rinkos spraga atsiranda todėl, kad MVĮ dažnai tik bando veiklos koncepciją, o šiame pradiname investavimo etape privatūs investuotojai vengia investuoti.

533. Investuodamas fondas vadovaujasi „dviejų žingsnių“ metodu. Schemoje numatoma galimybė per pirmąjį veiklos etapą pasirinkti pradines investicijas, kurios be privačių investuotojų lėšų sieks iki 217 000 EUR, tačiau bus griežtai siekiama pelno. Antrojo veiklos etapo metu bus investuojama kartu su privačiais investuotojais visiškai tokiomis pat sąlygomis (*pari passu*). Šiuo modeliu siekiama MVĮ padaryti patrauklias verslo rėmėjams ir kitiems investuotojams, teikiantiems kapitalą ankstyvaisiais veiklos etapais, padidinti MVĮ galimybes gauti tolesnį privačių šaltinių finansavimą ir taip sumažinti viešojo sektoriaus teikiamą paramą.
534. Komisija savo vertinime pažymėjo, kad priemonė padeda įveikti specifinę nuosavo kapitalo rinkos spragą, kurią patiria tik pradėjusios veikti MVĮ. Galimas neigiamas poveikis prekybai ir konkurencijai yra labai ribotas ir proporcingas bei būtinas schemos tikslams pasiekti. Kadangi priemonė patenkina visas kitas sąlygas, nustatytas Komisijos komunikate dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo, Komisija nusprendė, kad schema yra suderinama pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą.

8. PAGALBA APLINKOS APSAUGAI IR ENERGIJOS TAUPYMU

*Parodomieji bangų ir potvynių srovių energijos projektai (Jungtinė Karalystė)*²⁷¹

535. Spalio 20 d. Komisija patvirtino 58,8 mln. EUR schemą, apie kurią jai pranešė Jungtinė Karalystė, skirtą parodomosioms bangų ir potvynių srovių elektrinėms. Norint pasiekti priimtina gražos normą, tokiems projektams reikia palyginti didelių investicijų ir didelės pagalbos veiklai. Pagalba veiklai atitinka Pagalbos aplinkos apsaugai rekomendacijų²⁷² taisyklės. Nors, griežtai vertinant, investicinės pagalbos intensyvumas neatitinka atitinkamos Pagalbos aplinkos apsaugai rekomendacijose nustatytos taisyklės, Komisija atsižvelgė į tai, kad, jei investicinė pagalba būtų suteikta kaip papildoma pagalba veiklai, ji šias taisykles atitiktų. Žvelgiant iš ekonominės perspektyvos, priemonė suteikia mažiausią įmanomą paskatą, kartu neteikdama elektrinių steigėjams perteklinės kompensacijos. Atskyrus investicinę pagalbą nuo pagalbos veiklai, elektros energijos rinka neiškraipoma. Be to, programos rezultatai bus plačiai paskleisti. Todėl pagalbą, tiesiogiai remiantis 87 straipsnio 3 dalies c punktu, vis dėlto galima laikyti suderinama.

*Pagalba veiklai, susijusiai su pavojingųjų atliekų tvarkymu (Nyderlandai)*²⁷³

536. Birželio 22 d. Komisija leido suteikti Nyderlandų bendrovei AVR (Roterdamas) 47,3 mln. EUR pagalbą veiklai už pavojingųjų atliekų šalinimą 2002–2005 m. Pagalba buvo kompensuotos bendrojo ekonominio intereso paslaugos išlaidos. Ši paslauga buvo tinkamas pavojingųjų atliekų, susidariusių Nyderlanduose, šalinimas. Kaip numatyta ES atliekų srities teisės aktų tiksluose, pagalba užtikrina pakankamus vietas pajėgumus. Dėl mažėjančio šių atliekų kiekio valstybės išlaidos itin padidėjo,

²⁷¹ Byla N 318/2005 *Bangų ir potvynių srovių energijos demonstravimas*.

²⁷² Bendrijos rekomendacijos dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (OL C 37, 2001 2 3, p. 3).

²⁷³ Byla C 43/2003 *Pagalba AVR*.

todėl Nyderlandų valdžios institucijos nusprendė sustabdyti pagalbos teikimą ir uždaryti įrenginius. Iš tiesų didelę leistos pagalbos dalį sudarė papildomos įrenginių uždarymo, įvykusio anksčiau, nei buvo numatyta, uždarymo išlaidos, o pagalba, skirta atliekų išsigijimo išlaidoms kompensuoti (2,4 mln. EUR), buvo pripažinta nesuderinama. Atliekų išsigijimas skatintų šalinti atliekas, užuot jas utilizavus, ir suteiktų AVR nesąžiningą privalumą konkurentų atžvilgiu. Ši pagalba buvo susigrąžinta iš gavėjo.

Pagalba aplinkos apsaugai, suteikta trims chlo-ro gamintojoms (Italija)

537. Kovo 16 d. ir birželio 26 d. Komisija leido trims Italijos chlo-ro gamintojoms – „Solvay Rosignano“, „Altair Chimica“ ir „Tessenderlo“²⁷⁴ – teikti pagalbą, skirtą aplinkos apsaugai. Šiomis lėšomis ketinama remti investicijas į minėtas tris gamyklas, kad jos galėtų nutraukti chlo-ro gamybą, pagrįstą technologija, kuriai reikalingas gyvsidabris, ir pradėti taikyti vadinamąją membraninę technologiją, kuriai nereikia gyvsidabrio. 13,5 mln. EUR pagalba „Solvay Rosignano“ yra skirta 48 mln. EUR investicijai paskatinti, apie 5 mln. EUR pagalba skirta „Altair Chimica“, planuojančiai 13,5 mln. EUR investiciją, ir 5,7 mln. EUR pagalba skirta 19 mln. EUR investavusiai „Tessenderlo“. Kiekvienu atveju pagalba sudarė 30 % reikalavimus atitinkančių investicinių išlaidų. Pagalba gamyklai „Altair“ sudarė dar papildomai 10 % reikalavimus atitinkančių išlaidų, nes ši įmonė yra vidutinio dydžio. Komisija nusprendė, kad šiomis priemonėmis buvo paremtas Lisabonos strategijoje nustatytas tvarumo tikslas, nes bus išvengta būsimų išlaidų aplinkos apsaugai. Be to, šios priemonės visiškai atitinka sausio mėn. pateiktą ES strategiją, kuria siekiama sumažinti taršą gyvsidabriu, ir Pagalbos aplinkos apsaugai rekomendacijas.

„Volvo“ (Švedija)²⁷⁵

538. Birželio 1 d. Komisija pritarė, kad aplinkos apsaugai skirta pagalba, kurios dydis – 85 mln. SEK (9 mln. EUR), būtų suteikta „Volvo Lastvagnar AB“. Statydama naują dengimo ir dažymo gamyklą, „Volvo“ papildomai investavo 245 mln. SEK (26 mln. EUR), kad būtų galima geriau užtikrinti atitiktį ES triukšmo ir lakiųjų organinių junginių emisijų standartams. Komisija nustatė, kad pagalba, sudariusi 35% šios papildomos investicijos į aplinkos apsaugą, buvo suderinama su bendrąja rinka, nes ji paskatino bendrovę mažinti taršą ir prisidėjo prie Bendrijos tvarios gamybos tikslo.

Aliuminio oksido gamyba (Prancūzija, Airija ir Italija)²⁷⁶

539. Gruodžio 7 d. Komisija baigė oficialią tyrimo procedūrą dėl pagalbos, kurią sudarė visiškas atleidimas nuo akcizo mokesčio už mineralines alyvas, kurios, gaminant aliuminio oksidą, yra naudojamos kaip kuras. Ši pagalba buvo suteikta trims aliuminio oksido gamybos įmonėms, esančioms Prancūzijoje, Airijoje ir Italijoje. Remiantis pagalbos veiklai taisyklėmis, nustatytomis Bendrijos rekomendacijose dėl pagalbos aplinkos apsaugai, galimas dalinis atleidimas nuo tokio akcizo mokesčio. Tačiau jeigu yra sumažinamas Bendrijos mokestis, pagalbos gavėjai turėtų sumokėti

²⁷⁴ Byla N 345/2004 *Pagalba aplinkos apsaugai, suteikta „Solvay Rosignano“* (OL C 176, 2005 7 16); Byla N 346/2004 *Pagalba aplinkos apsaugai – „Altair Chimica“* (OL C 131, 2005 5 28) ir Byla N 356/2004 *„Tessenderlo Italia“ – pagalba aplinkos apsaugai* (OL C 223, 2005 9 10).

²⁷⁵ Byla N 75/2005 *Pagalba aplinkos apsaugai, suteikta „Volvo Trucks“* (OL C 230, 2005 9 20).

²⁷⁶ Bylos C 78/2001, C 79/2001 ir C 80/2001.

bent jau mažiausią suderintą Bendrijos mokestį. Taip siekiama skatinti pagalbos gavėjus gerinti aplinkos apsaugą. Taigi, dėl laikotarpio iki 2003 m. gruodžio 31 d., Komisija nusprendė, kad mokesčio sumažinimas 13 EUR už 1 000 kg²⁷⁷ buvo nesuderinamas su bendrąja rinka. Siekdama paisyti teisėtų lūkesčių principo, Komisija nurodė atitinkamoms valstybėms narėms susigražinti tik nesuderinamą pagalbą, gautą nuo 2002 m. vasario 3 d., t. y. nuo tada, kai buvo paskelbtas sprendimas pradėti oficialią tyrimo procedūrą, iki 2003 m. gruodžio 31 d.

540. Įsigaliojus Tarybos direktyvai 2003/96/EB²⁷⁸ 2004 m. sausio 1 d., energetikos produktams, naudojamiems elektrolitiniams ir metalurginiams procesams, įskaitant aliuminio oksido gamybą, nebetaikomas minimalus akcizo mokesčio lygis. Esant tokiai padėčiai, pagal minėtas Pagalbos aplinkos apsaugai taisykles pagalbos gavėjai turėtų mokėti bent jau didelę nacionalinio mokesčio dalį. Komisija abejoja, ar visiškas atleidimas nuo mokesčio būtų iki galo suderinamas su bendrąja rinka, todėl pratęsė šio klausimo tyrimą laikotarpiu nuo 2004 m. sausio mėn.

*CO₂ mokesčio sumažinimai (Slovėnija)*²⁷⁹

541. Lapkričio 23 d. Komisija pabaigė tyrimo procedūrą ir, vadovaudamasi valstybės pagalbos taisyklėmis, pritarė Slovėnijos schemai, pagal kurią kombinuotųjų šilumos ir elektros (KŠE) jėgainių operatoriams, nedaug energijos naudojančioms įmonėms, dalyvaujančioms ES išmetamųjų teršalų prekybos schemoje, ir savanoriškus susitarimus dėl aplinkos apsaugos sudariusioms bendrovėms būtų sumažinti anglies dioksido mokesčiai.
542. Slovėnijos įstatymai dėl CO₂ apmokestinimo buvo suderinti su Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai rekomendacijomis²⁸⁰ ir su Direktyva dėl energetikos produktų apmokestinimo²⁸¹. Ši priemonė, pagal kurią numatoma kasmet mažinti mokesčio normą, leidžia paramos gavėjams lengviau prisitaikyti prie nacionalinių aplinkos apsaugos mokesčių. Schema galioja iki 2009 m. Nuo 2010 m. mokesčiai nebus mažinami.
543. ES išmetamųjų teršalų prekybos schemoje dalyvaujančios bendrovės, kurioms mokesčiai sumažinti pagal minėtą schemą, yra sumokėjusios didesnes mokesčių sumas, nei Bendrijos suderinti mažiausi energetikos apmokestinimo lygiai.

Pagalba veiklai už biokurų projektus

544. 2005 m. Komisija patvirtino schemas, pagal kurias pagalba dažniausiai skiriama už akcizo mokesčio biokurui sumažinimą, apie kurias pranešė Austrija²⁸², Čekija²⁸³, Estija²⁸⁴, Vengrija²⁸⁵, Italija²⁸⁶, Airija²⁸⁷, Lietuva²⁸⁸, Švedija²⁸⁹ ir Belgija²⁹⁰.

²⁷⁷ Tarybos direktyvos 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo 6 straipsnis (OL L 316, 1992 10 31, p. 19). Pagalba patvirtinta tolesniais Tarybos sprendimais.

²⁷⁸ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

²⁷⁹ Byla C 44/2004.

²⁸⁰ OL C 37, 2001 2 3.

²⁸¹ Tarybos direktyva 2003/96/EB.

²⁸² Byla NN/43/2004.

²⁸³ Byla N/206/2004 ir N/223/2005.

9. PAGALBA MOKYMOI, UŽIMTUMUI IR MAŽOSIOMS BEI VIDUTINĖMS ĮMONĖMS

545. 2001 m. buvo priimti bendrosios išimties reglamentai mažoms ir vidutinėms įmonėms, mokymui ir užimtumui²⁹¹. Pagal šiuos reglamentus kai kurios valstybės pagalbos rūšys yra laikomos suderinamos su Sutartimi, jei jos atitinka nustatytas sąlygas, ir joms netaikomi išankstiniai pranešimo bei Komisijos patvirtinimo reikalavimai. Vien 2005 m. buvo pateikti informacijos santraukos lapai²⁹² dėl 197 priemonių pagal MVĮ taikomą bendrąją išimtį, 70 priemonių pagal mokymui taikomą bendrąją išimtį ir 26 priemonių pagal užimtumui taikomą bendrąją išimtį. Nuo šių bendrosios išimties reglamentų įsigaliojimo buvo pranešta apie kur kas mažiau su šiais trimis tikslais susijusių bylų. Tačiau kartais Komisijai gali prireikti atlikti išsamesnį tyrimą dėl pagalbos priemonės, apie kurią buvo pranešta, arba dėl neteisėtos pagalbos priemonės.

*Italijos profesinio mokymo sistemos reforma (Italija)*²⁹³

546. Po 2002 m. gauto skundo apie tariamai neteisėtą Pjemonto regiono pagalbą subjektams, atsakingiems už mokymą, paaiškėjo, kad ši programa buvo taikoma visai Italijos profesinio mokymo sistemai, nes šios schemos pagrindinę teisinę bazę sudarė įstatymas. Todėl savo sprendime dėl oficialios tyrimo procedūros pradėjimo Komisija nusprendė atlikti platesnį tyrimą ir įvertinti visą nacionalinę sistemą.
547. Priemone buvo siekiama padėti pagalbos gavėjams užtikrinti atitiktį tam tikriems kokybės reikalavimams, susijusiems su Italijos mokymo sistemos reforma. Priemonę sudarė dotacijos, skirtos kompensuoti gavėjų patiriamas įvairių rūšių išlaidas. Pagalbos gavėjai buvo įvairūs subjektai – tiek valstybiniai, tiek privatūs, tiek pelno siekiantys, tiek jo nesiekiantys. Be to, jie užsiėmė profesiniu mokymu tiek Italijos nacionalinėje švietimo sistemoje (asmenims skirtas institucinis socialinės pakraipos mokymas), tiek atviroje rinkoje (įmonėms ir jų darbuotojams). Vadovaujantis atitinkama ES teismų praktika, laikoma, kad asmenims skirtas institucinis socialinės pakraipos mokymas nėra ekonominė veikla. Be to, pagalbos gavėjai privalėjo vykdyti atskirą apskaitą, kad pagal minėtas veiklos sritis būtų galima atskirti išlaidas ir susijusią pagalbą.
548. Vasario 28 d. priimtame galutiniame sprendime Komisija priėjo prie išvados, kad didelė atitinkamos veiklos dalis nebuvo ekonominio pobūdžio, todėl buvo nuspręsta,

²⁸⁴ Byla N/314/2005.

²⁸⁵ Byla N/427/2004.

²⁸⁶ Byla N/582/2004.

²⁸⁷ Byla N/599/2004.

²⁸⁸ Byla N/44/2005.

²⁸⁹ Byla N/187/2004.

²⁹⁰ Byla N/334/2005.

²⁹¹ Valstybės pagalba MVĮ – 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 70/2001 (OL L 10, 2001 1 13), iš dalies pakeistas 2004 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 364/2004 (OL L 63, 2004 2 28); pagalba mokymui – 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 68/2001 (OL L 10, 2001 1 13), iš dalies pakeistas 2004 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 363/2004 (OL L 63, 2004 2 28); pagalba užimtumui – 2002 m. gruodžio 5 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2204/2002 (OL L 337, 2002 12 13).

²⁹² Vietoje pranešimo apie pagalbos priemonę bendrosios išimties reglamentas reikalauja pateikti Komisijai informacijos santraukos lapus.

²⁹³ Byla C 22/2003 *Mokymo įstaigų reforma*.

kad su šia veikla susijusios kompensacijos nėra valstybės pagalba. Tačiau su vykdyta ekonomine veikla susijęs valstybės finansavimas buvo priskirtas valstybės pagalbai. Komisija priėjo prie išvados, kad dalis pagalbos buvo suderinama pagal bendrosios išimties taikymo pagalbai mokymui ir užimtumui reglamentus, tačiau nusprendė, kad likusi pagalbos dalis nesuderinama, ir pareikalavo susigrąžinti iš gavėjų suteiktą pagalbą.

*„Ford Genk“ (Belgija)*²⁹⁴

549. Birželio 22 d. Belgijos valdžios institucijos pranešė apie pasiūlymą teikti pagalbą mokymui „Ford-Werke GmbH“ – „Ford Motor Company“ bendrovės padaliniui Genke, Belgijoje. Pasiūlymas susijęs su 12,28 mln. EUR *ad hoc* pagalba reikalavimus atitinkančioms išlaidoms padengti. Šią pagalbą teiktų „Flamandų bendruomenė“ ir ji būtų skirta trejų metų laikotarpiui (2004–2006 m.). Bendros reikalavimus atitinkančios mokymo projekto išlaidos (įskaitant specialųjį ir bendrąjį mokymą) sudaro 33,84 mln. EUR. Atsižvelgdama į rimtas abejones, ar numatoma pagalba atitinka reglamento dėl pagalbos mokymui sąlygas, Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą. Šios abejonės yra susijusios tiek su tam tikrų išlaidų atitiktimi (ypač dėl pagalbos skatinamojo poveikio), tiek su pasiūlyta išlaidų klasifikacija („bendrasis mokymas“ *versus* „specialusis mokymas“).

*Regioninei gamybinei veiklai Italijoje taikomo mokesčio lengvatos (Italija)*²⁹⁵

550. Gruodžio 7 d. Komisija patvirtino bendrovėms skirtas fiskalines skatinimo priemones. Šias priemones Italija priėmė Konkurencingumo įstatyminiu potvarkiu (2005 3 14, Nr. 80). Schemoje numatytos regioninei gamybinei veiklai Italijoje taikomo mokesčio lengvatos. Šios priemonės turėtų skatinti naujų darbo vietų kūrimą, ypač pietinėje Italijos dalyje. Biudžetinės išlaidos (negautos įplaukos) sudaro 846 mln. EUR.
551. Šia priemone siekiama skatinti kurti naujas darbo vietas, mažinant įmonėms tenkančias išlaidas darbo jėgai, taikant kasmetinę regioninei gamybinei veiklai Italijoje taikomo mokesčio lengvatą, skirtą kiekvienai naujai sukurtai darbo vietai. Remiamose vietovėse veikiančioms įmonėms galima taikyti didesnes lengvatas. Skaiciuojant sukurtas naujas darbo vietas, priemonėje atsižvelgiama tik į neterminuotą sutartį. Taip siekiama užtikrinti, kad naujos darbo vietos bus stabilios ir bus išlaikytos pagrįstai ilgą laiko tarpą.
552. Su šia lengvata susijusioje byloje laukiama Teisingumo Teismo sprendimo. Teismo buvo paprašyta priimti preliminarų nutarimą, ar toks mokestis yra suderinamas su ES draudimu taikyti kitus nei PVM nacionalinius apyvartos mokesčius. Tačiau tai netrukdo Komisijai dėl šios priemonės priimti sprendimą – tiek, kiek Italija turi teisę taikyti šį mokestį. Taikant šią priemonę, mokestis iš tikrųjų būtų po truputį mažinamas, prioritetą suteikiant išlaidų darbo jėgai pašalinimui iš mokesstinės bazės, todėl, patvirtinus šią priemonę, dabartinė padėtis netaps blogesnė.

²⁹⁴ Byla N 331/2005 „Ford Genk“.

²⁹⁵ Byla N 198/2005 Įstatymas Nr. 80/2005, 11 str.

553. Savo vertinime Komisija padarė išvadą, kad, tiek, kiek Italija turi teisę taikyti mokestį regioninei gamybinei veiklai, priemonė atitinka visas sąlygas, nustatytas Reglamente (EB) Nr. 2204/02 dėl Valstybės pagalbos taisyklių taikymo užimtumui. Todėl Komisija priėmė sprendimą, kad priemonė yra suderinama su valstybės pagalbos taisyklėmis, nes ji skatina kurti darbo vietas, ypač remiamose vietovėse (Mezzogiorno), kuriose nedarbo lygis vis dar aukštas, palyginti su kitomis Italijos dalimis.

10. FISKALINĖ PAGALBA

*Nuo mokesčių atleistos Gibraltaro įmonės (Jungtinė Karalystė)*²⁹⁶

554. Sausio 19 d. Komisija pasiūlė Jungtinei Karalystei atitinkamas priemones, skirtas tam, kad etapais būtų panaikinti teisės aktai, pagal kuriuos Gibraltaro įmonės atleidžiamos nuo mokesčių. Vasario 18 d. JK oficialiai pritarus šioms priemonėms, jos tapo teisiškai įpareigojančiomis. Pagal šią schemą „nuo mokesčių atleista įmonė“ nemokėjo jokio pelno pajamų mokesčio, o turėjo mokėti tik nustatyto dydžio metinį 225–300 GBP (apie 350–500 EUR) mokestį. Gibraltaro piliečiai arba nuolatiniai gyventojai negalėjo turėti nuo mokesčių atleistos įmonės pelno duodančių akcijų, o tokia įmonė Gibraltare negalėjo vykdyti jokios prekybos ar verslo.
555. Ši schema yra valstybės pagalba, nes atleidimas nuo pelno mokesčio suteikė privalumų nuo mokesčio atleistoms įmonėms, palyginti su įmonėmis, kurioms taikyta bendra Gibraltaro įmonių mokamo mokesčio norma – 35 %. Be to, schema buvo taikoma tik veiklą užsienyje vykdančioms įmonėms, todėl iškraipė valstybių narių konkurenciją. Kadangi schema buvo taikyta dar iki Jungtinės Karalystės įstojimo į ES, ji buvo priskirta esamai pagalbai, dėl kurios Komisija vykdė bendradarbiavimą su JK ir kurios negalima reikalauti grąžinti.
556. Komisijos priemonės iki 2010 m. pabaigos laipsniškai panaikins šią schemą, taip pat bus nustatytos griežtos dabar ja besinaudojančių įmonių nuosavybės teisės ar veiklos keitimo ribos. Komisija pirmą kartą nustatė tokius apribojimus valstybės pagalbos byloje. Schemą bus galima pritaikyti tik labai ribotam naujų įmonių skaičiui ir tik trumpu – trumpesniu nei aštuoniolikos mėnesių – pereinamuoju laikotarpiu. Be to, naujiems dalyviams lengvatos bus taikomos ne iki 2010 m. gruodžio mėn., kaip dabartiniams dalyviams, bet tik iki 2007 m. gruodžio mėn. pabaigos. Penkerių metų pereinamasis laikotarpis, taikomas dabartiniams esamos fiskalinės pagalbos gavėjams, atitinka panašiose bylose priimtų Komisijos sprendimų praktiką²⁹⁷.

²⁹⁶ Byla E 7/2002 *Nuo mokesčių atleistos Gibraltaro įmonės*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 1 19.

²⁹⁷ 2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimas dėl Belgijos įgyvendintos pagalbos schemos Belgijoje įsteigtiems koordinavimo centrams, 2003/755/EB (OL L 282, 2003 10 30); 2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimas dėl Nyderlandų įgyvendintos valstybės pagalbos tarptautiniam finansavimui, 2003/515/EB (OL L 180, 2003 7 18).

557. Spalio 20 d. Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą ir tuo pačiu sprendimu pirmą kartą uždraudė Graikijoje taikyti nuo mokesčių atleisto rezervo fondo schemą. Kelių sektorių įmonėms (įskaitant tekstilės, pagrindinių metalų, automobilių gamybos, energijos gamybos, kasybos, intensyvios žemdirbystės ir žuvininkystės įmones; dideles tarptautinės prekybos bendroves ir specialiąsias turizmo įmones) buvo leista sumažinti savo mokestinę bazę iki 35 % gaunamo pelno. Įsteigti fondai buvo skirti investicijoms ir kitiems projektams finansuoti, pvz., gamyklų ir pastatų plėtrai ir modernizavimui, naujos įrangos ar transporto priemonių pirkimui, aplinką tausojančioms investicijoms, lizingo išlaidoms, tyrimams, mokymams, patentų registravimui, restruktūrizavimo planams ir daugeliui kitų projektų.
558. Ši priemonė yra valstybės pagalba, nes pagal ją nurodytų sektorių įmonės, vykdančios tarptautinę prekybą, iš dalies atleidžiamos nuo įmonėms taikomų mokesčių. Be to, Komisija preliminariai nusprendė, kad schema neatitinka suderinamumo sąlygų, nustatytų atitinkamose valstybės pagalbos taisyklėse.
559. Ši priemonė yra neteisėta, nes apie ją nebuvo pranešta Komisijai. Kadangi ji sudarė dalį Graikijos mokesčių sistemos, ji buvo taikyta tiesiogiai, todėl tūkstančiai įmonių galėjo reikalauti, kad mokesčių institucijos joms tiesiogiai taikytų šią schemą. Siekdama iš karto sustabdyti tokios sistemos taikymą ir užkirsti kelią dar didesniems konkurencijos iškraipymams, Komisija nurodė Graikijai nedelsiant sustabdyti valstybės pagalbos teikimą, kol bus priimtas galutinis sprendimas.

*Mokesčių lengvatos investavimo priemonėms, kurių specializacija – investicijos į mažos kapitalizacijos bendroves (Italija)*²⁹⁹

560. Rugsėjo 6 d. Komisija priėmė neigiamą sprendimą, nurodantį susigražinti pagal Italijos mokesčių schemą suteiktą pagalbą. Pagal šią sistemą nuo 12,5 iki 5 % buvo sumažintas neterminuotų kolektyvinių investavimo priemonių, kurių specializacija – mažos ir vidutinės kapitalizacijos bendrovių, įtrauktų į reguliuojamos Europos akcijų biržos sąrašus („mažos kapitalizacijos bendrovių“), akcijų valdymas, pakaitinis mokestis kapitalo pajamoms. Mokesčių lengvata buvo taikoma įvairioms kolektyvinio investavimo priemonėms – tiek investavimo į bendroves priemonėms (pvz., SIVAC bendrovėms), tiek sutartinėms investavimo priemonėms. Antruoju atveju tai nėra bendrovės, tačiau jas valdo finansiniai tarpininkai. Pagal konkurencijos teisę jos laikomos įmonėmis. Šiuo atveju mažos kapitalizacijos bendrovės – tai į reguliuojamos Europos akcijų biržos sąrašus įtrauktos bendrovės, kurių kapitalizacija mažesnė negu 800 mln. EUR.
561. Nors schema oficialiai taikytina visoms specializuotoms investavimo priemonėms, buvo nustatyta, kad pagal ją buvo netiesiogiai subsidijuojami: i) finansiniai tarpininkai, sudarantys investavimo priemones, skirtas investuoti į biržos sąrašus įtrauktų mažos kapitalizacijos bendrovių akcijas, ir ypač valdymo bendrovės, bei ii) pačios mažos kapitalizacijos bendrovės, kurioms būtų suteikiama galimybė gauti

²⁹⁸ Byla C 37/2005 (ex-NN 11/2004) *Nuo mokesčių atleistas rezervo fondas (taikomas kai kurioms bendrovėms)*.

²⁹⁹ Byla C 19/2004 *Mokesčių lengvatos investavimo priemonėms, kurių specializacija – investicijos į mažos kapitalizacijos bendroves*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 9 6.

kapitalo palankesnėmis sąlygomis nei visoms kitoms bendrovėms. Komisija taip pat nusprendė, kad pagalba nesuderinama su bendrąja rinka, nes ji neskirta nei plėtrai skatinti, nei darbo vietoms kurti. Pagalba buvo pradėta teikti be išankstinio Komisijos patvirtinimo, ir Komisija nurodė susigrąžinti finansinių tarpininkų gautas mokesčių lengvatas. Sprendimas įdomus tuo, jog jame paaiškinama, kad: i) mokesčių lengvata tam tikriems finansiniams produktams gali būti netiesioginė pagalba investicijas skatinančioms ir jų gaunančioms įmonėms; ii) nustatius, kad mokesčių lengvata yra pagalba, finansiniai tarpininkai turi kompensuoti šią lengvatą.

*Mokesčių lengvatos į biržos sąrašus naujai įtrauktoms bendrovėms (Italija)*³⁰⁰

562. Kovo 16 d. Komisija nusprendė, kad Italijoje taikoma schema, pagal kurią mažinamos nominalios ir faktinės mokesčių normos bendrovėms, 2004 m. įtrauktoms į reguliuojamos ES akcijų biržos sąrašus, buvo pagalba, nesuderinama su bendrąja rinka. Siekdama paskatinti bendroves įsirašyti į biržos sąrašus, Italija pradėjo taikyti šią specialią mokesčių schemą pagal 2004 m. biudžeto įstatymą. Pagal šią schemą buvo nustatyta, kad išlaidos įrašymui išskaičiuojamos iš apmokestinamųjų pajamų (be to, kad mokesčiai išskaitomi įprasta tvarka) ir kad pelnomokesčio norma tokioms bendrovėms trejus metus mažinama 13 %.
563. Šis sprendimas įdomus tuo, kad jame paaiškinama verslo mokesčių priemonių selektyvumo sąvoka. Komisija nusprendė, kad, nors šios lengvatos buvo oficialiai prieinamos visoms į ES biržų sąrašus įtrauktoms įmonėms, jas reikia priskirti valstybės pagalbai, nes šios lengvatos buvo taikomos tik toms bendrovėms, kurios į minėtus sąrašus įsirašydavo per trumpą Italijos įstatymuose nustatytą laikotarpį. Komisija nusprendė, kad šių nuolaidų gavėjų pajamos, gautos per trejus metus po įrašymo, būdavo iš dalies neapmokestinamos, be to, ši mokesčių lengvata buvo neproporcinga tikslui – skatinti naujas įmones įsirašyti į biržų sąrašus. Dėl to, kad galimybė labai sumažinti mokesčius galėjo pasinaudoti tik 2004 m. į biržų sąrašus įtrauktos įmonės, buvo skatinamos greičiausiai augančios Italijos įmonės, o tai galėjo neigiamai paveikti Bendrijos vidaus prekybą ir konkurenciją. Galiausiai Komisija nusprendė, kad, kadangi išmokėta pagalba nebuvo susijusi su investicijomis, atitinkančiomis reikalavimus, kuriuos būtina patenkinti norint gauti pagalbą pagal valstybės pagalbos taisykles, tokia pagalba nesuderinama su bendra rinka. Kadangi pagalba buvo pradėta teikti be išankstinio Komisijos pritarimo, galutiniame sprendime nurodoma susigrąžinti suteiktas mokesčių nuolaidas.

*1929 m. Atleidimo nuo mokesčių įstatymo taikymas kontroliuojančioms bendrovėms (Liuksemburgas)*³⁰¹

564. Spalio 20 d. Komisija pasiūlė atitinkamas priemones, skirtas 1929 m. Liuksemburgo įstatymui dėl kontroliuojančių bendrovių, atleidžiamų nuo mokesčių. Šiame įstatyme nustatyta, kad Liuksemburge pagal specialias formas, taikytinas kontroliuojančioms bendrovėms, įregistruotos kontroliuojančios bendrovės atleidžiamos nuo Liuksemburgo verslo mokesčių, taikomų dividendams, palūkanoms, autoriniams atlyginimams ir kitoms pajamoms, jeigu šios bendrovės daugianacionalinėse

³⁰⁰ Byla C 8/2004 *Mokesčių lengvatos į biržos sąrašus naujai įtrauktoms bendrovėms*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 16.

³⁰¹ Byla E 53/2001 *1929 m. Atleidimo nuo mokesčių įstatymo taikymas kontroliuojančioms bendrovėms*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 10 20.

grupėse, kurioms priklauso, vykdo tik tam tikrą veiklą, įskaitant finansavimo, licencijavimo, valdymo ir koordinavimo paslaugų teikimą. Komisiją pagreitinti persvarstymą paskatino tai, kad 2003 m. kontroliuojančių bendrovių atleidimo nuo mokesčių tvarka buvo įtraukta į žalingų mokesčių priemonių sąrašą. Šios priemonės pažeidžia Tarybos elgsenos kodeksą dėl verslo mokesčių. Komisija persvarstė šią tvarką pagal bendradarbiavimo procedūrą, taikytiną priemonėms, galiojusioms iki EEB sutarties įsigaliojimo.

565. Komisija nusprendė, kad atleidimas nuo mokesčių yra su bendrąja rinka nesuderinama pagalba. Komisija nustatė, kad šie atleidimai naudingi tik kontroliuojančioms bendrovėms, vykdančioms tam tikrą pasirinktą veiklą, o tai gali rimtai iškraipyti konkurenciją, nes finansines paslaugas paprastai teikia kontroliuojančios bendrovės, kurioms taikomas šis atleidimas, ir minėtos paslaugos yra teikiamos tarptautinėse rinkose, kuriose labai intensyvi konkurencija. Komisija mano, kad mokesčių lengvatos buvo pagalba veiklai, nes pagalbos gavėjai buvo atleisti nuo mokesčių, paprastai taikomų Liuksemburgo įmonėms, ir nepadėjo siekti ekonominės plėtros ar užimtumo tikslų. Užbaigdama bendradarbiavimo procedūrą, Komisija paragino Liuksemburgą panaikinti lengvatas. Kadangi ši pagalba vertinama esama, Komisija gali reikalauti keisti ne jau atliktus, bet būsimus veiksmus.

Komisija baigia valstybės pagalbos tyrimą dėl mokesčių lengvatų Italijos sporto klubams („Salvacalcio“ įstatymas)

566. 2003 m. lapkričio mėn. Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą dėl Italijos priimtų teisinių priemonių („Salvacalcio“ įstatymas), keičiančių profesionalių sporto klubų apskaitos tvarkymo taisykles ir suteikiančių jiems tam tikras mokesčių lengvatas. Atsižvelgdamos į Komisijos išreikštą susirūpinimą, Italijos valdžios institucijos, siekdamos pašalinti bet kokią priemonės poveikį apmokestinimui, sutiko ją pakeisti. Šie pakeitimai įsigaliojo balandžio 18 d. priėmus Įstatymą Nr. 62. Todėl Komisija birželio 22 d.³⁰² galėjo priimti sprendimą, kad iš dalies pakeistos priemonės nebėra valstybės pagalba. Šia byla pabrėžiama, kad, nepaisant Komisijos teigiamo požiūrio į sporto skatinimą, profesionalūs futbolo klubai vykdo tam tikrą ekonominę veiklą ir jiems, kaip ir bet kokiai kitai įmonei, taikytinos valstybės pagalbos taisyklės.

Savidraudos ir taupymo draugijų atleidimas nuo mokesčio, taikomo ne sveikatos draudimo sutartims (Prancūzija)³⁰³

567. Kovo 2 d. Komisija priėmė priemones, raginančias Prancūziją iki 2006 m. sausio 1 d. nebetaikyti atleidimo nuo mokesčių, taikomų savidraudos ir taupymo draugijų draudimo sutartims dėl ne su sveikatos draudimu susijusios rizikos.
568. Prancūzijos savidraudos draugijų, kurių veiklą reglamentuoja Savidraudos ir taupymo draugijų kodeksas, sudarytoms draudimo sutartims nebuvo taikomas draudimo sutarčių mokestis. Komisija laikėsi nuomonės, kad toks atleidimas nuo mokesčių buvo valstybės pagalba, nes jis suteikė savidraudos ir taupymo draugijoms

³⁰²

Byla C 70/2003 *Priemonės, taikytos Italijos sporto klubams*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 6 22.

³⁰³

Byla E 20/2004 *Savidraudos ir taupymo draugijų atleidimas nuo mokesčio, taikomo ne sveikatos draudimo sutartims*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 2.

privalumą, netaikomą kitoms Prancūzijos ir užsienio draudimo bendrovėms, su kuriomis šios draugijos konkuruoja.

569. Kadangi Prancūzija sutiko su tinkamomis priemonėmis, šiuo atveju savidraudos ir taupymo draugijų bei draudimo bendrovių konkurencijos iškreipimai buvo panaikinti. Komisijos rekomendacijos ir jų įgyvendinimas yra 2001 m. lapkričio 13 d.³⁰⁴ įgyvendinto veiksmo tęsinys. Tada Komisija paragino Prancūziją panaikinti savidraudos ir taupymo draugijoms taikomą atleidimą nuo mokesčio draudimo sutartims dėl sveikatos draudimo rizikos. Po šio pasiūlymo konkretų atleidimą, taikytą savidraudos ir taupymo draugijoms, Prancūzija pakeitė atleidimu, kuris taikomas vadinamosioms „solidarumo“ sveikatos draudimo sutartims, t. y. sutartims, sudaromoms be išankstinio medicininio patikrinimo, neatsižvelgiant į draudžiančios institucijos statusą. 2004 m. birželio 2 d.³⁰⁵ Komisija priėmė sprendimą, kad šis mokesčio netaikymas suderinamas su valstybės pagalbos taisyklėmis.

*Mokesčių lengvatos sunkumus patiriančių pramonės įmonių perėmimui (Prancūzija)*³⁰⁶

570. Birželio 1 d. Komisija patvirtino naują Prancūzijos mokesčių lengvatų schemą, taikomą sunkumus patiriančių pramonės įmonių perėmimui. Pagalba yra pelno mokesčio, prekybos mokesčio (*taxe professionnelle*) ir nekilnojamojo turto mokesčio (*taxe foncière*)³⁰⁷ sumažinimas. Pagalbos suma priklauso nuo sukurtų darbo vietų skaičiaus ir regiono, kuriame vyksta perėmimas. Pagalbą gali gauti visos nepalankiausių regionų įmonės. Kitose vietovėse ji teikiama mažoms ir vidutinėms įmonėms.
571. Komisija nusprendė, kad pagalba suderinama su Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėmis³⁰⁸ bei Reglamentu dėl pagalbos MVĮ³⁰⁹, ir pareikalavo, kad sukurtos darbo vietos būtų išlaikomos mažiausiai penkerius metus.
572. Ši schema pakeitė ankstesnę schemą, pagal kurią pramonės įmonių perėmimui nebuvo taikoma jokia viršutinė pagalbos riba ir pagalba nebuvo siejama su darbo vietų kūrimu. Buvo nustatyta, kad ta pagalbos schema nesuderinama su ES valstybės pagalbos taisyklėmis³¹⁰.

³⁰⁴ Žr. 2001 m. Konkurencijos ataskaitą, byla E 46/2001.

³⁰⁵ OL C 126, 2005 5 25.

³⁰⁶ Byla N 553/04 *Mokesčių lengvatos sunkumus patiriančių pramonės įmonių perėmimui*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 6 1.

³⁰⁷ Prancūzijos bendrojo mokesčių kodekso 44 *septies*, 1383 A ir 1464 B straipsniai.

³⁰⁸ Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės (OL C 74, 1998 3 10, p. 9), su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 21 d. priimtomis naujosiomis regioninės pagalbos teikimo gairėmis 2007–2013 m.

³⁰⁹ 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 70/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms (OL L 10, 2001 1 13, p. 33), iš dalies pakeistas 2004 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 364/2004 (OL L 63, 2004 2 28, p. 22).

³¹⁰ OL L 108, 2004 4 16.

11. PAGALBA, TEIKIAMA STICHINIŲ NELAIMIŲ PADARYTAI ŽALAI ATITAISYTI

*2005 m. vasaros potvyniai (Vokietija ir Austrija)*³¹¹

573. Rugpjūčio mėn. Vokietija ir Austrija patyrė kelis neregėto masto potvynius. Kai kuriose provincijose, vietos valdžios institucijos skaičiavimais, vanduo siekė lygį, kokio nebuvo pasiekęs per paskutiniuosius 300 metų. Tai labai pakenkė nukentėjusių provincijų viešajai infrastruktūrai, namų ūkiams ir įmonėms. Siekdamos iš dalies atlyginti šios stichinės nelaimės žalą, padarytą įmonėms, Austrijos ir Vokietijos vyriausybės pranešė Komisijai apie kelias pagalbos schemas.
574. Komisija nusprendė neprieštarauti nė vienai iš bylų, apie kurias buvo pranešta, ir patvirtinti pagalbą pagal 87 straipsnio 2 dalies b punktą. Savo vertinimą Komisija pagrindė šiais „pagrindiniais principais“: siekiant išvengti, kad dėl stichinės nelaimės pagalbą gavusi įmonė atsidurtų palankesnėje padėtyje, buvo būtina atmesti bet kokią perteklinės kompensacijos galimybę, todėl tik tiesiogiai stichinės nelaimės padaryta materialinė žala buvo laikoma atitinkančia visus reikalavimus; nė vienu atveju neturi būti viršyta didžiausia kompensacija – 100 % šių išlaidų. Siekiant užtikrinti, kad tikrai nėra perteklinės kompensacijos galimybės, reikėjo taikyti centralizuotą ir oficialiai nustatytą stebėjimo mechanizmą, pagal kurį būtų galima nustatyti, kiek padarytos žalos padengė draudimas, ir garantuoti, kad nebūtų suteikta didesnė pagalba, nei yra nustatyta didžiausia pagalbos suma. Visais atvejais žalos sąvoka buvo pagrįsta refinansavimo išlaidomis ir (arba) pakeitimo verte. Patirti nuostoliai ir negautas pelnas, susiję su laikinai sustabdytu gamybos procesu, prarasti užsakymai, klientai ar rinkos nebuvo laikomi reikalavimus atitinkančia žala.

12. KITI SEKTORIAI: SVEIKATA, PAŠTO PASLAUGOS, GYNYBA

*Nyderlandų sveikatos draudimo sistemos reforma*³¹²

575. Gegužės 3 d. Komisija patvirtino 15 mlrd. EUR valstybės finansavimą esminei Nyderlandų sveikatos draudimo sistemos reformai. Reforma siekiama visiems piliečiams užtikrinti galimybę naudotis šia sistema ir skatinti sveikatos priežiūros teikimo veiksmingumą ir finansinį tvarumą. Šiuo tikslu valdžios institucijos steigia draudikų rizikos išlyginimo sistemą ir, tam tikriems draudikams suteikdamos pradinį kapitalą, remia sistemos keitimą.
576. Naujasis sveikatos draudimo įstatymas Nyderlanduose sukurs vieną bendrą privataus sveikatos draudimo rinką. Siekdama užtikrinti solidarumą, Nyderlandų vyriausybė įpareigos sveikatos draudikus priimti visus piliečius. Draudikams taip pat nebus leidžiama diferencijuoti draudimo įmokų. Siekdamos draudikams kompensuoti šiuos viešosios paslaugos teikimo įpareigojimus, Nyderlandų valdžios institucijos visų pirma nustatys sistemą, kuria siekiama neutralizuoti skirtingą sveikatos draudikų riziką, patiriamą dėl skirtingų klientų portfelių. Nors Komisija nebuvo tikra, kad

³¹¹ Byla N 435/2005 *Austrijos priemonės 2005 m. potvynio žalai atlyginti*; byla N 442/2005 *Pagalba įmonėms ir laisvųjų profesijų atstovams, skirta 2005 m. potvynio Bavarijoje žalai atlyginti*; ir byla N 466 B/2005 *Bavarijos pagalbos fondas – 2005 m. vasaros potvynis*.

³¹² Bylos N 541/2004 ir N 542/2004 *Nyderlandų sveikatos draudimo sistemos reforma*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 5 3.

priemonė patenkino ETT sprendimo „Altmark“ byloje nustatytas sąlygas, ji nusprendė, kad, priemonė yra suderinama su bendrąja rinka pagal 86 straipsnio 2 dalį.

577. Antra, veikiantiems sveikatos draudimo fondams bus leista vienkartinė priemonė – savo finansinius rezervus kaip pradinį kapitalą perkelti į nauju režimu veikiančią rinką. Sveikatos draudimo fondai bus paversti įprastais privačiais draudikais. Norint atitikti sveikatos draudikams keliamus mokumo reikalavimus, draudikams reikia šių rezervų. Reformuodama sveikatos priežiūros sistemą, Nyderlandų vyriausybė veikia vadovaudamasi vienu iš Lisabonos strategijos prioritetų – siekia užtikrinti „finansiniu požiūriu tvarią ir perspektyvią bei ilgalaikę sveikatos priežiūrą“. Komisija nustatė, kad ši priemonė yra būtina ir proporcinga, todėl nusprendė, kad ji, kaip nustatyta 87 straipsnio 3 dalies c punkte, yra suderinama su bendrąja rinka.

„Banque Postale“ įkūrimas (Prancūzija)³¹³

578. Gavusi Prancūzijos valdžios institucijų pranešimą, Komisija išnagrinėjo kelias priemones, kuriomis dalis pašto „Le Post“ (LP) finansinės veiklos būtų perduota jo dukterinei bendrovei „Banque Postale“ (BP).
579. Komisija patikrino, ar nuosavos lėšos, pervestos BP pagal tokio pobūdžio sandoriams taikytinus apskaitos standartus, atitinka nuosavas lėšas, šiuo metu skirtas finansinėms LP paslaugoms. Kadangi LP nesuteikė papildomo kapitalo, Komisija nusprendė kad, atsižvelgiant į perduodant veiklą susiklosčiusią padėtį, perduotas kapitalas nėra valstybės pagalba. Komisija neturi patvirtinti, kad BP nuosavo kapitalo pakanka jo veiklos mastui ir pobūdžiui: už tai atsakingos atitinkamos nacionalinės institucijos.
580. Vadovaudamasi atitinkama teismų praktika³¹⁴, Komisija taip pat patvirtino, kad BP negaus jokios ekonominės naudos iš LP sumokėtos kompensacijos už paslaugų teikimą. Visų pirma Komisija patikrino, ar buvo nustatyti mechanizmai, kad, siekiant, jog nebūtų perduoti galimi LP privalumai, būtų užkirstas kelias bet kokiam lėšų nutekėjimui tarp LP ir jo dukterinės įmonės. Be kitų priemonių, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo užtikrinti, kad BP būtų finansuojama griežtai pagal rinkos sąlygas. Be to, Komisija patikrino, kad ši kompensacija būtų apskaičiuota atsižvelgiant į LP analitinę apskaitą, nustatytą remiantis nuosekliai taikytais ir objektyviai pagrįstais principais.
581. Gruodžio 21 d. Komisija patvirtino LP finansinės veiklos perdavimą, nes tai nesuteiks BP jokios ekonominės naudos. Su perdavimu netiesiogiai susiję klausimai, pvz., speciali teisė platinti „livret A“ (kaupiamoji sąskaita, kuriai netaikomi mokesčiai), LP suteiktos neribotos valstybės garantijos ir LP pareigūnų, pervestų į BP, pensijų sistema, bus nagrinėjami atskirai.

³¹³ Byla N 531/2005 „Banque Postale“ įkūrimas, Komisijos sprendimas priimtas 2005 12 21.

³¹⁴ Byla C-83/01 P „Chronopost“ [2003] Rink. I-6993.

582. Gruodžio 7 d. Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą byloje dėl pagalbos, apie kurią nebuvo pranešta, suteiktos Graikijos civilinių ir karinių transporto priemonių gamintojai ir pagrindinei Graikijos kariuomenės tiekėjai „Hellenic Vehicle Industry SA – ELVO“³¹⁵. 1999 m. Graikijos vyriausybė pavirtino bendrovės skolų valstybės sektoriui, susidariusių 1989–1999 m., nurašymą. Graikija teigia, kad 3,5 mln. EUR pagalba buvo teikiama tik ELVO karinių priemonių gamybai, todėl dėl tiesiogiai su esminiais nacionalinio saugumo interesais susijusių priežasčių jai taikytinas EB sutarties 296 straipsnis, leidžiantis nukrypti nuo bendrojo valstybės pagalbos taisyklėse nustatyto draudimo. Remdamasi turima informacija, Komisija vis dėlto mano, kad tik dalis pagalbos buvo skirta karinių priemonių gamybai ir tik šiai daliai galima taikyti EB sutarties 296 straipsnį. Likusią pagalbos dalį reikia nagrinėti pagal bendrąsias valstybės pagalbos taisykles.

13. ŽEMĖS ŪKIS

Pašariniuose fosfatuose esančio mineralinio fosforo mokestis (Danija)

583. Sausio 19 d. Komisija nusprendė neprieštarauti Danijos pasiūlytam naujam pašaruose esančio fosforo mokesčiui, kuriuo siekiama, kad žemės ūkyje būtų naudojama kuo mažiau fosforo³¹⁶. Siekiant nepadidinti bendro Danijos žemės ūkio sektoriaus apmokestinimo lygio, bus sumažintas žemės ūkio paskirties žemės mokestis. Schema nepriskiriama valstybės pagalbai ūkininkams. Manoma, kad bendras žemės ūkio paskirties žemės mokesčio sumažinimas administraciniu požiūriu yra veiksmingiausias būdas perskirstyti žemės ūkio sektoriui iš fosforo mokesčio gautas pajamas. Žemės mokestis bus sumažintas visiems žemės ūkio sektoriams, t. y. ne tik tiems, kurie naudoja pašarus gyvūnams ir moka fosforo mokestį. Tai bent jau teoriškai galėtų būti palanku augalų augintojams. Tačiau įvertinusi schemą aplinkosaugos požiūriu ir atsižvelgdama į tai, kad atitinkamose valstybės pagalbos taisyklėse aiškiai nurodoma, kad nuosavybės mokestis yra vienas iš būdų naujiems aplinkosaugos mokesčiams kompensuoti, Komisija nusprendė neprieštarauti nepaisydama to, kad ši schema gali būti palanki augalų augintojams. Vienam ūkininkui mokestis sumažėtų vidutiniškai labai nedaug – apie 700 DKK (95 EUR) per metus.

Nacionalinė pagalbos MPŪV schema (Suomija)

584. Kovo 16 d. Komisija pritarė naujai valstybės pagalbos priemonei³¹⁷, kuri bus teikiama kartu su esama parama mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms, bendrai finansuojamos Bendrijos pagal Suomijos kaimo plėtros programą. Pagalbą sudaro 20 EUR bazinė išmoka už 1 hektarą remiamose A, B ir C1 vietovėse ir 25 EUR už 1 hektarą remiamose C2-C4 vietovėse. Bazinė išmoka mokama visose vietovėse, atitinkančiose reikalavimus bendro finansavimo išmokoms gauti. Be to, vietovėse, kuriose yra paplitę gyvulininkystės ūkiai, papildomai mokama 80 EUR už 1 hektarą.

³¹⁵ Byla C 47/2005 *Pagalba ELVO („Hellenic Vehicle Industry SA“) – Graikija*.

³¹⁶ Byla N 343/2004.

³¹⁷ Byla N 284/2004.

585. Komisija užtikrina, kad bendra suma (dabar mokama bendrojo finansavimo parama, naujosios bazinės išmokos ir naujosios papildomos išmokos) neviršytų vidutiniškai 250 EUR už 1 hektarą. Kasmet bus tikrinamos naujosios bazinės išmokos ir papildomos išmokos sumos. Siekiant neviršyti didžiausios vidutinės išmokos – 250 EUR už 1 hektarą, prireikus visoje šalyje šios sumos bus proporcingai mažinamos. Komisija nusprendė, kad bendra išmoka Suomijos mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms atitinka ES teisės aktus, ypač ES valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui gairių³¹⁸ 6 punktą ir Reglamento (EB) Nr. 1257/99³¹⁹ 14 ir 15 straipsnius, nes: išmokos geografiniu požiūriu paskirstytos taip, kad būtų naudingiausios mažiausiai derlingoms vietovėms; dėl gamtinių kliūčių su ypatingomis struktūros problemomis susiduriantys sektoriai gauna daugiau pagalbos; atlikus išmokų lygio palyginimą su kitais palyginamais ES regionais, perteklinės kompensacijos nėra.

Gyvūninių atliekų šalinimas 2003 m. (pranc. équarrissage) (Prancūzija)

586. Liepos 5 d. Komisija pritarė maždaug 325 mln. EUR valstybės pagalbai, suteiktai skerdenų perdirbimo sektoriaus viešųjų paslaugų sistemai (*pranc. service public d'équarrissage*). Parama skirta mėsos rupiniams saugoti ir naikinti bei kritusių gyvulių gyvūninėms atliekoms gabenti ir naikinti 2003 m.³²⁰ Tuo pat metu Komisija nusprendė pradėti 88 straipsnio 2 dalyje nustatytą oficialią tyrimo procedūrą dėl pagalbos tam tikros rūšies mėsos prekybininkams. Ši pagalba buvo 2003 m. taikytas atleidimas nuo skerdenų perdirbimo mokesčio. Prancūzija šį atleidimą taikė 1997–2002 m. Kai kurioms įmonėms atleidimas nuo šio mokesčio buvo pratęstas. Nuo mokesčio buvo atleidžiamos įmonės, kurių apyvarta ankstesniais kalendoriniais metais buvo mažesnė nei 762 245 EUR. Skerdenų perdirbimo mokestis buvo skaičiuojamas pagal bendrą įmonės apyvartą, o ne pagal parduotos mėsos kiekį. Todėl kai kurios įmonės buvo atleistos nuo šio mokesčio net tuo atveju, jeigu pardavė daugiau mėsos nei kitos įmonės, kurių prekybos bet koku kitu produktu bendra apyvarta buvo didesnė. Tikėtina, kad šis atleidimas nepateisinamas dėl mokesčių sistemos pobūdžio, todėl jis gali būti laikomas valstybės pagalba. Be to, tikėtina, kad ši pagalba yra nesuderinama pagalba veiklai, nes taip sumažinti mokesčiai jų gavėjui nekelia jokių paskatų ir nereikalauja atitinkamo įnašo. Ši nuomonė atitinka Komisijos požiūrį, suformuluotą 2004 m. gruodžio mėn. sprendime dėl skerdenų perdirbimo mokesčio (*pranc. taxe d'équarrissage*)³²¹.

„Plans de Campagne“ (Prancūzija)

587. Liepos 20 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl galimai neteisėtos valstybės pagalbos, kurią 1991–2002 m. Prancūzija suteikė vaisių ir daržovių sektoriui³²². Pagalba buvo teikiama pagal metinius „nenumatytų atvejų planus“ (*pranc. plans de campagne*). Pagalbą sudarė priemonės, skirtos perteklinei Prancūzijos vaisių ir daržovių pasiūlai vidaus rinkoje, palaikant kainas ir remiant laikiną sandėliavimą, kompensuoti, taip pat priemonės, skirtos produktams naikinti ar perdirbimui remti.

³¹⁸ Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui (OL C 28, 2000 2 1).

³¹⁹ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai, iš dalies pakeičiantis bei panaikinant tam tikrus reglamentus (OL L 160, 1999 6 26, p. 80).

³²⁰ Byla C 23/2005.

³²¹ Byla NN 8/2004.

³²² Byla NN 8/2004.

Taip pat galėjo būti mokamos subsidijos, kuriomis buvo siekiama krizių metu remti Prancūzijos produktų pardavimą ne ES rinkose. Tikėtina, kad parama sudarė 50 mln. EUR per metus.

588. Komisija abejoja, ar šias priemones būtų galima laikyti suderinamomis su konkurencijos taisyklėmis, nes tikėtina, kad jos trukdo tinkamai prekybos vaisiais ir daržovėmis bendrojoje rinkoje tvarkai. Galutinį sprendimą tikimasi priimti 2006 m.

Parama bananų augintojų grupėms (Gvadelupė ir Martinika)

589. Rugsėjo 6 d. Komisija nusprendė neprieštarauti maždaug 1,41 mln. EUR valstybės pagalbai, suteiktai subsidijuotomis paskolomis augintojų grupei, siekiant papildyti bananų sektoriaus restruktūrizavimo priemones³²³. Pagalba, suteikta finansinių sunkumų patiriančiai gamintojų grupei, neatitiko ES teisės aktų dėl restruktūrizavimo pagalbos nuostatų, nes teikiamos sumos buvo pernelyg mažos visapusiškai restruktūrizuoti bananų sektorių. Numatytų priemonių (geresnė pasiūlos koncentracija) negalima vertinti kaip patikimo restruktūrizavimo plano. Komisija leido teikti šią paramą kaip pagalbą veiklai pagal specialią teisinę bazę, taikomą regionams, kuriems buvo suteikta pagalba. Ši teisinė bazė leidžia teikti pagalbą veiklai, kuria siekiama kompensuoti kliūtis, galinčias labai sutrukdyti regionų, ypač periferinių, ekonominę plėtrą.

Pagalba gyvuliams apsaugoti nuo plėšrūnų užpuolimų (Toskana, Italija)

590. Rugsėjo 6 d. Komisija pirmą kartą pritarė valstybės pagalbai, skirtai draudimo išmokų už žalą, gyvulių augintojų patirtą dėl plėšrūnų (pvz., vilkų ar meškų), išlaidoms padengti³²⁴. Šiomis priemonėmis siekiama apsaugoti dažnai puolamus gyvulius (galvijus, avis, ožkas ir arklius), auginamus šalia gamtos parkų. Tinkamais nuostoliais laikoma tik gyvulių žūtis ir abortai, sukelti plėšrūnų užpuolimų. Be to, Komisija nusprendė, kad valstybės pagalba, kurią sudaro prevencinių ir apsauginių investicijų (pvz., tvartų statybai ir (arba) rekonstravimui, fotografinio įspėjimo sistemoms, gyvuliams skirtų aptvarų statybai) finansavimas, yra suderinama su Valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui gairėmis. Pagalbai buvo pritarta, siekiant kartu taikyti saugomų rūšių apsaugos ir gyvulių augintojų žalos rizikos mažinimo priemones.

Pagalbos dėl blogų oro sąlygų fondas (Italija)

591. Birželio 7 d. Komisija priėmė sprendimą neprieštarauti naujam įstatymui dėl apytiksliai 100 mln. EUR kasmetinės valstybės pagalbos, skirtos įvairiems ūkininkų nuostoliams, patirtiems dėl blogų oro sąlygų, kompensuoti³²⁵. Naujasis įstatymas sudarys nuoseklią teisinę bazę būsimoms kompensacijoms dėl blogų oro sąlygų, finansuojamoms centrinės valdžios. Kitaip nei ankstesnėje sistemoje, (subsidijuotu draudimu) galėję apsidrausti ūkininkai negaus jokių kitų kompensacijų. Taip ūkininkai bus skatinami apsidrausti ir bus lengviau planuoti valstybės išlaidas. Italijos vyriausybė numato kasmet skirti apie 100 mln. EUR tiesioginėms kompensacijoms ir dar 100 mln. EUR draudimo sutartims subsidijuoti.

³²³ Byla NN 40/2004.

³²⁴ Byla N 211/2005.

³²⁵ Byla NN 54/A/2004.

592. Gegužės 3 d. Komisija nusprendė pradėti oficialų tyrimą dėl numatomos subsidijos Nyderlandų salyklo sektoriui. Buvo numatoma remti „Holland Malt BV“ investicinį projektą („Bavaria NV“ ir „Agrifirm“, javus auginančių ūkininkų kooperatyvo, bendradarbiavimas–), susijusį su salyklo gamyklos įkūrimu. Taip bus sujungta visa salyklinių miežių sandėliavimo ir perdirbimo bei salyklo gamybos ir prekybos juo grandinė.
593. Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą, nes ji dėl šių priežasčių abejoja, ar numatoma parama yra suderinama su bendrąja rinka:
- remiantis Komisijos turima informacija, negalima atmesti galimybės, kad salyklo rinkoje yra pajėgumų perteklius;
 - „Holland Malt“ tvirtina, kas pateiks „aukščiausios kokybės salyklą“, skirtą gaminti „aukščiausios kokybės alų“, ir kad tokios rūšies salyklo ir alaus rinka vis dar didėja.
594. Tačiau yra neaišku, ar „aukščiausios kokybės salyklas“ ir „aukščiausios kokybės alus“ nėra tik paprasčiausios rinkodaros sąvokos ir ar kiekviena jų nepriklauso specialiai skirtingų produktų rinkai, kurios atžvilgiu būtų galima atmesti pajėgumų pertekliaus galimybę.

Klimato kaitos mokestis (Jungtinė Karalystė)

595. Liepos 20 d. Komisija pritarė pagalbos schemai, pagal kurią žemės ūkio sektoriui būtų taikomas mokesčio grąžinimas ir per 10 metų laikotarpį būtų grąžinta 687 mln. EUR³²⁷. Sodininkystės sektoriui bus grąžinama 50 %, o žemės ūkio sektoriui – 80 % klimato kaitos mokesčio. Ši galimybė yra nustatyta taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (*angl.* IPPC) susitarimuose ir leidžia Jungtinės Karalystės žemės ūkio sektoriui prisiderinti prie dėl mokesčio išaugusių energijos kainų, kartu padedant užtikrinti, kad Jungtinė Karalystė ir ES laikysis nustatytų CO₂ mažinimo tikslų.
596. Klimato kaitos mokestį už energijos naudojimą ne būtiniems reikmėms Jungtinė Karalystė pradėjo taikyti 2001 m., siekdama atitikti Kioto protokolo nustatytus tikslus. Daug energijos sunaudojančioms pramonės šakoms buvo pasiūlyta per 10 metų grąžinti didelę sumokėto mokesčio dalį (80 %), kad jos galėtų prisitaikyti prie naujosios aplinkos ir gerinti energijos efektyvumą bei mažinti anglies dioksido emisijas. Su šiuo sprendimu susiję žemės ūkio sektoriai (kiaulių ir paukščių, maisto ir gėrimų) sudarė IPPC susitarimus ir įsipareigojo mažinti emisijas bei didinti efektyvumą pagal nustatytus rodiklius. Jungtinė Karalystė užtikrina, kad šių įsipareigojimų vykdymas bus griežtai stebimas.
597. Tai, kad ateityje mokesčio mažinimas gali būti panaikintas, o įmonės vis tiek turės atitikti nustatytus rodiklius, yra veiksmingas būdas priversti įmones ir toliau laikytis susitarimo ir tikslų. Sugrąžinimo mechanizmas yra proporcingas susitarimo laikotarpio pabaigoje nepasiektiems rodikliams. Kartu taikomas ir sankcijų

³²⁶ Byla C 14/2005, pradinis pavadinimas Byla N 149/2004.

³²⁷ Byla NN 12/2004.

mechanizmas. Susitarimai nuolat persvarstomi. Vertindama daugiasektorinę valstybės pagalbą energetikos mokesčių atžvilgiu, Komisija sutiko, kad žemės ūkio sektoriui turi būti taikomos tos pačios nuostatos kaip kitiems Valstybės pagalbos aplinkosaugos reikmėms gairių reglamentuojamiems sektoriams. IPPC susitarimai buvo patvirtinti pagal šių gairių 51 straipsnio 1 dalies a punktą.

598. Atskira speciali priemonė, pagal kurią per penkerius metus bus grąžinta 50% mokesčio, leidžia sodininkystės sektoriui kompensuoti dėl klimato kaitos mokesčio prarastą tarptautinį konkurencingumą. Šios priemonės teisinis pagrindas yra Gairių dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui 5.5.4 punktas.

14. ŽUVININKYSTĖ

599. Iš visų bylų, dėl kurių Komisija priėmė sprendimus 2005 m., verta paminėti tris toliau nurodytas bylas.
600. Bendrovė „Shetland Leasing and Property Ltd“ (SLAP)³²⁸ 1999 m. ir 2000 m. investavo 3 mln. GBP į žuvis perdirbimo įmonę Šetlando salose. Komisijai apie tai buvo pranešta skundu. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad investicijai panaudotas lėšas suteikė du Šetlando salų tarybos valdomi investiciniai fondai, todėl ją reikia priskirti valstybės pagalbai. Investiciją sudarė su bendrąja rinka nesuderinama pagalba veiklai. Kadangi tokio pobūdžio finansavimas buvo laikomas privačiu dalyvavimu struktūriniuose fonduose, dėl valdžios institucijų ir dalyvaujančių įstaigų teisėtų lūkesčių nebuvo pareikalauta, kad ši pagalba būtų grąžinta.
601. Komisija patvirtino 1 mln. GBP vertės schemą³²⁹, apie kurią jai pranešė Jungtinė Karalystė ir kuri buvo skirta teikti pagalbą savanoriškai pasirašymo sistemai kurti. Pagal šią sistemą lašišines žuvis veisiantiems ūkininkams leidžiama rinkti ir šalinti savo veisiamų žuvų atliekas. Savo sprendime Komisija išreiškė nuomonę, kad Gairės dėl valstybės pagalbos, susijusios su USE bandymais, kritusiais gyvuliais ir skerdyklų atliekomis, priimtose atsižvelgiant į galvijų spongiforminės encefalopatijos sukeltą krizę, taip pat taikytinos ir valstybės pagalbai dėl žuvininkystės ūkiuose kritusių gyvūnų.
602. Po itin stiprios audros, kilusios Baltijos jūroje sausio mėn. pradžioje, Komisija patvirtino schemą³³⁰, apie kurią pranešė Latvija ir kuri buvo skirta žvejų ir žuvininkystės sektoriaus ūkininkų patirtai žalai kompensuoti. Apie tokio pobūdžio, pvz., po audros ar kito ypatingo įvykio (aplinkos tarša), pagalbos schemas pranešama gana dažnai, tačiau tai buvo pirmas kartas, kai toks pranešimas gautas iš naujosios valstybės narės.

³²⁸ Byla C-13/2005.

³²⁹ Byla N-285/2005.

³³⁰ Byla N-177/2005.

15. ANGLYS

603. 2005 m. Komisija priėmė daug su anglių sektoriumi susijusių sprendimų dėl valstybės pagalbos. Birželio mėn. Komisija patvirtino Vokietijos, Vengrijos ir Lenkijos anglių sektoriaus restruktūrizavimo planus.
604. Sausio mėn. Komisija patvirtino 2005 m. pagalbos išmokas Vokietijai. Kovo mėn. ji pritarė valstybės pagalbai, kurią Vokietija 2001 m. ir 2002 m. suteikė savo anglių pramonei (nors ši valstybės pagalba buvo neteisėta, nes apie ją nebuvo pranešta). Birželio mėn. Komisija patvirtino 2004 m. pagalbą Slovakijai ir 2004–2006 m. pagalbą Lenkijai. Remdamasi Regioninės pagalbos teikimo gairėmis, liepos mėn. Komisija pritarė pagalbai, skirtai naujai Čekijos orto-lignito kasyklai, nes orto-lignitui netaikomas reglamentas dėl anglių. Galiausiai Komisija pritarė pagalbai, skirtai uždaryti Čekijos kasyklas, 2005 m. Slovakijos kasykloms skirtai pagalbai ir 2004–2006 m. Vengrijai skirtai pagalbai.

16. TRANSPORTAS³³¹

16.1. Geležinkelių transportas

605. Gegužės 3 d. Komisija leido Čekijai³³² suteikti pagalbą, skirtą remti naujų geležinkelių riedmenų įsigijimą. Čekijos valdžios institucijos suteiks garantiją 45 mln. EUR paskolai, kurią Čekijos geležinkeliams pasiūlė finansavimo bendrovė EUROFIMA. Ši priemonė turės tik labai nedidelį neigiamą poveikį esamoms prekybos sąlygoms. Visų pirma „Čekijos geležinkeliai“ mokės palūkanas už paskolą, kuri suteikta palankesnėmis nei rinkos sąlygomis, taip pat susidarys garantijos išlaidų. Antra, garantija taikoma tik keleiviniam geležinkelių transportui, o šis sektorius pagal ES teisės aktus dar nėra atviras konkurencijai.
606. Birželio 7 d. Komisija patvirtino Nyderlandų priemonę³³³ dėl pagalbos Europos traukinių valdymo sistemai (*angl.* ETCS) teikimo. Pagalba bus skirta naujai signalizavimo ir greičio valdymo sistemai kroviniuose traukiniuose, važiuojančiuose nauja geležinkelių krovinio transporto linija, vadinamąja „Betuwe Route“, įdiegti. Siekiant užtikrinti saugumą, šioje linijoje bus įdiegtas ETCS – naujasis Europos traukinių valdymo standartas. Nyderlandų valdžios institucijos iš dalies kompensuos pirmųjų krovinių lokomotyvų, kurie bus naudojami „Betuwe Route“ linijoje, pritaikymo ETCS išlaidas.
607. Galiausiai kovo 3 d. Komisija pritarė restruktūrizavimo pagalbos priemonei, skirtai „SNCF Freight“³³⁴. Ši priemonė buvo restruktūrizavimo plano dalis. Dėl šio plano SNCF krovinių gabenimas vėl taps perspektyviu. Komisija nusprendė, kad planas yra suderinamas su ES teisės aktais, nes pagalba apsiriboja mažiausia būtina suma ir

³³¹ Už šias transporto srities bylas atsakingas Energetikos ir transporto generalinis direktoratas.

³³² Byla N 323/2004 – Čekija – Valstybės garantija, skirta „Česke dráhy“ (Čekijos geležinkelių riedmenų pirkimui finansuoti, Komisijos sprendimas priimtas 2005 5 3).

³³³ Byla N 569/2004 – Nyderlandai – Pagalbos schema Europos traukinių valdymo sistemos (ETCS) pritaikymui kroviniams lokomotyvams, Komisijos sprendimas priimtas 2005 6 7.

³³⁴ Byla N 386/2004 – Prancūzija – Restruktūrizavimo pagalba „SNCF Freight“, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 2.

kartu jai taikomos kompensacinės priemonės, pvz., pajėgumų mažinimas ir numatomas Prancūzijos krovinių gabenimo geležinkeliais rinkos atvėrimas konkurencijai.

16.2. Kombinuotas transportas

608. Kovo 16 d. Komisija pritarė Belgijos pagalbos schemai³³⁵, skirtai subsidijoms kombinuoto transporto įrangai Valonų regione įsigyti. Liepos 5 d.³³⁶ buvo patvirtinta dar viena schema, skirta skatinti nacionalines kombinuoto transporto paslaugas. Trejus metus taikoma schema padės kombinuoto transporto operatoriams, kurie naudoja geležinkelių paslaugomis. Pagalba siekiama kompensuoti kelių ir geležinkelių išorinių išlaidų skirtumą, kuris, kalbant apie trumpuosius maršrutus, yra ypač didelis.
609. Be to, kovo 16 d. Komisija patvirtino Vokietijos schemą³³⁷, skirtą naujoms kombinuoto transporto paslaugoms skatinti ir tam skirtai įrangai įsigyti.
610. Balandžio 20 d. Komisija patvirtino Italijos pagalbos schemą³³⁸, skirtą sunkių krovinių transporto priemonių perkėlimui nuo kelių į jūrą skatinti. Šiuo tikslu subsidijos bus teikiamos krovinių gabenimo keliais bendrovėms, kurios, užuot naudojusios sausumos kelių transportą, naudoja esamais ar naujais jūrų maršrutais. Schema galios trejus metus ir jos biudžetas sudarys 240 mln. EUR. Tačiau yra nustatyta viena pagalbos teikimo sąlyga – gavėjai privalo naudotis jūrų transporto paslaugomis dar trejus metus po to, kai schema nebebus taikoma.

16.3. Kelių transportas

611. Gruodžio 7 d. Komisija nusprendė patvirtinti grupės „ABX Logistics“³³⁹ restruktūrizavimo plano finansinę dalį, kurios vertė – 176 mln. EUR. Sprendimas pagrįstas restruktūrizavimo planu, pagal kurį labai sumažinti pasaulinės „ABX Worldwide“ grupės, taip pat šios grupės filialo Vokietijoje („ABX Germany“) ir filialo Nyderlanduose („ABX Netherlands“) pajėgumai, atkurtas visos grupės perspektyvumas, o visas kapitalas perduotas privačiam investuotojui, privalančiam pradėti veiklą per 12 mėnesių po sprendimo priėmimo. „ABX France“ vietos veikla buvo privatizuota 2005 m.
612. Komisija nusprendė pritarti šioms priemonėms. Jų turėtų pakakti „ABX Worldwide“ grupės gyvybingumui atkurti, net jeigu tam prireiktų parduoti visą „ABX Worldwide“ grupę. Todėl Komisija pritarė restruktūrizavimo pagalbai, kuri būtų teikiama tik tuo atveju, jeigu „ABX group“ būtų parduota privačiam investuotojui, kuris turėtų ne tik sumokėti rinkos kainą, bet ir skirti „ABX group“ didelį finansinį įnašą.

³³⁵ Byla N 247/2004 – *Pagalbos schema kombinuotam transportui Valonų regionui*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 16.

³³⁶ Byla N 249/2004 – *Pagalbos schema kombinuotam transportui*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 7 5.

³³⁷ Byla N 238/2004 – *Vokietija – Pagalbos schema naujo kombinuoto transporto eismui finansuoti*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 3 16.

³³⁸ Byla N 496/2003 – *Italija – Pagalba logistikos grandinių plėtrai ir intermodalumui tobulinti*, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 20.

³³⁹ Byla C 53/2003.

16.4. Oro transportas

„Alitalia“ (Italija)

613. Birželio 7 d. Komisija nusprendė, kad į „Alitalia“ ir ją aptarnaujančios dukterinės įmonės rekapitalizaciją nėra įtraukta valstybės pagalba, numatyta tik tuo atveju, jeigu bus griežtai laikomasi visų sąlygų, nustatytų siekiant užtikrinti, kad valstybė elgsis kaip apdairus investuotojas. Viena vertus, ne kontrolinė valstybės dalis numatomame „AZ Fly“ kapitalo didinime (1,2 mlrd. EUR) turi kainuoti tiek pat ir jis būti vykdomas tokiais pat sąlygomis kaip ir privataus investuotojo atveju. Atsižvelgiant į tai, Komisijai pateiktas tarptautinio banko ketinimų protokolai dėl veiksmingo ir kontrolinės privataus sektoriaus dalies šiame sandoryje užtikrinimo. Tai užtikrins, kad Italija laikysis savo 2004 m. liepos mėn. priimto išsipareigojimo privatizuoti „Alitalia“. Oro linijų rekapitalizacija, kurios galiausiai nustatyta suma sudarė 1 mlrd. EUR, prasidėjo gruodžio mėn. ir bankų pateiktos garantijos neprireikė.
614. Kita vertus, valstybinės holdingo bendrovės „Fintecna“ pasiūlyta 216 mln. EUR investicija į „AZ Services“ antžeminę veiklą privalo atitikti rinkos sąlygas. Komisija atliko nepriklausomą tyrimą, ar šios investicijos grąža atitiktų grąžą, kurios galėtų tikėtis privatus investuotojas. Kaip ir buvo numatyta, pirmieji rekapitalizacijos veiksmai pradėti gruodžio mėn.
615. Tirdama restruktūrizavimą, Komisija suteikė trečiosioms šalims galimybę pateikti pastabų dėl to, kaip „Alitalia“ panaudojo 400 mln. EUR paskolą, kurią 2004 m. liepos 20 d. Komisija leido garantuoti Italijai. Atsižvelgdama į šias pastabas, Komisija nuodugniai ištyrė „Alitalia“ veiksmus, taip pat pasitelkdama ir nepriklausomus vertintojus. Komisija priėmė sprendimą, kad pagalba panaudota tinkamai, kad bendrovės pajėgumai atitinka priimtus išsipareigojimus ir kad naujieji maršrutai yra pelningi.

„Ryanair“ (Belgija)

616. 2004 m. vasario 12 d. sprendime dėl Valonų regionui ir valstybei priklausančio Briuselio oro uosto „Brussels South Charleroi Airport“ (BSCA) oro linijoms „Ryanair“ suteikto pranašumo, šioms pradėdant savo veiklą „Charleroi“, Komisija nusprendė, kad ji gali leisti teikti tam tikros rūšies pagalbą, leidžiančią tik plėtoti naujus maršrutus pagal aiškiai nustatytas sąlygas. Tačiau sprendime taip pat buvo nurodyta, kad negalima leisti tam tikrų kitų pagalbos formų.
617. Todėl taikydamos šį sprendimą, Belgijos valdžios institucijos 2004 m. susitarė su „Ryanair“, kad, laukiant Pirmosios instancijos teismo (PIT) sprendimo dėl oro linijų ieškinio, kuriuo siekiama panaikinti Komisijos sprendimą, dalis nesuderinamos pagalbos (apie 4 mln. EUR) bus padėta į sąlyginio indėlio sąskaitą. Siekdama susigrąžinti papildomą sumą (apie 2,3 mln. EUR), Belgija Airijos teisme turėjo iškelti ieškinį „Ryanair“ (sprendimas šioje byloje dar nėra priimtas).
618. Taip pat atsižvelgdama į sprendimą „Ryanair“ ir „Charleroi“ byloje, gruodžio 9 d. Komisija priėmė keletą gairių, kuriomis atsakė į paskutiniuosius įvykius oro transporto sektoriuje: būtent atsirado pigių oro linijų ir padidėjo konkurencija tarp oro uostų, ypač regioninių, per pastaruosius metus itin aktyviai bandžiusių surasti

naujų oro transporto kanalų. Šiomis gairėmis³⁴⁰ siekiama, kad taikomos taisyklės taptų skaidresnės, jose nustatant, ką Komisija leis arba ko neleis.

„Olympic Airways“ (Graikija)

619. Rugsėjo mėn. Komisija taip pat užbaigė tyrimą dėl įtarimų, kad Graikija suteikė neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą „Olympic Airways“. Komisija nusprendė, kad nuo 2002 m. gruodžio 11 d. (tada buvo priimtas ankstesnis Komisijos sprendimas dėl Graikijoje registruoto oro vežėjo) „Olympic Airways“ ir „Olympic Airlines“ nuolat gavo neteisėtą valstybės pagalbą. Taip pat žr. nuorodą toliau esančiame D skyriuje į ETT sprendimą dėl tokios pagalbos susigrąžinimo.
620. Pradėdama tyrimo procedūrą, Komisija suabejojo dėl to, ar „Olympic Airways“ nuolat nemoka mokesčių ir socialinės apsaugos įmokų. Komisijai kilo abejonių ir dėl „Olympic Airlines“ įkūrimo 2003 m. pabaigoje.
621. 2003 m. gruodžio mėn. visus skrydžius, kuriuos pirmiau vykdė „Olympic Airways Group“ narės „Olympic Airways“, „Olympic Aviation“ ir „Olympic Macedonian“, perėmė naujas subjektas, pervadintas „Olympic Airlines“. Nuodugniai ištyrusi „Olympic Airways“ ir „Olympic Airlines“ finansus, rugsėjo 14 d. Komisija nustatė, kad Graikija keliais būdais, įskaitant atleidimą nuo mokesčių ir socialinės apsaugos įmokų, turto, kurį „Olympic Airways“ perdavė „Olympic Airlines“ pervertinimą, grynujų pinigų valstybės dotacijas „Olympic Airways“ ir lėktuvų lizingą „Olympic Airlines“ už mažesnę nei savikaina kainą³⁴¹, teikė neteisėtą ir nesuderinamą valstybės pagalbą.

Oro uostų infrastruktūra (Vokietija ir Belgija)

622. Be to, 2005 m. Komisija priėmė du sprendimus, susijusius su oro uostų infrastruktūra. Sausio 19 d. Komisija nusprendė, kad Vokietijos pagalbos schema³⁴², skirta regioniniams oro uostams statyti ir plėtoti neišvystytos struktūros regionuose, yra suderinama su ES valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis. Schema leidžiama teikti dotacijas tik oro uostų infrastruktūros išlaidoms padengti. Šios dotacijos vienodomis sąlygomis prieinamos visiems galimiems naudotojams. Tačiau šia schema nefinansuojamos jokios kasdieninės oro uostų eksploatavimo išlaidos ar kokiomis nors oro uosto paslaugomis besinaudojančio oro vežėjo konkrečios investicijos.
623. Kitas sprendimas dėl oro uostų infrastruktūros buvo susijęs su kuriama valstybinio ir privataus sektorių partneryste, skirta Deurne oro uosto „Antwerp International Airport“ plėtojimui ir eksploatavimui³⁴³. Balandžio 20 d. Komisija nusprendė, kad valstybės įnašų sumą ir komercinio partnerio pasirinkimą galiausiai nulėmė atviras ir sąžiningas viešasis konkursas, atitikęs vienodo elgesio su konkurentais principą, ir užtikrino, kad valstybės dalyvavimas apsiribojo mažiausiu būtinu dalyvavimu.

³⁴⁰ Komisijos komunikatas – Bendrijos gairės dėl oro uostų finansavimo ir valstybės pagalbos oro transporto bendrovių veiklai iš regioninių oro uostų pradėti (OL C 312, 2005 12 9, p. 1).

³⁴¹ Byla C 11/2004.

³⁴² Byla N 644i/2002 – Vokietija, Komisijos sprendimas priimtas 2005 1 19.

³⁴³ Byla N 355/2004 – Belgija, Komisijos sprendimas priimtas 2005 4 20.

C – SPRENDIMŲ DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

1. ĮŽANGA

624. Valstybės pagalbos veiksmų plane pabrėžiama, kad norint, jog valstybės pagalba būtų veiksmingai ir patikimai kontroliuojama, reikia, kad Komisijos sprendimai būtų tinkamai vykdomi, ypač kalbant apie neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos susigrąžinimą. Valstybės pagalbos veiksmų plane skelbiama, kad Komisija siekia, jog sprendimai dėl pagalbos susigrąžinimo būtų vykdomi veiksmingiau ir nedelsiant. Taip bus užtikrintas vienodas elgesys su visais pagalbos gavėjais.
625. 2005 m. Konkurencijos GD Įgyvendinimo padalinys ir toliau stebėjo valstybių narių taikomas priemones Komisijos sprendimams dėl pagalbos susigrąžinimo vykdyti. Dar neįvykdytų sprendimų skaičius sumažėjo nuo 94 (2004 m. gruodžio 31 d.) iki 75 (2005 m. gruodžio 31 d.). 2005 m. Komisija priėmė 12 naujų sprendimų dėl pagalbos susigrąžinimo. Per tą patį laikotarpį buvo išnagrinėtas 31 tokio pobūdžio atvejis.
626. Pagalbos susigrąžinimo atvejų geografinis pasiskirstymas lieka palyginti stabilus: Vokietijai vis dar tenka daugiausiai neįvykdytų pagalbos susigrąžinimo atvejų (35%). Ispanijai, Italijai ir Prancūzijai tenka 53% neįvykdytų pagalbos susigrąžinimo atvejų. 16 valstybių narių tokių atvejų nėra. Beveik du trečdaliai neįvykdytų pagalbos susigrąžinimo atvejų yra susiję su individualios pagalbos priemonėmis, o likusi dalis – su pagalbos schemomis.
627. Atitinkamų valstybių narių pateikta informacija rodo, kad pastaraisiais metais buvo susigrąžintos nemažos neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos sumos. 2005 m. Komisijai buvo pateikta dokumentais patvirtintų įrodymų dėl susigrąžintų didelių sumų, susijusių su keliais neseniai priimtais sprendimais, pvz., dėl Vokietijos „Landesbanks“ ir „Bull“. Šie įvykiai padėjo žymiai pagerinti bendrą susigrąžinimo statistiką. Iš 8,6 mlrd. EUR pagalbos, susigrąžintinos pagal nuo 2000 m. priimtus sprendimus, iki 2005 m. pabaigos buvo susigrąžinta apie 8,2 mlrd. EUR (6,0 mlrd. EUR pagrindinė suma ir beveik 2,2 mlrd. EUR palūkanų). Neskaiciuojant palūkanų, tai sudaro 71% visos susigrąžintinos sumos³⁴⁴.
628. 2005 m. Komisija užtikrino, kad visi neįvykdyti sprendimai dėl susigrąžinimo būtų atidžiai ir nuosekliai sekami, siekiant užtikrinti jų veiksmingą vykdymą. Nusprendus, kad konkreči valstybė narė nesiėmė jos teisinėje sistemoje numatytų priemonių sprendimui įvykdyti, Komisija pradėjo teisinę procedūrą pagal 88 straipsnio 2 dalį arba 228 straipsnio 2 dalį. 2005 m. Komisija trim atvejais nusprendė pradėti 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą sprendimams dėl pagalbos susigrąžinimo įgyvendinti. Toliau trumpai apibūdinami šie atvejai.

³⁴⁴

Reikėtų atsižvelgti į tai, kad šie statistiniai duomenys yra susiję tik su tais neįvykdytais susigrąžinimo atvejais, dėl kurių valstybės narės pateikė palyginti tikslus duomenis. Atitinkamos valstybės narės dėl 31 iš 104 susigrąžinimo sprendimų, priimtų nuo 2000 m., dar nėra pateikusias patikimos informacijos apie konkrečios pagalbos sumą. Ypač nedaug informacijos pateikta apie sumas, susigrąžintinas pagalbos schemų atvejais, ypač kalbant apie mokesčių ir kvazimokesčių priemones ir pagalbos priemones, susijusias su garantijomis. Komisija ir toliau stengiasi gauti valstybių narių informaciją apie konkrečias pagalbos sumas.

2. INDIVIDUALIOS BYLOS

*„Municipalizzate“ (Italija)*³⁴⁵

629. Sausio 19 d.³⁴⁶ Komisija nusprendė perduoti Italijos atvejį nagrinėti Europos Teisingumo Teismui (ETT), nes ji neįvykdė 2002 m. birželio 5 d. priimto sprendimo. Sprendime buvo nustatyta, kad Italijos pagalba viešųjų paslaugų bendrovėms nesuderinama ir ją reikia susigrąžinti. Praėjus dvejiems metams po sprendimo priėmimo, Komisija nusprendė, kad Italija nesiėmė jokių veiksmingų nacionalinėje teisėje numatytų priemonių, kad nedelsdama susigrąžintų šią pagalbą. Italija taikė tik preliminaras priemones, tačiau nesiėmė jokių konkrečių priemonių pagalbai susigrąžinti.

*„Thüringen Porzellan GmbH“ ir „Kahla“ (Vokietija)*³⁴⁷

630. Vasario 16 d. Komisija nustatė, kad Vokietija nevisiškai įvykdė 2002 m. spalio 30 d. priimtą pagalbos susigrąžinimo sprendimą dėl Vokietijos porceliano gamintojai „Kahla Porzellan GmbH“ ir jos perėmėjai bendrovei „Kahla/Thüringen Porzellan GmbH“ suteiktos pagalbos. Komisija laikosi nuomonės, kad Vokietija nesiekė susigrąžinti dalies neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos, nurodytos sprendime.

*Skubios priemonės užimtumui (Italija)*³⁴⁸

631. Balandžio 6 d. Komisija nusprendė perduoti ETT Italijos atvejį dėl 2004 m. kovo 30 d. sprendimo dėl pagalbos susigrąžinimo nevykdymo. Sprendime nustatyta, kad Italijos pagalbos schema, taikyta likviduojamas bendroves išsigyjančioms bendrovėms, prieštarauja valstybės pagalbos taisyklėms ir šią pagalbą reikia susigrąžinti. Schema buvo siekiama apsaugoti didelių sunkumų patiriančių bendrovių darbuotojus, sumažinant socialinio draudimo įmokas. Nors nuo sprendimo dėl susigrąžinimo priėmimo praėjo vieneri metai, Italija dar nepranešė Komisijai apie jokiais priemones, skirtas jam vykdyti.

*Baskų regiono fiskalinė schema (Ispanija)*³⁴⁹

632. Gruodžio 20 d. Komisija nusprendė perduoti Ispanijos atvejį Teisingumo Teismui, nes ši neįvykdė trijų pagalbos susigrąžinimo sprendimų, susijusių su Baskų regiono fiskaline schema. Šiuose sprendimuose nustatyta, kad Baskų regiono fiskalinė schema, pagal kurią naujai įsteigtos įmonės dešimčiai metų buvo atleistos nuo pelno mokesčio, prieštaravo valstybės pagalbos taisyklėms. Praėjus ketveriems metams nuo šių trijų sprendimų priėmimo, Ispanija nesiėmė jokių konkrečių priemonių šiai schemai sustabdyti ar suteiktai neteisėtai ir nesuderinamai pagalbai susigrąžinti.

³⁴⁵ CR 27/1999.

³⁴⁶ Byla C-207/2005.

³⁴⁷ CR 62/2000.

³⁴⁸ CR 62/2003.

³⁴⁹ CR 58/1999, CR 59/1999 ir CR 60/1999.

„Deggendorf“ bylos precedento taikymas – „ACEA Electrabel“ suteikta pagalba (Italija)³⁵⁰

633. 2003 m. Komisija pradėjo 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl centralizuotos šilumos sistemos Romos apylinkėse, taikydama „Deggendorf“ bylos precedentą, nes pagalbos gavėja buvo Romos savivaldybės valdoma įmonė ACEA³⁵¹. Tuo metu ACEA parengė ir su Belgijos bendrove „Electrabel“ įsteigė bendrą įmonę, pavadintą „AceaElectrabel“. Šios bendros įmonės dukterinė įmonė „AceaElectrabel Produzione“, kurią bendrai valdo „Acea“ ir „Electrabel“, tapo pagalbos gavėja.
634. Kovo 16 d. Komisija nusprendė pabaigti procedūrą ir priėmė sprendimą, kuriuo patvirtino, kad priemonė yra suderinama pagalba ir jos gavėjas lieka tas pats kaip ir „municipalizzate“ įmonių byloje net tuo atveju, jei gavėjo tapatybė iš dalies pasikeitė. Teismas priėmė teigiamą sprendimą nustatydamas sąlygą, kad pagalbą bus galima teikti tik susigražinus pagalbą, kuri buvo paskelbta kaip neteisėta ir nesuderinama.
635. Rugpjūčio mėn. „AceaElectrabel Produzione“ nusprendė dėl šio sprendimo pateikti apeliacinį skundą PIT.

³⁵⁰ Byla C 35/2003 „Lazio“ – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas.

³⁵¹ Žr. Bylą CR 27/1999, kuri minima 629 punkte.

D – RINKTINĖS TEISMO BYLOS

*„Streekgewest Westelijk Noord-Brabant“*³⁵²

636. „Streekgewest Westelijk Noord-Brabant“ yra už atliekų surinkimą atsakinga įmonė. Kiekvieną kartą, kai atliekos buvo pristatomos į perdirbimo įrenginį, ji turėjo mokėti mokestį. Teigdama, kad mokestis buvo renkamas prieštaraujant 88 straipsnio 3 dalyje numatytam „neveikimo“ reikalavimui, įmonė prašė kompensuoti sumokėtą sumą. Dalinis mokestį nustatančio įstatymo pakeitimas ir atleidimas nuo jo įsigaliojo dar prieš Komisijai patvirtinant šias priemones. Tačiau, ištyrusi šias priemones, Komisija nusprendė, kad jokie pagalbos elementai nebuvo nesuderinami su bendrąja rinka.
637. Sausio 13 d. sprendime dėl preliminarinių bylų nagrinėjančio nacionalinio teismo klausimų Europos Teisingumo Teismas (ETT) pažymėjo, kad šiems mokesčiams netaikytinos valstybės pagalbos nuostatos, nebent jie būtų skirti pagalbos priemonėms finansuoti ir sudarytų neatsiejamą šių priemonių dalį. Glaudus ryšys ir abipusė priklausomybė (įkeitimas) egzistuoja tik tokiu atveju, jeigu pajamos iš mokesčio būtinai skiriamos pagalbai finansuoti. Tokiu atveju pagalbos suma tiesiogiai priklauso nuo mokesčio pajamų. Atitinkamai nuo jų priklauso ir pagalbos priemonės suderinamumas. Jeigu yra toks ryšys, pranešime taip pat privaloma nurodyti finansavimo metodą. Tokiu atveju pačiam mokesčiui taikomas įgyvendinimo draudimas.
638. Toliau ETT pabrėžė, kad 88 straipsnio 3 dalies paskutinis sakinyss taikomas tiesiogiai. Tai reiškia, kad, jeigu mokestis sudaro neatsiejamą pagalbos priemonės dalį, iš esmės reikalaujama, kad valstybė narė grąžintų mokesčius, kuriuos ji taikė, pažeisdama ES teisę. Asmenys gali pasinaudoti šiuo tiesioginiu poveikiu bylose, kurias nagrinėja nacionaliniai teismai, ne tik tuo atveju, jeigu šiuos asmenis paveikė konkurencijos iškraipymas, bet taip pat tuo atveju, jeigu jie nori tiesiog susigrąžinti pažeidžiant šią nuostatą taikytą mokestį. Tačiau yra nustatyta sąlyga, kad, šiam asmeniui buvo taikytas Sutarčiai prieštaraujantis mokestis.

*F.J. Pape*³⁵³

639. Remdamasis pirmiau aptartos „Streekgewest Westelijk Noord-Brabant“ bylos išvadomis, ETT išnagrinėjo, ar p. F.J. Pape byloje nurodytas mokestis buvo neatsiejama pagalbos priemonės dalis. Kaip ir „Streekgewest“ byloje, Nyderlandai pradėjo teikti pagalbą tada, kai Komisija dar nebuvo jai pritarusi. Sausio 13 d. ETT nustatė, kad mokesčio ir pagalbos priemonių nesiejo pakankamas ryšys, nes pagal Nyderlandų teisę kompetentingos institucijos turi teisę iš mokesčio gautas pajamas laisvai skirstyti įvairioms reikmėms, todėl pajamos iš mokesčio neturi tiesioginio poveikio pagalbos sumai. ETT nusprendė, jog mokesčio ir pagalbos nesieja toks ryšys, kad valstybė narė turėtų grąžinti mokestį p. Pape.

³⁵² Byla C-174/2002 „Streekgewest Westelijk Noord-Brabant“.

³⁵³ Byla C-175/2002 *F.J. Pape vardu prieš Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij*.

„Confédération nationale du Crédit mutuel“ prieš Komisiją³⁵⁴

640. Šiuo sausio 13 d. sprendimu Pirmosios instancijos teismas (PIT) panaikino 2002 m. sausio 15 d. Komisijos sprendimą dėl to, kad Prancūzijos pagalba „Crédit Mutuel“ yra nesuderinama su bendrąja rinka. Pagalba buvo teikiama santaupų surinkimo ir valdymo, pagal „Livret Bleu“ sistemą, forma. Prancūzija ir „Crédit Mutuel“ dėl šio sprendimo PIT pateikė apeliacinį skundą.
641. Remiantis EB sutarties 253 straipsniu, PIT panaikino Komisijos sprendimą dėl nepakankamo priežasčių, paskatinusių priimti sprendimą, nurodymo.
642. Visų pirma PIT konstatavo, kad pagalbos apibūdinimas sprendimo rezoliucinėje dalyje nesudarė sąlygų atitinkamiems asmenims išsiaiškinti, kokias valstybės taikytas priemones Komisija priskyrė pagalbai, todėl teismas negalėjo pritaikyti savo persvarstymo galios šioms priemonėms įvertinti.
643. Antra, kadangi sprendimo rezoliucinė dalis ir motyvų išdėstymas yra nedaloma visuma, kitas sprendimo dalis PIT nagrinėjo atsižvelgdamas visų pirma į 87 straipsnio 1 dalies sąlygas. Teismas nusprendė, kad kitose sprendimo dalyse nepakanka motyvų dėl pagalbos laikytų priemonių nustatymo.

Belgija prieš Komisiją³⁵⁵

644. Šioje byloje Belgija siekė panaikinti Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2204/2002 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai užimtumui. Balandžio 14 d. sprendime ETT atmetė Belgijos apeliacinį skundą ir patvirtino Komisijos reglamentą bei pateikė šiuos teiginius dėl atitinkamų Komisijos ir Tarybos įgaliojimų valstybės pagalbos srityje.
645. ETT konstatavo, kad, nustatydamas valstybės pagalbos suderinamumo kriterijus, Komisija neviršijo savo įgaliojimų. Komisija neprivalėjo apsiriboti paprastu savo ankstesnės praktikos kodifikavimu, o nustatydamas naujus suderinamumo kriterijus, taip pat griežtesnius, nei yra taikomi dabar, galėjo taikyti savo patirtį. Reglamentu (EB) Nr. 994/98 Taryba suteikė Komisijai įgaliojimus paskelbti, kad tam tikros pagalbos kategorijos yra suderinamos su bendrąja rinka ir joms netaikomas pranešimo reikalavimas. Tačiau šis reglamentas nesuteikė Komisijai jokių įgaliojimų aiškinti 87 straipsnio 1 dalį ir nustatyti bendrąjį bei saistantį valstybės pagalbos sąvokos apibrėžimą, kaip nustatyta 87 straipsnio 1 dalyje.

„Sniace“ prieš Komisiją³⁵⁶

646. Balandžio 14 d. PIT sprendime paaiškintos pagalbos gavėjo konkurento ieškinio Europos teismuose priimtumo sąlygos. Šioje byloje ieškovė Ispanijos bendrovė „Sniace“, gaminanti dirbtinį ir sintetinį pluoštą, užginčijo Komisijos sprendimą, pagal kurį leidžiama teikti pagalbą bendrovei „Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG“ (LLG).

³⁵⁴ Byla T-93/2002 „Confédération nationale du Crédit mutuel“ prieš Komisiją.

³⁵⁵ Byla C-110/2003 Belgija prieš Komisiją.

³⁵⁶ Bylos T-88/2001 ir T-141/2003 „Sniace“ prieš Komisiją.

647. PIT pabrėžė, kad konkurentas, siekdamas užginčyti Komisijos sprendimą, turi įrodyti, kad yra konkrečiai susijęs su šiuo sprendimu. Šiuo tikslu buvo atsižvelgta į dvi aplinkybes:
- pirma, į konkurento vaidmenį ikiteisminėje procedūroje. „Sniace“ vaidmuo ikiteisminėje procedūroje nebuvo pagrindinis, nes ši bendrovė nepateikė Komisijai jokio skundo ir procedūros eigos iš esmės nelėmė jos pateikta informacija;
 - antra, į pareiškėjos įrodymus, kad sprendimas galėjo paveikti jos padėtį rinkoje. PIT pažymėjo, kad pareiškėja neveikė ir ateityje neketino veikti toje pačioje rinkoje, kurioje veikė LLG; be to, pareiškėja nesugebėjo tinkamai įrodyti, kad ginčijamas sprendimas galėtų labai paveikti jos padėtį rinkoje, nes jos pareiškimai buvo pagrįsti visiškai nepatvirtintomis prielaidomis, nepateikiant įrodymų ir nenurodant nuostolių ar patirtų neigiamų padarinių.
648. Todėl PIT paskelbė, kad „Sniace“ pateiktas ieškinys yra nepriimtinas, nes pareiškėja nebuvo konkrečiai susijusi su Komisijos sprendimu.

*Italija prieš Komisiją*³⁵⁷

649. Gegužės 10 d. sprendimu šioje byloje ETT iš dalies panaikino 1999 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos sprendimą, kuriuo vadovaujantis buvo pradėta procedūra dėl valstybės pagalbos „Tirrenia di Navigazione“ grupės įmonėms. Italija siekė panaikinti šį sprendimą, nes pagal jį buvo sustabdytas pagalbos teikimas.
650. Sprendimas įdomus tuo, kad jame paaiškinamos kai kurios procedūrinės taisyklės, kurias Komisija privalo taikyti vertinant pagalbos priemones.
651. Pirma, dėl Komisijos galimybės nurodyti sustabdyti naujas pagalbos priemones: prieš tai valstybei narei turėtų būti suteikta galimybė aptarti visas priemones ir pateikti savo pastabas. Šioje byloje Komisija neaptarė su Italijos valdžios institucijomis „Tirrenia“ grupei naudingo mokesčių režimo, taikyto degalų ir tepalų tiekimui jos laivams. Todėl ETT nusprendė, kad Komisijos sprendimą reikėtų iš dalies – tiek, kiek jame nurodoma sustabdyti šią konkrečią pagalbos priemonę, – panaikinti.
652. Antra, dėl tariamo piktnaudžiavimo Komisijos įgaliojimais: ETT nurodė, kad piktnaudžiavimą įgaliojimais galima nustatyti tik tuo atveju, jei yra aiškių abejonių, kad priemonės buvo esama pagalba arba priemonės neturėjo jokių pagalbos elementų. Tokiu atveju Komisija nebūtų turėjusi teisės priskirti jų naujoms pagalbos priemonėms ir nurodyti jas sustabdyti. Šioje byloje nenustatyta, kad būtų buvę piktnaudžiauta įgaliojimais dėl naujoms pagalbos priemonėms priskirtų priemonių sustabdymo.
653. Galiausiai ETT išnagrinėjo, ar sprendime dėl procedūros pradėjimo Komisija teisingai priskyrė priemones naujoms pagalbos priemonėms. Iš pradžių ETT konstatavo, kad valstybė narė, kurios nuomone, tiriama pagalba yra esama pagalba,

³⁵⁷

Byla C-400/1999 *Italija prieš Komisiją*.

yra atsakinga už tai, kad Komisijai kuo anksčiau, kai ji tik atkreipia dėmesį į šią priemonę, būtų pateikta informacija, kuria remdamasi valstybė narė tai teigia. Jeigu per parengtinį vertinimą turėdama šią informaciją Komisija nusprendė, kad nagrinėjamos priemonės tikriausiai buvo esama pagalba, jas reikėjo nagrinėti pagal 88 straipsnio 1 dalyje ir 88 straipsnio 2 dalyje nustatytas procedūras. Tačiau tai nebuvo taikytina šiai bylai.

*Komisija prieš Graikiją*³⁵⁸

654. 2002 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo pagalbą, suteiktą „Olympic Airways“ restruktūrizuoti, paskelbė neteisėta ir nesuderinama. Atitinkamai Komisija nurodė Graikijai susigrąžinti suteiktą pagalbą.
655. Graikija ėmėsi tam tikrų preliminarinių priemonių pagalbai susigrąžinti. Tačiau po to, kai buvo priimtas sprendimas dėl susigrąžinimo, Graikija be jokio atlygio perdavė „Olympic Airways“ darbuotojus ir pelningiausią turtą, atleistą nuo visų skolų, naujai įsteigtai bendrovei „Olympic Airlines“. Dėl šios priežasties tapo neįmanoma iš naujosios bendrovės susigrąžinti buvusios bendrovės skolų. Komisija pareiškė Graikijai ieškinį ETT.
656. Gegužės 12 d. ETT nutarė, kad pagalbos gavėjo turtas buvo perduotas taip, kad taptų neįmanoma susigrąžinti pagalbos gavėjo skolų. Šis sandoris sutrukdė veiksmingai įgyvendinti sprendimą dėl susigrąžinimo, todėl buvo labai pakenkta šio sprendimo tikslui – atkurti konkurenciją.
657. Dėl Graikijos įgyvendintų priemonių „Olympic Airways“ skola nebuvo susigrąžinta, nes šios priemonės buvo neišsamios, pavėluotos (nes nebuvo įgyvendintos per nurodytą dviejų mėnesių laikotarpį) arba nesaistančios. Todėl ETT nusprendė, kad Graikija neįvykdė Komisijos sprendimo.

„Corsica Ferries France SAS“ prieš Komisiją

658. Birželio 15 d. PIT panaikino 2003 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimą dėl Prancūzijos keltų bendrovės SNCM rekapitalizacijos³⁵⁹. PIT panaikino sprendimą dėl to, kad Komisijos tyrimas dėl 12 mln. EUR vertės turto pardavimo pajamų neleido Komisijai užtikrinti, kad pagalbos suma apsiribojo mažiausia būtina suma. Tačiau visi kiti ieškovo argumentai buvo atmesti.

*CDA prieš Komisiją*³⁶⁰

659. Spalio 19 d. sprendimu šioje byloje PIT iš dalies panaikino Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos, kurią Vokietija suteikė „CDA Compact Disc Albrechts GmbH“ (Tiuringija). Buvo panaikinta sprendimo dalis, pagal kurią Vokietijai nurodyta susigrąžinti įmonėms, kurios nebuvo pirminės pagalbos gavėjos, suteiktą pagalbą.

³⁵⁸ Byla C-415/2003 *Komisija prieš Graikiją*.

³⁵⁹ Byla T-349/2003 *„Corsica Ferries France SAS“ prieš Komisiją*.

³⁶⁰ Byla T-324/2000 *CDA prieš Komisiją*.

660. Pirma, PIT nurodė, kad galima nurodyti susigrąžinti įmonėms suteiktą pagalbą tik tokiu atveju, jeigu galima įrodyti, kad ši įmonė iš tiesų turėjo naudos iš pagalbos. Tokia nauda nenustatoma, jeigu pirminiam gavėjui skirta pagalba apgaulės būdu buvo perduota kitai įmonei. Komisija, prašydama valstybės narės pateikti tikslesnę informaciją apie perduotos pagalbos sumą, turėtų pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis.
661. Antra, PIT konstatavo, kad būtų galima išplėsti nurodymo susigrąžinti pagalbą galiojimą kitai įmonei, kuri nėra pirminė pagalbos gavėja, jeigu būtų nustatyta, kad nurodymu buvo piktnaudžiauta. Tačiau šiuo atveju tai nustatyti yra sunku. Net jei turtą perėmusi bendrovė jį tikrai naudojo pirminio pagalbos gavėjo veiklai testuoti ir net jei šiuo pervedimu buvo siekiama apsaugoti dalį turto nuo teisinio ir ekonominio netikrumo, to nepakanka norint įrodyti, kad buvo ketinama piktnaudžiauti Komisijos nurodymu susigrąžinti pagalbą. Atmesdamas tariamą Komisijos piktnaudžiavimą, PIT atsižvelgė į šiuos aspektus: turtą perėmusi bendrovė už jį sumokėjo rinkos kainą ir dėl turto perdavimo buvo surengtas atviras ir besąlyginis konkursas.
- „Nazairdis“³⁶¹
662. Ši byla yra susijusi su preliminariniu bylų nagrinėjančio Prancūzijos teismo klausimu dėl progresyvinio mokesčio, tiesiogiai taikomo mažmeninėms Prancūzijos parduotuvėms („TACA“), priskyrimo valstybės pagalbai. ETT pritaikė kriterijus, nustatytus pirmiau aptartose „Streekgewest“ ir „Pape“ bylose.
663. Pajamos iš TACA buvo įvairiai naudojamos. Iš pradžių jomis buvo finansuojamos vadinamosios „veiklos nutraukimo išmokos“, t. y. pagalba vyresniems nei 60 metų amatininkams ir prekybininkams, nutraukiantiems savo veiklą. Pradėjus taikyti TACA mokestį, pajamos labai padidėjo ir pajamų iš TACA likutis buvo skirtas amatininkų ir gamybinio bei prekybinio pobūdžio profesinei veiklai savarankiškai užsiimančių asmenų bazinio senatvės draudimo sistemoms, taip pat FISAC³⁶² ir CPDC³⁶³. Kiekvienu minėtu paskirstymo atveju konkrečiose teisinėse nuostatose numatyta tai, kas sprendžia dėl su mokesčiu susijusių pajamų sumos, kurią ketinama išleisti nurodytoms reikmėms, ir (arba) tai, kaip nustatoma atskira suma, mokėtina prašymo pateikėjui.
664. 2001 m. balandžio mėn. pagrindinio proceso bendrovės ieškovės nacionaliniuose Prancūzijos teismuose pateikė keletą ieškinių prieš instituciją, atsakingą už TACA mokesčio rinkimą. Šiais ieškiniiais bendrovės siekė, kad joms būtų kompensuotos sumos, per pastaruosius metus sumokėtos kaip TACA mokestis. Bendrovės savo reikalavimus argumentavo tuo, kad TACA buvo neteisėtas mokestis, nes jis buvo neatskiriama valstybės pagalbos, apie kurią Komisijai nebuvo pranešta, dalis.

³⁶¹ Sujungtos Bylos C-266/2004–C-270/2004 ir C-321/2004–C-325/2004 „Nazairdis“ (dabar – „Distribution Casino France“).

³⁶² Amatų ir prekybos paramos intervencijos fondas.

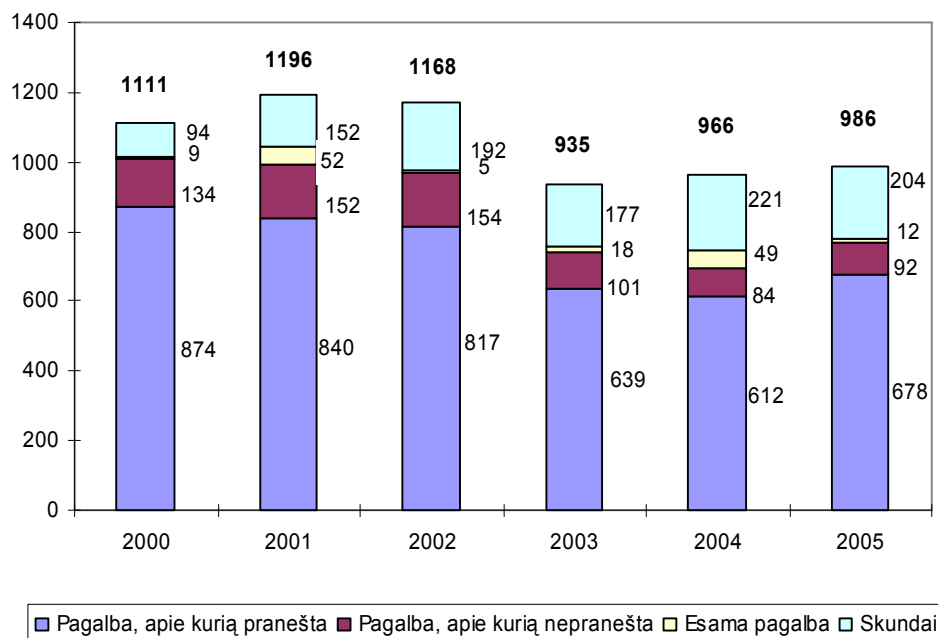
³⁶³ Kuro platintojų prekybos komitetas.

665. Spalio 27 d. priimtame sprendime ETT iš pradžių išnagrinėjo atleidimą nuo TACA mokesčio, taikyto nedidelėms mažmeninės prekybos parduotuvėms. Teismas nusprendė, kad galimo nedidelių mažmeninės prekybos parduotuvių atleidimo nuo TACA neteisėtumo nepakanka tam, kad būtų suabejota paties mokesčio teisėtumu. Antra, teismas nurodė pirmiau aptartų bylų „Streekgewest“ ir „Pape“ precedentes, pabrėždamas, kad laikoma, jog mokestis yra neatskiriama pagalbos priemonės dalis, tik tuo atveju, jeigu šis mokestis yra traktuojamas kaip pagalbos priemonės užstatas. Tai reiškia, kad mokesčio pajamos būtinai turi būti skiriamos pagalbai finansuoti. Jei nustatomas toks modelis, mokesčio pajamos turi tiesioginį poveikį pagalbos sumai ir atitinkamai pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka vertinimui.
666. Šioje konkrečioje byloje ETT nusprendė, kad tokio ryšio nebuvo. Jis nurodė tokias aplinkybes: įstatymuose nebuvo nustatyta, kad TACA turėtų būti tariamos pagalbos priemonės užstatas, tačiau buvo nustatyta tariamos pagalbos mažiausia ir didžiausia suma, nepriklausanti nuo mokesčio pajamų; fondų, gaunančių paramą, veikla nepriskirtina ekonominei veiklai; ir ministrai turėjo teisę pajamas iš TACA savo nuožiūra paskirstyti kai kurioms draudimo sistemoms finansuoti.
667. Todėl įmonės, privalėjusios mokėti TACA mokestį, nacionaliniuose teismuose negalėjo pasiekti, kad, pasinaudodamos šio mokesčio neteisėtumu, jo išvengtų arba jį susigrąžintų.

E – STATISTINIAI DUOMENYS

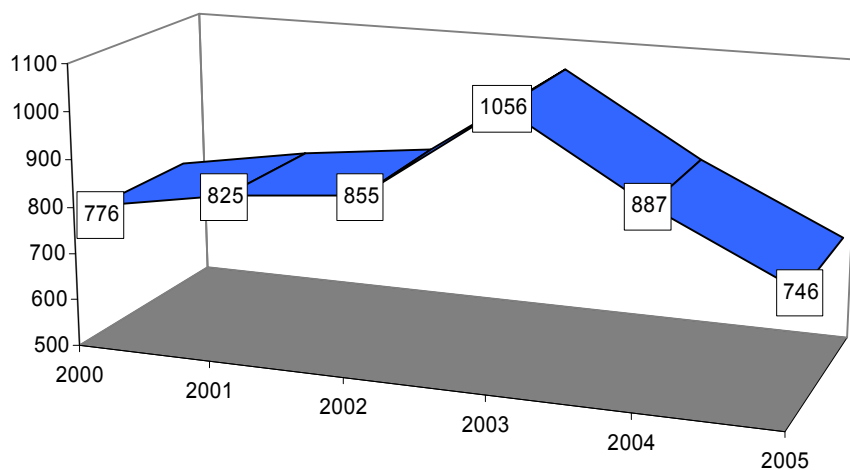
6 diagrama

2000-2005 m. užregistruotų valstybės pagalbos bylų (išskyrus skundus, gautus žemės ūkio, žuvininkystės, transporto ir anglių sektoriaus srityse) skaičiaus pokyčiai

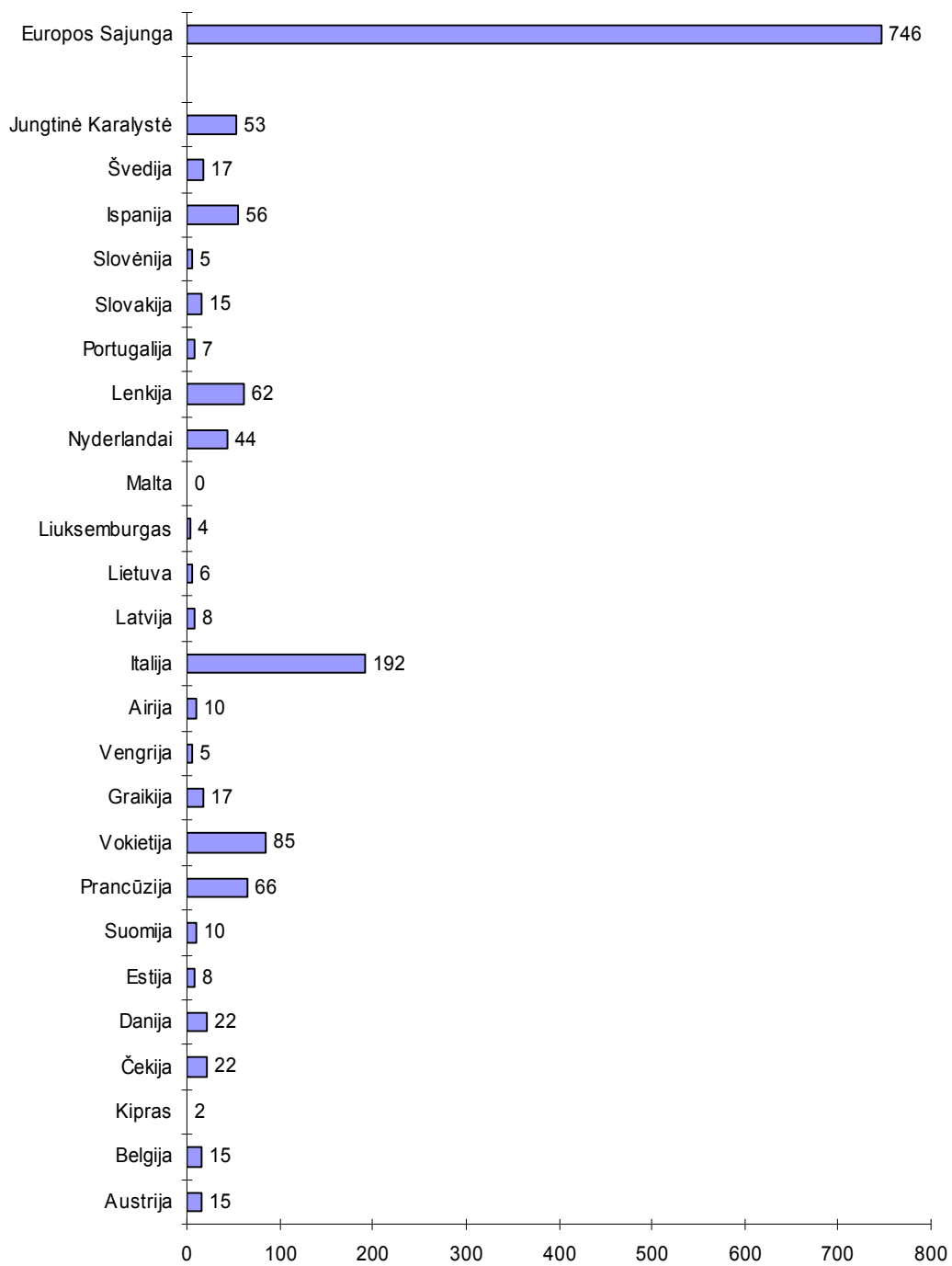
7 diagrama

Komisijos išnagrinėtų bylų skaičiaus pokyčiai 2000-2005 m. laikotarpiu

8 diagrama

Valstybių narių atžvilgiu išnagrinėtų bylų skaičius 2005 m.

IV – Tarptautinė veikla

A – PLĖTRA IR VAKARŲ BALKANAI

668. Spalio 3 d. ES pradėjo stojimo derybas su Turkija ir Kroatija. Pirmasis diskusijų etapas dėl konkurencijos skyriaus („*acquis* peržiūra“) vyko lapkričio ir gruodžio mėn. Tikimasi, kad šalys kandidatės nustatys antimonopolinės politikos, susijungimų kontrolės ir valstybės pagalbos teisinę sistemą, įsteigs konkurencijos ir valstybės pagalbos kontrolės institucijas bei iki galimo stojimo užtikrins veiksmingą šių taisyklių taikymą.
669. Rengdamasi Rumunijos ir Bulgarijos stojimui 2007 m., Komisija atidžiai stebėjo pasirengimą narystei ir padėjo vykdyti konkurencijos taisykles.
670. Komisija persvarstė valstybės pagalbos priemones, apie kurias Bulgarija pranešė pagal vadinamąjį esamos pagalbos mechanizmą, nustatytą Stojimo sutartyje. Šis mechanizmas numato, kad pagalbos priemonės, kurios bus taikomos įstojus ir kurios pagal Sutartį priskiriamos valstybės pagalbai ir nėra įtrauktos į esamos pagalbos sąrašą, po stojimo bus laikomos nauja pagalba.
671. Kalbant apie Rumuniją, Komisija atidžiai stebėjo valstybės pagalbos teikimo būklę, įvertindama visus sprendimų projektus prieš Rumunijai juos galutinai priimant. Spalio 25 d. Komisija priėmė Rumunijos pažangos konkurencijos politikos srityje ataskaitą³⁶⁴, parodančią, kad Rumunija padarė didelę pažangą taikydama konkurencijos taisykles, ypač valstybės pagalbos kontrolės srityje.
672. Konkurencijos GD visose Vakarų Balkanų šalyse padėjo aktyviai plėtoti patikimus konkurencijos režimus – padėjo rengti konkurencijos ir valstybės pagalbos įstatymų projektus, patarė šioms taisyklėms įgyvendinti reikalingų institucijų steigimo klausimais ir propagavo konkurenciją.

³⁶⁴ Išsamios stebėsenos ataskaitos dėl Rumunijos 1 priedas, SEC(2005) 1354 galutinis.

B – DVIŠALIS BENDRADARBIAVIMAS

1. ĮŽANGA

673. Komisija dvišaliu pagrindu bendradarbiauja su įvairiomis konkurencijos institucijoms, ypač su Bendrijos pagrindinių prekybos partnerių konkurencijos institucijomis. Europos Sąjunga pasirašė bendradarbiavimo susitarimus dėl konkurencijos su Jungtinėmis Valstijomis, Kanada ir Japonija. Su Korėja pasirašytas Supratimo memorandumas nustato oficialų bendradarbiavimo pagrindą.
674. Pagrindiniai elementai, numatyti šiuose specialiuosiuose susitarimuose, yra tarpusavio informavimas apie teisės aktų vykdymą ir jo koordinavimas, taip pat keitimasis nekonfidencialia informacija. Į susitarimus yra įtrauktos nuostatos, kurių pagrindu viena šalis gali prašyti kitos šalies užtikrinti teisės aktų vykdymą (abipusiai naudingas pripažinimas) ir nustatančios, kad, vykdydama teisės aktus, viena šalis turi atsižvelgti į svarbius kitos šalies interesus (tradicinis mandagumas).
675. ES taip pat yra sudariusi kelis laisvos prekybos susitarimus ir asociacijos bei bendradarbiavimo susitarimus, pvz., *EuroMed* susitarimus, susitarimus su tam tikromis Lotynų Amerikos šalimis ir su Pietų Afrika, į kuriuos paprastai būna įtrauktos pagrindinės nuostatos dėl bendradarbiavimo konkurencijos klausimais. Komisijos ir kitų EBPO valstybių narių bendradarbiavimas vyksta pagal 1995 m. EBPO priimtą rekomendaciją.

2. SUSITARIMAI SU JAV, KANADA IR JAPONIJA

Jungtinės Amerikos Valstijos

676. Bendradarbiavimas su JAV konkurencijos institucijomis grindžiamas specializuotais bendradarbiavimo susitarimais konkurencijos srityje³⁶⁵.
677. Oro transporto srityje lapkričio mėn. 18 d. Komisija užbaigė naujos sutarties su JAV, kuri pakeis esamus dvišalius susitarimus, sudarytus valstybių narių, projektą (taip pat žr. I.B.3.2 skyrių). Suderinta institucijų bendradarbiavimo sistema plačiąja prasme nustato tas pačias bendradarbiavimo sritis, kaip ir galiojantys EB ir JAV susitarimai, reglamentuojantys Komisijos, JAV teisingumo departamento (TD) ir JAV federalinės prekybos komiteto bendradarbiavimą konkurencijos srityje. Bendradarbiavimas apima pranešimus apie atitinkamas bylas, keitimąsi informacija tiek apie bendruosius, tiek apie su konkrečiomis bylomis susijusius klausimus ir

³⁶⁵

Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės ir Europos Bendrijų Komisijos susitarimas dėl konkurencijos įstatymų taikymo buvo sudarytas 1991 m. rugsėjo 23 d. 1995 m. balandžio 10 d. Tarybos ir Europos Komisijos bendru sprendimu susitarimas buvo patvirtintas ir paskelbtas galiojančiu nuo tos dienos, kai jį pasirašė Europos Komisija (OL L 95, 1995 4 27). 1998 m. birželio 4 d. įsigaliojo Abipusiai naudingo pripažinimo susitarimas, kuris sustiprina 1991 m. Susitarimo dėl abipusiai naudingo pripažinimo nuostatas (Susitarimas tarp Europos Bendrijų ir Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės, nustatantis abipusiai naudingo pripažinimo principų taikymą, vykdamas jų konkurencijos įstatymus, OL L 173, 1998 6 18).

reguliarius susitikimus, kuriuose aptariama rinkos raida ir šalims aktualūs klausimai. Kalbant apie paskutiniąją nurodytą bendradarbiavimo sritį, buvo sutarta įsteigti reguliarių diskusijų forumą bendrosios politikos klausimams aptarti. Nauja Komisijos ir JAV transporto departamento bendradarbiavimo oro transporto konkurencijos teisės ir politikos srityje sistema padės vykdyti bendrus ES ir JAV vežėjų aljansų vertinimus ir skatins atitinkamų reglamentavimo rezultatų atsiradimą. Jeigu susitarimas bus galutinai patvirtintas, jis galėtų būti taikomas jau nuo 2006 m. spalio mėn.

678. 2005 m. Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiavo su JAV Teisingumo departamento Kovos su monopolijomis padaliniu ir JAV federaline prekybos komisija (FPK). Komisijos pareigūnai ir jų kolegos iš šių dviejų JAV institucijų palaikė dažnus ir intensyvius ryšius. Buvo bendradarbiaujama ne tik atskirų bylų atžvilgiu, bet ir sprendžiant bendresnio pobūdžio klausimus, susijusius su konkurencija. Kai bendraujama dėl atskirų bylų, už jų nagrinėjimą atsakingos bylų grupės paprastai bendrauja telefonu, elektroniniu paštu, keičiasi dokumentais ir palaiko kitokius ryšius. Bendradarbiavimas yra nepaprastai naudingas abiems pusėms, nes leidžia joms tobulinti atitinkamas teisės aktų vykdymo priemones, vengti šių teisės aktų įgyvendinimo veiksmų konfliktų ar neatitikimų, be to, leidžia geriau suprasti viena kitos konkurencijos politiką.
679. 2005 m. buvo toliau intensyviai bendradarbiaujama su JAV kovos su monopolijomis institucijomis susijungimo srityje. 2002 m. ES ir JAV patvirtinta geriausia praktika susijungimo tikrinimo srityje – tai svarbus bendradarbiavimo pagrindas, ypač dėl to, kad ji nusako svarbius procedūros aspektus, su kuriais susijęs bendradarbiavimas būtų ypač naudingas. Praktikoje bendradarbiavimas bylose vyksta labai pragmatiškai ir lanksčiai ir yra pritaikytas konkrečioms byloms ir išskylantiems klausimams.
680. 2005 m. buvo nagrinėjama daug susijungimo atvejų, kurie turėjo įtakos abiejose Atlanto vandenyno pusėse ir kuriuos nagrinėjant aktyviai bendradarbiavo ir keitėsi nuomonėmis atitinkamos ES ir JAV šių bylų nagrinėjimo grupės. Per metus buvo intensyviai bendradarbiaujama keliose susijungimų bylose – bendradarbiavimas su FPK „Johnson & Johnson“ ir „Guidant“³⁶⁶ byloje daugiausia buvo sutelktas į patentų aspektą JAV rinkoje ir, nepaisant to, kad pagal ES ir JAV procedūras skiriasi nustatyti terminai, bendradarbiaujant buvo kuo labiau derinamas tyrimas. Byloje „Procter & Gamble“ ir „Gillette“ taip pat buvo glaudžiai bendradarbiaujama su FPK produkto rinkos, galimo neigiamo poveikio konkurencijai vertinimo ir konkurencijos užtikrinimo priemonių klausimais. Be to, buvo stengiamasi kuo labiau suderinti procedūras, atsižvelgiant į tai, kad procedūroms buvo taikomi skirtingi terminai. Abejose šiose bylose JAV ir ES domino skirtingi konkurencijos klausimai, todėl „J&J“ ir „Guidant“ byloje ES priėmė teigiamą sprendimą, nustatydama konkurencijos gynimo priemones kraujagyslių vidaus stentų ir koronarinių nukreipiamųjų vielų srityje, o dėl JAV rinkų jokių problemų nekilo. „P & G“ ir „Gillette“ byloje Komisijos tyrimo metu buvo nustatyta tik horizontalioji konkurencijos problema baterijomis maitinamų dantų šepetėlių rinkoje, o JAV kilo daugiau problemų: dėl baterijomis maitinamų dantų šepetėlių, dantų balinimo priemonių ir dezodorantų. „Reuters“ ir „Telerate“ byloje³⁶⁷, kurią Komisija nagrinėjo

³⁶⁶ Byla M.3687.

³⁶⁷ Byla M.3692.

kartu su TD, buvo nustatyta bendra susijungimo srities konkurencijos gynimo priemonė.

681. Kaip ir ankstesniais metais, Komisijos patirtis rodo, kad bendradarbiavimas ir koordinavimas susijungimo srityje yra itin naudingas tais atvejais, kai yra rengiamos, aptariamos ir įgyvendinamos konkurencijos gynimo priemonės, skirtos konkurencijos problemoms spręsti, kurias nustatė institucijos. Suderintas požiūris leidžia sumažinti galimų požiūrio neatitikimų skaičių ir taip suteikti naudos ir susijungiančioms šalims, ir pačioms institucijoms.
682. 2005 m. taip pat buvo dažnai bendraujama dėl įvairių bylų, nesusijusių su susijungimu. Viena iš vis svarbesnių Komisijos dvišalio bendradarbiavimo su JAV TD sričių yra bendra kova su karteliais, kurią abi institucijos laiko prioritetine. Todėl Komisija ir JAV TD dvišaliu pagrindu ypač intensyviai bendradarbiavo kartelių bylose: Konkurencijos GD Kovos su karteliais skyrių pareigūnai labai dažnai susisiekdavo su savo kolegomis iš TD kelių vykdomų tyrimų klausimais. Dažniausiai buvo keičiamasi informacija dėl konkrečių bylų, tačiau taip pat būdavo aptariami ir susiję politiniai klausimai. Labai dažnai dėl konkrečių atvejų būdavo susisiekiama tada, kai ir JAV, ir EB tuo pačiu metu būdavo pateikiami prašymai dėl atleidimo nuo baudų. Be to, keliais atvejais JAV ir ES koordinavo teisės aktų įgyvendinimo veiksmus, nes institucijos siekė užtikrinti, kad laiko tarpas tarp atitinkamų veiksmų būtų kuo trumpesnis.
683. Birželio 20 d. ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo „Europos Sąjunga ir Jungtinės Amerikos Valstijos – iniciatyva transatlantinei ekonominei integracijai ir augimui stiprinti“ deklaracijoje abi šalys susitarė dar intensyviau bendradarbiauti konkurencijos klausimais ir išnagrinėti keitimosi tam tikra konfidencialia informacija būdus, taip pat informacija apie tarptautinius kartelius.
684. Komisarė Neelie Kroes keletą kartų buvo susitikusi su JAV kovos su monopolijomis institucijų vadovais. Rugsėjo 21 d. Vašingtone įvyko kasmetinis dvišalis ES ir JAV susitikimas.
685. 2005 m. Komisija pateikė 82 oficialius pranešimus. Per tą patį laikotarpį Komisija gavo 27 oficialius JAV institucijų pranešimus.

Kanada

686. Bendradarbiavimas su Kanados konkurencijos biuru yra grindžiamas ES ir Kanados susitarimu dėl bendradarbiavimo konkurencijos srityje. Šis susitarimas pasirašytas 1999 m.³⁶⁸ Komisijos ir atitinkamos Kanados institucijos – Kanados konkurencijos biuro – bendradarbiavimas buvo dažnas ir naudingas. Buvo tariamasi tiek su konkrečiomis bylomis susijusiais, tiek bendresnio pobūdžio politiniais klausimais. Su konkrečiomis bylomis susiję aptarimai buvo susiję su visomis konkurencijos teisės įgyvendinimo sritimis, nors dažniausiai buvo tariamasi dėl susijungimo ir kartelių tyrimų.

³⁶⁸ Europos Bendrijų ir Kanados vyriausybės susitarimas dėl konkurencijos įstatymų taikymo, OL L 175, 1999 7 10. Susitarimas buvo pasirašytas 1999 m. birželio 17 d. ES ir Kanados aukščiausiojo lygio susitikime Bonoje ir įsigaliojo po pasirašymo.

687. Institucijos paprastai palaiko ryšį bylų nagrinėjimo grupėms nuolat bendraujant telefonu, elektroniniu paštu ir palaikant konferencinį ryšį. Kartelių atvejais taip pat koordinuojami tyrimai.
688. Konkurencijos GD ir Kanados konkurencijos biuras tęsė dialogą abiem šalims rūpimais bendraisiais konkurencijos klausimais. Buvo surengti keli susitikimai. Vasario mėn. Paryžiuje įvyko susitikimas, skirtas konkurencijos gynimo priemonėms susijungimo bylose aptarti; birželio mėn. biuro atstovai du kartus susitiko su kolegomis iš ES institucijų, siekdami aptarti bendradarbiavimą tiriant kartelius, bylas dėl dominuojančios padėties ir kitas su karteliais nesusijusias bylas.
689. Per metus Komisija pateikė aštuonis oficialius pranešimus ir gavo vieną oficialų Kanados institucijų pranešimą.

Japonija

690. Bendradarbiavimas su Japonijos sąžiningos prekybos komisija (JSPK) grindžiamas 2003 m. bendradarbiavimo susitarimu³⁶⁹. 2005 m. labai suaktyvėjo bendravimas su Japonijos sąžiningos prekybos komisija. Buvo tariamasi tiek konkrečiais su bylomis susijusiais, tiek bendresnio pobūdžio politiniais klausimais.
691. Konkurencijos GD ir JSPK ne tik dažnai tarėsi dėl atskirų bylų, bet ir tęsė nuolatinį dialogą abiem šalims rūpimais bendraisiais konkurencijos klausimais. Šiuo tikslu 2005 m. Briuselyje įvyko trys susitikimai: kovo 21 d. įvyko susitikimas, skirtas ekonominei analizei, balandžio 12 d. įvyko susitikimas, skirtas bendradarbiavimui atliekant kartelių tyrimus, ir gruodžio 13 d. įvyko susitikimas, skirtas susijungimo nagrinėjimui. Dar vienas Konkurencijos GD ir JSPK susitikimas įvyko lapkričio 11 d. Tokijuje. Jame aptarta daug įvairių klausimų.
692. Per metus Komisija gavo vieną oficialų Japonijos institucijų pranešimą.

3. BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS ŠALIMIS IR REGIONAIS

Australija

693. 2005 m. Konkurencijos GD bendradarbiavo su kelių kitų EBPO šalių, ypač Australijos, konkurencijos institucijomis. Buvo tariamasi tiek konkrečiais su bylomis susijusiais, tiek labiau su konkurencijos politika susijusiais klausimais.

Kinija

694. Bendradarbiavimas su Kinija pagrįstas 2004 m. pasirašytais Struktūrinio dialogo konkurencijos politikos klausimais sąlygomis³⁷⁰. 2005 m. labai suaktyvėjo bendradarbiavimas konkurencijos politikos srityje su Kinijos institucijomis. Šis

³⁶⁹ Europos bendrijos ir Japonijos vyriausybės susitarimas dėl bendradarbiavimo antikonkurencinėje veikloje, OL L 183, 2003 7 22. Europos bendrijos ir Japonijos bendradarbiavimo susitarimas buvo pasirašytas 2003 m. liepos 10 d. Briuselyje ir įsigaliojo 2003 m. rugpjūčio 9 d.

³⁷⁰ ES ir Kinijos konkurencijos politikos dialogo sąlygos. Pasirašytos Briuselyje, 2004 m. gegužės 6 d.

bendradarbiavimas susijęs ne tik su bendrojo pobūdžio politikos klausimais, bet ir su konkurencijos institucijos steigimo klausimais.

695. Per metus Konkurencijos GD atliko įvairių veiksmų, skirtų padėti Kinijai kurti pirmąjį išsamų konkurencijos įstatymą ir steigti konkurencijos instituciją. Komisija rengė susitikimus su Kinijos pareigūnais, dalyvaujančiais rengiant naujojo konkurencijos įstatymo projektą. Balandžio mėn. Komisija kartu su Kinijos prekybos ministerija Pekine surengė seminarą apie konkurencijos politiką ir dalyvavo įvairiuose kituose tarptautiniuose seminaruose, skirtuose konkurencijos politikai Kinijoje. Konkurencijos GD taip pat finansavo ir stebėjo tyrimą, kuriuo buvo atsakyta į kelis Kinijos institucijų klausimus, susijusius su ES metodu ir patirtimi, sukaupia kuriant veiksmingą konkurencijos politikos teisinę ir vykdymo sistemą.

Europos laisvosios prekybos erdvė

696. 2005 m. Komisija taip pat toliau glaudžiai bendradarbiavo su EPI (ELPA Priežiūros institucija) Europos ekonominės erdvės susitarimo vykdymo užtikrinimo srityje. Gegužės mėn. įsigaliojo nuostatos, EEE susitarimo 21 ir 23 protokolus pritaikančios prie pokyčių, nustatytų Reglamentu (EB) Nr. 1/2003. 23 protokolą yra skirtas EPI ir Komisijos bendradarbiavimui, taikant EEE susitarimo 53 ir 54 straipsnius. Gruodžio mėn. EEE susitarimą ratifikavusius valstybes (t. y. Lichtenšteinas, Islandija ir Norvegija) pasinaudojo 21 protokole nustatyta „sąlyga dėl persvarstymo“. Remdamosi šia sąlyga, ELPA valstybės paprašė persvarstyti Susitarimo 53 ir 54 straipsnio įgyvendinimo mechanizmus.

Korėja

697. Konkurencijos GD ir Korėjos sąžiningos prekybos komisijos (KSPK) bendradarbiavimas pagrįstas 2004 m. spalio mėn. pasirašytu Supratimo memorandumu (SM). Birželio mėn. Briuselyje įvyko pirmasis SM numatytas dvišalis konsultacinis Konkurencijos GD ir KSPK susitikimas. Jame Europos Komisijos vardu dalyvavo komisarė Neelie Kroes ir generalinis direktorius Philip Lowe, KSPK vardu – pirmininkas Kang. Buvo pasikeista informacija apie naujus EB ir Korėjos konkurencijos įstatymų pakeitimus. Taip pat buvo nagrinėjamos tolesnio bendradarbiavimo gerinimo ir stiprinimo galimybės. Dvi institucijos vis aktyviau bendradarbiauja įvairiais konkurencijos klausimais, visų pirma keičiasi nuomonėmis apie tyrimo metodus ir konkurencijos gynimo priemones antimonopolinėse bylose. Antrasis dvišalis konsultacinis susitikimas vyks 2006 m. Korėjoje.

Lotynų Amerika

698. 2005 m. Konkurencijos GD bendradarbiavo su Meksikos ir Brazilijos konkurencijos institucijomis su konkrečiomis bylomis ir konkurencijos politika susijusiais klausimais (pvz., dėl bendros ir kolektyvinės galios rinkoje, telekomunikacijų ir t. t.). Komisija gavo penkis oficialius Meksikos institucijų pranešimus.

Rusija

699. ES ir Rusijos bendros ekonominės erdvės plane, dėl kurio ES ir Rusija susitarė per gegužės 10 d. įvykusį aukščiausiojo lygio susitikimą, yra didelis konkurencijai skirtas skyrius, kuris įpareigoja šias dvi jurisdikcijas toliau plėtoti bendradarbiavimą

ir dialogą konkurencijos klausimais, įskaitant valstybės pagalbos srityje. Liepos mėn. (generalinio direktoriaus lygmeniu), spalio mėn. ir gruodžio mėn. vyko Konkurencijos GD ir Rusijos federalinės antimonopolinės tarnybos (FAT) diskusijos politikos klausimais. Visų pirma FAT prašymu Konkurencijos GD pateikė jai savo indėlį dėl klausimų, susijusių su naujo Rusijos Federacijos kovos su monopolijomis įstatymo projektu, tuo metu svarstomu Dūmoje. Pradėjus įgyvendinti naują TACIS programą konkurencijos srityje, ES Rusijai ir toliau teikė techninę pagalbą. Komisija parėmė vieno FAT atstovo dalyvavimą TKT kasmetinėje konferencijoje, birželio mėn. vykusioje Bonoje.

C – DAUGIAŠALIS BENDRADARBIAVIMAS

1. TARPTAUTINIS KONKURENCIJOS TINKLAS

Tarptautinio konkurencijos tinklo metinė konferencija, Bona, 2005 m. birželio mėn.

700. 2005 m. TKT, kurį Komisija vertina kaip labai svarbų konkurencijos institucijų diskusijų ir veiklos koordinavimo forumą, narių skaičius tebedidėjo. Šiam forumui priklauso daugiau nei 90 institucijų. Aktyvumo lygis išliko aukštas. Tai įrodė birželio mėn. Vokietijoje, Bonoje, vykusioji metinė konferencija. Kalbant apie dalyvių skaičių, diskusijų įvairovę bei kokybę ir įvairių darbo grupių pristatytus darbo rezultatus, ši konferencija buvo labai sėkminga. Toliau aptariami Kartelių ir Susijungimų darbo grupių darbo rezultatai. Antimonopolinių teisės aktų įgyvendinimo reguliuojamuose sektoriuose (ATAIRS) ir Konkurencijos politikos įgyvendinimo (KPI) darbo grupės taip pat pristatė svarbius ir naudingus darbo rezultatus. Prie šių rezultatų priskiriama vartotojų aprėptis, konkurencijos kultūros sklaida, konkurencijos institucijų ir sektorių reguliavimo institucijų sąveika, techninės pagalbos veiklos ataskaitos. Bonoje buvo panaikinta ATAIRS darbo grupė ir sukurta nauja darbo grupė, skirta telekomunikacijų sektoriui. Konkurencijos GD surengė vieną diskusiją (apie kartelius) Bonoje ir dalyvavo daugelyje kitų diskusijų.

TKT Kartelių darbo grupė ir Seulo kartelių praktinis seminaras

701. 2004 m. įkurta TKT Kartelių darbo grupė, kuriai bendrai pirmininkauja Konkurencijos GD ir Vengrijos konkurencijos institucija (GVH), 2005 m. baigė kelis svarbius projektus ir pradėjo kelis naujus. Bonoje vykusioje TKT metinėje konferencijoje Kartelių darbo grupė pristatė pirmaisiais darbo metais pasiektus rezultatus:

- ataskaitą „Veiksmingo prieš kartelius nukreipto režimo sudėtinės dalys, 1 tomas“, kurioje aptariamos šios temos: sunkių kartelių veiksmų apibrėžimas, veiksmingos kovos su karteliais institucijos ir veiksmingos sankcijos;
- Kovos su karteliais įstatymų įgyvendinimo vadovas, kurį sudaro įvadas ir skyriai apie kratas ir (arba) patikras (su geriausios praktikos pavyzdžiais) bei apie baudų sumažinimo ir atleidimo nuo baudų programas (vėliau šis vadovas bus papildytas kitais skyriais šia tema);
- blankas, skirtas pateikti informaciją apie su karteliais susijusius įstatymus ir taisykles, kurį TKT narės bus paragintos užpildyti.

702. 2005–2006 m. TKT veiklos metais Kartelių darbo grupė pradėjo naujus projektus tokiose srityse kaip antai elektroninis duomenų rinkimas (šia tema taip pat bus parengtas atskirtas minėto vadovo skyrius), institucijų bendradarbiavimas atliekant kartelių tyrimus (šiam projektui vadovauja Konkurencijos GD), viešojo ir privataus įgyvendinimo sąveika bei trukdymai tyrimams. Šių projektų rezultatai bus pristatyti kitoje TKT metinėje konferencijoje, vyksiančioje 2006 m. gegužės mėn. Keiptaune. Ten taip pat bus pristatytas minėtas blankas dėl informacijos apie kartelių įstatymus ir taisykles, užpildytas TKT priklausančių institucijų.

703. Lapkričio mėn. Seule, Pietų Korėjoje, vyko metinis TKT kartelių praktinis seminaras (surengtas Kartelių darbo grupės). Šiame praktiniame seminare aktyviai dalyvavo Konkurencijos GD – jo atstovai dalyvavo posėdžiuose, kuriuose buvo aptariamos veiksmingos kartelių tyrimo institucijos, institucijų bendradarbiavimas atliekant kartelių tyrimus ir IT teismo ekspertizė.

TKT Susijungimų darbo grupė – Pranešimų ir procedūrų pogrupis

704. 2005 m. Konkurencijos GD ir toliau aktyviai dalyvavo šio pogrupio darbe. Metų pradžioje pogrupis galutinai parengė dar du rekomenduojamus veiksmus dėl: 1) konkurencijos gynimo priemonių susijungimų atvejais, 2) institucijų įgaliojimų įgyvendinti teisės aktus, išteklių ir savarankiškumo. Šiuos du veiksmus patvirtino TKT nariai TKT metinės konferencijos, vykusios birželio mėn. Bonoje, plenariniame posėdyje. Priėmus šias dvi rekomendacijas, iš viso yra trylika TKT rekomenduojamų veiksmų, priimtų pagal šio pogrupio parengtus projektus. Vienuolika kitų veiksmų yra susiję su: 1) pakankamu sandorio poveikio ir jurisdikcinės sistemos ryšiu; 2) aiškiais ir objektyviais pranešimo ribomis; 3) lanksčiais pranešimo terminais; 4) susijungimų peržiūrėjimo laikotarpiais; 5) pradinio pranešimo reikalavimais; 6) susijungimų tyrimų vykdymu ir 7) skaidrumu; 8) konfidencialumu; 9) procedūrų sąžiningumu; 10) susijungimų kontrolės nuostatų peržiūrėjimu; 11) institucijų bendradarbiavimu. Įtraukus į TKT rekomendacijas minėtus du veiksmus, šios rekomendacijos yra išsamios. Buvo susitarta, kad šiuo etapu nekurti daugiau rekomendacijų.
705. Darbo grupės pogrupis taip pat pabaigė du kitus projektus: susijungiančioms šalims ir konkurencijos institucijoms skirtą tipinę formą ar kelias formas, susijusias su atsisakymu apsaugoti dokumentų, pateiktų atliekant susijungimo tyrimą, konfidencialumą; studiją apie paraiškų pateikimo mokesčius, atliekant susijungimų kontrolę. Atsisakymų ir paraiškų pateikimo mokesčių tyrimo darbai buvo pristatyti tvirtinti per birželio mėn. vykusią metinę konferenciją Bonoje.
706. Galiausiai 2005 m. eigoje pogrupis tęsė rekomenduojamų veiksmų įgyvendinimą. Pogrupis daugiausia rinko duomenis apie rekomenduojamų veiksmų įgyvendinimo įvairiose valstybėse kliūtis ir parengė sunkumų, su kuriais institucijos susiduria taikydamos šių kliūčių įveikimo veiksmus ir metodikas, ataskaitą. Ši Bonoje pristatyta ataskaita įrodė, kad balandžio mėn. 46 % TKT dalyvaujančių jurisdikcijų buvo padariusios arba pasiūliusios savo susijungimų nagrinėjimo tvarkos pakeitimus, siekdamos ją labiau suderinti su rekomenduojamais veiksmais, o dar 8 % planuoja padaryti šiuos pakeitimus. Siekiant dar labiau paremti įgyvendinimo procesą, buvo nuspręsta 2006 m. pavasarį surengti praktinį seminarą, skirtą teisės aktų įgyvendinimui, per kurį būtų pristatyti pavyzdžiai ir tolesnio derinimo su TKT gairės. Po Bonoje vykusios konferencijos pogrupis daugiausiai dėmesio skyrė šio praktinio seminaro rengimui. Pogrupis ir toliau stebi pastangas vykdyti reformas ir teikia pagalbą TKT nariams, svarstantiems galimybę keisti įstatymus, taisykles ir institucijų veiksmų praktiką. Be to, bendradarbiaujama su TKT nepriklausančiomis šalimis, kuriančiomis naujus susijungimų persvarstymo įstatymus.

2. EBPO

707. 2005 m. EBPO Konkurencijos komitetas pirmą kartą atliko išsamų kolegialų ES konkurencijos teisės ir politikos vertinimą. Šis vertinimas atliktas po 2003 m. EBPO euro zonos ekonominės politikos krypties vertinimo. Visi EBPO nariai sutaria, kad, įvertinus tam tikros jurisdikcijos ekonominę politiką, būtina nuodugniai įvertinti jos konkurencijos politiką.
708. Įvertinimo proceso pradžioje EBPO sekretoriatas parengė vertinimo ataskaitos projektą, kuriame nagrinėjami ES konkurencijos politikos ir institucijų pasiekimai bei dabartiniai iššūkiai ir svarstyti pateikiamos politinio pasirinkimo galimybės. EBPO Konkurencijos komiteto susitikimo, vykusio spalio mėn., procesas buvo pabaigtas žodiniu nagrinėjimu. Po žodinio nagrinėjimo EBPO pabaigė ataskaitą ir ją paskelbė EBPO leidinių serijoje³⁷¹.
709. Kolegialaus vertinimo ataskaitoje teikiamos svarstyti šios keturios politinio pasirinkimo galimybės:
- išaiškinti ES ir nacionalinių įstatymų vykdymo institucijų baudų sumažinimo ir atleidimo nuo baudų programų ryšį;
 - pasirenkant ekonomika pagrįstą metodą, taikytiną dominavimui, atsakomybę tiesiogiai susieti su konkurencijai žalingu poveikiu; šio metodo neatskiriama dalis atitinkamose bylose turėtų būti kompensavimo masto vertinimas;
 - didinti Konkurencijos GD ekonominės analizės pajėgumus, plečiant Vyriausiojo ekonomisto grupės personalą;
 - apsvarstyti, kaip būtų galima išplėsti sankcijų taikymą asmenims ir įmonėms; vienas iš tokių būdų būtų derinimasis prie valstybių narių įstatymų, numatančių galimybę taikyti individualias sankcijas, taikymo.
710. Vykdydamas savo politikos plėtojimo projektus, Konkurencijos GD nagrinėja visas šias galimybes. Baudų sumažinimo ir atleidimo nuo baudų srityje Konkurencijos GD siekia nustatyti plačiąją prasme vadinamąją „vieno langelio“ sistemą. Kalbant apie piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, Konkurencijos GD gruodžio mėn. paskelbė diskusijų dokumentą, kuriame taip pat svarstomi kolegialaus vertinimo ataskaitoje iškelti klausimai. Pastaraisiais metais Konkurencijos GD stiprina savo kompetenciją ekonomikos klausimais. Įvairiuose Generalinio direktorato departamentuose dirba ekonomistai. Jie taip pat įeina į daugiadisciplines atskirų bylų nagrinėjimo grupes. Vyriausiojo ekonomisto grupė teikia papildomą pagalbą. Kalbant apie sankcijas karteliams, ES sistema yra pagrįsta veiksmingu sankcijų įmonėms ir individams deriniu, taikomu Bendrijos ir nacionaliniu lygmeniu. Būtų galima išnagrinėti, kaip visiškai išnaudoti šios sistemos teikiamas galimybes.
711. Be kolegialaus vertinimo, Konkurencijos GD ir toliau aktyviai dalyvavo EBPO Konkurencijos komiteto darbe ir prisidėjo prie jo. Konkurencijos GD dalyvavo visose apskritojo stalo diskusijose dėl konkurencijos politikos ir aktyviai dalyvavo

³⁷¹

Su ataskaita galima susipažinti OECD tinklavietėje <http://www.oecd.org/dataoecd/7/41/35908641.pdf>

atliekant kolegialius Turkijos ir Šveicarijos konkurencijos politikos vertinimus. Be to, Konkurencijos GD dalyvavo kituose su konkurencija susijusiuose EBPO susitikimuose, pvz., Pasauliniame konkurencijos forume ir Konkurencijos komiteto ir Prekybos komitetų bendruose posėdžiuose. Vasario mėn. vykusiame Pasauliniame konkurencijos forume komisarė Neelie Kroes pasakė pagrindinę kalbą „Reguliavimas konkurencijos ir augimo labui“. Per Pasaulinį forumą vykusiose diskusijose daugiausia dėmesio buvo skiriama konkurencijos problemoms reguliuojamuose sektoriuose. Kovo mėn. EBPO taryba priėmė rekomendaciją dėl susijungimų tyrimų, o spalio mėn. Konkurencijos komitetas patvirtino geriausią praktiką, taikytiną oficialiai keičiantis informacija dėl sunkių kartelių tyrimų ir dėl kovos su sunkiais karteliais veiksmų ataskaitos tarp konkurencijos institucijų³⁷².

712. EBPO Konkurencijos komiteto susitikimai vyko 2005 m. vasario, birželio ir spalio mėn. Per pirmąjį susitikimą Komiteto darbo grupės aptarė struktūrines reformas geležinkelių sektoriuje ir tarptautines konkurencijos gynimo priemones, taikomas atliekant susijungimų peržiūrėjimus. Apskritojo stalo diskusija dėl geležinkelių sektoriaus užbaigė diskusijų seriją, skirtą įvairių sektorių struktūrinio atskyrimo patirčiai (*inter alia* energetikos, telekomunikacijų, pašto paslaugų ir geležinkelių transporto sektorių). Diskusijos parodė, kad labai skiriasi EBPO šalių geležinkelių sektoriai, taip pat konkurencijos pobūdis, taikymo sritis bei vaidmuo ir tinkamiausia struktūra, labiausiai paskatinsianti konkurenciją. Struktūrinis atskyrimas buvo vertinamas kaip papildoma priemonė reguliuoti galimybę naudotis geležinkelių sistemų infrastruktūra. Atsižvelgiant į rinkoje susiklosčiusias aplinkybes, konkurencija dėl rinkos taip pat gali būti vertinga priemonė tam tikrai konkurencijos formai taikyti.
713. Apskritojo stalo diskusijose dėl tarptautinių konkurencijos gynimo priemonių susijungimų byloje paaiškėjo, kad abipusiai naudingo pripažinimo bendradarbiavimo formos, kai, derantis dėl tarptautinių konkurencijos gynimo priemonių ir jas įgyvendinant, viena jurisdikcija imasi iniciatyvos kitos jurisdikcijos vardu, labiau tinka jurisdikcijoms, kuriose susijungimų kontrolės srityje pareigūnai turi įgaliojimus priimti sprendimus savo nuožiūra (kaip JAV), tačiau šios formos yra teisiškai nesuderinamos su sistemomis, įpareigojančiomis priimti tiek teigiamus, tiek neigiamus sprendimus (kaip ES). Per diskusijas taip pat paaiškėjo, kad, stebint konkurencijos gynimo priemonės įgyvendinimą, tik nedidelį poveikį turi tai, kad perleisti pasiūlytas turtas gali būti už ES ribų.
714. Antrajame Konkurencijos komiteto susitikime buvo aptarti konkurencijos privalumais aspektai ir konkurencijos institucijų veiksmų ir išteklių vertinimai. Per apskritojo stalo diskusiją dėl konkurencijos privalumais aspektų paaiškėjo, kad šalyse šis klausimas vertinamas skirtingai: vienos šalys taiko labiau forma pagrįstą metodą, o kitos taiko ekonominį metodą arba dabar išgyvena pereinamąjį laikotarpį ir ketina šį metodą taikyti ateityje. Vertinant veiksmus ir išteklius, buvo apžvelgti EBPO šalių narių įgyvendinti arba numatomi vertinimo veiksmai. Ši diskusija padėjo iširti tolesnių diskusijų šia tema galimybes.
715. Komiteto darbo grupės surengė apskritojo stalo diskusijas dėl viena kitą pakeičiančių paslaugų poveikio reguliavimui ir privačių konkurencijos gynimo priemonių. Per

³⁷²

Abu tekstai paskelbti OECD tinklavietėje www.oecd.org/competition

pirmąją diskusiją daugiausia dėmesio buvo skirta telekomunikacijų, transporto ir energetikos paslaugoms. Buvo aptarti klausimai, kylantys reguliuojant viena kitą pakeičiančias paslaugas. Paaiškėjo, kad šioms paslaugoms dažnai taikomi tik keli arba skirtingi reguliavimo įpareigojimai, todėl šios paslaugos gali būti reguliuojamos nesimetriškai. Iš esmės reikėtų šalinti tokius reiškinius, kad vieninteliai likę reguliavimo skirtumai būtų tie, kurie yra būtini skirtingai pačių paslaugų rinkos galiai, išorės veiksniams ar kitokio pobūdžio rinkos nepakankamumui atspindėti. Diskusijų metu taip pat buvo pabrėžta, kad, siekiant išvengti tradicinių įmonių veiksmų, ribojančių konkurenciją viena kitą pakeičiančių paslaugų srityje, tikriausiai reikės aktyviai įgyvendinti konkurencijos įstatymus.

716. Apskritojo stalo diskusija dėl privačių konkurencijos gynimo priemonių buvo orientuota į įrodymų atskleidimą ir rinkimą. Tai buvo pirmoji Privačių konkurencijos gynimo priemonių darbo grupės diskusija. Kitos diskusijos vyks 2006 m. Komiteto darbo grupė, išklausiusi ekspertų pristatymus, taip pat aptarė, kaip reikėtų apskaičiuoti kartelių padarytos žalos dydį ir kaip reikėtų vertinti konkurencijos taisyklių įgyvendinimo naudą. Diskusija parodė, kad žala dažniausiai skaičiuojama privataus įgyvendinimo atvejais. Kai kurios institucijos (pvz., JK Sąžiningos prekybos tarnyba), pagrįsdamos savo veiksmus, taip pat atsižvelgia į kartelių poveikį.
717. Per trečiąją Konkurencijos komiteto susitikimą buvo aptartos patekimo į rinką kliūtys ir įstatymai bei taisyklės, reglamentuojantys perpardavimą už mažesnę nei savikaina kainą (*angl.* resale below cost (RBC)). Per pirmąją apskritojo stalo diskusiją paaiškėjo, kad EBPO šalys narės, užuot labiausiai vertinusios tai, ar tam tikri veiksniai sudarytų kliūtis patekti į rinką, akivaizdžiai vis dažniau vertina konkurencijos procesą ir jo poveikį kliūtims patekti į rinką. Šalys narės taip pat plėtoja savo ekonominius bandymus, skirtus patekimo į rinką kliūtims vertinti. Taip pat dažnai derinami kiekybiniai ir kokybiniai vertinimai, jei kalbama apie technines ir reguliavimo kliūtis, o vertinant kliūtis, kurios įtakoja veiksmus, paprastai neįmanoma atlikti kiekybinio vertinimo.
718. RBC įstatymams skirtos apskritojo stalo diskusijos metu paaiškėjo, kad atsiranda sisteminių RBC įstatymų poveikio tyrimų ir kad šie tyrimai rodo, jog tokie įstatymai didina vartotojų išlaidas. Todėl RBC įstatymai prieštarauja ekonominiam veiksmingumui ir vartotojų gerovės tikslams, kurių siekiama konkurencijos politika. Diskutuojuojant paaiškėjo, kad labai svarbu, jog konkurencijos institucijos stengtųsi skatinti konkurencijos principų taikymą nacionalinės teisėkūros procesams, kai aptariamoms RBC įstatymų iniciatyvoms. Komiteto darbo grupės aptarė konkurenciją ligoninių paslaugų teikimo sektoriuje ir surengė visą dieną trukusį susitikimą dėl konkurencijos institucijų ir prokurorų bendradarbiavimo, atliekant kartelių tyrimus. Šiame susitikime taip pat dalyvavo prokurorai.
719. Apskritojo stalo diskusija dėl ligoninių paslaugų parodė, kad didėja konkurencija ligoninių paslaugų sektoriuje ir tai teigiamai veikia šių paslaugų teikimo veiksmingumą. Kai kurios EBPO šalys, pradėjusios taikyti reguliavimo priemones, skatinančias valstybinių ligoninių konkurenciją, turi labai teigiamą patirtį šioje srityje.

720. Susitikime su prokurorais buvo aptarti šie klausimai: bylų atranka persekiojimui baudžiamąja tvarka ir diskrecija pradėti baudžiamąjį persekiojimą; įrodymų rinkimas; baudų sumažinimo ir atleidimo nuo baudų programų ir baudžiamojo persekiojimo sąveika; oficialūs ir neoficialūs prokurorų ir konkurencijos institucijų ryšiai.
721. 2005 m. Konkurencijos GD Konkurencijos komitetui pristatė aštuonis raštiškus dokumentus, skirtus šioms EBPO apskritojo stalo diskusijų temoms:
- struktūrinis atskyrimas geležinkelių transporto sektoriuje;
 - tarptautinės konkurencijos gynimo priemonės atliekant susijungimų tyrimus;
 - konkurencija privalumais;
 - konkurencijos institucijų veiksmų ir išteklių vertinimas;
 - viena kitą pakeičiančių paslaugų poveikis reguliavimui;
 - įrodymų atskleidimas ir rinkimas;
 - kliūtys patekti į rinką;
 - konkurencija ir veiksmingumas ligoninių teikiamų paslaugų sektoriuje.
722. Be to, Konkurencijos GD pateikė Konkurencijos komitetui 2004 m. konkurencijos politikos ataskaitą.

V – 2006 m. perspektyvos

723. 2005 m. konkurencijos politikos ataskaita sudaro galimybę nustatyti 2006 m. Komisijos veiksmų konkurencijos politikos srityje kryptį.
724. Konkurencijos GD nustatė tris daugiamečius bendruosius tikslus, suteikiančius galimybę ir toliau esminiai prisidėti prie Komisijos strateginių tikslų, nurodytų 2006 m. Komisijos sprendime dėl metinės politinės strategijos 2006 metams ir ES Lisabonos strategijoje. Šie trys tikslai yra:
- orientuoti teisės aktų vykdymo užtikrinimą į Europos ekonomikai žalingiausią antikonkurencinę praktiką;
 - gerinti konkurencingumą Europos Sąjungoje, padedant kurti reguliavimo sistemą;
 - orientuoti veiksmus į sektorius, kurie yra itin svarbūs vidaus rinkai ir Lisabonos darbotvarkei.

1. KOVA SU MONOPOLIJOMIS

725. 2006 m. Konkurencijos GD daugiausiai dėmesio skirs kartelių prevencijai ir atgrasymui. Karteliai dirbtinai kelia prekių ir paslaugų kainas, mažina pasiūlą ir trukdo naujovėms, todėl vartotojams galiausiai tenka mokėti didesnę kainą už žemesnės kokybės prekes ir paslaugas. Karteliai taip pat labai didina Europos įmonių gamybos sąnaudas. Todėl kartelių nustatymas ir atgrasymo priemonės labai naudingos ES ekonomikai ir Europos vartotojams.
726. Kitas 2006 m. Konkurencijos GD prioritetas – 2005 m. Komisijos pradėtų dujų ir elektros rinkų bei mažmeninės bankininkystės ir draudimo sektorių tyrimų užbaigimas ir veiksmingas rezultatų pritaikymas. Sektorių tyrimų išvados leis Komisijai priimti sprendimą, koks politikos priemonių derinys geriausiai tiktų nustatytoms problemoms spręsti. „Derinį“ sudarys konkurencijos taisyklių įgyvendinimas ir (arba) konkurencijos kultūros sklaida bei galbūt vidaus rinkos ir (arba) vartotojų apsaugos sričių reguliavimas. Atlikus tyrimus bus galima išsiaiškinti, kokios kitos rinkos sąlygos sudaro galimybes imtis antikonkurencinių veiksmų.
727. Remiant šiuos prioritetus, pagrindiniai Konkurencijos GD įstatymų įgyvendinimo srities principai liks tie patys – įstatymų įgyvendinimo veiksmų pirmenybė ir toliau bus nustatoma pagal antikonkurencinių veiksmų žalą vartotojams – tiek įmonėms, tiek asmenims. Pirmenybė bus teikiama veiksams, padedantiems spręsti konkurencijos problemas, turinčias didžiausią neigiamą poveikį, atsižvelgiant į išlaidų apimtį, kuriai turėjo įtakos antikonkurenciniai veiksmai, ir jų pobūdį, vartotojų gerovei. Žalos vartotojams vertinimo rodiklis gali būti didelio poveikio konkurencijos procesui (rinkos uždarymo) buvimas. Nustatant įstatymų įgyvendinimo prioritetus, galima atsižvelgti į dar vieną papildomą elementą – konkretaus įsikišimo, kuriuo pasiekiamas tikslas aiškiau taikyti konkurencijos taisykles sprendžiant sudėtingus teisinius ar ekonominius klausimus, precedento vertę.

728. Viena pagrindinių grėsmių Komisijos įstatymų įgyvendinimo veiksams (šią grėsmę pripažino ir EBPO³⁷³) – nacionalinių konkurencijos institucijų ir nacionalinių teismų nevienodai taikomos EB konkurencijos taisyklės. Todėl Konkurencijos GD 2006–2007 m. ir toliau skirs didelį dėmesį geresniam bendradarbiavimui Europos konkurencijos tinkle (EKT) ir veiksmingesnės sąveikos su nacionalinėmis konkurencijos institucijos užtikrinimui.
729. Galiausiai Konkurencijos GD ir toliau stengsis, kad konkurencijos taisyklės būtų taikomos kuo labiau nuspėjamai ir skaidriau. Tam bus skirtos politikos priemonės ir intensyvesnis bendravimas su visuomene, verslo bendruomene ir kitomis institucijomis, ypač piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi srityje.

2. SUSIJUNGIMAI

730. Be veiksmų, susijusių su pagrindinių susijungimų kontrolės srities įstatymų įgyvendinimu, Konkurencijos GD stengsis užtikrinti įmonių restruktūrizavimo poveikio vertinimo testinumą. Konkurencijos GD ir toliau konkurencijos problemas nustatys tik remdamasis patikima ekonomine analize ir nuodugniu faktų tyrimu. Ypatingą dėmesį taip pat reikės skirti susijungimams, galintiems neigiamai paveikti ES liberalizavimo tikslus. 2006 m. Komisija priims persvarstytas ir suvestines gaires dėl jurisdikcijos. Ji taip pat parengs gaires dėl nehorizontaliojo susijungimo ir tęs darbą peržiūrėdama savo konkurencijos gynimo priemonių programą, kad būtų atsižvelgta į 2005 m. paskelbtą *ex post* tyrimą dėl konkurencijos gynimo priemonių. Bus pradėtas pakartotinis „dviejų trečdalių“ taisyklės, nustatytos Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 1 straipsnio 2 ir 3 dalyje, nagrinėjimas. Ši taisyklė yra vienas iš kriterijų, taikomų nustatant Komisijos jurisdikciją su Bendrija susijusiose susijungimų bylose.

3. VALSTYBĖS PAGALBA

731. Konkretūs įstatymų dėl valstybės pagalbos įgyvendinimo prioritetai, kurių bus siekiama 2006 m., yra nustatyti Valstybės pagalbos veiksmų plane. Kalbant apie politikos persvarstymą, rengdamas valstybės pagalbos taisykles, Konkurencijos GD pradės taikyti labiau ekonomika pagrįstą metodą. Visų pirma metodas bus orientuotas į rinkos nepakankamumą, kurį siekiama ištaisyti teikiant valstybės pagalbą; taikant šį metodą valstybės pagalbos politika turėtų tapti skaidresne ir lengviau nuspėjama. GD atitinkamai persvarstys galiojančius horizontaliojo pobūdžio dokumentus, tiek iš esmės, tiek dėl procedūros, daugiausia dėmesio skirdamas priemonių (geriausios praktikos), skirtų padėti veiksmingai nagrinėti bylas, priėmimui, laukiant, kol įsigalios naujasis reglamentas dėl plačios bendrosios išimties suteikimo bei plėtos sprendimų praktiką, skirtą labiausiai neigiamai prekybą veikiančioms priemonėms.
732. Be to, vertinant bylas intensyviau taikydamas ekonominę analizę ir sistemingai susigražindamas suteiktą nesuderinamą pagalbą, Konkurencijos GD tęs aktyvią valstybės pagalbos kontrolę. Siekdamas bausti už neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą,

³⁷³ OECD, „Europos Bendrijos konkurencijos teisės ir politikos kolegialus įvertinimas“.

Konkurencijos GD kurs naujus metodus, skirtus konkurencijos gynimo priemonėms, geriau pritaikytoms prie rinkos, kurioje yra pagalbos gavėjas. Vertindamas bylas ir tikrindamas svarbius pasiūlymus, Konkurencijos GD ir toliau taikys labiau integruotą metodą.

- 733. Konkurencijos GD toliau skatins geresnį Komisijos ir valstybės narių bendros atsakomybės už valstybės pagalbos taisyklių reformą suvokimą ir svarstys valstybės pagalbos tinklo įsteigimą šiame kontekste. Nacionaliniai teismai ir toliau bus raginami aktyviau dalyvauti, įgyvendinant Valstybės pagalbos taisykles nacionaliniu lygmeniu.
- 734. Papildydamas šiuos veiksmus, Konkurencijos GD plėtos ankstesnių įstatymų įgyvendinimo veiksmų *ex post* tyrimą, siekdamas pasisemti patirties iš jų poveikio.

4. TARPTAUTINĖ VEIKLA

- 735. Konkurencijos GD darbas su šalimis kandidatėmis, taip pat su kitomis Vakarų Balkanų šalimis tęsis ir 2006 m.
- 736. Kaimynystės politikos rėmuose, 2006 m. turėtų būti pabaigtos derybos dėl veiksmų planų, dėl kurių dar nėra sutarta (su Egiptu, Gruzija, Armėnija, Azerbaidžanu, Libanu).
- 737. Komisija sieks sustiprinti bendradarbiavimą su pagrindinėmis trečiųjų šalių jurisdikcijomis ir parengs pagrindus antrosios kartos susitarimui, leisiančiam keistis konfidencialia informacija.
- 738. Tarptautinio konkurencijos tinklo metinė konferencija vyks gegužės 3–5 d. Keiptaune. Komisijai ypač svarbūs Kartelių darbo grupės (ji yra viena iš šios darbo grupės pirmininkų) rezultatai ir Vienašalių veiksmų darbo grupės steigimas.
- 739. Plėtodama oficialų dvišalį ES ir Kinijos dialogą konkurencijos klausimais, Komisija toliau padės Kinijai kurti savo konkurencijos įstatymą.

Priedas. Ataskaitoje aptartos bylos

1. EB SUTARTIES 81, 82 IR 86 STRAIPSANIAI

Byla	Paskelbta	Punktas
„AstraZeneca“	IP/05/737, 2005 6 15	73, 2 langelis
„Austrian Airlines“ / SAS	OL C 233, 2005 9 22	125
„Brasserie nationale“ prieš Komisiją (Liuksemburgo alaus kartelis)		260
„Britannia Alloys“ & „Chemicals Limite“, T-52/02 „Société Nouvelle des Couleurs Zinciques S.A.“, T-62/02 „Union Pigments AS“ ir T-64/02 „Hans Heubach GmbH & Co KG“ prieš Komisiją (cinko fosfato kartelis)		270
„Coca-Cola“	OL L 253, 2005 9 29 ir OL C 239, 2005 9 29	147
„Daimler Chrysler“ prieš Komisiją („Mercedes-Benz“)		261
„Dansk Rørindustri“ ir kiti prieš Komisiją (izoliuoti šilumos vamzdiniai)		253
„E.on Ruhrgas“	IP/05/710, 2005 6 10	49
„Euronext“		120
„Football Association Premier League“	IP/05/1441, 2005 11 17	105
„General Motors“ („Opel“)		161
„German Bundesliga“		96
„Groupe Danone“ prieš Komisiją and „Haacht“ prieš Komisiją (Belgijos alaus kartelis)		266
„Krupp Thyssen Stainless“ ir „Acciai speciali Terni“ prieš Komisiją [2001] ECR II-3757 ir byla T-48/98 „Acerinox“ prieš Komisiją (Nerūdijantis plienas (papildomas lydinio mokestis))		256
„MasterCard Europe/International“ (daugiašaliai tarpbankiniai atsiskaitymo mokesčiai)		118

„Microsoft“		106
„Syfait“ ir kiti prieš „GlaxoSmithkline“		246
„Sumitomo Chemical Co Ltd“ ir „Sumika Fine Chemicals Ltd“ prieš Komisiją (vitaminai)		268
„T-Mobile“		76
„Tokai“, „Intech EDM“ ir „SGL Darbon“ prieš Komisiją (specialus grafitas)		247
„Vodafone“		76
ALROSA / „De Beers“ prekybos sutartis	OL C 136, 2005 6 3	64
Aviacijos draudimas		122
BMW		161
Dujų ir elektros sektorių tyrimai		35
Finansinių paslaugų sektoriaus tyrimai		114
Gumos chemikalai		180, 197
Italijos žaliavinio tabako byla		180, 190
Komisija prieš „T-Mobile Austria GmbH“ („max.mobil“)		245
Komisija prieš Graikiją		90
Komisija prieš Liuksemburgą		90
Monochloracto rūgštis		182
OMV	IP/05/195, 2005 2 17	48
Pašto paslaugos		95
Plačiajuosčio ryšio paslaugos (per bendrai naudojamas linijas) Vokietijoje		77
Pramoniniai maišai		194
Pramoniniai siūlai		185
REPSOL		58
SAS prieš Komisiją		258

SEP ir kt./„Automobiles Peugeot SA“		153
Teritorinių apribojimų atvejai (dujų tiekimas)		47
Trečiosios kartos mobiliojo ryšio technologijų – 3G sektoriaus tyrimas		78
VEMW prieš Directeur van de Dienst uitvoering en toezicht energie		53

2. SUSIJUNGIMŲ KONTROLĖ

Byla	Paskelbta	Punktas
„Bertelsmann“/„Springer“		295
„Blackstone“/„Acetex“		301
„Blackstone“/NHP		342
„E.on“/„Mol“		319
„Energias de Portugal“ (EDP) prieš Komisiją		388
„Honeywell“ prieš Komisiją ir „General Electric“ prieš Komisiją		398
„Honeywell“/„Novar“		340
„IESY Repository“/„Ish“		347
„Johnson & Johnson“/„Guidant“		313, 680
„Lufthansa“/„Swiss“		332
„Maersk“/PONL		336
„Microsoft“/„TimeWarner“/ „ContentGuard“ JV		370
„Reuters“/„Telerate“		328, 680
„Siemens“/„VA Tech“		306
„Strabag“/„Dywidag“ („Walter Bau“)		350
„Tesco“/„Carrefour“		364
„Total“/„Sasol“/JV		374

AMI/„Eurotecnica“		378
FIMAG/„Züblin“		360
Komisija prieš „Tetra Laval“		381
MAG/„Ferroviale Aeroporti“/ Eksperto oro uostas		355

3. VALSTYBĖS PAGALBA

Byla	Paskelbta	Punktas
„ABX Logistics“ grupė		611
„Alitalia“ (Italija)		613
„Alstom“ steigėsenos (Prancūzija)		442
„Altair Chimica“ (Italija)	OL C 131, 2005 5 28	537
„BayernLB“ (Vokietija)		499
„Banda ancha en zonas rurales y aisladas“ (Ispanija)		478
„Banque Postale“ įkūrimas (Prancūzija)		578
„Biria group“ (Vokietija)		455
„Breitband Kärnten“ (Austrija)		478
„British Energy plc“ (Jungtinė Karalystė)	OL L 142, 2005 6 6	450
„CDA Compact Disc Albrechts“ prieš Komisiją		659
„Chemische Werke Piesteritz“ (Vokietija)	OL L 296, 2005 11 12	445
„Chemobudowa Kraków“ (Lenkija)		460
„Cynku Miasteczko Śląskie“ (Lenkija)		439
„Computer Manufacturing Services“ (CMS) (Italija)	OL C 187, 2005 7 30	439
„Confédération nationale du Crédit		640

mutuel“ prieš Komisiją		
„Corsica Ferries France SAS“ prieš Komisiją		658
„Česke dráhy“ (Čekijos geležinkeliai) (Čekijos Respublika)		605
„Digitalisierungsfonds“ (Austrija)		482
„E-Glass“ (Vokietija)		506
„Ernault“ (Prancūzija)		439
„Ernault“ (Prancūzija)	OL C 324, 2005 12 21	446
„Euromoteurs“ (Prancūzija)	OL C 137, 2005 6 4	446
„Ford Genk“ (Belgija)		549
„Frucona Kosice“ (Slovakija)	OL C 233, 2005 9 22	443
„Glunz“ (Vokietija)	OL C 263, 2005 10 22	508
„Hessischer Investitionsfonds“ (Vokietija)		498
„Holland Malt“ (Nyderlandai)		592
„HSH Nordbank“ (Vokietija)		499
„Huta Czystochowa“ (Lenkija)		475
„Huta Stalowa Wola“ (Lenkija)		459
„Imprimerie Nationale“ (Prancūzija)		447
„Investbx“ (Jungtinė Karalystė)	OL C 288, 2005 11 19	524
„Konas“ (Slovakija)		456
„Kronoply“ (Vokietija)		503
„Lazio“ – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas (Italija)		633
„Lignit Hodonín s.r.o.“ (Čekijos Respublika)	OL C 250, 2005 10 8	502
„MG Rover“ (Jungtinė Karalystė)	OL C 187, 2005 7 30	439, 457
„Mittal Steel Poland“ (Lenkija)		477

„Municipalizzate“ (Italija)		629
„Nazairdis“. (Dabar – „Distribution Casino France“)		662
„Olympic Airways“ (Graikija)		619
„Plans de Campagne“ (Prancūzija)		587
„Ryanair“ (Belgija)		616
„Shetland Sea Fish Limited“ (Jungtinė Karalystė)		600
„SNCF Freight“ (Prancūzija)		607
„Sniace“ prieš Komisiją		646
„Solvay Rosignano“ (Italija)	OL C 176, 2005 7 16	537
„Stocznia Gdynia“ (Lenkija)	OL C 220, 2005 9 8	471
„Stocznia Szczecinska“ (Lenkija)	OL C 222, 2005 9 9	471
„Streekgewest Westelijk Noord-Brabant“		636
„SVZ Schwarze Pumpe GmbH“ (Vokietija)		439
„Tessenderlo Italia“ (Italija)	OL C 323, 2005 9 10	537
„Thüringen Porzellan GmbH“ ir „Kahla“ (Vokietija)		630
„Volvo Trucks“ (Švedija)	OL C 230, 2005 9 20	538
2005 m. vasaros potvyniai (Vokietija ir Austrija)		573
AB „Vingriai“ (Lietuva)		444
Aeronautikos sektorius (Italija)	OL C 252, 2005 10 12	518

Aliuminio oksido gamyba (Prancūzija, Airija ir Italija)		539
Anglių sektoriaus restruktūrizavimo planai (Vokietija, Vengrija ir Lenkija)		603
Atleidimas nuo mokesčių, taikomų savidraudos ir taupymo draugijų draudimo sutartims dėl ne su sveikatos draudimu susijusios rizikos (Prancūzija)		567
Atvira plačiajuosčio ryšio infrastruktūra Limousine (Prancūzija)		479
AVR (Nyderlandai)		536
Baskų regiono fiskalinė schema (Ispanija)		632
Belgija prieš Komisiją		644
BIAL (Portugalija)	OL C 275, 2005 11 8	515
Būsto bendrovių atleidimas nuo nekilnojamojo turto perdavimo mokesčio Vokietijos naujosiose žemėse (vok. Länder) (Vokietija)		510
CO ₂ mokesčio sumažinimai (Slovėnija)		541
ELVO („Hellenic Vehicle Industry“) (Graikija)		582
F.J. Pape prieš Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij		639
Gyvūninių atliekų šalinimas 2003 m. (pranc. taxe d'équarrissage) (Prancūzija)		586
Graikijos nacionalinių regioninių valstybės pagalbos žemėlapių pakeitimai		513
Įmonių kapitalo fondai (Jungtinė Karalystė)		528
Italija prieš Komisiją		649

Klimato kaitos mokestis (Jungtinė Karalystė)		595
Komisija prieš Graikiją		654
Kontroliuojančių bendrovių atleidimas nuo mokesčių (1929 m.) (Liuksemburgas)		564
Laikinasis apsaugos mechanizmas laivų statybos sektoriui (Suomija, Vokietija ir Lenkija)	OL C 131, 2005 5 28 OL C 162, 2005 7 2	465
Laivų statybos finansavimo garantijų sistema (Italija)		469
Laivų statybos finansavimo garantijų sistema (Nyderlandai)	OL C 228, 2005 9 17	469
Laivų statyklos „Neorion“ (Graikija)	OL C 230, 2005 9 20	466
Lengvatos sporto klubams (Italija)		566
Licencijos mokesčio sistemos visuomeniniams transliuotojams (Prancūzija, Italija ir Ispanija)		489
Metinės pagalbos išmokos anglių pramonei (Vokietija, Vengrija, Lenkija ir Slovakija)		604
Mokesčių atleidimo rezervo fondas (taikomas kai kurioms bendrovėms) (Graikija)		557
Mokesčių lengvatos į biržos sąrašus naujai įtraukiamoms bendrovėms (Italija)		562
Mokesčių lengvatos investavimo priemonėms, kurių specializacija – investicijos į mažos kapitalizacijos bendroves (Italija)		560
Mokesčių lengvatos sunkumus patiriančių pramonės įmonių perėmimui (Prancūzija)		570
Nacionalinė kritusių gyvulių schema (kritusios žuvys) (Jungtinė Karalystė)		601

Nacionalinė pagalbos MPŪV schema (Suomija)		584
NESTA (Jungtinė Karalystė)		532
Nyderlandų sveikatos draudimo sistemos reforma (Nyderlandai)		575
Nuo mokesčių atleistos Gibraltaro įmonės (Jungtinė Karalystė)		554
Oro uostų infrastruktūra (Vokietija ir Belgija)		622
Pagalba gyvuliams apsaugoti nuo plėšrūnų užpuolimų (Toskana, Italija)		590
Pagalba logistikos grandinių plėtrai ir intermodalumui tobulinti (Italija)		610
Pagalba Mauritanijai dėl laivų statybos (Ispanija)		467
Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriui (Ispanija)	OL C 250, 2005 10 8	461
Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriui (Prancūzija)	OL C 256, 2005 10 15	461
Pagalba naujovėms įgyvendinti laivų statybos sektoriui (Vokietija)	OL C 235, 2005 9 23	461
Pagalba veiklai už biokurų projektus (Austrija, Čekijos Respublika, Estija, Vengrija, Italija, Airija, Lietuva, Švedija ir Belgija)		544
Pagalba Vietnamo laivų statybai (Nyderlandai)		467
Pagalbos dėl blogų oro sąlygų fondas (Italija)		591
Pagalbos schema Europos traukinių valdymo sistemos (ETCS) pritaikymui kroviniams lokomotyvams (Nyderlandai)		606

Pagalbos schema kombinuotam transportui Valonų regionui ir Pagalbos schema nacionalinės kombinuoto transporto paslaugoms (Belgija)		608
Pagalbos schema naujo kombinuoto transporto eismui finansuoti (Vokietija)		609
Parama bananų augintojų grupėms (Prancūzija)		589
Parama plačiajuosčio ryšio diegimui Velse (Jungtinė Karalystė)		478
Parodomieji bangų ir potvynių srovių energijos projektai (Jungtinė Karalystė)		535
Pašariniuose fosfatuose esančio mineralinio fosforo mokestis (Danija)		583
Plačiajuosčio ryšio diegimas kaimo vietovėse (Jungtinė Karalystė)		478
Plačiajuosčio ryšio plėtra Appingedame (Nyderlandai)		480
Plėtros pagalba Ganai – vilkikai (Nyderlandai)	OL C 100, 2005 4 26	467
Profesinio mokymo sistemos reforma (Italija)		546
Regioninei gamybinei veiklai taikomo mokesčio lengvatos (Italija)		550
SABIC (Nyderlandai)	OL C 176, 2005 7 16	501
Skaitmeninė antžeminė TV (DVB-T) Berlyno–Brandenburgo žemėse (Vokietija)		483
Skaitmeniniai dekodieriai (Italija)		486
Skubios užimtumo srities priemonės (Italija)		631
Suomijos nacionalinių regioninių valstybės pagalbos žemėlapių pakeitimai 2000-2006	OL C 223, 2005 9 10	513

Tarptautinis naujienų kanalas CFII (Prancūzija)		496
Technologijų centrai (Vokietija)	OL L 295, 2005 11 11	522
Trejų metų perdavimo laikotarpio pratęsimas dviem laivams (Portugalija)		466
Viešųjų paslaugų transliuotojų vaidmuo ir finansavimas (Vokietija, Airija ir Nyderlandai)		491
Vilkikas Bangladešui (Ispanija)	OL C 162, 2005 7 2	467
VPFM (Čekijos Respublika)	OL C 176, 2005 7 16	477
Žuvininkystės sektorius – audros padaryta žala (Latvija)		602